
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

Complete
mss. 20/6/78

श्यामारहस्य पृष्ठे १२३

ॐस्वस्ति॥ ॐनमः पूर्णामायै॥ देवीदानवदैत्यकोटिनिवहान्संहारयंतीप्रिवां[...]
तमद्धेपूर्णमौलिमणिभिः संशोभितांघ्रिद्वयीम् नत्वाश्रीगुरुदेवतांघ्रिशिरसो[...]
तत्त्वावितः पूर्णानंदगिरिस्तनोतिमतिमान्श्यामारहस्याभिधम्॥
रतंत्रंचफेत्कारीतंत्रमेवच कालिकाकुलसर्वस्वंकालीतंत्रंचयामलम्
डामरंचैवकुमारीतंत्रमेवच॥ कुलार्णवंतथाकालीकल्पंभैरवतं[...]
कालिकाकुलसद्भावंतथाचोत्तरतंत्रकं गुह्यणंचमतंज्ञात्वासाधकानां[...]था
शुद्धबुद्धस्वभावार्थंवक्ष्यामिमोदकारिणम्॥ तत्रादौद्वाविंशाक्षरीविद्य[...] ॥
तदुक्तंस्वतंत्रे॥ क्रोधीपूर्णबिंदुसंयुक्तंत्रिमूर्त्याग्निसमायुतम्॥ त्रिर्लिखित्वा[...]वे
हूंकारद्वयमेवहि॥ मायाद्वंद्वंसमालिख्यदक्षिणेकालिकेपिच॥ पूर्ववत्सं[...]ना
निचोद्धरेत्परमेश्वरि॥ स्वाहांतेयंमहाविद्याद्वाविंशत्यक्षरीपरा॥ अनया[...]
विद्यानास्त्यन्याज्ज्ञानसाधने॥ कुमारीतंत्रेपि॥ अस्तिगुह्यतरंह्येतज्ज्ञानमेकंस
नातनम्॥ प्रत्युवाचसुगोप्यंचकथितुंनैवशक्यते ॥

ब्राह्मेमुहूर्तेउत्थायबद्धपद्मासनः सुधीः शिरस्थशुक्लवर्णसहस्रदलकमल
कर्णिकांतर्गतचंद्रमंडलांतस्थहंसपीठोपविष्टंनिजगुरुं शुक्लवर्णंशुक्लालंकार
भूषितंज्ञानानंदमुदितमानसंवराभयकरंवामांगस्थरक्तशक्तिसहितंवामे
धृतोत्पलयाप्रियया दक्षहस्तेनधृतचारुकलेवरंशांतंद्विभुजंद्विनयनंदिव्या
भिषेकेनगुरुणासंप्रदायानुगतंतन्नामपूर्वकंगुरुंध्यात्वामानसोपचारै
राराध्य ऐं ह्रीं श्रीं हसखफ्रें हसक्षमलवरयूं सहक्षमलवरयीं हसः श्रीअमुका
नंदनाथश्रीपादुकाममुकीदेव्यंबाश्रीपादुकांपूजयामिनमः इतिदशधा
विमृष्य दंडवत्प्रणामंभूमौकुर्यात् यद्व श्वेतांबरधरंगौरंश्वेतांबरविभूषितं
इत्यादिगुरुध्यानंतद्वैलक्षण्यविषयेबोद्धव्यं शक्त्यादौतु रक्तमाल्यांबरधरंरक्त
रक्तोपमवेष्टितं अस्मन्मते श्वेतवर्णमपिगुरोर्ध्यानांतर
मस्ति शक्तिविषयेत्वस्माभिः एवंवच्चंलिखिष्यामि ब्रह्मरंध्रसहस्रा
रेकर्णिकरधवलोगुरुरित्यादि अज्ञानतिमिरांधस्यज्ञानांजनशलाकया च

श्यामा
३

दुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः इति नमस्कृत्य तदाज्ञां गृहीत्वा मूलाधारस्था
त्रिकोणान्तर्गताधोस्वयंभूलिंगावेष्टिनी प्रसुप्तभुजगाकारां सार्धत्रिवलयां तडित्को
टिनिभां नीवारशूकवत्तन्वीं कुलकुंडलिनीं हूंकारेण त्रिकोणत्रिकोणमंडलान्नीत्वा चै
तन्यं विधाय चक्रक्रमं प्रवर्त्मना ब्रह्मदशान्तं नीत्वा तत्र परमशिवेन संयोज्य कुलामृतद्रवेणा
येत् तदुक्तं सहस्रारे महापद्मे श्वेते शिरसि निर्मले पूर्णेन्दुमंडलाकारं शुद्ध
स्फटिकसन्निभम् गंधानुलेपितं शांतं वरदाभयपाणिकम् मंदस्मितं नित्यमु
त्फुल्लकरुणार्द्रावलोकितम् प्रियायादक्षहस्तेन धृतं चंद्रकलेवरं वामे धृतोत्प
लायापि सुरक्तया सुशोभितं कुलार्णवे प्रातरुत्थाय मंत्रज्ञो ब्रह्मरंध्रे निजं गु
रुं स्मृत्वा देवीमयो भूत्वा तत्प्रभापटलावृतः तंत्रांतरे प्रथमं वाचं गुरुमा
यां लक्ष्मीबीजं समुद्धरेत् हसखफ्रें तथानंदभैरवः सहखफ्रें गुरुनामततया
शक्तिनाम श्रीपादुकां स्मरेत् एवमेव महामंत्रं दशधा प्रजपेत्सुधीः
मूलाधारे स्मरेद्दिव्यं त्रिकोणं तेजसां निधिम् तस्मात्त्रिशिखामानीय

मध्यऊर्ध्वव्यवस्थितां नीलतोयदमध्यस्थविद्युल्लेखेव भास्वराम् नीवारशूकवत्तन्वी
भास्वरं मंडलोपमाम् तस्याः शिखायां मध्ये च परमोर्ध्वव्यवस्थितः स ब्रह्मा स शिवः
सेन्द्रः स एव परमः स्वराट् स एव विष्णुः स प्राणः स कालोऽग्निः स चंद्रमः इति कुंडलिनीं
ध्यात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते स सर्वमहापातकेभ्यः मुक्तो भवति सर्वमंत्रसिद्धिं लब्ध्वा
केवलं भैरवो भवतीति कुलचूडामणौ मूलादिब्रह्मरंध्रांतं कुलं ध्यात्वा पुनः स्मरे
त् प्रह्लादानंदनाथाख्यं सनकानंदमेव च कुमारानंदनाथं च वसिष्ठानंदनाथ
कं क्रोधानंदं शुकानंदं ध्यानानंदमतःपरं बोधानंदं सुरानंदं ध्यायेत्कुलमु
खोपरि महारससरोल्लाससहृदया घूर्णलोचनः कुलालिंगनसंभिन्नघूर्णितानशेष
मानसः कुलशिष्यैः परिवृताः प्रणतिः करुणेक्षणः वराभययुताः सर्वे कुलतंत्रार्थ
वादिनः एवं कुलगुरून्ध्यात्वा विश्वरूपकुलमातृकां कुलस्थाने समानीय स्नात्वानार्थं
तीर्थमाश्रयेत् शांतं गुरुं कुलेवच्छ सतं कुलसुखावहम् रहस्यमद्भुतं प्रोक्तं गो
प्यं पशुसंकटे कुलनाथं परित्यज्य ये शाक्ताः कुलसेविनः तेषां दीक्षा च या

श्यामा
४

गच्छन्नसिवाहायकल्पते तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कुलीनं गुरुमाश्रयेत् कुलीनः सर्व
विद्यानामधिकारीतिगीयते दीक्षः प्रभुः सत्यवाक्यात्मा सर्वमंत्रस्य पारगः अन्यच्च
[illegible] प्रकाशमानां प्रथमे प्रयाणे प्रतिप्रयाणेप्यमृतायमानां अंतःपदव्या
मनुसंचरंतीमानंदरूपामबलां प्रपद्ये इति अहं देवी न चान्योस्मि ब्रह्मैवाहं न
शोकभाक् सच्चिदानंदरूपेणात्मानमितिचिंतयेत् प्रातःकृत्यं चावश्यकमेव
निंदाश्रवणात् उक्तं च यामले प्रातःकृत्यमथ कृत्वानुयो देवीमभ्यर्चयेत् न
रूपस्याद्विफलाशौचहीनाययाक्रिया समुद्रमेखले देवि पर्वतस्तनमंडले
विष्णुपत्नि नमस्तुभ्यं पादस्पर्शं क्षमस्व मे इति भूमिं त्रिधा नमस्कृत्य शय्यातः समु
त्थाय यथा नद्यादौ गत्वा कालिकारूपं सर्वं विभाव्य स्वगुरं रत्नाभिकां कुलदर्भमाला
भिकां तर्जनीपुष्पत्वाचम्य मूलेन स्मरन्मलापकर्षणं स्नानं कृत्वाचम्य ॐ अद्येत्या
दि कुलदेवस्य प्रीतये मंत्रस्नानमहं करिष्ये इति संकल्पं विधाय जले त्रिकोणं वक्रं
विलिख्य सूर्यमंडलादंकुशमुद्रया तीर्थमावाह्य हृल्लांते आत्मतत्त्वाय स्वा

हा विद्यातत्त्वाय शिवतत्त्वाय स्वाहा ॥ इत्याचम्य ॥ अथवा ह्रीं स्वाहा इति त्रिधा
चम्य आत्मानं त्रिः प्रोक्ष्य ॥ मूलं मृत्तिकया गलेपनं कृत्वा मूलं पठन् कुंभमुद्रया
त्रिर्जलमभिषिंच्य ॥ अंगुलीभिः श्रवणादीनि समष्टि द्वाराणि संरुध्य त्रिर्निमज्जेत् म
उक्तं कुमारीतंत्रे मृत्स्नानं विसृज्याथ ततो गत्वा जलांतिकम् मलापकर्षणं स्ना
नामंत्रस्नानं समाचरेत् विद्यया त्रिर्निमज्जेच्चैवमाचमेत्पयसा तथा कुलचूडाम
णौ मलरत्नो हरिन्नीलाविविधा मत्स्यगतयः ततोपः कुलजः शिष्यः स्नानरूपं परा
मृशत् दिवं सर्वमयो वीवपातालं स्मृतसंभवम् आचांतः कुलदर्भेण हृदर्भके
लकुंडकः कुलपात्रे सद्दूर्वाक्षसलिलं सललं ततः गृहीत्वा कुलदेवस्य प्रीतये स्ना
नमाचरेत् इत्थं संकल्प एवासौ कुलचक्रे जलेन्यसेत् कुलस्नानात्समानीय कुल
मुद्रांकुशेन च कुलतीर्थानि सर्वत्र समावाह्य शिवात्मकम् ततोयं च त्रिधा पीत्वा
त्रिधा च प्रोक्षणं ततः अंकुशमुद्रया ज्ञानार्णवे मुष्टिं बद्ध्वा दत्त करं तर्जनीं
कुशरूपिणी अंकुशाख्या महामुद्रा त्रैलोक्याकर्षणक्षमा तीर्थावाहनमंत्रो यथा

श्रीक्रमसंहितायां गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति नर्मदे सिंधु कावेरि जलेस्मिन्
सन्निधिं कुरु अथ स्वतंत्रेपि जलं पठन्मूर्ध्नि तोयं मुद्रयांकुशसंज्ञया सिंचयावाहयेत्
देवि स्थाचमेत्साधकाग्रणीः आत्मविद्याशिवैस्तत्त्वैस्ततो यागगृहं विशेत् कुंभमुद्रया
यथा ज्ञानार्णवे दक्षांगुष्ठे परांगुष्ठं क्षिप्त्वा मुष्टिद्वयेन तु सावकाशं चैव मुष्टिं कुंभमु
द्राविदुर्बुधाः अन्यत्रापि नवच्छिद्राणि संरुध्य ततो मज्जन् त्रिधा सुधीः आत्मविद्याशि
वैस्तत्त्वैराचमेत्साधकाग्रणीः वह्निजायां परेद्दत्त्वा शुद्धेन पयसा प्रिये अथ ॐमणि
धरिवज्रिणि महाप्रतिसरे रक्ष रक्ष हुं फट् इति शिखाबंधनं स्थलेन तिलकं च कृत्वा पू
र्ववदाचम्य वैदिकीं संध्यां विधाय तांत्रिकीं च संध्यां च कृत्वा तर्पणं कुर्याच्च तदुक्तं कुमारी
तंत्रे प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य मणिं धरे च धरीति च वज्रिणीति पदं प्रोक्तं महाप्रतिसरे तथा
रक्षद्वयं ततो हुं फट् स्वाहा च तदनंतरम् अनेनैव च मंत्रेण रक्षां कुर्याद्विचक्षणः रक्ष
णमिति शिखाबंधरूपेण वस्त्रांचलोग्रंथिं वा कुर्यादित्यर्थः श्रीशारदाटीकायां
उक्तेनैव प्रकारेण कृत्वा स्नानं च तांत्रिकम् वैदिकीं तांत्रिकीं संध्यां कृत्वा तर्पणमाच

रेच्च तांत्रिकीं संध्यां यथा तत्रैव पुनराचम्य विन्यस्य षडंगमिति मंत्रवित् वामहस्ते
जलं गृह्य गलितोदकबिंदुभिः सप्तधा प्रोक्षणं कृत्वा मूर्ध्नि मंत्रं समुच्चरेत् अवशि
ष्टोदकं हस्ते दक्षे संगृह्य बुद्धिमान् इडया चाकृष्य देहांतःक्षालितं पापसंचयम् कृ
ष्णवर्णं तज्जलं दक्षनासा विरेचयेत् दक्षहस्ते तु तन्मंत्री पापरूपं विचिंत्य च पु
रतो वज्रपाषाणे प्रक्षिपेदस्त्रमंत्रतः अन्यत्रापि षडंगन्यासमावर्त्य वामहस्ते ज
लं ततः गृहीत्वा दक्षिणेनैव संपुटं कारयेत्ततः शिववायुजलक्ष्मावह्निबीजैस्त्रिधा
पुनः अभिमंत्र्य च मूलेन सप्तधा तत्त्वमुद्रया निक्षिपेत्तज्जलं मूलं मूर्ध्नि शेषं विनि
धाय च शरीरांतःस्थितं पापं क्षालये साधकाग्रणीः ततो हस्तौ प्रक्षाल्य अथात्र
प्रयोगः पूर्ववदाचम्य षडंगन्यासं कृत्वा वामहस्ते जलं विधाय दक्षहस्तेना
च्छाद्य हं यं वं लं रं इति त्रिरभिमंत्र्य मूलमुच्चरन् गलितोदकबिंदुभिः तत्त्वमुद्रया
मूर्ध्नि सप्तधाभ्युक्षणं कृत्वा शेषजलं दक्षहस्ते समादाय तेजोरूपं ध्यात्वा इडया देहां
तःपापं प्रक्षाल्य कृष्णवर्णं पापरूपं तज्जलं पिंगलया विरिच्य पुरः कल्पितवज्र

पूपामा
६

शिलायां फडिति निक्षिपेत् ततो हस्तौ प्रक्षाल्य जले यंत्रं ध्यात्वा सर्ववर्णदेवतामावाह्य
देवतान्तं ऐं श्रीअमुकानंदनाथभैरवः तृप्यतां इति त्रिः सकृद्वा मद्योदकेन संतर्प्य
वह्नौ परमगुरुं तैवत्वं परमाचार्यगुरुं तर्पयेत् इति संतर्प्य ततो हस्तौ प्रक्षाल्य
गुरुं तर्पयेद्यथा श्रीअमुकानंदनाथभैरवः तृप्यतां इति त्रिः सकृद्वा दिव्यसिद्ध
मानवौघगुरून् तर्पयेत् ततो देवीं तर्पयेद्यथा जले यंत्रं विभाव्य तत्र देवीमावा
ह्य स्वाहांतेन मूलेन महाकालसहिता श्रीदक्षिणकालिका माता तृप्यतामिति संत
र्प्य एकैकांजलिना परिवारान् संतर्पयेत् तदग्रांगौ सायुधा सवाहना सपरिवारा
महाकालसहिता श्रीदक्षिणकालिका माता तृप्यतां इति त्रिः संतर्प्य दूर्वाक्षत
रक्तचंदनजपापुष्पादिनार्घ्यं निर्माय ह्रीं हंसः कुलमार्तंडाय प्रकाशसहिता
य इदमर्घ्यं स्वाहा इति त्रिरर्घ्यं कुलसूर्याय दत्वा सूर्यमंडले देवीं विभाव्य पू
र्ववदर्घ्यं कृत्वा देवीं साक्षिणीमुच्चार्य इदमर्घ्यं महाकालसहितायै दक्षिण
कालिकायै स्वाहा इत्यर्घ्यं दत्वा गायत्रीं यथाशक्ति प्रजप्य देवीहस्ते समर्पये

त् तदुक्तं कुलचूडामणौ कुलसूर्याय देवाय त्रिरर्घ्यं परिकल्प्य च देवीम्पि
तृप्तिं कृत्वा तर्पयेत् कुलवारिणा नंदिकेश्वरसंहितायां च ॥ यावन्न दीयते चा
र्घ्यं भास्कराय निवेदितम् तावद्विष्णुं शंकरं वा गणेशं वा सुरेश्वरमिति गुप्तसा
रे तर्पणादौ प्रयुंजीत तृप्यतां कुलभैरवः आवाहने स्थापितं स्वभैरवानिति कीर्त
येत् तत्र भैरवरूपेण देवीमपि च कालिकां तृप्यतां कालिका माता पिता भैर
वस्तृप्यतां एवमेव विधानेन यथाशक्त्या पितर्पयेत् मार्तंडभैरवायेति त्रिधा
वार्घ्यं प्रकल्पयेत् तंत्रांतरेपि दिनेशायोत्क्षिपेत्त्रिश्च वारिणा चांजलित्रयं
अष्टोत्तरशतावृत्त्या गायत्रीं प्रजपेत्सुधीः तदुक्तं तंत्रविमर्शिन्यां सूर्यमंडलवा
सिन्यै देवतायै नमः पूर्णमंजलिमादाय गायत्र्यानुत्रिरुत्क्षिपेत् यथाशक्ति
जपेद्देवीगायत्रीं तदनंतरम् गायत्री यथा कुमारीतंत्रे कालिकायै पदं प्रोच्य
विद्महे तदनंतरम् श्मशानवासिनीति धीमहि इति ततो वदेत् तन्नो घोरपदं
प्रोक्तं प्रचोदयात्पठेदिति अस्याः प्रसादमात्रेण महापातककोटयः सद्यः
प्रलयमायांति साधकस्य न चान्यथा रावणस्य वधाच्चैव रामचंद्रो विमोहितः

श्यामा
७

मात्रवधात्परस्तु यामो मोचिताः स्यात्प्रसादतः नित्यकन्याकर्षणाच्च ब्रह्महत्यावैव वि
मोहितः सुरापानाच्च स्त्रीहत्या गोहत्याच्चैव यत्नथैव च एवमेव महाविद्यायोग
व्याप्तु वि सुंदरि महापातकयुक्तोपि सम्प्रजपेद्दशदायदि सत्यं सत्यं महादेवि मु
क्तो भवति तत्क्षणात् अथ कुलचूडामणौ उत्थाय कुलवस्त्रे द्वे परिधाय कु
लेन च तिलकं कुलतः पंचतत्त्वाचमप्यं कुलेश्वरि मोक्षार्थं रक्तवस्त्रे द्वे भोगार्थी वै
श्वेतवाससे मारणे कृष्णवासस्तु वशीकरणे सदा रही उच्चाटने धूम्रवर्णं रक्त
वस्त्रं तु भवकर्मणि परिधाय ततो मंत्री यागभूमिं समथाविशेत् ततस्तु साधका
श्रेष्ठो हृदि मंत्रं परामृशन् अवहिमीत सो योगी योगभूमिं समथाविशेत् कुलश
स्त्रं करे कृत्वा गत्वा द्वारि महेश्वरि एतत्स्थानं समाश्रित्य शिवं ध्यायेत् क्षा
लयेद्धस्तपादौ च वदस्य माणेन वर्त्मना कुमारीकल्पेपि ॐ वज्रोदकि हूं फट्
स्वाहा मंत्रेण मंत्रवित् जलमानीय सम्येनु आसनं शोधयेत्ततः प्रणवं पूर्वमुद्
धृत्य लक्ष्मीबीजं तथैव च ततो विशुद्धं ते सर्वपापानि शमयेति च अशेषं तेविक
ल्पं स्यादपनीयततत्परम् कूर्चबीजं भवेन्मंत्रं पादप्रक्षालनं प्रिये याग

स्थानानि यथा तदुक्तं फेत्कारिण्ये एकलिंगे श्मशाने वा शून्यागारे चतुष्पथे मंत्र
स्थः साधयेद्योगी विद्यां त्रिभुवनतारिणीम् पंचक्रोशं तरे यत्र न लिंगांतरमीक्ष्यते
तदेकलिंगमाख्यातं तत्र सिद्धिरनुत्तमा अन्यत्रापि उद्याने पर्वते वापि निर्जने वा
चतुष्पथे देवागारे देवस्थले बिल्वमूले नदीतटे स्वगृहे निर्जने रात्रौ सा मे तथा वाम
यन्ते विधौ एतेषामन्यतमं स्थानमाश्रित्य ॐ वज्रोदकि हूं फट् स्वाहा अनेन
जलमानीय आसनमभ्युक्ष्य उपविश्य ॐ ह्रीं विशुद्धं सर्वपापानि शमय अशे
षविकल्पमपनय हूं अनेन हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य पूर्ववदाचम्य सामान्यार्घ्यं
कृत्वा गृहदेवता पूजयेत् तदुक्तं तंत्रांतरे ततश्चाचमनं कृत्वा सामान्यार्घ्यं नि
वेदयेत् त्रिकोणवृत्तचतुरस्रं मंडलं रचयेत्ततः आधारशक्तिं संपूज्य तत्राधारं
विनिक्षिपेत् अस्त्रेण पात्रं संशोध्य क्लीं हृन्मंत्रेण पूरयेत् निक्षिपेत्तीर्थमावाह्य
गंधादीन्पूरयेत्तु दर्शयेद्धेनुमुद्रां वै सामान्यार्घ्यमिदं स्मृतं सामान्यार्घ्योद
केनैव प्रोक्षयेद्द्वारदेवताः धेनुमुद्रा यथा अन्योन्याभिमुखं श्लिष्टा कनिष्ठानामि
काद्युतः तथा च तर्जनीमध्यधेनुमुद्रा प्रकीर्तिता द्वारदेवताः यथा तदु

र्वतंत्रे ॥ गणेशं क्षेत्रपालं च वटुकं योगिनीं तथा ॥ गंगां च यमुनां चैव लक्ष्मीं वाणीं
च पूजयेत् ॥ कुमारीकल्पेपि ॥ गां बीजाद्यं गणेशं च वामाद्यं च वटुकं तथा ॥ क्षामाद्यं
क्षेत्रपालं च यामाद्यं योगिनीं तथा ॥ ऊर्ध्वं वामे दक्षिणे च अधश्चैव प्रकीर्तितम् ॥
अथ प्रस्तारभट्टीये यथा द्वारोर्ध्वे गं गणेशाय नमः वामे क्षां क्षेत्रपालाय नमः दक्षे
वां वटुकाय नमः अधः यां योगिनीभ्यो नमः श्रीं लक्ष्म्यै नमः ऐं सरस्वत्यै नमः
इति पूर्वादिद्वारचतुष्टये संपूज्य वामांगसंकोचेन गृहं प्रविश्य नैरृत्यां ब्रह्मणे न
मः वास्तुपुरुषाय नमः इति संपूज्य अक्षतसिद्धार्थैः भूतान् संत्रासयेत् गंध
र्वतंत्रे भूमिष्ठो मस्थिता विघ्ना विघ्नहेतुर्महावनैः सिद्धार्थैस्तिलसंमिश्रैः
प्रोक्षायेवासने विशेत् अन्यत्रापि भूतापसर्पणं कुर्यान्मंत्रेणानेन साधकः स्थि
तेषु नत्रश्च गेषु नैवेद्यं मंडलेमथा विलुंपंति सदा लुब्धा नश्यंति च देवताः त
स्मादेतेन कर्तव्यं भूतानामपसर्पणम् कुमारकल्पेपि प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य
सर्वविघ्नान् ततः परम् उत्सारय ततो हुं फट् स्वाहा चानंदनं तरम् अनेनैव च मं
त्रेण विघ्नानुत्सारय हुं फट् स्वाहा इत्यनेन सिद्धार्थान् तत्रिलोलीराच मुद्रया

भूतापसर्पणं कृत्वा मुष्टिः निस्सृतजलेन भूमिशोधनं कुर्यात् ओं रक्ष रक्ष हुं फट्
स्वाहा अनेन भूमिमभिमंत्र्यासनं संस्थापयेत् गंधर्वे कुमारीकल्पे प्रणवं पू
र्वमुद्धृत्य रक्ष रक्ष ततः परम् हुं फट् स्वाहेति मंत्रेण भूमिं च परिशोधयेत् ततः
पवित्रवस्त्रादौ प्रणवं पूर्वमुद्धरेत् चर्मे हृदयं ततः चैव फट् स्वाहा ततः नंतरम्
अनेनैव च मंत्रेण कुर्याद्भूम्यभिमंत्रणं अथासनानि यथा मृद्वास्तृत्वकमासी
नः चान्येषु कोमलेषु वा विष्टरेषु समासीनः साधयेत्सिद्धिमुत्तमाम् मृदादि
लक्षणमाह अर्वाक् पंचमासतो गर्भं च मृतमातृकं मृदं बुधाः चूडोपनयनेहीनं मृ
तं वा शूद्रकं विदुः निःसृतः चूडाकरणो हीनोपनयनः पुमान् योमृतः पंचमेव
र्षे तमेव कोमलं विदुः रुद्रतंत्रेपि कंबले लोहिते वापि दुकूले वा व्याघ्रचर्मणि
संन्यासी ब्रह्मचारी वा शैलं शारूप्य चर्मणि अन्यत्रापि कृष्णसारं द्विपचर्म व्याघ्रजं
कंबलं तथा पीतवस्त्रं च सूत्रं वा आसनानि प्रकल्पयेत् अत्र भूजासनमावश्य
कमेव तदकरणे प्रत्यवायः श्रूयते गंधर्वे मुंडमालातंत्रे व्याघ्राजिने स
र्वसिद्धिर्ज्ञानसिद्धिर्मृगाजिने वस्त्रासनं रोगहरं वेत्रजं श्रीविवर्धनं कौशेयं पुष्टि

दं प्रोक्तं कंबलं सर्वसिद्धिदम् मृत्तं वा यदि वा हस्तं विशेषाद् कृत्तिकं शुभम् मृदुको
मलमालीयं संग्रामपतितं चयत् तेन तु वा यदि तं वा पिष्टं वानरमासनम् ग
र्भच्युतत्वचं वापि नारीणां योनितंत्वचम् सर्वसिद्धिप्रदं देवि सर्वभोगसमृद्धिदं
त्वचं वा यौवनस्थानां कुर्याद्धीरो मृगासनम् श्मशानकाष्ठचारितं पीठं वा यत्नदा
रुतम् नदीक्लिन्नो विशेषाद्वा शुभदं स्मृणाराद्भिन्नेष्वहो एतद्विनाप्रत्यवायः सौम्यत्रि
कोणमालिख्याधारशक्त्यादिपूजनं मेरुपृष्ठ ऋषिः प्रोक्तः सुतलं छंद ईरितं
कूर्मो वै देवता चैव मासनारोपणे प्रिये विनियोगस्तु कथितः पठेद्वा सनेन
तः पृथ्वि त्वया धृता लोका त्वं देवि विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु
चासनं इति ध्यात्वा तु देवेशि कुर्यात्तत्रैव दापयेत् मायाबीजं समुच्चार्य त्वाधा
रशक्तिमर्चयेत् कमलासनमालिख्य हूं नमोंतं प्रपूजयेत् कुमारीकल्पे ॥
ओंकारांते सुरेखे च वज्ररेखे नमः परम् हूं फट् स्वाहेति कुर्यात्तु मंडलं च शवासने
वीरासने नोपविशेत् संपूज्यासनमेव च अत्र प्रयोगः आसनोपरि त्रिकोणं त्रयं द
त्वा ह्रीं आधारशक्तिकमलासनाय नमः इति संपूज्य अः सुरेखे वज्र

रेखे हूं फट् स्वाहेति मंडलिकां कृत्वा तदुपरि एवं विधिनासनं संस्थाप्य पद्मस्वस्ति
कवीरासनाद्यन्यतमासनेनोपविश्य कामाख्याभिमुखो विजयां स्वीकुर्यात् तदु
क्तं भावचूडामणौ विना हेतुकमास्वाद्य चोमयुक्तो महेश्वर तद्रूजां मम संकुर्यान्न
ध्यानं न विचिंतनम् तस्माद्भुक्त्वा च पीत्वा च पूजयेत्परमेश्वरीम् विजयकल्पेपि
संविदासवयोर्मध्ये संविदेव गरीयसी संविन्प्रयोगसंज्ञेना दीक्षिता याः साधकोत्तमैः
कर्तव्यस्तु महापूजा करणीयास्तु विंदतीति अन्यत्रापि आनंदेन विनाप्येशो न च
तृप्यंति देवताः इति तस्माद्विजयास्वीकारो वश्यं पूजादौ कर्तव्यः सा तु तः चतुर्धा ब्रा
ह्मणी क्षत्रिया वैश्या शूद्रा च श्वेत रक्त पीत नील पुष्पभेदात् तासां शुद्धिक्रमेण
लिख्यते तदुक्तं विजयाकल्पेपि संविदेवत्वसंस्पृजेद्भूत्वा पुत्रि सदानवे भैरवानां
वच्मपर्थं पवित्रा भव सर्वदा ओं ब्रह्मण्यै नमः स्वाहा इति मंत्रेण शोधयेत् सिद्ध
मूलक्षये देवि हीनबोधप्रबोधिनी राजप्रजावशंकारि शत्रुपक्षनिकृंतिनि ऐं
क्षत्रियायै नमः स्वाहेति मंत्रेण शोधयेदपरं ततः अज्ञानेंधनदीप्ताग्ने ज्ञानाग्नि
ज्वालरूपिणी आनंदस्याहुतिं प्रीतिं सम्यग्ज्ञानं प्रयच्छ मे ह्रीं वैश्यायै नमः

स्वाहा शोधयेत्तदनंतरम् नमस्यासितमस्यामि योगमार्गप्रदर्शिनि त्रैलोक्यविजये
मातः समाधिफलदा भव ह्रीं रुद्रायै नमः स्वाहा कथितं मंत्रमुत्तमम् ॐ अस्त्र
नेत्रमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि पदं ततः अमृतमाकर्षय द्वंद्वं सिद्धिं देहि ततः प
रम् अमुकं मेऽजितं याद्वशमानय ततः परम् द्विठांतोयं मनुः प्रोक्तश्च ततस्त्वेण
सप्तवारं तस्योपरि धितियोजयेत् आवाहनादिमुद्राश्च धेनुर्योनी ततः परम् दिव्यं ध
क्षौटिकासिद्धता लत्रय पुरःसरम् दिव्यदृष्ट्या नयापार्श्विचानेविद्यात्द्विवानयेत्
सम्यधात्तर्पयेद्भूतले प्रस्फुलेत्तप अमृतम् पुष्पं च ऽसहस्रारेतया संकेतमुद्रया
त्रिधैव तर्पयेद्भक्त्या साधकः सिद्धिमानसः ऐं वद वद ब्रूयाद्वाग्वादिनी पदं ततः
मम जिह्वाग्रे स्थिरी भव सर्वेति च पदं ततः सत्त्व वशंकरि स्वाहा मंत्रेण हृदयाब्ज
स्थे संकेतमुद्रयात्तदनुद्रयेत्पथि: एवं विधिना विद्यां स्त्री हृत्वानंदमयो
कृत्वा वामकर्णोर्ध्वे श्री अमुकानंदनाथगुरुपादुकाभ्यो नमः दक्षकर्णोर्ध्वे
गं गणपतये नमः मध्ये ऽदृष्टदेव्यै नमः ऽजितमहृद्गत्य पूर्ववत्सामान्यार्घं
हस्ताजेनोदकेन पूजोपकरणं चाभ्युक्ष्य स्वदक्षिणे गंधपुष्पादिकं वामे तु

गंधितं लं देवतायाः पश्चिमे कुलद्रव्याणि अन्यत्पात्रं च वामे धारयेत् तत्कुलं बालक
ब्रामणे कुलासनं ततः शिवाजदम्पर्च्य यथासुखम् कुलासनं ततो बद्ध्वा गुरुस्य
क्रमेण तु आत्मशुद्धिं स्थानशुद्धिं देवशुद्धादिभैरव कृत्वाचार्यं ततो विद्वान्
कुर्यात्कुलविचेष्टितम् दीक्षितानां कुलीनां युवतीभिः कुलाचर्मिः देवतापुरुष
कामिः संवित्तं यागभूमिषु नानाविधानि पुष्पाणि गंधानि विविधानि च कर्पूरादीनि
धूपादिवासितं पटवासितं तांबूलदेयद्रव्यं च धूपदीपादिकं चयत् सर्वालंकार
भूषाभिर्भूषितः कौलिकेश्वरः मूलमंत्रस्य मंत्रतोयैः प्रोक्षितं स्थापयेत्ततः सर्वस्वं
दक्षिणे स्थाप्य वामे चार्घ्यं निवेदयेत् पश्चिमे देवतायाश्च कुलद्रव्याणि धारये
त् पश्चिमे पृष्ठेऽन्यथा: कालिकापुराणे मदिरां पृष्ठतो दद्यादन्यत्सर्वं च वाम
तः कुमारीकल्पेपि अधिष्ठाने तु पुष्पस्य मण्डलं स्वर्वं मुद्रयेत् शतामिषेकेति पदं
शतामीति ततः परम् शतामिषेकेति पदं प्रोक्तं हूं फट् स्वाहा ततः परं प्रणवं
पुष्पकेतुस्वराज्ञाहेति पदं ततः शतायसमर्पयामि तच्चास्तु संगव ह्रीय हूं मिति पु
लेपुष्पे महापुष्पे सुपुष्पे पुष्पसंभवे पुष्पप्रचयावकीर्णे हूं फट् स्वाहा ततः

श्यामा
११

परम् विशुद्धपुष्पमात्रे तिलं पूर्ववदाहरेत् अथ वामपार्ष्णिघातत्रयं कृमोदत्वा
तर्जनीमध्यमाभ्यां पार्श्वयो तालत्रयं तर्जन्यंगुष्ठयोगेन छोटिकाभिर्दशदिग्बंधनं कृत्वा
दिव्यदृष्ट्या दिव्याद्विघ्नानिरस्य चतुर्दिक्षु वह्निप्राकारं विचिंत्य प्राणायामत्रयं कुर्यात्
[illegible] तंत्रे पार्ष्णिघातकरास्फोटसमुद्भूतिचक्रकैः तालत्रयमर्यादघात्स्व
शाहं संप्रदायतः ऋतुचंद्रैर्नेत्ररामैरसैर्वेदाधिकैस्त्रिये मात्राभिः प्रणवं त्रमात्र
रकुंभकरेचकैः प्राणायामत्रयं कृत्वा भूतशुद्धिं ततश्चरेत् [illegible] मनोवीचाम
नोः शुद्धिं प्राणायामेन जायते कालीतंत्रेपि प्राणायामत्रयं कुर्यान्मूलेन प्रणवेन
वा [illegible] कनिष्ठानामिकांगुष्ठैर्यन्नासापुटधारणम् प्राणायामः स विज्ञे
यस्तर्जनीमध्यमे विना मात्राभिः प्रणवं ज्ञात्वा पूरकुंभकरेचकैः प्राणायामत्रयं
कृत्वा भूतशुद्धिं ततश्चरेत् तत्रायं क्रमः मूलाधारे मनः संयोज्य दक्षांगुष्ठेन दक्ष
नासापुटं धृत्वा मूलमंत्रं प्रणवं वा षोडशवारं जपन् वामेन वायुमापूर्य कनिष्ठाना
मिकाभ्यां वामनासापुटं विधृत्य तमेव चतुःषष्टिवारं जपन् वायुं कुंभयित्वा पुनस्त
द्द्वात्रिंशद्वारं जपन् वायुं रेचयेत् एवं क्रमो व्युत्क्रमेण वारत्रयं कृते एकः प्राण

यामो भवति एवं वारत्रयं कुर्यादिति अथ मूलाधारात्कुंडलिनीं हंसः इति मंत्रेण
पृथिव्या सह स्वाधिष्ठाने आनीय तत्र जले पृथिवीं लीनां विभाव्य तस्माज्जलेन सह
मणिपूरे समानीय तत्रस्थ वह्नौ जलं विलीनं विभाव्य तस्माद्वायुना सह विशुद्धे
समानीय तत्रस्थाकाशे वायुं विलीनं विचिंत्य तस्मादाकाशेन सहाज्ञाचक्रे समानी
य तत्रस्थ मनस्याकाशं विलीनं कृत्वा मनो नादे विलीनं विभाव्य ध्वनौ ध्वनिं समर्प
येत् ततः सहस्रदलकमलकर्णिकां तस्य चंद्रमंडलमध्यगतत्रिकोणं तर्गतबिं
दुरूपपरमशिवे तां समर्प्य प्राणायामविधिना यमिति वायुबीजं धूम्रवर्णं जप
न् शरीरं संशोध्य रमिति वह्निबीजं रक्तवर्णं चतुःषष्टिवारं जपन् शरीरं पापं संदह्य
वमिति बीजं शुक्लवर्णं सहस्रारे विचिंत्य द्वात्रिंशद्वारं जपंस्तदुद्भवामृतवृष्ट्यानि
ष्पापं शरीरमुत्पाद्य ललाटसंडजिति पृथिवीबीजेन पीतवर्णेन शरीरं सुदृढीकृत्य
सोहमिति मंत्रेण कुंडलिनीमध्यतलोलीभूतां पंचभूतानि जीवात्मानं च ब्रह्मपथा
त्स्वस्वस्थाने नियोजयेत् ततो देवीरूपमात्मानं विभाव्य हृदि जीवन्यासं कुर्यात्
दक्षहस्ते यथा आंह्रींक्रौंसः श्री दक्षिणायाः कालिकायाः प्राणा इह प्राणाः अ

४८
[illegible]

सुषुम्णाजीवइहस्थितः अमुष्यासर्वेंद्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रघ्राणप्राणादीनीहाग
त्यसुखंचिरंतिष्ठंतुस्वाहा इतिजीवंन्यसेत् तदुक्तंतंत्रे संहारक्रमयोगेनपंच
तत्वंसमुद्धरेत् शोषदाहप्लवानुकृत्वावाय्वग्निसलिलाक्षरैः ततोन्यासंप्रकुर्वीत
फेत्कारीतंत्रसीरितम् अन्यत्रापि देवीरूपंततोध्यायेदात्मानंकमलेक्षणे त
तोबीजंप्रविन्यस्यपाशादित्र्यक्षरेणच प्राणमंत्रेणयुक्तेनततोमुष्याःपदंततः
प्राणइतिवदेत्पश्चादिहप्राणस्ततःपरम् अमुष्याजीवइहस्थितोमुष्याःपदंत
तः सर्वेंद्रियाण्यमुष्याश्चवाङ्मनोनयनानिच श्रोत्रघ्राणपदात्प्राणइहागत्य
सुखंचिरं तिष्ठंतुवह्निजायांतःप्राणमंत्रोयमीरितः प्रकारांतेनरंच ज्ञानार्णवे
विपरीतंप्राणमंत्रंविलिखेन्न्यासपूर्वकम् प्राणप्रतिष्ठामंत्रोयंसर्वकर्माणिसाध
येत् अस्यमंत्रांतेमुष्याजीवइतिबोद्धव्यं अमुष्याइत्यमुष्यास्थानेसाध्यदेव
तानामपदंषष्ठ्यंतंप्रयोक्तव्यं तदुक्तंनारायणीये अमुष्यपदंयद्रूपंयत्रपदे
षुदृश्यते साध्याभिधानंतद्रूपंतत्रस्थानेनियोजयेत् इतिमारीतंत्रेपि ॥
भूतशुद्धिंविधायेत्थंदेवीरूपेणचिंतयेत् प्रणवंपूर्वमुद्धृत्यत्रमितिचपदंततः

हूंफट्स्वाहामनुप्रोक्तःकायवाक्चित्तशोधने रक्तहूंफट्ततःस्वाहामंत्रस्तदात्मरक्ष
णे एवंभूतशुद्धिंकृत्वा ओंत्रांहूंफट्स्वाहा इतिमंत्रेणकायवाक्चित्तानिसंशो
ध्य रक्तहूंफट्स्वाहा अनेनहृदिहस्तंदत्वात्मरक्षांविधाय स्ववामेशक्तिंसंस्थाप्य
प्राणायामादिकंकुर्यात् तदुक्तंकुमारीकल्पे ततःषोडशवार्षिकींनारींमानीयमं
त्रवित् युवतींमदनोन्मत्तांसुवेशांचारुहासिनीम् सदारक्तेसाभिलाषांसिंदूरां
कितमस्तकाम् साधकश्चैवसपत्नींवामेसंस्थापयेद्बुधः तस्यास्तुभूतशुद्ध्या
दिकृत्वावैमातृकांन्यसेत् प्राणायामंततःकृत्वाकारयित्वायथाविधीति अ
थऋष्यादिन्यासंकुर्यात् यथा अस्यश्रीदक्षिणकालिकामंत्रस्य भैरवऋषिः
उष्णिक्छंदः श्रीदक्षिणकालिकादेवता क्रींबीजं हूंशक्तिः क्रींकीलकं ममचतु
र्वर्गसिद्ध्यर्थेविनियोगः इतिकृतांजलिः संकल्प्य पुष्पेणकायेनवाचामनसावा
न्यसेत् यथा भैरवऋषयेनमःशिरसि उष्णिक्छंदसेनमोमुखे श्रीदक्षिणका
लिकायैनमःहृदि क्रींबीजायनमोगुह्ये हूंशक्तयेनमःपादयोः क्रींकीलकाय
नमः सर्वांगेषु तदुक्तंकालीतंत्रे भैरवोस्याऋषिःप्रोक्तउष्णिक्छंदउदाहृतं

श्यामा
१३

देवता कालिका प्रोक्ता लज्जाबीजं तु बीजकम् । शक्तिश्च कूर्चबीजं स्याद् अनिरुद्धसरस्व
ती कवित्वार्थे प्रयोगः स्यादेवमृष्यादिकल्पना । कीलकं चाद्यबीजं तु क्रमेण विन्य
सेत्प्रिये । ऋषिं न्यसेन्मूर्ध्नि देशे छन्दस्तु मुखपंकजे । देवता हृदये चैव बीजं तु गुह्य
देशके । शक्तिं तु पादयोश्चैव सर्वांगे कीलकं न्यसेत् । अथ करन्यासांगन्यासौ कुर्याद्यथा
ॐ क्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः । ॐ क्रीं तर्जनीभ्यां स्वाहा । ॐ क्रूं मध्यमाभ्यां वषट् । ॐ क्रैं अना
मिकाभ्यां हुं । ॐ क्रौं कनिष्ठाभ्यां वौषट् । ॐ क्रः करतलपृष्ठाभ्यां अस्त्राय फट् । इति कर
न्यासः । अथांगन्यासः । ॐ क्रां हृदयाय नमः । तर्जनीमध्यमानामिकाभिर्न्यसेत् । ॐ
क्रीं शिरसे स्वाहा । इति शिरसि तर्जनीमध्यमाभ्यां शिरसि । ॐ क्रूं शिखायै वषट् । इति शि
खायां मुष्टिबद्धांगुष्ठेन । ॐ क्रैं कवचाय हुं । इति कवचे हस्तद्वयांगुलीभिः । ॐ क्रौं नेत्रे
भ्यां वौषट् । इति । ॐ क्रः अस्त्राय फट् । इति तर्जनीमध्यमाभ्यां ऊर्ध्वोर्ध्वतालत्रयं दत्वा
दशदिग्बंधनं छोटिकाभिः कुर्यात् । इत्यंगन्यासः । तदुक्तं वीरतंत्रे । दीर्घषट्कलस
मायुक्तेन प्रणवाद्येन कल्पयेत् । विशेषो यथा कालीतंत्रे । हृदयाय नमः पूर्वं शिर
से वह्निवल्लभा । शिखायै वषडित्युक्तं कवचाय हुं इतीरितम् । नेत्रत्रयाय वौषट्

स्यादस्त्राय फट् प्रकीर्तितम् । स्वतंत्रे । प्रणवं चाद्यबीजं च षड्दीर्घस्वरभाजितम् ।
कुर्यात् षडंगविन्यासं मूलखंडत्रयेण वा । अत्र प्रकारः । मूलादिखंडसप्तबीजेन हृदय
द्वितीयखंडेन मायाद्येन शीर्षं तृतीयखंडेन नवबीजेन शिखां प्रणवाद्येन खंडत्रयेण पुनः
प्रथमखंडेन कवचं द्वितीयखंडेन नेत्रत्रयं तृतीयखंडेनास्त्रम् । एवं विधिना त्रिः
सप्तधा षडंगन्यासं मूलखंडत्रयेण द्विरावृत्त्या वा कुर्यात् । तदुक्तं भैरवतंत्रे । षडंगा
नि न्यसेन्मंत्री त्रिः सप्तधा यथाक्रमम् । अथ वर्णन्यासं कुर्याद्यथा । अं आं इं ईं उं ऊं
ऋं ॠं लृं ॡं नमः हृदये न्यसेत् । एं ऐं ओं औं अं अः कं खं गं घं ङं नमः दक्षभुजे । चं छं
जं झं ञं टं ठं डं ढं नमः वामभुजे । णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं नमः दक्षजंघायां । ततो मा
तृकान्यासं कृत्वा श्रीकंठादिन्यासं कुर्यात् । तदुक्तं स्वतंत्रे । आदौ तु मातृका पुनः । दे
वता व्यंजनं बीजं शक्तयस्तु स्वरास्ततः । अव्यक्तं कीलकं ज्ञेयं न्यसेदुक्तक्रमेण तु । उक्त
क्रमेण सर्वांगं ऋष्यादिक्रमेणान्यथैः । अकारेण समं कादिवर्गांश्च प्रथमं मतम् । तै
श्च बिंदुसंयुक्तैर्लिखेत्सौरस्वरैरिह । आकारं च ततो धार्यं अंगुष्ठाभ्यां नमस्तथा
प्रणवं मातृकामंत्रमंगुष्ठद्वयतो न्यसेत् । ह्रस्वेकारस्य वर्गेण दीर्घेकारांतगेन

च तर्जनीयुगलं देवि विन्यसेत्स्वाहांतगेन तु उकारेणाद्यकारेण ऊकारांतेन सुंदरि
मध्यमायुगलं सम्यग्वषडंतेन विन्यसेत् एकारादिनवर्गेण ऐकारांतेन हुं मनुः
न्यसेदनामिकायुग्ममिति यंत्र तत्र भैरवि ओंकाराद्यपवर्गेण औकारांतेन शोधयेत्
वौषडंतं कनिष्ठाभ्यां विन्यसेत्कार्यसिद्धये अंकारादियवर्गेण शवर्गेन तु सुव्रते अ
ःफडंतेन पाणिभ्यां विन्यसेत्करपृष्ठयोः ह्रैं नमस्त्रं समुच्चार्य करन्यासे नियोजयेत्
तथा मातृकान्यासे षडंगं मातृकायास्तु साधकः कारयेत्ततः स्वराणां क्लीबहीना
नां सविसर्गानां क्रमेण तु युग्मयुग्मांतरालेन तु पंचवर्गान् सबिंदुकम् निक्षिपेद्यादिवर्गा
न् शेषवर्गान् बालके हृदयं च शिरो देवि शिखा कवचं ततः नेत्रमस्त्रं न्यसेत् ङें
तेन मः स्वाहा क्रमेण तु वषट् हुं वौषट् अस्त्रं च फडंतं योजयेत्प्रिये षडंगोयं मा
तृकायाः सर्वपापहरः स्मृतः षडंगं मातृकायास्तु साधकः कारयेत्ततः स्वराणां क्ली
बहीनानामिति ऋ ॠ ऌ ॡ रहितानामित्यर्थः एवं विधिना मातृकाषडंगं कृत्वा
तां ध्यायेत् यथा ध्यायेत्तां भावरूपां सकललिपिमयीं लोचनांभोजयुग्मां मुक्ता
लंकारस्फुरत्पाणिशिरस्सु जटारोपयुक्तां प्रसन्नाम् विद्यामुद्राक्षसूत्रं प्रभाभयमपि

दधतीं शुभ्ररूपां त्रिनेत्रीयां वा दृष्वी पंचवक्त्रां चतुर्मरत्नमितां चिंतयेत्साधकेंद्रः एवं ध्या
त्वा अकारादि क्षकारांतं न्यसेद्यथा ललाटमुखवृत्तनेत्रश्रुतिघ्राणेषु गंडयोः ओष्ठ
दंतोत्तमांगमूर्द्धास्यदोःपत्संधिषु अग्रकेषु च पार्श्वतो पृष्ठतो नाभौ हृदये जठरांसके ककु
द्यंसे च हृदादि विहृत्पादयुगेन ततः जठराननयोर्न्यसेन्मातृकां तां यथाक्रमात्
ततः प्रयोगः अं नमो ललाटे आं नमो मुखे इं नमो दक्षनेत्रे ईं नमो वामे उं न
मो दक्षकर्णे ऊं नमो वामे ऋं नमो दक्षनासापुटे ॠं नमो वामे ऌं ॡं दक्षवामघ्रा
णयोः एं ऐं ऊर्ध्वाधरोष्ठयोः ओं औं ऊर्ध्वाधोदंतपंक्त्योः अं मस्तके अः मुखे कं
खं गं घं ङं दक्षबाहुमूलसंध्यग्रेषु चं छं जं झं ञं वामबाहुमूलादिषु टं ठं डं ढं णं द
क्षजंघामूलाग्रादिषु तं थं दं धं नं वामजंघामूलादिषु पं फं दक्षवामपार्श्वयोः
बं पृष्ठे भं नाभौ मं जठरे यं त्वगात्मने नमः हृदि रं असृगात्मने नमः दक्षांसे लं
मांसात्मने नमः ककुदि वं मेदात्मने नमः वामांसे शं अस्थ्यात्मने नमः दक्षिणबा
हौ षं मज्जात्मने नमः वामबाहौ सं शुक्रात्मने नमो हृदादिदक्षपादे हं जीवात्म
ने नमः हृदादिवामपादे ळं प्राणात्मने नमः पादादि हृदि क्षं परमात्मने नमः हृ
दयाद्धिशिरसि इति व्यापकं न्यसेत्

पंचाशद्वर्णन्यासः क्रमेणैवं प्रदर्शितः ॐ आद्यंतेन मोंतो वा सबिंदु बिंदुवर्जितः
मायालक्ष्मीबीजपूर्वो न्यस्तव्यः प्रोच्यते बुधैः अथ मातृकान्यासमुद्रा यथा ललाटे
नामिकामध्ये विन्यसेन्मुखवृत्तके तर्जनीमध्यमानामा अंगुष्ठानामे च नेत्रयोः अंगु
ष्ठं कर्णयोर्न्यसेन्नासिकाद्वयोः कनिष्ठांगुष्ठकौ नसोः मध्यास्त्रिस्रो गंडयोश्च मध्यमामोष्ठयोर्न्यसेत्
अनामां दंतयोर्न्यस्य मध्यमांगुष्ठमांगके मुखे नामामध्यमौ च हस्तपादेषु पार्श्वयोः
कनिष्ठानामिकामध्यास्ता लृष्ठे च विन्यसेत् हृदये वतलं सर्वं मंसयोश्च ककुदस्थ
ले हृत्पूर्वं हस्तपान्हृदि हस्तलेषु तलमेव च एतास्तु मातृकामुद्राः क्रमेण परिकी
र्तिताः अग्न्यान्याविन्यसेद्यस्तु न्यासः स्यात्तस्य निष्फलः अथ श्रीकंठादिन्यासो यथा
विन्यसेन्मातृकास्थाने श्रीकंठाद्यायथाक्रमम् पूर्णोदर्यादिभिः सार्धं मातृकार्णा समन्वि
तम् श्रीकंठानंत सूक्ष्माश्च त्रिमूर्तिरमरेश्वरः अर्घीशो भारभूतेश स्तिथीशः स्था
णुको हरः झिंटीशो भौतिकः सद्योजातश्चानुग्रहेश्वरः अक्रूरश्च महासेनः षोडशास्व
रशक्तयः पश्चात्क्रोधेश चंडीश पंचांतक शिवोत्तमा तथैकरुद्रकूर्मैकनेत्राख्य च
तुराननः अजेश शर्व सोमेशास्तथा लांगलिदारुकौ अर्धनारीश्वराख्यो मा कांत
श्चाषाढदंडिनौ अत्रिमीन मेषाख्या लोहितश्च शिखी तथा छगलांडद्विरं

डेशौ समहाकालवालिनौ भुजंगेश पिनाकेश खड्गेशा रव्यबकेश्वरः श्वेतश्च भृगीश
लकुलिशिवाः संवर्तकस्तथा एते रुद्राः स्मरारक्ता धृतशूलकपालकाः पूर्णो
दरी स्याद्विरजा शाल्मली नंदनं ततः परम् लोलाक्षी वर्तुलाक्षी च दीर्घघोणा समीरि
ता स्याद्दीर्घमुखी गोमुखी च दीर्घजिह्वास्तथैव च कुंडोदरोर्ध्वकेशी च तथा विकृ
तमुख्यपि ज्वालामुखी ततो ज्ञेया पश्चादुल्कामुखी तथा सुश्रीमुखी च विद्या
ख्या होताः स्युः स्वरशक्तयः महाकाली सरस्वत्यौ सर्वसिद्धिस्तथैव च गौरी त्रैलो
क्यविद्यास्यान्मंत्रशक्तिः ततः परम् आत्मशक्तिर्भूतमाता तथा लंबोदरी मता
द्राविणी नागिनी स्युः खेचरी चैव मंजरी रूपिणी वीरिणी पश्चात्काकोदर्यपि
पूतना स्याद्भद्रकाली योगिन्यौ शंखिनी गर्जिनी तथा सकालरात्रिः कुब्जिन्यौ क
पर्दिन्यपि वज्रिणी ज्ञेया च सुमुखी चर्ये रेवती माधवी ततः वारुणी वायवी प्रो
क्ता पश्चाद्रक्षोविदारिणी ततश्च सहजा लक्ष्मी व्यापिनी मायया द्विता एता
रुद्रांकपीठस्थाः सिंदूरारुणविग्रहाः रक्तोत्पलकपालाभ्यां अलंकृतकरां
बुजाः अत्र प्रयोगः ॐ ह्रीं श्रीं नमः शिवाय अं श्रीकंठपूर्णोदरी

श्रुपमा
२६

श्रीपा नमो ललाटे ऋं ऋनंतविरजा श्रीपा नमो मुखवृत्ते ॠं लृ दक्षशाल्मली श्रीपा नमः
सव्यनेत्रे ईं विश्वगर्भ लोलाक्षी नमः वामनेत्रे ॐ ऋ मशीशवर्तुलाक्षी नमः सव्यक
र्णे ॐ अवीशदीर्घघोणा श्रीपा नमः वामकर्णे ॐ भारभूतिसुदीर्घमुखी श्रीपा न
मः सव्यनासापुटे ॐ तिथीशगोमुखी श्रीपा नमः वामनासापुटे ॐ स्थाणुकदी
र्घजिह्वा श्रीपा नमः सव्यकपोले ॐ हरकुंडोदरी श्रीपा नमः वामकपोले ॐ झिं
शर्ध्वकेशी श्रीपा नमः ऊर्ध्वोष्ठे ॐ भौतिकविकृतमुखी श्रीपा अधरोष्ठे ॐ सद्योजा
तज्वालामुखी श्रीपा नमः ऊर्ध्वदंतपंक्तौ ॐ अनुग्रहेश्वर उल्कामुखी श्रीपा अ
धोदंतपंक्तौ ॐ अक्रूरसुश्रीमुखी श्रीपा नमो ललाटे अः महासेनविद्यामुखी श्रीपा
नमः आस्ये कं क्रोधीशमहाली श्रीपा नमः दक्षबाहुमूले खं चंडीशसरस्वती श्रीपा नमः
दक्षकूर्परे गं पंचांतकसर्वसिद्धि श्रीपा नमः दक्षमणिबंधे घं शिवोत्तमगौरी श्रीपा
नमः दक्षांगुलिमूले ङं एकरुद्रत्रैलोक्यविद्या श्रीपा नमः दक्षांगुल्यग्रे चं कूर्ममंत्र
शक्ति श्रीपा नमः वामबाहुमूले छं एकनेत्र आत्मशक्ति श्रीपा नमः वामकूर्परे जं च
तुराननभूतमातृ श्रीपा नमः वाममणिबंधे झं अजेशलंबोदरी श्रीपा नमः वाम

ांगुलिमूले ञं शर्मेशद्राविणी श्रीपा नमः वामांगुल्यग्रे टं सोमेशनागिनी श्रीपा नमः
सव्योरुमूले ठं लांगलिखेचरी श्रीपा नमः सव्यजानुनि डं दारुकमंजरी श्रीपा नमः दक्ष
गुल्फे ढं अर्धनारीश्वररूपिणी श्रीपा नमः दक्षपादांगुलिमूले णं उमाकांतवीरिणी
श्रीपा नमः सव्यपादांगुल्यग्रे तं आषाढिकाकोदरी श्रीपा नमः वामोरुमूले थं दंडिपो
तना श्रीपा नमः वामजानुनि दं अत्रिभद्रकाली श्रीपा नमः वामगुल्फे धं मीनयोगिनी
श्रीपा नमः वामपादांगुलिमूले नं मेषशंखिनी श्रीपा नमः वामपादांगुल्यग्रे पं लोहित
गर्जिनी श्रीपा नमः सव्यपार्श्वे फं शिखिकालरात्रि श्रीपा नमः वामपार्श्वे बं छगलांडकुंडि
नी श्रीपा नमः सव्यपृष्ठे भं द्विरंडकपर्दिनी श्रीपा नमः वामपृष्ठे मं महाकालवज्रिणी
श्रीपा नमः नाभौ यं वालिजया श्रीपा नमः हृदि रं भुजंगेशसुमुखी श्रीपा नमः सव्यांसे लं
पिनाकेशरेवती श्रीपा नमः वामांसे वं खड्गीशमाधवी श्रीपा नमः ककुदि शं बककवारुणी श्रीपा
नमः हृदादि षं श्वेतवायवी श्रीपा नमः त्वगादिसप्तधातुषु सं भृग्वीशरक्षोवधारिणी श्रीपा
नमः हृदादिपादयोः हं लकुलिसहजालक्ष्मी श्रीपा नमः पादादिहृदये। ळं शिवव्यापि
णी श्रीपा हृदादिशिरसि क्षं संवर्तकमाया श्रीपा नमः परमात्मनि हृदयादिमुखे २

श्यामा
१७

अथषोढान्यासः केवलंमातृकांसत्वामातृकांतारसंपुटाम् मातृ
कांपुटितंतारं न्यसेत्साधकसत्तमः मायाबीजंपुटितंतु मातृकांपुटितांचतत् का
मेनपुटितांदेवीशक्तिंतत्पुटितांन्यसेत् क्लींह्रंह्रूंचपुनर्ह्रींसाकं क्रंत्लूंत्लूंचसर्वव
त् मूलेनपुटितांदेवीं तत्पुटं मूलमेवच अनुलोमविलोमेन द्वाभ्यांमंत्रयथाविधिः
मूलेनाष्टोत्तरशतं व्यापकत्वेनविन्यसेत् ॐअंॐ एवंमातृकापुटितं श्रींअंश्रीं एवं
मातृकापुटितं एवंकामपुटितं शक्तिंक्लींह्रंह्रूं क्रंक्रंत्लूंत्लूं पूर्ववन्मंत्रपुटितां
अनुलोमविलोमतः केवलंमंत्रंमातृकास्थानेन्यस्य अष्टोत्तरशतेनव्यापकंकुर्यात्
केवलमातृका ॐअंअं अंॐअं श्रींअंश्रीं अंश्रींअं क्लींअंक्लीं अंक्लींअं ह्रीं
अंह्रीं अंह्रींअं मंत्रंअंमंत्रं हंमंत्रंहं अन्यादर्शेतु ह्रींपुटिताशक्तिं ह्रांह्रंह्रूं क्रं
क्रंक्लींपूर्ववत् मंत्रपुटितांतत्पुटितं मंत्रमंत्रमित्यादिलिखितमस्ति दुर्ज्ञेयं
नदुर्गीयात्रंगषोढान्यासवर्जिता तारायाकालिकायाश्च सत्यमुक्त्याश्रुततःपरा हन्ते
ऽन्त्यासवर्णेतु सर्वपापंप्रणश्यति विषापमृत्युहरणे ग्रहरोगादिनाशनं
दुष्टसत्वाविनश्यंति शत्रुवीर्याणिभिन्नतां कवित्वलहरीतस्यद्वारागारसपरंप

रात्मोत्कृत्वा अथषडंगन्यासंकुर्यात् ईश्वमातृहृदयोयंहृदय
स्याद्वियात्मकः क्रियतेतत्परत्वेन हृन्मंत्रेणततःपरम् सर्वज्ञादिगुणोपेतं संवि
द्रूपेपरात्मनि क्रियतेसुधियाहारः शिरोमंत्रेणदैशिकः हृक्तिरोच्चपविद्धाया
मनसाभावनाद्दृढा क्रियतेनिजदेहस्यशिखामंत्रेणदैशिकः मंत्रात्मकस्यदेह
स्यमंत्रध्यानेनतेजसा सर्वतोवर्ममंत्रेणक्रियतेन्याससंहृतिः यद्दातिपरंज्ञा
नेसंविद्रूपेपरात्मनि हृदयादित्रसंमेतैः स्यादेतन्मंत्रसंगतम् अध्यात्मिकादि
त्रयंयत्साधकस्यविनाशयेत् अविद्ययातंत्रंयत्परंधामसमीरितम् इतिषडंगवि
धायध्यानंकुर्यात् शक्तिहृदयपुटांतस्थंमलवत्हृदयसंस्थितं ज्योतिस्तत्त्वमयंध्या
येत्कुलात्कुलनियोजनात् अथवा शृंगाटहृदयमध्यस्थशक्तिहृदयपुटीकृतं
सत्यत्वपरमंध्येयंध्यानंतत्कुलयोगिनां अन्यच्च किरणस्थितमध्यस्थंचंद्रमा
स्वरमध्यगम् महाशून्येलयेसेव्याश्रोणीक्षिप्रनियोगिराट् महाशून्यर्डजितस
र्वोपाधिविनिर्मुक्तमौनभावविरहाक्षूणी एवमवजीत्यर्थः अथवा निरलंबेपदे
शून्येयत्रेत्तउपलायते तद्धर्ममध्यसेविन्नित्यंध्यानमेतद्धियोगिनां तद्धर्ममित्य

श्यामा
१९

र्थः करणमित्यर्थः इति ध्यात्वा अर्चयेद्विषयैः पुष्पैः तत्क्षणात्तन्मयो भवेत् त्या
सत्तन्मयता बुद्धिः सोहंभावेन चिंतयेत् विषयपुष्पाणि यथा अमायमनहंका
रमरागममदं तथा अमोहकमदंभं च अद्वेषक्षोभकौ ततः अमात्सर्यमलोभं
च दश पुष्पं विदुर्बुधः अहिंसा परमं पुष्पं पुष्पमिंद्रियनिग्रहः दयापुष्पं ज्ञानपु
ष्पं क्षमापुष्पं च पंचमम् इत्यष्टसमभिः पुष्पैरर्चयेत्परदेवतां इति पूजनं माला
पंचाशिकाप्रोतसूत्रपंक्तिशिवात्मकम् यथितात्मकं इति शक्तिमालांतेनेन संस्थि
तिः एवंविधिना वर्णमालामुपलभ्य तं समेरुं च कृत्वा अकारादिक्षकारांतं हका
रादिश्रीकंठपर्यंतं स्थूलं संज्ञप्य परतेजसि तद्रूपं समर्पयेत् अस्यादर्शेत् अकारा
दिक्षकारांतं लकारादिश्रीकंठपर्यंतं स्थूलं सपरतेजसि तद्रूपं समर्पयेत् अथ हो
मः आस्थूलपरिच्छिन्नं विभाव्य आत्मीनरात्मज्ञानात्मपरमात्मस्वरूपं चतुरस्रं कुं
डं आनंदमेखलायुतं नाभौ विभाव्य तन्मध्ये ज्ञानाग्नौ त्रुटयादियथा स्थूलाग्नौ ना
भिचैतन्यकुहविषामनसास्रुचा सुषुम्णावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं स्वाहा
अनेन प्रथमाहुतिं दद्यात् ततोस्थूलाग्नौ धर्माधर्महविर्दीप्ते आत्माग्नौ मनसा
स्रुचा सुषुम्णावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं स्वाहा अनेन द्वितीयाहुतिं

दद्यात् ततोस्थूलाग्नौ तेजसि चिरंतरकिरिंधनमेधमाने मायां धकारपरिवंथिनि सं
विद्योकस्रुचा चिदग्नौ तमरीचिविकासभूमौ विश्वं जुहोमि वसुधादि शिवावसानम्
इतिं तृतीयं सनंदत्वा साक्षात्तन्मयो भवेत् ततः पापपुण्यातिजीवन्मुक्तो भवेद्ध्रुवं
इति श्री[illegible] परमहंसपरिव्राजक[illegible] नाम [illegible]तीयः परिच्छेदः
अथ साधको युवतीवेषं कृत्वा युवतीमेवं च कारयित्वा पीठन्यासं कुर्यात् ततः श्रृ
[illegible] ततः स्त्रीवेषधारी स्यात्त्रिपुंड्रांकितमस्तकः श्रृंगारोज्ज्वलवेषपाप्तो
स्थूलाक्षरिजाननः एवं वेषादिकं सर्वं वनितामपि कारयेत् पीठन्यासं ततः पश्चा
दाधारशक्तिपूर्वकम् प्रकृतिं कमठं चैव शेषं पृथ्वीं तथैव च सुधांबुधिं मणिद्वीपं
चिंतामणिगृहं ततः श्मशानं पारिजातं च तन्मध्ये रत्नवेदिकाः तस्योपरि मणेः पी
ठं न्यसेत्साधकपुंगवः चतुर्दिक्षु मुनीन्द्रैव वा शवांश्च नरमुंडकान् अधर्मादींश्चै
व धर्मादींश्च ... चतुष्टये हृदि शेषं तथा पद्मे सूर्यसोमं महेश्वरि वैश्वानरं तथा
सत्त्वं रजस्तथैव तमस्तथा आत्मानं चैव विन्यस्य प्राक्तिंहत्पद्मके न्यसेत् इच्छा ज्ञाना
क्रिया चैव कामदा कामदायिनी रतीप्रीति प्रिया नंदा कालिकायां मनोन्मनी

श्यामा
२०

वाग्भवं प्रथमं प्रोक्तं परार्धेन तदन्तरम् अपरार्धे विद्रूपार्धे हसौः पदं ततः परम्
सदाशिवमहाप्रेतइंतं पद्मासनं ततः नमउक्तत्र मंत्रोयं पीठन्यासउदाहृतः
एवं देहमये पीठे चिंतयेदिष्टदेवताम् अथादौ कामकलारूपमात्मानं विभाव्य
मूलाधारात्कुंडलिनीं परमशिवांतं ध्यात्वा चंद्रामृतेन संप्लाव्य कारकच्छपिकया
पुष्पं गृहीत्वा सुषुम्णा वाह्यहृदयाष्टदलपद्मे देवीं ध्यायेत् तदुक्तं स्वतंत्रे ततः
कामकलाध्यानादावाद्यकालिकां पराम् हस्ताभ्यां मुद्रया पुष्पं यंत्रमध्ये नि
धापयेत् अथ कामकला यथा तदुक्तं भावचूडामणौ मुखबिंदुवदाकारं तद
धः कुचयुग्मकम् सर्वविद्यामूलतापूर्णां सर्ववाक्सिद्धिप्रदम् सर्वार्थसाधकं देवि
सर्वरंजनकारकम् तदधः सपरार्धं च चिंतयेत्तदधोमुखम् सर्वभूतादिभूतं
तत्सर्वदेवनमस्कृतम् सर्वाह्लादनसंपूर्णां सर्वरंजनकारकम् सर्वार्थसाधकं
देवि सर्ववर्णप्रवर्तकम् एतत्कामकलारूपं गोप्यं साधकसत्तमैः श्रीक्रमे
यासामपुमतीनाम्नी यासा मोहनकारिणी बाह्याभ्यंतरभेदेन चिंतनीया च तां
शृणु त्रैलोक्यमेकरूपेण आत्मानमेकरूपिणी एकां प्रथमतिरूपिणां देवी

तां वर्णरूपिणीम् चिंतयेत्सुंदरीं देवीं सर्वव्यापककारिणीम् ईकारश्चात्र मंत्रस्यत्र
वयवचतुष्टयम् बिंदुपत्रस्य देवेशि प्रथमं वक्त्रकं न्यसेत् बिंदुद्वयं स्तनद्वंद्वं
हृदि स्थाने नियोजयेत् अकारार्धकलां सूक्ष्मां योनिमध्ये विचिंतयेत् तथा का
मकलारूपं मदनांकुरगोचरम् उद्यदादित्यसंकाशां सिंदूराभां स्तनद्वयं
बिंदुसंकल्पवक्त्रं तु स्फुरद्दीपशिखाप्रिये आधारब्रह्मरंध्रांतं सूत्रमार्गेण भा
वयेत् कामो बिंदुरहं देवि तत्रस्था परमेश्वरी शिवशक्तिमयं देवि तदधः स्ता
नौ च द्वयम् तदधः सपरार्धं तु चिद्रूपा परमा कला सापि कुंडलिनीशक्तिः
कामकलास्वरूपिणी सा यथा वर्णगच्छंती भित्त्वा ग्रंथिचतुर्दश प्रविश्य पर
मार्गं तु सूक्ष्माकारस्वरूपिणी सा च त्रिविधा सृष्टिब्रह्मविष्णुस्वरूपिणी संचिं
त्य साधको श्रेष्ठस्त्रैलोक्यं वशमानयेत् एतत्ते कथितं देवि कामकलास्तुति
श्चितम् गोप्यं च प्रयत्नेन यदीच्छेदात्मनो हितम् अथ योनिमुद्रा यथा
तदुक्तं कालिकाकुलसर्वस्वे वामहस्तस्य तर्जन्यां दक्षिणस्य कनिष्ठया तथा
दक्षिणतर्जन्या वामांगुष्ठेन योजयेत् तथा दुर्गं दक्षिणं गुष्ठं वामस्य मध्य

२१
श्यामा

कृपामा
२२

मादिकाः अंगुलीयामवेत्पिष्टे दक्षिणस्य करस्य च वामेन पितृतीर्थेन मध्य
मानामिकान्तया अधोमुखेन ततः कुर्याद्दक्षिणस्य करस्य च कूर्मं दृष्टसमं
कुर्याद्दक्षिणस्य करस्य च एवंविधः सर्वसिद्धिं ददाति पाणिकच्छपः कुर्यात्त्रि
हृदयासन्ने तु निमील्य नयनद्वयम् समं कायशिरोग्रीवं कृत्वा स्थिरतपो बुधः
ध्यानं संभावयेन्मंत्री सर्वपापप्रणाशनम् [illegible] ओं देव्या ध्यानं प्रवक्ष्या
मि सर्वदेवोपसेवितम् ओं अंजनाद्रिनिभां देवीं करालवदनां शिवां मुंड
मालावलीकीर्णां मुक्तकेशीं स्मिताननां महाकालहृदंभोजस्थितां पीनपयो
धराम् विपरीतरतासक्तां घोरदंष्ट्रां कपालिनीम् नागयज्ञोपवीतांगीं चंद्रार्ध
कृतशेखराम् सर्वालंकारयुक्तां मुक्तामणिविभूषितां मृतहस्तसहस्रैस्तु
बद्धकांचीदिगंशुकाम् शिवाकोटिसहस्रैस्तु योगिनीभिः विराजितां रक्तपू
र्णमुखांभोजां मद्यपानप्रमत्तिकां वह्न्यर्कशशिनेत्रां च रक्तविस्फुरिताननाम्
विगतासुकिशोराभ्यां कृतकर्णावतंसिनीम् कंठावसक्तमुंडालीगलद्रुधिरच
र्चितां श्मशानालयमध्यस्थां ब्रह्मकेशववंदितां सद्यः कृत्तशिरः खड्गवराभी

तिवरांबुजाम् अत्र वामोर्ध्वहस्तेन पाणिनाधःशिरः अभयं दक्षहस्तोर्ध्वेनाधो
वरमित्यपि [illegible] ऊर्ध्ववामेन पाणिना करयुग्मलतलेच्छिन्नमुंडं
ततोधः सव्येभीतिं वरं च त्रितगदद्धहरे दक्षिणे कालिकेति अमेनक्रमवर्णितवम
नुविमवं भावयेत्तेन देवतेषामसौ करस्थः प्रकटितवदनेसिद्धयः स्युः ध्वजाकस्य अथ
विरूपाक्षकृतध्यानक्रमेण ध्यायेत् तद्यथा ओं भिन्नांजनचयप्रख्यां प्रमीतशवसं
स्थितां गलच्छोणितधाराभिः स्मेराननसरोरुहाम् पीनोन्नतकुचद्वंद्वां पीनोन्नतनि
तंबिनीम् दक्षिणं मुक्तकेशां गीर्दिगंबरां विनोदिनीं सदाशिवशवाविष्टां स्मराननंदो
परिस्थितां मुखसांद्रस्मितामोदमोदिनीं मदविह्वलां आरक्तमुखनेत्राभियोगिनी
भिर्विराजितां शवहृदयहृतोत्तंसां सिंदूरतिलकोज्ज्वलां पंचाशन्मुंडघटितमणिहारं
कशोभितां नानामणिविशेषाढ्यां नानालंकारभूषितां शवास्थिकृतकेयूरशंखदक्षि
णमंडितां शववक्षःस्थलारूढां लेलिहानां शवं क्वथितम् शवमांसकृतग्रासां साट्ट
हासां मुहुर्मुहुः खड्गमुंडधरां वामे सव्येभयवरप्रदाम् दंतुरां च महाघोरां चंडना
दातिभीषणाम् शिवाभिः घोररूपाभिः वेष्टितां भयदर्शिनीं मासैः मासैः स्वमतो

श्यामा
२२

जल्पंतीं घोररवैः स्वनैः हूं हूं किं कुर्व किं कुर्व यदिदानीमिति प्रभाषिणीम् अथापरध्यानमा
ह भैरवतंत्रे ॐ करालवदनां घोरां मुक्तकेशीं चतुर्भुजाम् दक्षिणां कालिकां दिव्यां
मुंडमालाविभूषितां सद्यश्छिन्नशिरःखड्ग वामोर्ध्वद्वयकरांबुजां महामेघप्रभां श्या
मां तथैव च दिगंबराम् कंठावसक्तमुंडालीगलद्रुधिरचर्चितां कर्णावतंसतानी
तशवयुग्मभयानकाम् घोरदंष्ट्रां करालास्यां पीनोन्नतपयोधराम् शवरूपम
हादेवहृदयोपरिसंस्थितां शिवाभिः घोररावाभिः चतुर्दिक्षु समन्वितां महाका
लेन च समं विपरीतरतातुराम् एतेषामन्यतमेन देवीं ध्यात्वा मानसोपचारैः सं
पूजयेत् तदुक्तं श्रीकुमारीकल्पे एतां तु मानसैर्भोगैर्गंधपुष्पैः सदीपकैः सुर
याबलियुक्तैश्च पूजयेद्वै यथाविधिः ततो वै मानसं त्वर्पं कुर्याद्धोमादिमेव च न
मस्कृत्य तथा स्तुत्वा बहिर्यागं समाचरेत् पूजयित्वा बहिः पूजां यंत्रपात्राणि य
था मुंडमालातंत्रे ताम्रपात्रे कपाले वा श्मशानकाष्ठनिर्मिते शनिभौमदिने वापि
शरीरे मृतसंभवे स्वर्णे रौप्येथ लौहे वा प्रस्तरे चक्रमालिखेत् विविधं पदे ह्यास
नचक्रराजं समालिखेत् अथादिपुष्पवर्गलिप्तं स्वर्णादिपात्रे सुवर्णरता

ताम्रशलाकया बिल्वकंटकेन पुष्पेण वा मूलमंत्रेणाचार्यादौ बिंदुं ह्रीं च विलिख्य
ततः त्रिकोणं विन्यस्य त्रिकोणं तद्बहिर्न्यसेत् ततो वै विलिखेन्मंत्री त्रिकोणत्रयमुत्त
मम् ततो वृत्तं समालिख्य लिखेदष्टदलं ततः वृत्तं विलिख्य विधिवल्लिखेद्भूपुर
मेककमिति कुमारीकल्पेपि आदौ त्रिकोणं विन्यस्य त्रिकोणं तद्बहिर्न्यसेत् ब
हिस्त्रिकोणमालिख्य षट्कोणं च बहिः लिखेत् मध्ये तु बैंदवं चक्रं बीजं माया
विभूषितम् षट्कोणं तु बहिर्वृत्तं ततोष्टदलकं लिखेत् बहिर्वृत्तेन संयुक्तं भू
पुरेकेन संयुतम् ज्ञात्वैवं मुक्तिमाप्नोति यंत्रमेतन्न संशयः एतत्तु विधिवत् ज्ञात्वा कुं
डगोलविलेपिते स्वयंभूकुसुमैर्युक्ते कुंकुमागुरुसेविते तंत्रेपि कुंकुमं विन्यस्त
देहस्त्वचक्रराजं लिखेत्सुधीः स्वर्णरजतताम्रपाषाणे वा अष्टधातुषु स्वयंभूकु
सुमं कुंडगोलो गोरोचनागुरुः काश्मीरं मृगनाभी च मद्यं च मलयोद्भवम् एषां
धः समाख्यातः सर्वदा चंडिकाप्रियः एतेन गंधयोगेन योनिचक्रं समालिखेत्
योनिद्वयं ततः कुर्यात्कोणषट्कं ततः प्रिये ततः चाष्टदलं भूमिचतुर्द्वारैः समन्वि
तं एतत्ते कथितं चक्रं मंत्रपुष्पांजलिं क्षिपेत् अत्र केचिद्वदंति षट्कोणमं

पुरमा
२३

तत्रमेवमुक्तं त्रिकोणमुसर्वमुक्तं स्वतंत्रतंत्रादिविरोधात् वीरतंत्रफेत्कारिणीतं
त्रकुलसद्भावादिविरोधाच्च तद्यथामुंडाविषये कालीकपालिनीकुल्लाकुरुकु
ल्लाविरोधिनीम् विप्रचित्तांमुसंपूज्य बहिः षट्कोणके बुधः उग्रामुग्रप्रभांदीप्तां
तथैवांतः त्रिकोणके नीलांघनांबलाकांच तथापरत्रिकोणके मात्रांमुद्रांमितांचै
व तथैवान्तस्त्रिकोणके इति तस्मात्षट्कोणंतद्गतमेव त्रिकोणयुक्तं षट्कोण
मष्टैनात्रशक्त्यात्मकं कोणषट्कमिति श्रीब्रह्मानंदपरमहंसगुरूणां पराम
र्शः तथाचनीलातंत्रे पंचशक्तिं समालिख्य अधोवक्त्रं सुलक्षणं सिद्धस्वरमते
अधोवक्त्रं पंचकोणमन्योन्यसमलंकृतम् एवं कृत्वा महाचक्रं स्थापयेत्सिंहविष्ट
रे फेत्कारिण्यां बहिरष्टदलं कुर्याच्चतुर्द्वारोपशोभितम् कालिका[illegible] त्रि
कोणं त्रिकोणं नवकोणपद्ममिति कालिकाकुलसद्भावेपि त्रिकोणं विन्यसेदादौ
पुनस्तत्रापि त्रिकोणकं नवकोणं पुनस्तत्र तन्मध्ये स्थापयेच्छिवां तत्रभवन्मते
पि शक्त्यात्मकमेव त्रिकोणं नतु शिवशक्त्यात्मकं वीरतंत्रकालीतंत्रस्वतंत्रा
दिविरोधात् तस्मादत्र षट्कोणशब्देन शक्त्यात्मकमेवोच्यते इतिभावः

नचनवकोणं तद्गतयुक्तस्त्रिकोणद्वयमपरः प्रकारः कथं स्यादिति चेत् तत्रैवं
षट्कोणवर्णं पूजयित्वा तथापरत्रिकोणं तथैवापरत्रिकोणं क्रमेण तत्रैव पूजयेत्
कुलसद्भावे कालीकपालिनीकुल्लाकुरुकुल्लाविरोधिनीम् विप्रचित्तां न्यसेच्चैवब
हिः षट्कोणके बुधः उग्रामुग्रप्रभांदीप्तां परंत्रिकोणके न्यसेत् नीलांघनांबला
कांच तथैव चापरत्रिके मात्रांमुद्रांमितांचैव तथापरत्रिकोणके इत्यादि तस्मा
देवं त्रिकोणंतद्गतं त्रिकोणद्वयमिति षट्कोणभावात् अथ त्रिकोणंतद्गतं नव
कोणं कथं स्यादिति चेत् तन्निर्वीजमेव यतो नवकोणशब्देन शक्त्यात्मकं नवको
णमुच्यते ननु शिवशक्त्यात्मकं वचनांतरदर्शनात् तद्यथाकालीक्रमे त्रिकोणं
विलिखेदादौ पुनस्तत्रापि त्रिकोणकं नवशक्तिं पुनर्देवि विंदुचक्रं समालिखेत्
अथ यंत्रभेदान्नानाविधमेव यंत्रं कथं न स्यादिति चेत् सत्यं विध्येककल्पना
नानाविधकल्पनमेव यंत्रं कथं न स्यादिति चेत् तस्मादुक्तमेव पंचदशको
णंशक्तमिति एवं गौडमिश्रप्रभृतीनामपि संमतमिति अथ स्वर्णादिसिंहास
ने पुरतो यंत्रं संस्थाप्य पुष्पांजलिना आवाह्य तत्र पीठन्यासं क्रमेण पूजयेत्

श्यामा
२४

ततो यथा ॐ आधारशक्त्यै नमः ॐ प्रकृत्यै नमः ॐ कूर्माय नमः ॐ अनंताय नमः
ॐ पृथिव्यै नमः ॐ सुधासमुद्राय ॐ मणिद्वीपाय ॐ चिंतामणिगृहाय ॐ श्म
शानाय ॐ पारिजाताय तन्मूले ॐ रत्नवेदिकायै नमः तस्योपरि ॐ मणिपीठा
य दिक्षु नानामुनिगणेभ्यो ॐ नानादेवेभ्यो बहुमांसास्थिमोदमानशिवाभ्यो न
मः चतुर्दिक्षु शवमुंडचिताङ्गारास्थिभ्यो नमः ॐ धर्माय नमः ज्ञानाय वैराग्या
य ऐश्वर्याय अधर्माय अज्ञानाय अवैराग्याय अनैश्वर्याय शेषाय पद्माय
सूर्यमंडलाय सोममंडलाय वह्निमंडलाय सं सत्वाय रं रजसे तं तमसे आं
आत्मने अं अंतरात्मने ह्रीं ज्ञानात्मने पं परमात्मने नमः अष्टपत्रेषु ॐ इच्छा
यै नमः क्रियायै ज्ञानायै कामदायै कामदायिन्यै रत्यै रतिप्रियायै आनंदा
यै नमः कर्णिकायां ॐ मनोन्मन्यै नमः ऐं परायै अपरायै विरूपायै ह्सौः
ॐ सदाशिवमहाप्रेतपद्मासनाय नमः तथैव विधिना पीठपूजां कृत्वा कल
शस्थापनं कुर्यात् तल्लक्षणमाह तंत्रांतरे कलौ कलां गृहीत्वा वै देवानां विश्व
कर्मणा निर्मितोयं स्वबीर्ये स्तात्कलशस्तेन चोच्यते पादपद्माचार्यस्तु क

लास्य वक्त्रं उक्तिकलशः कलशमानमाह तदुक्तं तंत्रेव पंचाशदंगुलव्यास उत्से
धो द्वादशांगुलः कलशानां प्रमाणं तु मुखमष्टांगुलं मतम् सौवर्णं राजतं वापि
ताम्रजं वा यथोदितम् क्षालयेदस्त्रमंत्रेण कुंभं सम्यक् सुरेश्वरि अथ प्रयोगः
स्ववामे षट्कोणं तद्गतत्रिकोणं तद्गतत्रिकोणं बिंदु बाह्ये वृत्तं चतुरस्रं कृत्वा सामा
न्यार्घोदकेनाभ्युक्ष्य तत्राधारशक्तिभ्यो नमः इति पूजयेत् ततो नमः इत्याधारं प्र
क्षाल्य मंडलोपरि संस्थाप्य ॐ मं वह्निमंडलाय दशकलात्मने नमः इति संपू
ज्य फडिति कलशं प्रक्षाल्य कारणेन संपूर्य रक्तवस्त्रमाल्यादिना भूषयित्वा
देवीबुद्ध्या संस्थाप्य ॐ अं अर्कमंडलाय द्वादशकलात्मने नमः इति संपूज्य तस्मिन्
ॐ चंद्रमंडलाय षोडशकलात्मने नमः इति पूजयेत् ततः फडिति संरक्ष्य हुं
इत्यवगुंठ्य मूलमंत्रेण संवीक्ष्य नमः इत्यभ्युक्षणं कृत्वा मूलेन गंधमानीय
पुष्पं दत्वा शापमोचनं कुर्यात् तदुक्तं तंत्रे तत्र स्वकारणं दिव्यं समानीय च
र्चयेत्तदा वेष्टितं रक्तवस्त्रेण रक्तमाल्येन भूषितं वामभागे महेशानि मंडले
चतुरस्रके तत्र संस्थापयेद्भक्त्या देवीबुद्ध्या वरानने मंडले कलशोद्भवे

कृपमा
२५

वह्न्यर्कशशिमंडले स्ववामभागे षट्कोणं तन्मध्ये वृत्तरं ध्रुवकम् लिखित्वा तत्र
कुंभं वै सौवर्णं रत्नं तथा ताम्रं भूमिसंभवं वापि यद्वा लोहविवर्जितम् तत्राधारे
आधारे स्थापयेन्मंत्री सौवर्णं वाथ राजतम् कांस्यजं मृण्मयं वापि चित्रं मृण्मय
शालिनम् सौवर्णं भोगदं प्रोक्तं राजतं मोक्षदं स्मृतं कांस्यं शांतिकरं चैव मृण्मयं
पुष्टिदं भवेत् अथ शापमोचनं यथा तदुक्तं कुमारीतंत्रे अन्यच्च शृणु देवेशि
यथा पानादिकर्मणि दोषो न जायते देवि तानि चैव मंत्राणि शृणु प्रिये एकमेव
परं ब्रह्म स्थूलसूक्ष्ममयं ध्रुवम् कचोद्भवां ब्रह्महत्यां तेन ते नाशयाम्यहम्
सूर्यमंडलसंभूते वरुणालयसंभवे अमाबीजमये देवि शुक्रशापाद्विमुच्य
तां देवानां प्रणवो बीजं ब्रह्मानंदमयो यदि तेन सत्येन देवेशि ब्रह्महत्यां व्य
पोहतु एवं मंत्रत्रयेणैव अभिमंत्र्य सुरां पिबेत् प्रदद्यात्कालिकायै च ततो
नैवेद्यभाग्भवेत् इति वारत्रयं देवि चोर्ध्वं जप्त्वा पठेत्सुधीः ततः वां वीं वूं वैं
वौं वः ब्रह्मशापमोचितायै सुरादेव्यै नमः इति वारत्रयं पठेत् इति ब्रह्मशा
पमोचनं ततः ह्रीं श्रीं क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः सुरादेवि शुक्रशापं मोचय अमृतं

स्रावय स्रावय स्वाहा इति शुक्रशापमोचनं अथानंतरं ते हंसः शुचिषद्वसुरं
तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा गोजा ऋ
तजा अद्रिजा ऋतम् इति वारत्रयं कुंभोपरि पठेत् ततो कुंभमध्ये आनंदभैरव
मानंदभैरवीं च ध्यायेद्यथा ॐ सूर्यकोटिप्रतीकाशं चंद्रकोटिसुशीतलम्
अष्टादशभुजं देवं पंचवक्त्रं त्रिलोचनम् अमृतार्णवमध्यस्थं सदा ब्रह्मोपरि
स्थितम् वृषारूढं नीलकंठं सर्वाभरणभूषितम् कपालखट्वांगधरं घंटाड
मरुवादिनम् पाशांकुशधरं देवं गदामुसलधारिणं खड्गखेटकपट्टीशमुद्ग
रशूलदंडकम् विचित्रखेटकं मुंडं वरदाभयपाणिकम् लोहितं देवदेवेशं
भावयेत्साधकोत्तमः एवं ध्यात्वा ह्स्ख्फ्रें अमलवयरऊं आनंदभैरवाय वौषट्
इति आनंदभैरवं ध्यायेत् आनंदभैरवीं ध्यायेद्यथा भावयेच्च सुरां देवीं चंद्रको
ट्युप्रतप्रभाम् हिमकुंदेंदुधवलां पंचवक्त्रां त्रिलोचनाम् अष्टादशभुजैर्यु
क्तां सर्वानंदकरोद्यताम् प्रहसंतीं विशालाक्षीं देवदेवस्य संमुखीम् एवं
ध्यात्वा सहक्षमलवरऊं सुरादेव्यै वौषट् इति आनंदभैरवीं संपूज्य

श्यामा
२६

कृष्णमध्ये शक्तिचक्रं विलिखेत् ततः त्रिपंचारादक्षिणावर्त्तेन अं २६ वं २६
थं २६ क्रमेण विलिख्य तन्मध्ये हूं वीं लिखेत् ततः शिवशक्त्योः समावेशाद्ध
न्मध्ये मूलं विचिंत्य धेनुमुद्रयामृतीकरणं कृत्वा पुनिवक्त्राणां बीजं मूलमं
त्रमष्टधा वटं कृत्वा पठेत् पुनिकृष्णमुद्रिः [illegible] ततः चावाह
येद्दृष्णमध्ये रक्ताभिमांग्निये आवाह्यादित्रिपंचारा च हलत्वं मध्यमं डितम् ह
वींतियोनिमुद्रयाशिवशक्त्योः समागमम् अमृतं चिंतयेद्दृष्णमष्टधा अमृते
नपेत् अष्टधा मूलमंत्रं चजपेद्दृत्वा घटं ततः दत्तनुकारणां देवि सुरसं चानि
(हृदनमृ)षेविनं आनंदवैनस्यनामस्तुरे त्रिभुवनत्रये अमृगंधः वेशावस्तुतेन
मंधेनकौलिकः स्थापयेत्परमां देवीकालिकां दक्षिणां शिवां ततः शंखं वीरपा
त्रं स्थापयेन्मध्यमागतः श्रीविद्योक्तविधानेन ततः स्थालां समारभेत् [illegible]
[illegible] रक्तचंदनबिल्वादियवाक्कुसुमसंयुतैः अर्घ्यं दत्त्वा महेशानि
सर्वकामार्थसिद्धये स्वरयावार्घ्यदानेन योगिनीनां भवेत्प्रियः महायोगीभ
वेद्देवि पीठपूजापालनैर्दलैः स्वयंभूकुसुमैर्दत्तैर्भवेत्पद्मकर्मभाजनम्

स्तथीतलजलैर्वा पिकस्तूरीकुसुमान्वितैः कुंडगोलोद्भवीजैर्वा सर्वसिद्धीश्वरो भवे
त् सामान्यार्घं ततः कृत्वा पद्यसाधको नमः तंडुलैर्मंडलं कृत्वा पात्राणि स्था
पयेद्यथ [illegible] ततो वीं कारयेन्मंत्री तथानार्यास्तु वेशया आघीद्दृष्णम
र्घपात्रे निक्षिप्य मूयततः सुधीः कुंडगोलोद्भवं द्रव्यं स्वयंभूकुसुमं तथा नाधमीवि
द्यते तत्र महामंत्रस्य साधने नार्यास्तस्या गलत्पुंड्रा भूतेनेन्द्रार्थः अथश्रीविद्योक्त
क्रमेणार्घपात्रस्थापनं तद्यथा आदौश्रीचक्रयोर्मध्ये हुंकारेण त्रिकोणषट्कोण
वृत्तचतुरस्रं विलिख्य चतुरस्रे पूर्णगिरिपीठायनमः उड्डीयानपीठायनमः का
मरूपपीठायनमः जालंधरपीठायनमः इति संपूज्य षट्कोणेषडंगंपूजयेत्
ततो मूलखंडत्रयेण त्रिकोणमदक्षोत्तरं संपूज्य मध्ये आधारशक्तीः पूजयेत् त्रिको
णगर्भे षट्कोणे भूमिगायेत्रिकोणसंस्थायमनमः इति सामान्यार्घ्यजलेनाभ्युक्ष्य वह्नेः
दशकलाः पूजयेत् तद्यथा ॐ यं धूम्रार्चिषेनमः रं ऊष्मायैनमः लं ज्वालिन्यै वं
ज्वालिन्यै शं विस्फुलिंगिन्यै षं सुश्रियै सं स्वरूपायै हं कपिलायै लं हव्यवहा
यै क्षं कव्यवहायै इति सर्वत्रनमोंतेन पूजयेत् वह्निमंडलाय दशकलात्मने

पूजामा
२१

नमः इतिप्रक्षालयेत् ततः षट्कोणेषडंगंसंपूज्य मध्येव्यापकमंत्रेणदेवींसंपूज्य
कपालादिपात्रं पादुकेति प्रवालत्रिपादिकोपरिसंस्थाप्य तत्रसूर्यमंडलंपूजयेद्य
था कंभं तपिन्यैनमः खंबं तापिन्यैनमः गंफं धूम्रायै घंपं मरीच्यै ङंनं ज्वालि
न्यैनमः चंधं रुच्यैनमः छंदं सुषुम्णायैनमः जंथं भोगदायैनमः झंतं विश्वायैनमः
ञंणं बोधिन्यैनमः टंढं धारिण्यैनमः ठंडं क्षमायैनमः इतितन्मंत्रेणपूजयेत्
ततः त्रिकोणवृत्तषट्कोणंपात्रमध्येसंलिख्यसमस्तव्यस्तमंत्रेणसंपूज्य वरुण
बीजंमूलमंत्रंविलोममात्रकांचपठन् घटस्यधारयाशुद्धेनत्रिकोणंसंपूर्य
(विलोममात्रकांचपठन्) जलेनभागमेकंपूरयेत् ततोदूर्वाक्षतरक्तपुष्पबिल्व
पत्राणिनानासुगंधद्रव्याणितत्रनिक्षिप्य तत्रसोममंडलंपूजयेद्यथा अंअमृ
तायैनमः आंआनंदायैनमः इंपूषायैनमः ईंतुष्ट्यैनमः उंपुष्ट्यैनमः ऊंरत्यै
ऋंधृत्यैनमः ॠंशशिन्यैनमः लृंचंद्रिकायैनमः लॄंकान्त्यैनमः एंज्योत्स्नायै
ऐंश्रियै ओंप्रीत्यै औंअंगदायै अःअमृतायैनमः इतितन्मंत्रेणसंपूज्य संसो
ममंडलायषोडशकलात्मनेनमः इतिपूजयेत् ततःसर्वतन्मंत्रकारणेनवि

लिख्यत्रिकोणरेखायां अं १६ कं १६ थं १६ इतित्रिःलिखेत् ततोमूलखंडत्रयेण
त्रिकोणंसंपूज्यषट्कोणेषडंगंचपूजयेत् ततोगंगेचेत्याद्यर्कमंडलात्तीर्थमावाह्य
आनंदभैरवंआनंदभैरवींचतत्तन्मंत्रेणसंपूज्य पूर्वादिक्रमेणपंचरत्नंपूजये
द्यथा गलंऊंगगनरत्नेभ्योनमः सलंऊंस्वर्गरत्नेभ्योनमः पलंऊंपातालरत्ने
भ्योनमः मलंऊंमर्त्यरत्नेभ्योनमः नलंऊंनागरत्नेभ्योनमः इतिपूजयेत् ततो
द्रव्येमध्येमांसमीनमुद्राखंडगोलादिकंचसंशोध्यनिक्षिपेत् तेषांशुद्धिर्यथा
तत्रमांसंत्रिविधं रुद्रयामले मांसंचत्रिविधंचैवजलखेचरभूचरम् गोमेरे
माजमहिषवराहाजमृगोद्भवम् मधुमांसादिकंप्रोक्तंदेवताप्रीतिकारकम् अ
भावेतदभुकल्प लवार्द्रकपिण्याकगोधूममाषपंचकम् लशुनंचमहेशानि
मांसप्रीतिविधौस्मृतम् ओंप्रतद्विष्णुस्तवतेवीर्येणमृगोनभीमःकुचरोगिरिष्ठः
यस्योरुषुत्रिषुविक्रमणेष्वधिक्षियंतिभुवनानिविश्वा इतिमांसंशोधयेत् ततोमी
नशुद्धिः मीनंचत्रिविधं रुद्रयामले मत्स्यंचत्रिविधंप्रोक्तंउत्तमाधममध्यमं
त्रिविधंचैवदेवेशिशालपाठीनरोहिताः पाठीनंकंटकैर्हीनंतैलाक्तंस्वादुसंयुतं

देव्याः प्रीतिकरं चैव मध्यमं नाम तत्त्वतुर्विधम् ॥ तल्लक्षणानि तानि सर्वाणि चाधमान्याहुः उ
त्तमाः ॥ ॐ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योः मो
क्षीयमामृतात् ॥ इति मीनमुद्रा ॥ अथ मुद्राशोधनं ॥ व्रीहीयं मंडलाकारं चंद्रबिंब
निभं शुभम् ॥ चारुरूपं मनोहारि शर्करायैः प्रपूरितं ॥ पूजाकाले देवतायाः मुद्रा सा
परिकीर्तिता ॥ व्रीहीयं धान्यादिकं यद्यद्भक्ष्यं प्रदर्शयेत् ॥ तेषां संज्ञा हि ता मुद्रा
महामुद्राप्रवर्धिनी ॥ अथैतन्मुद्रा ॥ ॐ तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यंति सूरयः
दिवीव चक्षुराततम् ॥ तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसः समिंधते विष्णोर्यत्परमं प
दम् ॥ इति मुद्राशोधनं ॥ ॐ विष्णुः योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु ॥ आसिंच
तु प्रजापतिर्धाता गर्भं दधातु ते ॥ गर्भं धेहि सिनीवालि गर्भं धेहि सरस्वति ॥ गर्भं ते
अश्विनौ देवावाधत्तां पुष्करस्रजौ ॥ ॐ ह्सौं क्लीं गं सः अमृते अमृतोद्भवे अमृतेश्वरि
अमृतवर्षिणि अमृतं स्रावय २ स्वाहा ॥ इति धेनुर्गोलोद्भवादि मुद्रा ॥ ततः सर्वं
द्रव्यं वस्तु धेनुमुद्रया अमृतीकृत्य तालत्रयदिग्बंधनं च कृत्वा तदुपरि स्थलं स्व
प्रधाल्पेन ॥ ऐं क्लीं सौः ब्रह्मांडखंडसंभूतमशेषरससंभृतं ॥ आपूरितं महापात्रं

पीयूषरसमावह ॥ अखंडैकरसानंदपाकरे परसुधात्मनि ॥ स्वच्छंदस्फुरणाम
त्र निधेहि कुलरूपिणि ॥ अकुलस्थामृताकारे सिद्धिज्ञानकरे परे ॥ अमृतत्वं निधे
हि अस्मिन् वस्तुनि क्लिन्नरूपिणि ॥ तद्रूपेणैकरस्यं च कृत्वा ह्येतत्स्वरूपिणि ॥ भूत्वा परा
मृताकारं मयि चित्स्फुरणं कुरु ॥ अनेन कारणामामंत्र्य ॥ तत्र देवीमावाह्य ताल
त्रयदिग्बंधनं च कृत्वा अवगुंठनमुद्रया अवगुंठ्य धेनुमुद्रया अमृतीकृत्य योनिमु
द्रां प्रदर्श्य ह्सौः नमः इति संपूज्य शंखमुद्रां प्रदर्श्य षडंगेन सकलीकृत्य मत्स्य
मुद्रया पात्रमाच्छाद्य मूलमंत्रं दशधा जप्त्वा देवीस्वरूपं पात्रं विभावयेत् ॥ पात्रं च
स्थापनमयपर्यंतं मलिलं न कार्यं ॥ अथावगुंठनमुद्रा यथा ॥
सव्यहस्तकृता मुष्टिर्दीर्घाधोमुखतर्जनी ॥ अवगुंठनमुद्रेयमभितो भ्रामिता
मता ॥ धेनुमुद्रा तु सुवीक्षा ॥ अथ योनिमुद्रा यथा ॥ मध्यमे
कुटिलाकारे तर्जन्युपरि संस्थिते ॥ अनामिके मध्यगते तथैव हि कनिष्ठिके ॥ स
र्वा एकत्र संयोज्या अंगुष्ठपरिपीडिता ॥ योनिमुद्रा समाख्याता त्रैलोक्योत्पत्तिमा
तृका ॥ वामांगुष्ठेन चांगुष्ठं नियोज्य सकलांगुली ॥ दक्षिणस्य करस्यैव वामां

२८
श्यामा

गुप्तेन संस्पृशेत् शंखमुद्रा समाख्याता मंत्रविद्भिः प्रदर्शिता देवमंगेषडंगं च स
कलीकरणं भवेत् दक्षपाणिपृष्ठदेशे वामपाणितलं क्षिपेत् ततो देव्या आज्ञां गृ
हीत्वा घटश्रीपात्रयोः मध्ये पात्राणि स्थापयेद्यथा घटसमीपे गुरुपात्रं त
तः शक्तिपात्रं बलिपात्रं स्वपात्रं पाद्यपात्रं अर्घ्यपात्रं आचमनीयपात्रं च क्र
मेण स्थापयेत् सामान्यार्घ्यपात्रं ततो मत्स्यमांसयुतकारणेन तत्त्वमुद्रया श्री
पात्रात्समुद्धृत्य आनंदभैरवं तर्पयामीति तन्मंत्रेण संतर्प्य ततः अमृतवानं
दनाथ गुरुपादुकां पूजयामीति त्रिः सहस्रारे संतर्पयेत् ततः श्रीपात्रामृतेन
देवीं सायुधां सवाहनां सपरिवारां हृदि संतर्पयेत् इति तत्त्वमुद्रया [illegible]
अंगुष्ठानामिकायोगाद्वामहस्तस्य पार्वति तर्पयेत्सायुधां देवीं कालिकां स
परिकरामृ ततः तत्त्वशुद्धिं कुर्यात् [illegible] ॐ प्राणापानव्या
नोदानसमाना मे शुध्यंतां ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा १ ॐ पृ
थिव्यप्तेजोवाय्वाकाशानि मे शुध्यंतां ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा
२ ॐ त्वक्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणवचांसि मे शुध्यंतां ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भू

यासं स्वाहा ३ ॐ पाणिपादपायूपस्थशब्दानि मे शुध्यंतां ज्योतिरहं विरजा विपा
प्मा भूयासं स्वाहा ४ ॐ मनोबुद्ध्यहंकारबुद्धिः मनःश्रोत्राणि मे शुध्यंतां ज्योति
रहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ५ ॐ स्पर्शरूपरसगंधाकाशानि मे शुध्यंतां
ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ६ ॐ वायुतेजःसलिलभूम्यात्मा मे शु
ध्यंतां ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ७ ततो मूलमंत्रेण सुपात्राण्ये
कीकारं कुर्यात् ततः श्रीपात्रामृतेनात्मानं पूजोपकरणानि चाभ्युक्ष्य त
स्मात्सर्वं ब्रह्ममयो भवेदिति ततः वक्त्रस्य स्वदक्षिणपश्चिमोत्तरे त्रिकोण
वृत्तं विलिख्य ॐ ह्रीं मंडलाय नमः इति मंडलं संपूज्य पूर्वे वं वटुकाय
नमः इति पाद्यादिभिः संपूज्य अर्धरात्रपूर्वं सलिलमांसमीनमुद्राः बलिमु
पसंहृत्य बलिपात्रस्य कारणेन वामांगुष्ठानामिकाभ्यां तु मुद्राछेदनेन एह्ये
हि देवीपुत्र वटुकनाथ कपिलजटाभारभास्वर त्रिनेत्र ज्वालामुख सर्वविघ्ना
न्नाशय सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा एष बलिः वटुकाय नमः द
क्षे यां योगिनीभ्यो नमः इति योगिनीः सम्पूज्य तर्जनीमध्यमानामिकां

श्यामा
३०

पुष्पैर्बलिं दद्यात् ॐ ऊर्ध्वब्रह्माण्डतो वा दिविगगनतले भूतले निष्कले वा पाता
ले वा वने वा सलिलपवनयोर्यत्र कुत्र स्थितो वा क्षेत्रे पीठोपपीठादिषु च
कृतपदा धूपदीपादिकेन प्रीता देव्यास्सदा नः शुभबलिविधिना पान्तु वीरे
न्द्रवंद्याः यां योगिनीभ्यः स्वाहा पश्चिमे क्षां क्षेत्रपालाय नमः इत्यभ्यर्च्य
वामसुष्टिं कृत्वा तर्जनीं सरलां विधाय पुनर्बलिं दद्यादनेन क्षां क्षीं क्षूं क्षैं
क्षौं क्षः स्थानक्षेत्रपाल धूपदीपादिसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा एष बलिः
क्षेत्रपालाय नमः उत्तरे गां गणेशमभ्यर्च्य दंडाकारांगुलीमध्ययुक्ताः कृ
त्वा पूर्ववद्दद्यात् बलिं दद्यादनेन गां गीं गूं गैं गौं गः गणपतये वरवरद सर्वज
नं मे वशमानय बलिं गृह्ण २ स्वाहा एष बलिर्गणेशाय नमः अथ स्ववामे
मंडलं कृत्वा पूर्ववत्संपूज्य तत्र साधारबलिं संस्थाप्य मूलेनाभिमंत्र्य तत्र
धूपदीपादिना सर्वान्संपूज्य ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यः हुं फट्
स्वाहा एष बलिः सर्वभूतेभ्यो नमः इति तत्त्वमुद्रयोत्सृजेत् एवं पंच
बलिं कुर्यात् ततः पूर्ववत् षडंगं विधाय कालेमकलां ध्यात्वा तत्कुण्डाद्दिवा

कराह्रणाकुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा मूलाधारात्कुंडलिनीं ब्रह्मपथा पर
मशिवपर्यंतं विश्राम्य हृदयाद्दलं समानीय मूलेन मूर्तिं कल्पयेत् मतांतरे
देवीं सुषुम्णामार्गेणानीय ब्रह्मरंध्रकम् वामनासापुटे कृत्वा नि
र्यांतं स्वाञ्जलिस्थितम् पुष्पमारोप्य तत्पुष्पं प्रतिमादौ निधापयेत् वीरतंत्रे
पि ततः पूर्वोक्तरूपां तां ध्यायेच्च वह्निदक्षिणा योगिनीचक्रसहितां महाका
लसमन्वितां कालीतंत्रेऽपि ततो हृदयपद्मांतः स्फुरंतीं परमां कलां यंत्र
मध्ये समावाह्य पुष्पजालं प्रविन्यसेत् कुमारीकल्पेऽपि ततो हृदयपद्मांतः
स्फुरंतीं विद्युदाकृतिम् सुषुम्णावर्त्मनानीत्वा शिवस्थाने महेश्वरीम् ततो वै
हृदयात्सत्रे पुष्पांजलिं समानयेत् नासया वामया देवि वायुबीजेन मंत्रवित्
देवेशीं निजमंत्रेण बिंदावावाहयेत्सुधीः अथ पूर्वोक्तरूपां ध्यात्वा दीपांतर
मिव शिवे संयोज्य शिवशिवे संयोजिनिति वायुबीजेन वामनासापुटेन देवीं
स्वहृदयात्कुसुमाञ्जलिमानीय यंत्रमध्ये समावाहयेदनेन देवेशि भक्तिसु
लभे परिवारसमन्विते यावत्त्वां पूजयिष्यामि तावद्देवि इहावह इति यंत्र

३६

पूपामा
३२

मध्ये देवीं संस्थाप्य आवाहयेद्यथा श्रीमहाकालसहिते दक्षिणे कालिके
इहागच्छ २ इह तिष्ठ २ इह सन्निहिता भव २ इह सन्निरुद्धा भव २ मम
पूजां गृहाण २ इत्यावाह्य पूर्ववज्जीवन्यासं लेलिहानमुद्रया कुर्यात् विग्र
हेण चाहूत्वा हूं इत्यवगुंठ्य सकलीकरणं परमीकरणं च कृत्वा कोटिकामि
दीप्यादि ... विधायामृतीकुर्यात् अथावाहनमुद्रा तदुक्तं दक्षिणामूर्तिसं
हितायां ऊर्ध्वांजलिमधः कुर्यादियमावाहनी भवेत् इयं तु विपरीता स्थापन
दा वै स्थापनी भवेत् ऊर्ध्वांगुष्ठं मुष्टियुग्मं तदियं सन्निधापनी अंतरांगुष्ठमु
ष्टिभ्यां तदियं स्यान्निरोधिनी लेलिहानमुद्रा यथा तर्जनी मध्यमानामास
मं कुर्याद् अधोमुखस्तु अनामासा क्षिपेद्धृत्वा ऊर्ध्वं हत्वा कनिष्ठिकाम् लेली
हाना मुद्रेयं जीवन्यासे प्रकीर्तिता देवतावषडंगं च सकलीकरणं भवेत्
ततो योनिमुद्रां खड्गमुंडवराभयपरयोनीर्दर्शयित्वा प्रतिचक्रे रश्मिवृंदादेव
ताः आवाहयेत् तदुक्तं स्वतंत्रे देवीं ध्यात्वा समावाह्य योनिमुद्रां प्रदर्शयेत्
खड्गमुंडवराभीतिं परयोनिं च दर्शयेत् ततश्च प्रतिचक्रेषु देवीमावाहये

द्बुधीः अथ शंखमुद्रादि यथा कनिष्ठानामिकाबद्धांगुष्ठेनैव दक्षिणतः शेषां
गुलीस्तु प्रसार्य ते संपूर्णा खड्गमुद्रिका अंतरंगुष्ठमुष्टिं च कृत्वा वामकरस्य च मध्य
मां प्रादक्षिणस्य तथा लेखा प्रयत्नतः मध्यमेनाथ तर्जन्या मेयुष्ठाग्रामासतया
दक्षिणे योजयेत्पाणिं वामस्य चैतु साधकः दर्शयेद् दक्षिणे भागे मुंडमुद्रेयमुच्य
ते वरदाभयमुद्रा च वरदाभयवत् स्मृते तर्जन्यनामिके मध्ये कनिष्ठादिक्रमाद
पि कारयेद् योजयेदेकं कनिष्ठांगुलदेशतः अंगुष्ठाग्रं तु निक्षिप्य महायोनिः
प्रकीर्तिताः अथ रश्मिवृंददेवता यथा काली उग्रा काली कपालिनी कुल्ला
कुरुकुल्ला विरोधिनी विप्रचित्ता उग्रा उग्रप्रभा दीप्ता नीला घना बलाका मात्रा
मुद्रा मिता प्रजा दशपंचकोणगता इति अथ सर्वासां ध्यानं यथा तदुक्तं नील
तंत्रे सर्वाः श्यामा असिकरा मुंडमालाविभूषणा तर्जनीं वामहस्तेन धारयंत्यः
शुचिस्मिताः इति श्रीदेव्यादि पंचदशकोणेषु संपूज्य ध्यात्वा वाह्य पूर्वादि अष्टदले
ब्राह्म्यादिका यथा तदुक्तं कुलसद्भावे बहिर्मंडलतश्चापि ब्राह्मी नारायणी
तथा माहेश्वरी च चामुंडा कौमारी चापराजिता वाराही च तथा प्रोक्ता नार

श्यामा
३२

सिंहीं जयेवच अथध्यानं यथा ब्राह्मीं हंससमारूढां स्वर्णवर्णां चतुर्भुजां
चतुर्मुखीं त्रिनेत्रां च वृत्तलक्ष्मं च पंकजम् दंडपद्मालक्ष्यं च दधतीं चारुहा
सिनीम् जटामुकुटधरां देवीं भावयेत्साधकोत्तमः नारायणीं महाशुद्धांश्या
मांगरुडवाहनाम् नानालंकारसंयुक्तां चारुकेशीं चतुर्भुजां खड्गं कपा
लं च चक्रं च संदधतीं पराम् मधुमत्तां मदोल्लासिदृष्टिं सर्वांगसुंदरीम् मा
हेश्वरीं वृषारूढां शुक्लां त्रिनयनान्वितां टंकं च दधतीं देवीं नानाभरणभूषितां
चामुंडां साट्टहासां विकटितदशनां भीमवक्त्रां त्रिनेत्रां नीलां मोलप्रभाभां प्रमु
दितवदनां मुंडमालाविभूषाम् खड्गं मुंडं कपालं नरशवचटितं खेटकं धा
रयंतीं प्रेतारूढां प्रमत्तां मधुमदमुदितां भावयेच्चंडरूपाम् कौमारीं कुंकुमा
भां च त्रिनेत्रां शिखिसंस्थितां चतुर्भुजां शक्तिपाशांकुशाभयधारिणीम् ना
नालंकारसंयुक्तां प्रमत्तां परिचिंतयेत् अपराजितां च पीताभामलंकृतां च व
रप्रदाम् कमलं मातुलुंगं च दधतीं परिचिंतयेत् वाराहीं धूम्रवर्णां च वरा
हवदनां शुभाम् हलकं खड्गं मुसलं हलवेदं भुजैर्युताम् नारसिंहीं

नृसिंहरूपविभ्रतीं सदर्शनवपुः अत्र पूर्वादिषु यत्र रवेरुदयः किमथा पूज्यपूजक
योरंतः नाद्यः अत्रागमे सर्वदेवतापूजने पूज्यपूजकयोरंतरेव पूर्वादिषु तत्व
न्नाविशेषवचनात् तदुक्तं शारदाटीकायां यत्रैव भानुरुदेति प्राचीति
तां वेदविदो वदंति अथापरां पूजकपूजयोश्च सदागमज्ञाः प्रवदंति तावत्
अन्यत्र देवीसाधकयोरंतः पूर्वादिदिशिहोच्यते इति तंत्रांतरे ह्यादुर
वं पूर्वभागस्तु दिष्टं सव्यं भागे दक्षिणं भागमाहुः दक्षं विद्यादुत्तरं भागमग्रं प्रत्य
विद्धिः पश्चिमं भावसूत्रैः अन्यत्र तु खमिति संमुखं दिशि स्पर्शः एतेन देवता
पृष्ठमेव प्रतीचीदिगिति बोद्धव्यं यत्तु पुरंदरस्तु खोमंत्री पूजयेत्सुंदरी सदा
देवी पश्चात्ततः प्राचीप्रतीचीचित्रिपुरा पुरः इति ज्ञानार्णववचनं तत्त्रिपुराविषये बो
द्धव्यं देवीमात्रविषयकल्पनेमानभावात् वचनांतरदर्शनाच्च तदुक्तं त
न्त्रे ह्यस्य संमुखं भवेत्प्राची देवी पृष्ठं तु पश्चिमं सव्यं च दक्षिणं विद्याद्दक्षिणं
सव्यमेव चेति अथैवं विधिना सर्वदेवता आवाह्यस्था हात्स्थलांते श्री
महाकालसहितां दक्षिणकालिकां तर्पयामि त्रिः संतर्पयित्वा सोऽहमो

३३
श्यामा

श्यामा
२२

पचारैर्वा मूलदेवीं प्रपूजयेत् मत्रके तर्गले आवाहयेत्प्रतिदले मूलदेवीवत्तर्प
येत् तर्पयेत्कालिकां देवीं सायुधां सपरीवाराम् पश्चादिशि मूलदेवीं संपूज्य
तर्पयेत्ततः अथ षोडशोपचारो यथा मत्रके मंत्रसारे कालीकल्पे पाद्यार्घ्याचमनी
यं च स्नानं वसनं भूषणं गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्याचमनं ततः ताम्बूलमर्चना
स्तोत्रं तर्पणं च नमनक्रिया प्रयोजयेदर्चनायामुपचारांस्तु षोडश आसनं स्वा
गतं पाद्यमर्घ्यमाचमनीयकम् मधुपर्काचमनं स्नानं तथा वसनं भूषणे
सुगंधसुमनो धूपदीपनैवेद्यचंदनान् प्रयोजयेदर्शनायामुपचारांस्तु षोड
श दशोपचारो यथा अर्घ्यं पाद्यं निवेद्याथ ततश्चैवाचमनीयकम् मधुपर्का
चमं चैव गंधपुष्पं तथैव ततः धूपदीपौ च नैवेद्यं दशोपचारकं स्मृतम् पं
चोपचारिका अथ पूजायां विशेषो यथा कालीकल्पे श्रीपदं पूर्वमुद्धृ
त्य पादुकां पदमुद्धरेत् पूजयामि नमः पश्चान्मूलये दंगदेवताः कल्पादिताः
पूजनीयाः क्रमेण परमेश्वरि स्वाहा होमेन पेयं च तर्पयामीति संस्मरेत् अथ
मूलमंत्रमुच्चार्य एतत्पाद्यं महाकालसहितायै श्रीदक्षिणकालिकायै नमः

इति गदयोः एवं त्र्यक्षं स्वाहा शिरसि आचमनीयं मधुपर्कं च स्वधा मूर्ध्नि स्नानीयं नमः सर्वांगु
इति सुस्नाप्य शुद्धवस्त्रेण गात्रं प्रोंच्छनं कृत्वा विचित्रपट्टवस्त्रं कस्तूरीकुंकुमचंदनसिंदूरमुकु
टकुंडलहारत्रयादिनानालंकारणानि दत्वा पुनराचमनीमिति मिमेण दद्यात् मदुक्तं तं
त्रांतरे ॥ पाद्यं च पादयोर्दद्यान्नमोंतेन चमं च वित् शिरो मंत्रेण देवि शिरस्यर्घ्यं पाद्यान्छि
रोपरि आचमनं मधुपर्कं स्वधा मंत्रेण वै मुखे स्नानं गंधं हृदा दद्यात् पुष्पाणि वौषडित्यपि
नमो निवेदयामीति सर्वं दद्यान्महेश्वरि स्वधा मंत्रेण निवमिति ब्रह्मण मंत्रेत्यर्घः पूर्णयागे
पि स्वधेत्याचमनीयं च त्रिवारं मुखपंकजे तंत्रांतरे च नमः स्वधा च स्वाहा च वौषडिति य
थाक्रममिति अत्र लिखितवचने ति पूर्वोक्तरसान्स्वाहांतं निषिद्धाचमनीयं नमः स्वधेति
केचिद्वदंति तन्नोसमीहितं अत्रागमणि प्रायपुंसकेन नैव मंत्रोद्धारं क्रियते अत उका
रमध्यपाठो युक्त एव न तु वकारमध्यः अन्यथा पूर्वदाठीकाकारस्याग्र्य वभट्टस्य
लिखितवचन विरोधापत्तेः तद्यथा मधुपर्कं मुखे दद्यात्क्लतं मंत्रेणेदेषु प्लीकरिति
न च मधुपर्कविषयमेवेदं वचनमिति वाच्यं मधुपर्काचमन [?]रेकमंत्रोपादाना
त् तस्मात्तत्रापि स्वधेति पाठो युक्त इति तत्रो मध्यमानामांगुष्ठैर्गंधो नमः इति गंधः

थिकिंच

ध्यामा
३४

अंगुष्ठतर्जनीभ्यां पुष्पाणि चौषट् इति पुष्पौ त्रिः संपूज्य सात्वतनस्वयं भुकुसुममाखमाधूप पात्रं फडिति संप्रोक्ष्य नमति पूज्य पुरतः स्थापयित्वा वामतर्जन्या संस्पृश्य श्रीपा त्रामितेन धूपं निवेदयामि मीति निवेद्य ज्योधनि मंत्रमातर्नमः स्वाहा इति घंटां संपूज्य वामेन घंटां वादयन्मध्यमानामिकांगुष्ठैर्धूमं धृत्वा गायत्री मूलमंत्रं च पठन् त्रिरुत्तोल नं कृत्वा देवी धूपयेत् ततो दीपं संमुखे संस्थाप्य पूर्वं तोयेन पूजनं कृत्वा वामं मध्यमया दीपपात्रं संस्पृश्य दीपं निवेदयामिति निवेद्य पूर्ववद्घंटां वादयन् मध्यमानामिकामध्ये दीपपात्रमंगुष्ठेन धृत्वा दर्शयेत् ॥ ततो द्रव्यं संसृष्टिकं कृत्वा ॐ कालिका लि महाकालि हृ ग्रनमासवं विधिवत् साङ्गं ऊरुः स्वाहेति सप्तधाभिमंत्र्य त्रिखंडयामुद्रया धृत्वा पर पात्रेना मुद्राविधायमूलमंत्रेण इदं मुद्रासहितासवं निवेदयामीति दद्यात् अत्रावसरे आनंदवीजं योजयंते निकेचित् ततो नैवेद्यं सुवर्णादिपात्रे कृत्वा त्रिकोणमंडले परितः संस्थाप्य ईक्ष्य त्यं वषडिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य मूलं सप्तधा जप्त्वा वामांगुष्ठेन नैवेद्यपात्रं स्पृ ष्ट्वा नैवेद्यं निवेदयामीति दत्वा दक्षहस्ते नामिकांगुष्ठाभ्यां मुत्सृजेत् ततः पुनराचम नीयं दत्वा कर्पूरादियुक्तं तांबूलं निवेदयामीति वामांगुष्ठेन धृत्वा पूर्ववद्दद्यात् सर्व पामर्घ्यपात्रजलेनोत्सर्गः कार्यः ततस्तत्तन्मुद्रया ध्येयं तेन देवीं त्रिः संतर्प्य पूर्ववद्यो निमुद्रादिकं दर्शयेत् तदुक्तं तंत्रान्तरे मध्यमानामिकाभ्यां तु अंगुष्ठाग्रेण पार्वति दद्या द्वविमलं गंधं मूलमंत्रेण साधकः अंगुष्ठतर्जनीभ्यां तु चक्रे पुष्पं निवेदयेत् यथागंधं तथा देवि धूपं दद्याद्विचक्षणः मध्यमानामिकाभ्यां तु मध्यपर्वणि दीपिकाः अं

गुष्ठाग्रेण देवि प्राप्य त्वा धूपं निवेदयेत् उत्तोलनं त्रिधा कृत्वा

गायत्र्या मूलयोगतः तत्वाख्यमुद्रयादेवि नैवेद्यं तु निवेदयेत् मूलेन च मनं ४

दत्वा तांबूलं मनेन शुद्धया तेन तत्वेनेत्यर्थः अत्र अटीकायां धूपमाहतनमात्रे ण श्रीस्वाप कर्षं हृदामुना मंत्रेण शुद्धिमां घंटां वादयेन्निवेदयेत् अत्र अपि तनद्गुनितजोमंत्र मातः स्वाहेतु दीपं च अन्यच्चा वादयेत् घंटां मुध्य वैः धूपयेत् ततः नैवेद्य ततः सम पयेद्धूपं घंटावादन युक्तं नैवेति एवं दीपदाने घंटावादनमिति टीकाकारः निवेदयेत् सुरोमांगे गंधपुष्पं च धूपम् त दीपं दक्षिणे तोयदद्यात् पुरतो वा नवाम ततः धूपमग्रे वा वामेन तु दक्षिणे वा मे पुरतो वामदक्षतः तत्र दीपं दक्षिणे तिल दीपं वामतः इति सांप्रदायिकं एवं क्षित्वा वनिर्दिष्टे दक्षिणे ततः दक्षिणे वामतः इति टीकाकारः संमुखे नियमः वामदक्षिणभागेषु देवतायां एव न तु साधकस्य वचनांतरदर्शनात् धूपदी पौ च मौस्त्यं च देवतामग्रे निवेदयेत् नैवेद्यमिति क्षिप्तं चेद्देवतावामे अग्रं चे द दक्षिणे तु विशेषतः अथ पुष्पनियमो यथा सुगंधैर्वर्णकैः हृत्पद्मे समैर्धर्वयेत्कै तैः विशेषैर्मल्लिकायैश्च तुलसीवर्जितैः पुष्पैः अष्ट पुष्पैः विशेषेण वक्षपुष्पाणि विशिष्टानि सर्वं पुष्पं प्रदद्यात् प्रपन्नियुक्तेन चे

श्यामा
३५

गता *शारदाटीकायां* सर्वैः पुष्पैः सदा पूज्या विहितैरविहितैरपि कर्त्तव्या सर्वदेवा
नां भक्तियोगोत्र कारणम् देवानामिष्टफलदा ह्देवीनामपि बोद्धव्यं *तन्त्रे तन्त्रा*
न्तरे देवी पूज्या सदा कार्या जलजैः स्थलजैरपि विहितैर्वा निषिद्धैर्वा भक्तियुक्तेन
चेतसा नानोपहारैर्बलिभिः नानापुष्पैः मनोरमैः अपामार्गदलैर्भृङ्गैस्तुलसीद
लवर्जितैः पूजनीया सदा भक्त्या नृणां शीघ्रफलाप्तये अथ पुष्पदाननियमं
यथा *तन्त्रे शारदाटीकायां* पुष्पं वा यदि वा पत्रं फलं नेष्टमधोमुखम् दुःख
दं तत्समाख्यातं यथोत्पन्नं तथार्पणम् अधोमुखं फलं नेष्टं पुष्पाञ्जलिविधौ न हि
अथ नैवेद्यं यथा *तन्त्रे मत्स्यसूक्ते* पायसं कृसरं दध्याज्यं शर्करागुडमिश्रितम्
गव्यक्षीरं मधुपर्कं तथान्यानि निवेदयेत् शालमत्स्यं च पाठीनं गोधामांसमनु
त्तमम् अन्नं च मधुनायुक्तं यत्नाद्दद्याच्च मन्त्रवित् हस्तमात्रं तिलतण्डुलमिश्रि
तैः *अन्यत्रापि* कृदपक्वं स्नेहपक्वं तु यत्पक्वं च पायसम् मनःप्रियं च नैवेद्यं
कुर्याद्देव्यै पुनः पुनः कृदपक्वं पिष्टतण्डुलादि स्नेहपक्वं लड्डुकादि *कुला*
दीकल्पेपि जाम्बूलं च सखर्जूरं नारिकेलं सशर्करम् पायसं सघृतं चैव आद्र

कं सगुडं तथा सतण्डुलं तिलं चैव दधि चैव सशर्करम् क्षीरपनसं चैव आम्रा
तकफलं तथा कदलीनारिकेलं चैव श्रीफलं फलमुत्तमम् कर्कञ्चनफलं चैव ना
लखर्जूरमेव च अन्यानि च सुगन्धीनि स्वादूनि च फलानि च नराः खगास्त
था मेषा महिषाः शशकास्तथा एतेषां चैव रक्तानि देयानि परमेश्वरि नरबलि
दानं च महीभुजां कार्यं नान्येनापि *तन्त्रे यामले* राज्ञा नरबलिं दद्यान्नान्योपि
परमेश्वरि नैवेद्यपात्रं च *यामले* तैजसे पुष्पपात्रे सौवर्णे राजतेथवा ताम्रे
वा प्रस्तरे वापि पर्णपात्रेथवानघ यज्ञदारुमये वापि नैवेद्यं कल्पयेद्बुधः
सर्वाभावे तु माहेयं स्वहस्तघटितं यदि यज्ञीयमदीपपात्रेषु त्रिधा विनिवेद
येत् अमलान्येषु कृष्णमृत्पात्रस्थितैर्बृहतैः नरह्ला महादेवी दत्तं विधिपश्च
तैरपि अन्नपात्रमेदो न हृतः *श्रीतत्त्वचिन्तामणौ अनुसन्धेयः* अथ पूजांग
लिः श्रीदक्षिणावरणे तेष्वृजयामीति आसांपूहीत्वा अग्नीशासुरवायव्यस
पुरोदित्वा च सर्वान्तः षडङ्गमन्त्रेण षडङ्गं पूजयेत् *तन्त्रे ज्ञानार्णवे* अग्नीशा
सुरवायमध्ये दिक्षु अंगपूजनं *तन्त्रान्तरे* ऊर्ध्वहृदयमाग्नेय्यामीशान्यां च

३६

प्रपामा
३६

शिरो यजेत् नैऋत्यां च शिखां संपूज्य वायव्यां कवचं यजेत् आग्नेय्यां पुरतो नेत्रं
दिक्षु चास्त्रमथार्चयेत् वज्रादि दिक्षु संपूज्य स्तम्भनन्दं गेषु वा क्रमात् आसो
ध्यानं यथा तुषारस्फटिकप्रख्यं नीलकृष्णारुणद्युतिः वरदाभयधारिणः
प्रधानननवः स्मृतः अथ गुरुपंक्तिं यजेत् तदुक्तं शारदातिलकायां वायव्या
दीशपर्यंतं गुरुपंक्तिं समर्चयेत् तदशक्तौ गुरुत्रयं पूर्वमंत्रं वा तदुक्तं तंत्र
चूडामणौ महादेवि महामाये एवं प्रोक्तं प्रवर्तिते इदानीं श्रोतुमिच्छामि गु
रुक्रमसमुत्तमम् श्रीदेव्युवाच गुरुक्रमं तु बहुधा मंत्रविस्तारगौरवात् का
लानामप्यनादित्वात् कथं तत्कथयामि ते अस्मात्तु गुरुत्वं तु लं देव नष्टमार्गो भवि
ष्यति नष्टमार्गे कथं तत्र विधेन ताहश्रफलगोचरे गुरूणां शिष्यस्तत्रानां नास्ति
वेदसंततिक्रमः तत्र मंत्रास्तु विद्यास्तु निष्फला नात्र संशयः विंशतिः पुरुषा वा
पि तत्र सप्तत्रयोपि वा तस्मात्तु गुरुवाचानां शिष्यस्य नष्टसंततिः स्ववंशाद
धिकं ज्ञेयं गुरुवंशं महाप्रभुम् जनकादधिको ज्ञेयो मंत्रदाता महेश्वरः
तस्मात् सर्वत्र देवेशि संक्षेपात् कुरु तान् गुरून् आदौ सर्वत्र देवेशि मंत्रदः प

रमो गुरुः परापरगुरुस्त्वं हि परमेष्ठि रहंततः सर्वतंत्रेषु विद्यासु स्वयं प्रकाशिते
षिणी ततः पुरुषत्रयं पादतः स्वगुरुसंततिः तेनैवाहं प्रदर्शनात्त्वास्ता समस्तास्व
विशेषतः सर्वतंत्रेषु गुरवः सर्वसिद्धिप्रदायकाः दिव्यौघास्तु समासेन कथ
यामि तवानघे तत्रादौ कालिकादेवी नत्वा स्मृत्वा गुरुक्रमम् महादेवी महा
देवः त्रिपुरश्चापि भैरवः दिव्यौघा गुरवः प्रोक्ताः सिद्धौघं कथयामि ते ब्रह्मानं
दः पूर्णदेवः चलचित्तः चलाचलः कुमारः क्रोधनश्चैव वरदः स्मरदीपनः
मायामायावती चैव मानवौघं शृणु प्रिये विमलः कुशलश्चैव भीमसेनः सुधाक
रः मीनो गोरक्षकश्चैव भोजदेवः प्रजापतिः मूलदेवो रतिदेवश्च विघ्नेश्वरो
हुताशनः समयानंदसंतोषा कालिकागुरवः स्मृताः अत्र विशेषो यथा
तदुक्तं तंत्रांतरे देवाः संति खेचरत्वं सिद्धाश्च मा विहायपि च मानवौघा मानवे
षु मनमध्रूपधरास्सदा आनंदनाथशब्दांता गुरवः सर्वसिद्धिदः स्त्रियोपि गुरु
रूपास्तु अंबांताः परिकीर्तिताः मानवौघांतरे देवि स्वगुरुं परिपूजयेत् भाव
चूडामणौ अथवा सर्वशास्त्रेषु गुरवः सर्वसंविदः कुलचूडामणौ देवस्

श्यामा
३१

एवङ्क्रमाहिताः येषु येषु च मंत्रेषु ये ये ऋषिगणाः स्मृताः तेतेऽर्च्याः सपर्या
दौ संक्षेपो गदितो मया अज्ञानाद्गुरुनाम्नां वै गुरुस्थितयमर्चयेत् चतुष्टयं वा
संकोचो न च कार्यस्तु ततः परम् गुरुः परमगुरुश्चैव कामदा गुरवः स्मृताः गुरुश्
लोविना वत्स यदि पूजां समाचरेत् तद्दोषशमने वत्स कुलदोषसमाचरेत् वि
गुणं यत्र यस्मात्तु स्वगुणं कुलपूजनात् कुलावलोकनं चैव तस्मात्कुलसालोचमा
र्जनम् कचस्नानं तथा वा शुद्धिः कुचन्यासविशोधनं दीक्षाप्रभृतः कुलीनां तु कुलं
वा वदुकेऽस्थरम् तद्देहं गुरुमानीय कुलरूपं गुरुं स्मरेत् कुलं गुरुस्तथा सत्तत्र
तथा कुलसाधकः गुरुक्रमश्च कथितो गोपनीयः प्रयत्नतः न देयं यत्र कुत्रापि
योगभ्रष्टे च वंचके पशोरग्रे न चैवैषां नाम ग्राह्यं कुलेश्वर वेश्मवेशान्ते तेवा
गाणपत्येऽथवा पुनः नित्यं गुरुं पुराध्यात्वा नमो गुरुचतुष्टयं पूजयित्वा यत्ने
द्वं न च संकोचमाचरेत् अथ प्रयोगः महादेव्यां वा श्रीपादुकाभ्यो नमः इ
ति संपूज्य पूर्ववत्तर्पयेत् एवं क्रमेण गुरुं संपूज्य मानवौघान् गुरून्
पूजयेत्तर्पयेच्च ततो रश्मिं हृदयदेवताः पूजयेद्यथा बाह्यत्रिकोणस्य संमु

खं त्रिकोणे ॐ काली श्रीपादुकां पूजयामि नमः इति पाद्यादिभिः संपूज्य योगिनी
पात्रामृतेनानन्दमुद्रया त्रिः सन्तर्पयेत् एवं दक्षिणे ॐ कपालिनी श्रीपा
वामे ॐ कुल्लां ततः दक्षिणत्रिकोणे ॐ कुरुकुल्लां ॐ विरोधिनीं ॐ विप्रचित्तां ततः दक्षि
णत्रिकोणे ॐ उग्रां ॐ उग्रप्रभां ॐ दीप्तां ततः दक्षिणत्रिकोणे ॐ नीलां ॐ घनां ॐ
बलाकां ततः दक्षिणत्रिकोणे ॐ मात्रां ॐ मुद्रां ॐ मित्रां पाद्यादिभिस्त्रिसंपूज्य पू
र्ववत्तर्पयेत् देव्या दक्षिणे महाकालं यजेत् ततो कुमारीकल्प देव्या वामदक्षि
णे भागे महाकालं समर्चयेत् ततोऽष्टदले पूर्वादिक्रमेण अष्टशक्तीः पूजयेद्यथा
पूर्वे ब्राह्मी श्रीपादुकां पूजयामि नमः इति पाद्यादिभिः संपूज्य त्रिस्तर्पये
त् अग्नौ ॐ ईं नारायणीं दक्षिणे ॐ ऊं माहेश्वरीं नैरृत्यां ॐ अं चामुण्डां वारुणे
ॐ लं कौमारीं वायव्ये ॐ ऐं अपराजितां उत्तरे ॐ औं वाराहीं ईशाने ॐ अः ना
रसिंहीं एवं वक्ष्यमाणं पूजयेत्तर्पयेच्च ततो कुमारी द्वितीयचतुर्थषष्ठाष्टदशद्वादश
चतुर्दशषोडशस्वरभेदेन प्रथमे यंत्रमध्ये आवाहनं नैवेद्यपूजनं कुमारीकल्प
ब्राह्मणा पूजयेत्पात्रे पचाग्रे भैरवान् यजेत् लोकपालं ततो बाह्ये तद्वहि

श्यामा
३८

वनहुतिः अत्र प्रयोगः पश्चात्पूर्वादिदलावर्णेन पूजयेद्यथा ऐं ह्रीं रुरुवटुक
भैरवं ऐं त्रिपुरांतकभैरवं ऐं वह्निवेतालभैरवं ऐं अग्निजिह्ववटुकभैरवं ऐं
कालवटुकभैरवं ऐं करालवटुकभैरवं ऐं एकपादवटुकभैरवं ऐं भीमरवटु
कभैरवं पूजयेत्तर्पयेच्च ततो इन्द्रादिलोकपालांस्तदस्त्राणि च
तर्पणनियमे यथा कुलार्णवे त्रिवारं तर्पयेद्वापि सकृद्वापि यदृच्छया इति
सर्वासामपि दातव्या बलिः पूजा तथैव च अनुलेपनपुष्पं च धूपदीपौ च पान
कम् त्रिस्त्रिः पूजा प्रकर्तव्या सर्वासामपि साधकैः ततो देव्या अस्त्रं पूजयेत्
यथा देवीवामोर्ध्वहस्ते ॐ खड्गं अधोहस्ते ॐ मुंडं दक्षोर्ध्वे ॐ अभयं
तदधः ॐ वरं पूजयेत्तर्पयेच्च ततः षडंगन्यासं विधाय पूर्ववद्देवीं ध्यात्वा
गंधपुष्पासनहृद्यधूपदीपं दत्वा पूर्ववन्मुद्रां बद्ध्वा धूपदीपादिकं दर्श
येत् ततः पानादिकं दत्वा पूर्ववन्नैवेद्यादिकं निवेद्य त्रिस्तर्पयेत् ततः
पुष्पांजलित्रयेण देवीं संपूज्य सायुधां सवाहनां सपरिवारां महाकालस
हितां श्रीदक्षिणकालिकां पूजयामि नमः इति पुष्पांजलित्रयेण त्रिःस

म्पूज्य त्रिस्तर्पयेत् ततो योनिमुद्रादिकं पूर्ववद्दर्शयेत् ततः
पुनर्मूलदेवीमुद्रातर्पणपूजनैः अर्चयित्वा जपं कृत्वा नुत्वा विसर्जयेत्सु
धीः कालीतंत्रेपि एवं प्रणाममंत्रं कृत्वा मूलेनैव यथाविधिः नैवेद्यादी
न्यथाशक्त्या दद्याद्वै पुनः पुनः ततो वै दशधावर्तं दीपं दत्वा च साधकः
पुष्पांजलिं पुनर्दद्यान्मूलेनैव यथाविधिः कुमारीकल्पेपि ततो नीराजनं कु
र्याद्दशवारं प्रदीपकैरिति अथोक्तं च त्रिकोणमंडलमालिख्य तिलरत्नपुष्प
न्नं तुलाद्यान्नि च पक्वीकृत्य तत्र संस्थाप्य ॐ ह्रीं श्रीं दक्षिणकालिकायै स्वाहा
एष बलिर्नमः इत्युच्चार्य तेन तं ध्यायेत् पूजांते भोजनाद्यौ च बलिं द
द्यान्महेश्वरि ततः प्राणायामं कृत्वा कामकलां विभाव्य शिरसि गुरुं ध्यात्वा
हृदि देवीं भावयन्मनसा अष्टोत्तरसहस्रं रहस्यमालया वर्णमालया सोत्तरं दत्वा
प्रणम्य पुनः प्राणायामादिकं कृत्वा अर्घ्यजलं पुष्पादिकं गृहीत्वा गुह्याति
गुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् सिद्धिर्भवतु मे देवि त्वत्प्रसादान्महे
श्वरि इत्यनेन तेजोमयं जपफलं देव्या हस्ते समर्पयेत् अथ परहे

श्यामा
३९

स्फमालायथा तदुक्तं कालीतंत्रे रत्नमालमालयाचैवशालंदं तेनमेरुणा प्र
जपेदित्यर्थः तस्यद्वादशपटलेपिरत्नमालिकायांतुस्फटिकाद्यमितुर्ल
भा इतिप्रजपेदित्यर्थः अथवर्णमालायथा तदुक्तं विशुद्धेश्वरमहातंत्रे
मालाविधानंपरमंसर्वेषांपावेतितत्त्वतः येनविज्ञानमात्रेणमंत्राःसिद्ध्यंतितत्
क्षणात् अनुलोमविलोमेनमंत्रवर्णविभेदतः मंत्रेणतरिनास्तीरत्नवर्णे
नांतरितंमनुम् कुर्याद्वर्णमयीमालांसर्वमंत्रप्रदीपिनीम् वरमार्गेणमे
रुरूपंलंघनंनैवकारयेत् एतत्परमरहस्यंमयोक्तंतेयशस्विनि त्वया
गुप्ततरंकार्यंनाख्येयंयस्यकस्यचित् अन्यांतरेउक्तं यामलेयथा स
विंदुंवर्णमुच्चार्यपश्चान्मंत्रंजपेत्सुधीः क्षंमेरुंवैकल्पयित्वाजपेत्तंचैव
लंघयेत् इति अथकरमालायथा रुद्रयामलसंहितायां तर्जन्यग्रे
तथामध्येयोजपेत्सतुपापभाक् अनामायात्रयंपर्वकनिष्ठायास्त्रिपर्वि
का मध्यमायात्रयंपर्वतर्जनीमूलपर्वणि जपेदित्यर्थः हंसपारमेश्व
रेपि पर्वद्वयमनामायाःपरिवर्जनेनकारयेत् पर्वत्रयंमध्यमायास्त

र्जन्येकंसमावहेत् शक्तिमालासमाख्यातासर्वमंत्रप्रदीपिका नित्यजपं
करेकृत्वातत्तुकाम्यंकदाचनेति स्वयंकृतो तदुक्तंयामले बलिस्नानादिकं
सर्वंनिशायांक्रियतेसदा तत्रदत्तयत्नांयातिकालीविद्याप्रसादतः कुलचू
डामणौच रात्रौपर्यटनंचैवरात्रौचशक्तिपूजनं तत्करोतिवत्सदेवसाधकः
कौलिकोभवेत् ततःकाम्यबलिंदद्यात् तदुक्तंकालिकापुराणे छागंतुका
मतोदद्यादात्मनोदेहशोणितम् नाभेरधस्तद्रुधिरं पृष्ठभागस्यचप्रिये
सुगंधिरुधिरंदद्याच्चकदाचित्तुसाधकः नोष्ठस्यचिबुकस्यापिनेंद्रियाणां
तथैवच कंठाधोनाभितस्त्रोर्ध्वंहृद्भागस्यचयत्नतः पार्श्वयोश्चापिरुधिरं
दत्तयैवनिवेदयेत् तिलसुद्गप्रमाणंवादेव्यैदद्यात्तुभक्तितः बाहुमांसा
द्यत्नेनत्त्रतामसिद्धमवाप्नुयात् ततोदेवीवचनमाणस्तवेनस्तुत्वाप्रद
क्षिणंविधायाष्टप्रणामंकुर्यात् तदुक्तंकालीतंत्रे ततोवैशिवसिद्धंदत्वा
शीर्षंप्रणम्यचेति अथप्रदक्षिणंयथा प्रसार्यदक्षिणंहस्तंस्वयंनमः
शिरःपुनः दक्षिणंदर्शयेत्पार्श्वेमनसापिचदक्षिणः त्रिधावेष्टये

४०
श्यामा

कु०मा
५०

त्सर्वं कालिकायाः प्रदक्षिणः सर्वप्रदक्षिणो ज्ञेयः सर्वदेवौघतुष्टिदः अ
र्धोनारूपानंयस्तु कालिकायाः प्रदक्षिणं सर्वान्कामानवाप्नोति पश्चान्मोक्ष
मवाप्नुयात् अष्टांगप्रणामो यथा दोर्भ्यां पद्भ्यां च जानुभ्यामुरसा शिर
सा दृशा मनसा वचसा चेति प्रणामोऽष्टांग ईरितः अथ पंचांगप्रणामं कु
र्याद्यथा बाहुभ्यां च सजानुभ्यां शिरसा वचसा धिया पंचांगकः प्रणामस्तु
विद्वद्भिः परिकीर्तितः अथ सामयिकैः सह पानादिकं कुर्याद्यथा चक्रा
कारेण पंक्त्याकारेण वा भित्वाऽऽसनेन साधकैः सह शक्तियुक्तैः स्वेनयुग्मक्रमे
ण अ आसनेनोपविश्य सामयिकं ललाटे चंदनादानं दत्वा शिवशक्तिबुद्ध्या
पुष्पं च दद्यात् तमो यदि गुरुस्तत्र तिष्ठति तदादौ गुरुं गंधपुष्पादिना पू
जयित्वा तत्पात्रं शुद्धिसहितं तस्मै समर्प्य प्रणमेत् गुरोरभावे तत्पात्रं देवले
निक्षिपेत् ततः शक्तिपात्रं शुद्धिसहितं शक्तये दत्वा सामयिकेभ्योपि ज्ये
ष्ठानुक्रमेण वीरपात्रात्परागतं शुद्धिसहितं पात्रं दद्यात् ततः सामयि
कोपि मत्पाहस्तद्वयेन संगृह्य तदुपरि स्थिधात्मा सर्वदानंदभैर

वभैरव्यौ संतर्प्य गुरुदेवतां तर्पयेत् ततः स्वकल्पोक्तविधिना तत्वशुद्धिं कुर्यात्
ततस्तस्मै सह पात्रवंदनं कुर्यात् यथा श्रीमद्भैरवशेखरप्रविलसच्चंद्रामृत
प्लावितं क्षेत्राधीश्वरयोगिनीसुरगणैः सिद्धैः समाराधितम् आनंदार्णवकं परा
त्मकमिदं साक्षात्त्रिखंडामृतं वंदे श्रीप्रथमं कराम्बुजगतं पात्रं विशुद्धिप्रदम् इत्य
भिवंद्य वामहस्तेन पात्रमुत्तोल्य वंदनं कृत्वा गृह्णामि त्वहो मीति गुरुशक्तिसाधकै
रभ्यनुज्ञां गृह्णीयात् ते च तदस्तु इति ब्रूयुः ततो मूलाधारात् कुंडलिनीमिष्टदेवता
स्वरूपामाजिह्वांतं विभाव्य गुरुपादुकां स्मृत्वा शिवोहमिति विचिंत्य हस्ताभ्यां
पात्रं धृत्वा मूलमंत्रमुच्चरन् कुंडलिनीमुखे देवीं तर्पयेत्
हृत्वा मंत्रमनुं स्मरेद्गुरुपदं देवीकलां चिन्मयीं पश्चात्पात्रवरं पलासवमृ
तं दीपैर्युतं कज्जलैः पुष्पाक्षिप्तमभिमंत्रितं च निविडं संमोहनं चासनां येसं चिंत्यपि
वंतिमधुपं तेश्वतिस्तुतिं परात् सिंदूरतिलकं भाले पाणौ च मदिरारसं
कृत्वा पिबेद्गुरुं ध्यायेत्तथा देवीं च चिन्मयीम् इति ततस्तत्पात्रमाधारोपरि संस्था
प्य पुनस्तेनैव क्रमेण परागतं गृहीत्वा पात्रवंदनं कुर्याद्यथा हेमं मीनरसा

कुपामा
४२

वहं दक्षिणयादत्तं चपेयादिभिः किंचिच्चंचलरक्तपंकजदृशा तस्मै समावेदितम् वामे
स्थाउ तत्त्वविशुद्धिकरणं पाणौ विधायात्मके वंदेपात्रमहं द्वितीयमधुनानंदैकसंवर्ध
नम् ततः पूर्ववत्पात्रं स्वीकृत्यान्यत्पात्रं वंदनं कुर्यात् सर्वान्नायकलाकलाप
कलितं कौलहलो धोतनं चंद्रोपेंद्रहुताशभानुधणं शुक्रहरणब्रह्मादिभिः सेवितम् ध्यातं
देवगणैः परंस्तुतिगणैर्मोक्षार्थिभिस्सर्वदा वंदेपात्रमहं तृतीयमधुना विज्ञानगोप्य
ममृतम् मत्स्यमीनरसावहं हरिहरब्रह्मादिभिः पूजितं तु धामे पुनधर्मकर्मनिरतं
चारीलक्षितृप्यम् आचार्याष्टकसिद्धभैरवकुलाधीशेन संशोधितं पायात्पंच
मकारतत्वसहितं पात्रं चतुर्थं नमः आधारेषु जगाधिराजवलये पात्रं महीमंडले
दुर्लक्ष्यं समस्तसत्त्वविकारि विधिना चाद्यो च दिव्यं स्थितः सोऽहं भैरवमर्चयन्प्रतिदिनं ता
रागणैर्वनितैरादित्यप्रमुखैः सुरासुरगणैराज्ञाकरैः किंकरैः इति पंचमं पात्रं
छत्रं चामरमक्षपीठपरमानंदोदयं दायकं वाजी दंति मनोहरं सुखकरं सायु
ज्यसौराज्यपदम् नानाव्याधिमवांधकारहरणं अज्ञानरध्वंसनं श्रीमद्भैरवमे
रवीप्रियतरं पात्रं च षष्ठं नुमः आयस्यप्रसुष्ठप्तिबोधपवनं चैतन्यसाक्षिप्र

दं विघुङ्गास्करवह्निचंद्रधनुषो ज्योतिष्कलाव्यापितं वामादिंगलमध्यगात्रिव
लयासक्तं कुंडलीचोर्ध्वगा पात्रं सप्तमसस्तु दुःखानलकृणं तेदप्रदं पातु माम् ७ खंडं
पादुकमं कुलेसुतिलकं वंधेहि सारस्वतं शास्त्रोवायुलशौर्यकार्यहरणं देह
स्थितेकारणं वांछासिद्धिकरं समस्तस्थितिकरं वश्यं [illegible] योषितां पात्रं चाष्टमम
ष्टसिद्धिकरणं प्रौढप्रतापं भजे ८ सर्वानंदकरं सदाशिवपदं सर्वार्थसंप
त्प्रदं साम्राज्याधिकारं समस्तसुखदं चाज्ञानविध्वंसनं आयुःकांतियशोविव
र्धनकरं संसारमोहच्छिदं पात्रं लक्षगुणात्मकं च नवमं प्रौढप्रतापं भजे ९
ब्रह्माविष्णुमहेशानां देवानां च विशेषतः दुर्लभं पानकं पात्रं दशमं प्रणमाम्यहं
पापघ्नं शांतिसौख्यदं दिव्यसौख्यालयम् पात्रमेकादशं वंदे श्रुभं सेवासु
खावहम् ११ पात्रं कृत्वा करे मंत्री सर्वकर्मलमेसुधीः इहलोके प्रियं भुक्त्वा
देहांते भैरवो भवेत् देहस्याखिलदेवनागगणमुख्याः क्षेत्राधिपः भैरवा योगि
न्यो वटुकाश्च यक्षपितरः पैशाचिकाः चेटकः अन्ये भूचरखेचराः प्रतिपगाः
वेतालभूतग्रहाः तृप्तास्तुः कुलपुत्रपौत्रपितरः पानं समं मासिकम् अथ

प्र.पा.मा.
४२

प्रमाणं यथा तदुक्तं रुद्रयामले साधकेभ्यश्च शक्तिभ्यो दद्याद्द्विमाल्पचंदनं
सामयिकैस्समं कुर्याद्द्रव्यपानादिमस्तणम् अन्यत्रापि विन्यस्य चक्ररूपेण
पंक्त्याकारेण वा यथा तदुक्तं कुलसारे नयनाग्निबाणसंख्या कार्या गुरुकुलसा
धने हेतुपानप्रकर्त्तव्यमित्युक्तं परमेश्वरि इतोऽप्यधिकपानं तु न कर्त्तव्यं गुरुसा
धकैः अथोत्तरतन्त्रे अवलोक्य पुरतो लब्ध्वा शुद्धामीति स्वयं वदेत् ऊर्ध्वरवेस्त्वनु
ज्ञात्वा गुरुरूपमेवाकुलीनकैः शुद्धीयाच्च स्वयं सिद्धो पिबेत्प्रासनः सुधीः कु
लार्णवेऽपि एकासनोपविष्टाये शुद्धनेचैकभाजने एकपात्रेन याऽश्नन्ते यान्ति
नरकेऽधमे एकपात्रेऽपि सर्वैर्मिलित्वा एकस्मिन्पात्रे न पेयं तत्तु प्रतिवारं
द्रव्यपाने भिन्नं भिन्नं पात्रं कार्यम् अत्रैव शानापत्तेः संप्रदायाविरोधाय विना
मंत्रेण यात्ववा विनामांसेन तर्पणं विनाशक्त्या च यत्पानं तत्सर्वं निष्फलं भवे
त् स्वशक्तिं वीरशक्तिं वा दीक्षितां गुरुसंमताः पाययित्वा पिबेद्द्रव्यमिति शा
स्त्रस्य निश्चयः नपदं पात्रस्पृशेत्पात्रं न बिंदुं पातयेदधः शक्तिपुत्रौ वसेद्वापि
युग्मयुग्मविधानतः शिवशक्तिधिया सर्वं चक्रमध्ये समर्चयेत् अथ पात्र

परिमाणं यथा तदुक्तं कुलसारे नैकहस्तेन दातव्यं न मुद्रावर्ज्जितं पिबेत् नार्चये
देकहस्तेन न मुद्रावर्ज्जितं पिबेत् नार्चयेदेकहस्तेन न पिबेदेकपाणिना अ
नोत्थवंदनं कृत्वा पिबेन्न दत्तं पुनः सव्येनोद्धृत्य पात्रं तु शुद्धं कृत्वा प्रसन्नतः
विना सव्येन योगेन न कुर्याद्गुरुसंगतिम् साधारं नोद्धरेत्पात्रं साधारे तु विनि
क्षिपेत् पात्रं न चालयेत्स्थानान्न कुर्यात्पानसंकरं सशब्दं न पिबेद्द्रव्यं न त्यजेच्च
न पूरयेत् न स्थूलं नैव सूक्ष्मं च पात्रं कुर्यान्मनोरमम् उच्छिष्टेन स्पृशेच्चक्रं
कुलद्रव्याणि सुंदरि बहिः प्रक्षाल्य च करौ कुलद्रव्याणि दापयेत् निष्ठीवन
मधोवायुं च चक्रमध्ये विवर्जयेत् चक्रमध्ये घटं अग्रे पात्रे च पतिते भुवि दीपना
शे च शांत्यर्थं श्रीचक्रं कारयेत्सुधीः स्वपात्रस्थितं हेतुं च न दद्याद्भैरवाय च दत्ते च
सिद्धिहानिः स्यात्कृत्वा भवति योगिनी परिहासं प्रलापं च वितंडां बहुभाषणं क्रो
धालस्यं भयं क्रोधं च चक्रमध्ये विवर्जयेत् अन्योन्यमीडयेत्पात्रं न पात्रं पातयेदध
धः गुरुशक्तिसुतानां च गुरुद्रोहश्च निष्ठयोः उच्छिष्टं भक्षयेत्स्त्रीणां दद्यात्स्वो
च्छिष्टमेव हि दद्यात्स्नेहेन योऽल्पः समवेदावर्दापदम् अन्यत्रापि

श्यामा
४३

शक्तयुक्तिं ध्यायेत्संविवेक्षमध्यं वीरोद्वाहिः हृदये कुर्वर्वयेत्। शान्तिवीरप्रसादेन किं न सिद्ध्यति सुन्द
रि। पीत्वा पीत्वा पुनः पीत्वा पीत्वा पतति भूतले। उत्थाय च पुनः पीत्वा पुनर्जन्म न
विद्यते॥ ततः शान्तिस्तोत्रं पठेत्। पीत्वा नानाविधैर्द्रव्यैर्दिवि शान्तिस्तोत्रं प
ठेन्नरः। तस्य पुत्रेण तद्भार्या आडम्बरं स्यापुद्रूपकानराः साधकानां शिवा सन्तु ध्याना
युवतिपालनं जयन्ति मातरः सर्वा जयन्ति योगिनीगणाः। जयन्ति सिद्धडाकिन्यो
जयन्ति गुरुपङ्क्तयः। जयन्ति गुरुसद्भावा जयन्ति गुरवः सदा। जयन्ति साधका
स्सर्वे विशुद्धाः कौलिकाश्च ये। जयन्ति समयाचारसंपन्नाः पूजका नराः। नन्द
न्तु शाक्तिका सिद्धा नन्दन्तु कुलपालकाः। इन्द्राद्या देवतास्सन्तु तृप्यन्तु वास्तुदेव
ताः। चन्द्रसूर्यादयो देवास्तृप्यन्तु मम भक्तितः। नक्षत्राणि ग्रहा योगाः करणा
राशयश्च ये। सर्वे ते सुखिनो यान्तु सर्पा नद्याश्च पक्षिणः। पशवस्तुरगाश्चैव
पर्वताः कन्दरा गुहाः। ऋषयो ब्राह्मणाः सर्वे शान्तिं कुर्वन्तु मे सदा। स्तुता मे स
र्वदा सन्तु सिद्धास्तिष्ठन्तु पूजकाः। ये ये पापरतास्सत्त्वाः परिपन्थिन्यो मदादर
पूजने देवा वा चापि विघ्नकर्तारस्तु हृदयाग्रस्थाः च ये साधकाः। इत्थं च म

पूर्वं ज्ञानहृदयायै कौलिकद्रूपका ... नेयां तु विनाशमत्र सम्मये श्रीभैरवस्याज्ञ
या। ततो यथाविधि शिवशक्तिसंयोगं कृत्वा देवीपदमाकाने समर्प्य श्रीपात्र
मुद्रोत्पादेव्या उपरि त्रिधा भ्रामयित्वा पुनः संस्थाप्य संहारमुद्रया देवीं स्वहृदि
समानीय श्रीदक्षिणकालिके पूजितासि क्षमस्व इति विसृज्य ऐशान्यां मण्ड
लिकं कृत्वा निर्माल्यं निर्माल्यवासिन्यै नमः इति मण्डले संपूजयेत्। देवतायाश्च
संयोगो देवतास्त्रीणां नैमित्तिकं। संयोगं तु परं कृत्वा देवी हृदि समानयेत्। पूज
कृत्वा मत्रैकंत्री ... कार्यो विचारणे। ... समर्पणं मन्त्रो यथा। ॐ इतः
पूर्वं प्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा वाचा क
र्मणा पद्भ्यामुदरेण शिश्ना यत्स्मृतं यदुक्तं यत्कृतं तत्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा। मां म
दीयं श्रीदक्षिणकालिकाचरणे समर्पयामि ॐ तत्सदिति पठेत्।
विसृज्य परया मन्त्रात्सन्निधापनमुद्रया। उद्वास्य हृद
ये देवीं तन्मयो भवति ध्रुवम्। पुरश्चरणकाले तु पूजा सैषा प्रकीर्तिता
हृदये च बहिर्देवीं समर्प्य विधिवद् बुधः। निर्माल्यं वै स्वचोद्दिशेत्...

पुणामा
४४

वेद्यमर्चयेत्पुनः ततः सदाशिवेनैव हृंसौ मायाबीजेन कनिष्ठांगुलिनाति
लकं कुर्याद नेन यंयं स्पृशति पादेन यंयं पश्यति चक्षुषा सर्वदास
र्वतायाति यदि शक्रसमो भवेत् ततो यंत्रलेपं कृत्वा संरक्ष्येत्वा तं वेद्यं सर्वदेवेभ्यः
साधकाय च दत्वा शेषं स्वीकृत्वा सोहमिति भावयन् बाह्यतो वैष्णवाचार
परायणेति सर्वंगोपयन्यास्तु सर्वं विहरेत् गडकेकुलद्रव्यमाणा गुप्तेस्थाने त्
ताम्रे पात्रे यंत्रलेपं तु धारयेत् नारिकेल्योन स्वर्णेभ्योन पशुभ्योन वाद्धिते कु
लीनाय च दातव्यमथवा स्वजलमध्यगतः ततः सोहमिति ध्यात्वा वैष्णवाचारत
त्परः हरिनाम जपन् भावो भावो खिलविवेष्टितः वीरवद्विचरेद्देवाः सदा संग
विवर्जितः यामलेपि नैवेद्यं पुरतो दत्वा वांकुर्याद्विशुध्यात्मये तस्माद्देवेश
रक्षेशे वरुणे वैश्रवेपि च अग्नाय सूर्याय गणेशाय यमाय च वटुकायैव
क्षेत्रपालाय पिशाचाय धनदाय च ईशानाय महादेवि साधकाय प्रदापयेत्
ततस्त्रिपुरापदं तु पलब्दाणमिति अथ देवी विसर्जनानंतरं पानादिकं का
र्यमिति गडकेसामार्णवे वीरमेकांतकामिनः यामलेपि पानं तु त्रि

विधं देवि दिव्यवीरपशुक्रमैः दिव्यं देव्यग्रतः पानं वीरं वीरासने स्थितम् पशी
यं तु पशोः पानं पापघ्नं शोकमोहघ्नम् उड्डयामरपदुर्गाच असंस्कृतं वृथा
पानं संस्कृतं भैरवः स्वयं चक्रसज्जाविधौ शस्तं सर्वसिद्धिकरं शुभं असंस्कृतं पशोः
पानं कलहोद्वेगकारकम् संस्कृतं सिद्धिजनकं प्रायश्चित्तादिशोधनं मंत्राणां
स्फुरणं तेन महापातकनाशनं आयुः श्रीकांतिसौभाग्यप्रज्ञानं संस्कृतपानतः अ
ष्टैश्वर्यं खेचरत्वं पतनं विधिवर्जनात् अस्य श्रीमहाकालमंत्रस्य महाकालभै
रवऋषिः अनुष्टुप्छंदः महाकालो देवता ह्रौं बीजं क्लीं शक्तिः स्त्रीं कीलकं
अथ मंत्रन्यासः ॐ क्लीं स्त्रीं स्त्रीं अंगुष्ठाभ्यां नमः हूं महाकालाय ह्रौं तर्जनीभ्यां नमः
महादेवाय क्लीं मध्यमाभ्यां कालिकायै अनामिकाभ्यां नमः ह्रौं कनिष्ठकाभ्यां
सर्वसूलं करतलपृष्ठाभ्यां नमः अथ ध्यानं श्मशानस्थो महारुद्रो महाकालो
दिगंबरः कपालकर्त्तरी वामे शूलं खट्वांगं दक्षिणे भुजंगभूषितांगो पि भस्मास्थि
मालमंडितः ज्वलत्पावकमध्यस्थो भस्मशय्याव्यवस्थितः विपरीतरतासक्त
कालिकाहृदयोपरि चर्व्यं खाद्यं च चोष्यं च गीतं नृत्यं च परस्परं अथ मूलं

ॐ क्रीं ह्रीं ह्ल्रीं हूं महाकालाय ह्रौं महादेवाय क्रीं कालिकायै ह्रौं वर्णाः २२
इति श्रीमत्पूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्रीश्यामारहस्ये सपर्याक्रमीयः परिच्छेदः
अथ कवचं श्रीभैरव उवाच ॐ कालिकाकवचस्यास्य ऋषिः भैरव उच्यते
छंदोनुष्टुप्समाख्याता देवी दक्षिणकालिका शक्तिर्हां विंशबीजानि विनियोग
स्तु रक्षणे शिरसि नयने भाले भ्रूयुगे कर्णगंडके वदने रोदने जिह्वास्कंधदेशे
गलेषु च भुजद्वय महापार्श्वपृष्ठनाभौ च मेढ्रके कटिपृष्ठोदरे पादे सर्वांगे
मंत्रवर्णकः पूर्णबीजं युगं मायालज्जायुग्मं च बोधनम् पूर्णमायात्र वह्निच वल्ल
भा जीवस्मादिह श्मशाने वादे महाघोरे कविवेशान्यसंग्रहे मंगला सर्वकार्येषु
स्तंभने मोहने तथा मारणोच्चाटने तथा कार्ये निर्विघ्ने प्रजायते यदि वा संकटे निशा
देशमार्गे वा दिदुर्गमे भुंडं तदिति साधनं पुसर्वत्रहरवल्लभे ॐ महाप्रेतासना
पातु शिखां भैरवस्त्रीं सदा मरणं समस्य करस्थामुंडमाला सदावतु अभयं वरदेदे
वि खड्गमुंडी च रक्षतु शवहृदयं तथा कर्णौ घोरदंष्ट्रा सदावतु सुतीक्ष्णपुरमास्य
गुरुसमविघ्नविनाशकः दक्षिणकालिका पातु चंडमुंडविनाशिनी महाका

ला: सदा पातु बीजभूषितमस्तक: एवं कवचं यस्तु कालिकाया पठेन्नरः
मंत्रविन्नर्पयेद्धीमा नास्माद्रोगीमनोगमिमु भूर्जपत्रे सुवर्णे वा रजते वाथ पत्र
के लिखित्वा धारयेद्यस्तु यन्त्रकं चापि मंत्रयुक् तस्य दर्शनमात्रेण वादिनां वि
लयः सदा सर्वं मनोगतं तस्य सिद्ध्यत्येव न संशयः इति कालिकाकवचं समाप्तं
श्रीभैरव्युवाच सर्वं हि कथितं पूर्वं कवचं न प्रकाशितं इदानीं प्रेमभावेन कथ
यस्व ममाग्रतः श्रीभैरव उवाच कालिका कमला काली कालरात्रिस्वरूपिणी
मुंडमालादेहधरा कवरी च प्रियावतु ममगात्राणि विश्वोणि कालिका श्यामनो
हरी शिरो मे पातु चामुंडा कंठं पातु वृषध्वजी हृदयं पातु सा हेशी वै सवीनाभि
मंडले लिंगं मे पातु रक्ताक्षी मध्यं पातु रणप्रिया विशालाक्षी पातु गुह्यं ऊरु
युग्मं तथाम्बिका जानुयुग्मं मुंडमाला गुल्फयुग्मं ललाटिका कमलाशील
पुत्री च कामाप्रमथसज्जिता पादाग्रं तीर्थपादा स्यात् करांगं तीर्थदर्शिनी नी
तिरूपा च तन्मूलं भीमा पातु नदंगुली करस्थलं कराला स्यात्करांगं कामाक्षु पाव
तु मणिबंधं दाधारी करागं शिवदावतु करौ युगलं पायात्सिद्धिधात्री

सदाननं कामधुगावामपार्श्वे दक्षिणांसमशेखरा अट्टहासा च श्रीवांमा स
दा रक्षतु खेचरी दक्षबाहुस्थले पातु देवी विंध्यनिवासिनी कक्षद्वयानं सोमरा
ज्ञी मणिबंधं शिवावतु दक्षहस्ताग्रमन्मूलं मूलाधारनिवासिनी पृष्ठं रक्षतु
गोविंदाऊर्ध्वं रक्षतु हस्तिनी लोलजिह्वा दक्षनेत्रं वामं रक्षतु मानदा दक्षश्रो
त्रं सोमराज्ञी नासायुग्मं भयंकरी ओष्ठाधरं क्षेमकत्री दंतान् रक्षतु त्रैपुरी गं
डं रक्षतु मोगांगी चिबुकं मुंडधारिणी मेरुदंडं ललाटाद्यनीवीरक्षतु कालिका
श्मशाने मे पातु जिह्वा जिह्वाग्रं मनोवत्सला चित्तं रक्षतु कौशांबी वदनं चारु
भूषणा वायुं रक्षतु सोत्कंठा प्राणान् रक्षतु संयमी इदं तु कालिका देव्याः
कवचं सर्वकामदं प्रातःकाले शुचिः भूत्वा मध्याह्ने वा शुचिस्मितः संध्यायां
वा पठेन्मंत्री तस्य राजा वशो भवेत् मंत्रिणं वै ध्रुवं मंत्रं दासवद्यो वरानने पठे
द्वा पाठयेद्वापि भक्तियुक्तः पठेत्सुधीः कवित्वं विपुलां लक्ष्मीं वाग्मी भवति नान्य
था स चिरायुः सुखी पुत्री पुत्रजां भयः पठेत्सदा न च व्याधिः नैव भीतिर्न विवा
दी जितेंद्रियः सर्वान् कामानवाप्नोति कवचस्य प्रसादतः इति श्रीकालिका

कवचं श्रीदक्षिणकालिकाकवचं समाप्तं ॐ कैलासशिखरारूढं भैरवं चंद्रशेखरं
वक्षःस्थलसमासीना भैरवी परिपृच्छति श्रीदेव्युवाच ॐ देवेश परमेशान लोकानु
ग्रहकारक कवचं सूचितं पूर्वं कथयस्व मम प्रभो यदि मे महती प्रीतिस्तवास्ति कु
लभैरव कवचं कालिकादेव्याः कथयस्वानुकंपया श्रीभैरव उवाच अप्रकाश्य
मिदं देवि नरलोके विशेषतः लक्षवारं वारितापि स्त्रीस्वभावात् पृच्छसि श्रीदेव्युवा
च सेवकाबहवो नाथ कुलधर्मपरायणाः यतस्ते भक्तजीवेशः शिवो परि विनोपरि
तेषां प्रयोगसिद्ध्यर्थं स्वरक्षार्थं विशेषतः पृच्छामि बहुधा देव कथयस्व दयानिधे
श्रीभैरव उवाच कथयामि शृणु प्राज्ञे कालिकाकवचं परं गोपनीयं पशोरग्रे स्वयो
नीवपरे यथा सर्वविद्यामहाराज्ञी कालिका कालरूपिणी अस्य श्रीकालिकाक
वचस्य भैरव ऋषिः अनुष्टुप् छंदः अद्वैतरूपिणी कालिका देवता हूं बीजं
ह्रीं शक्तिः क्रीं कीलकं मम सर्वकामार्थसाधनपुरस्सरं मंत्रसिद्ध्यर्थे पाठे विनियोगः
ॐ सहस्रारे महापद्मे कर्पूरधवलो गुरुः वामोरुस्थितगाशक्तिः सदा सर्वत्र रक्षतु
परमाद्यो गुरुः पातु परापरगुरुस्तथा परमेष्ठिगुरुः पातु दिव्यसिद्धश्च मानवः

पुणमा
४७

महादेवीसदापातु महादेवस्तथावतु त्रिपुरोभैरवोपातु दिव्यरूपधरःसदा ब्रह्मा
नंदस्सदापातु मूर्तिदेवःसदावतु चलचित्तःसदापातु चलश्चलश्चपातुमां कुमारः
क्रोधनःचैववरदःस्मरदीपनः मायामायावतीचैवसिद्धेश्वरःपातुमांसदा विमलः
कुशलःचैवभीमसेनःसुधाकरः मीनोगोरक्षकश्चैवभोजदेवःप्रजापतिः मूलदेवो
रतिदेवोविघ्नेश्वरहुताशनौ संतोषःपरमानंदोपातुमांमानवःसदा सर्वेषांनंद
नाथानांज्यायानःपरिकीर्तिताः गणनाथःसदापातुभैरवःपातुमांसदा वटुकोनः
सदापातुदुर्गामांपरिरक्षतु शिरसःपादपर्यंतंपातुमांघोरदक्षिणा तथाशिरसि
मांकालीहृदिमूलेचरक्षतु संपूर्णविद्ययादेवीसदासर्वत्ररक्षतु क्रींक्रींक्रींवदनं
पातुहूंहूंचैवसदावतु ह्रींह्रींपातुस्थलाधारंदक्षिणेकालिकेवतु क्रींक्रींक्रींचहृ
दि सर्वेहूंहूंदक्षवामतोवतु हुंहुंपातुसदास्वाहामूलंसर्वत्ररक्षतु षडंगयुवती
पातुषडंगेषुसदैवमां यंत्रराजःसदापातुऊर्ध्वाधोदेविरक्षतु चक्रराजःसदा
पातुदेवतापरिपातुमां उग्राउग्रप्रभादीमापातुपूर्वेत्रिकोणके नीलाघना
बलाकाचपरतथापरत्रिकोणके मात्रामुद्रामिताचैवतथामध्यत्रिकोणके का

लीकपालिनीकुल्लाकुरुकुल्लाविरोधिनी बहिःषट्कोणगाःपातुविप्रचित्तात
थाग्निये सर्वाःश्यामाःखड्गकराःवामहस्तेनतर्जनी ब्राह्मीपूर्वदलेपातुनारा
यणीतथाग्निके माहेश्वरीदक्षदलेचामुंडाराक्षसेवतु कौमारीपश्चिमेपातुवा
यव्येचापराजिता वाराहीचोत्तरेपातुनारसिंहीशिवेवतु ऐंह्रींअसितांगः पूर्वे
भैरवःपरिरक्षतु ऐंह्रींरुरुश्चाग्निकोणे ऐंह्रींमांचंडस्तुदक्षिणे ऐंह्रींक्रोधोनैर्
तेवतु ऐंह्रींउन्मत्तकस्तथापश्चिमे ऐंह्रींमांपातुकपालीवायुकोणके ऐंह्रीं
भीषणनामाचउत्तरेवतुभैरवः ऐंह्रींसंहारऐशान्यांमातृणांअंगगाःशिवाः
ऐंहेरुवटुकःपूर्वदलेपातुसदैवमाम् ऐंत्रिपुरावटुकश्चैवआग्नेय्यांसर्वदाव
तु ऐंवह्निवेतालोचापिवटुकोदक्षिणेवतु ऐंअग्निजिह्वावटुकस्यावैनैर्ऋत्यांपश्चि
मेतथा ऐंकरालवटुकःपातुऐंकरालवटुकस्तथा ऐंवायव्यांएकपादोउत्त
रेवटुकोवतु ऐंभीमवटुकःपातुऐशान्यांदिशिमांसदा ऐंह्रींश्रींपादुकस्वाहा
बहिश्चमामवरस्सदा ऊर्ध्वाधोदक्षवामाग्रःपृष्ठदेशेषुपातुमां ऐंह्रींश्रींपादु
काव्रमसुरवीपूर्वेमांपरिरक्षतु ऐंकांतिसउरवीआग्निकोणेसदावतु ऐंमां

पु॰मा
४८

ऋगमेघमुखी दक्षिणे मां सदावतु ऐं गौं गौं गजवाजिनैऋत्यां परिरक्षतु ऐं मेमे बि
डालमुखी पश्चिमे पातु मां सदा ऐं सौं स्वाङ्क्षी शशमुखी वायुकोणे सदावतु ऐं ह्लां ह्लं
लंबोदरी मुखी लंबोदर महोदरी पातु मामुत्तरे घोरा ऐं ह्रीं क्लीं शिवकोणके ह्रूं स्वज्ञं
ज्वालाजंघा मलंबोष्ठी सदावतु एताः श्मशानवासिन्यो भीषणा विकृताननाः
पातु मां सर्वदा देव्यः साधकाभीष्टपूर्तिकाः इंद्रो मां पूर्वतो रक्षेदाग्नेय्यामग्निदेव
ता दक्षे यामे सदा पातु नैऋत्यां निऋतिश्च मां वरुणो मां पातु पश्चे वायुः मां वाय
व्येवतु कुबेरश्चोत्तरे पायादैशान्यां तु सदाशिवः ऊर्ध्वं ब्रह्मा सदा पातु अधस्तान
न्तदेवता पूर्वादिषु स्थिताः पातु वज्राद्यास्त्रास्त्रयोगगाः कालिका पातु शिरसि हृ
दये कालिकावतु आधारे कालिका पातु पादयोः कालिकावतु दिक्षु मां कालिका
पातु विदिक्षु कालिकावतु ऊर्ध्वं मे पातु कालिका अधस्तात्कालिकावतु चर्मा
सृङ्मांसमेधास्थि मज्जा शुक्राणि मेवतु इंद्रियाणि मनश्चैव देहसंधिं च मेव
तु शिरसः पादपर्यंतं कालिका मे सदावतु विशंतं कालिका पातु पथि मां कालि
कावतु शयने कालिका पातु सर्वकार्येषु कालिका प्राणान्मे कालिका पातु

दारान्मे कालिकावतु पुत्रान्मे कालिका पातु धान्यं मे पातु कालिका यत्र मे संशया
विद्या सर्वे नश्यंतु शिवाज्ञया इतीदं कवचं देवि त्रैलोक्येषु दुर्लभं तव प्रीत्या
मया ख्यातं गोपनीयं स्वयोनिवत् तव नाम निशम्येते देवि सर्वे यज्ञफलं लभेत्
सर्वे पापाः क्षयं यांति निर्वाण्का सर्वत्र सिद्धाति नानाशास्त्रेषु गुणप्रोक्तं ध्यानं तस्मात् दश
तादिकं तस्मात् शतादिकं मंत्रं कवचं तस्मात् शताधिकं शुचिः समाहितो भूत्वा भक्ति
श्रद्धा समन्वितः संस्थाप्य वामभागे तु शक्तिं स्वां कालिकां प्रियां रक्तवस्त्रसमा
सीनां शिवमंत्रपरां शुभां या शक्तिः सा महादेवी हरत्वं परत्वं साधकः अन्योन्यवि
तनादेवि देवत्वमुपजायते शक्तियुक्तो यजेद्देवी चक्रे वामन सा पिबा भोगैश्च
मधुपर्काद्यैस्तांबूलाद्यैः सुवासितैः इदं रहस्यं परमं परं स्वस्त्ययनं महत् यः
सुधीः पठेद्देवि कवचं देवदुर्लभम् सर्वयज्ञफलं तस्य भवेदेव न संशयः
संग्रामेषु जयेच्छत्रून् शरीरे मम वंजिहि नास्त्राणि तस्य शस्त्राणि शरीरे प्रभवंति
च तस्य व्याधिः कदाचिन्न दुःखं नास्ति कदाचन गतिः सर्वत्र तस्यैव वायुः तु
ल्यस्सदा भवेत् दीर्घायुः कामभोगी शोगुरुभक्तो भवेत्सदा अहो कवचमा

श्यामा
५९

ह्रांक्ष्य पठमानस्य नित्यशः विनापि योगचर्येण योगिनां समतां व्रजेत् भूर्जे त्व
चि समालिख्य चक्रं तत्र विनिर्मितं मध्ये त्रिकोणे संलिख्य साध्यसाधकयोः लि
खेत् उद्धरेन्मूलमंत्रं तु बाह्ये आवर्णे निवेष्टयेत् कुंकुमिश्रेण चंद्रेण चंदनाम्भा
वसुंदरि एतद्यंत्रं महेशानि सुरासुरसुदुर्लभम् गोरोचनाकुंकुमेन तद्बाह्ये
कवचं लिखेत् श्वेतसूत्रेण संवेष्ट्य लाक्षया परिमंडयेत् पंचामृतैः पंचगव्यैः
स्नापयित्वा शुभे हनि संपूज्य देवतारूपां गुटिकां सर्वकामदां प्राणप्रतिष्ठामं
त्रेण प्राणांस्तु विनियोजयेत् अनयैव विधिना तोयधात्वान्तसंस्थापयेद्बुधः एषा तु
गुटिका देवि कंठे लग्नाखिलप्रदा शीर्षे वश्यकरी देवि नाभौ स्तंभनकारिणी ब
द्धा वामभुजे ह्येषा वैरिपक्षक्षयंकरी जठरे रोगदमनी पुत्रदा राहुदक्षिणा
विद्याकरी ललाटस्था शिरस्था यां तु यशःप्रदा सर्वकामप्रदा देवि सर्वरोगक्षयं
करी दक्षिणे बाहुमूले पि यदि तिष्ठति सर्वदा तदा सर्वार्थसिद्धिः स्याद्यस्म
न सि वर्तते दुर्दंतु कवचस्यास्य पठनाद्धारणात्प्रिये सर्वान्कामानवाप्नोति स
वस्त्रेहा प्रकाशितं गुरोः पादप्रसादेन सद्विद्यां लभते यदि तथापि कवचं दे

वि त्रिषु लोकेषु दुर्लभं स च देवो हरः साक्षात् तत्पत्नी परमेश्वरी यस्य भक्तिः गुरौ नि
त्यं वर्तते देववल्लभे तदा मंत्रस्य यंत्रस्य सिद्धिः भवति नान्यथा कवचस्य तथा
सिद्धिः गुटिकायाश्च सुंदरि अज्ञात्वा कवचं देवि न लभ्या गुरुपादुकां इहलोके
दुःखी भूत्वा परे च नरकं व्रजेत् सत्यं सत्यं पुनः सत्यं सत्यं सत्यं पुनः पुनः न प्र
कुतोमि प्रभावं तु कवचस्यास्य वर्णितं यस्मै कस्मै न दातव्यं कवचं शंभुदुर्लभं
न देयं परशिष्येभ्यः कृपणेभ्यः च सुंदरि शिष्याय भक्तिहीनाय चुंबकाय तथैव
च गुरुभक्तिविहीनाय परदाररताय च निंदकाय कुशीलाय दांभिकाय च सुं
दरि यो ददाति निषिद्धेभ्यः कवचं मम मुखोदितं चत्वारि तस्य नश्यंति आयुर्विद्या
यशोबलं देयं शिष्याय शांताय गुरुभक्तिपराय च सर्वलक्षणसंपन्नतंत्रमंत्र
युताय च ८० इति श्रीरुद्रयामले उत्तरखंडे कालीप्रस्तावे कालीभैरवसंवादे दक्षि
णाकालिकाकवचं समाप्तम् अथ विपरीतोक्तकवचं नमामि गुरुं भक्ताभयमंत्र
शक्तिसमन्वितं प्रसन्नं ज्ञानविज्ञानहेतुं बुद्धिप्रकाशकं गणेशं वदनं मौलिर
त्नं विघ्नविदारकं पाशांकुशवराभीतिलसद्भुजचतुष्टयं भैरवः सर्वदा पातु

पुपामा
५०

ऋषिः मे शिरसोपरि छंदः सदा पातु त्रिष्टुप् विनियात्मकं गुणत्रयमयी शक्तिः पर
शक्तिः तुरीयका ब्रह्मस्वरूपिणी पातु हृदये मम कालिका बीजस्वरूपिणी पा
तु ह्रींकारी शक्तिरूपिणी हूं शक्तिः सर्वदा पातु सर्वे रक्षास्वरूपिणी महाकालः
सदा पातु महाभीमपराक्रमः ददातु मम कामानि सर्वसिद्धीश्वरो विभुः आदित
कारपर्यंता हृदये मम मातृका एवं तु डादिठांता च रक्षतु बाहुयुग्मके ढमध्य
मात्रावर्णमादिदांताः तथैव च सविंदवः सदा पातु जंघयोरुभयोः मम धनमेत
पिशाचाद्या विघ्नदेवः तथा पुनः ष्ट्यम्भावाः समधातुवर्णा रक्षंतु मां सदा स
र्वेषु रोमकूपेषु मर्मस्थानेषु संधिषु नाडीषु पातु विकारेषु रक्षंतु मम मातृका
शक्तिराधाररूपाया पातु मां मेढ्रमेव तु अंसस्थः सर्वदा पातु सर्वदेवमयः स्वयं
फणगमावलिः पातु समुद्राः पांतु मां सदा रत्नद्वीपः सदा पातु रक्षंतु कल्पपाद
पाः श्मशानपीठकः पातु पातु मां मणिवेदिका सदाशिवमहाप्रेतासनामां
परिरक्षतु द्वारदेशे द्वारपाला योगिन्याः पातु मां सदा सिद्धयोष्टौ सदा पातु
पूर्वादिवसुदिग्गताः कालीकपालिनी कुल्ला कुरुकुल्ला तथैव च विरोधिनी

विप्रचित्तां नमामि सर्वसिद्धये एतास्तु सर्वयोगिन्या बहिः षट्कोणके स्थिताः रक्षंतु
मां सदा देव्या मातरो भक्तवत्सलाः उग्रा उग्रप्रभा दीप्ता नमाम्यहं विघ्नशये सर्वसि
द्धिप्रयच्छंतु पातु मां पुत्रवत्सदा नीला घना बलाका च प्रणमामि समुत्सुकः
सर्वविघ्नापनुत्त्यर्थं रक्षंतु कल्पपाणिव तु मात्रा मुद्रा मिता नां च नमामि चरणंबु
ज्ञं देवी प्रेमसखीनां च शरण्या मिसिद्धये एताः पंचदशकोणे एकैका वरदा सदा
तर्जनी वामहस्तेन खड्गं दक्षिणके तथा मुंडमालाधराः शीर्षे नीलांजनचयोपमाः
शत्रुहानिप्रियावंडा पातु मां कालिकाप्रिया बहिः पद्मदलाग्रेषु ब्रह्माद्याश्चैव मात
रः रक्षंतु मे प्रयच्छंतु सिद्धिं देव्यो दयान्विताः ब्रह्माणी पातु मां पूर्वे सर्वकामवर
प्रदा वह्नौ नारायणी पातु सर्वकामार्थसिद्धिदा माहेश्वरी दक्षिणे पातु सर्वमंगल
कारिणी चामुंडा नैरृते पातु सर्वशत्रुप्रमर्दिनी कौमारी पश्चिमे पातु शक्तिहस्ता
रिसूदिनी अपराजिता च वायव्यां पातु मां तु यदा शुभा उत्तरे पातु वाराही वरदा
बोधभाविणी नारसिंही सदा पातु ऐशान्यां भयनाशिनी एतास्तु परविद्यायाः श
क्तयः श्चाष्टदेवताः ब्रह्मविष्णुशिवादीनां तेजःपुंजोद्भवाः परां स्वर्यैद्धवक्षिपी

६६
पुपामा

श्यामा
५२

ॐ नवैदवीं परमेश्वरीम् । नमामि दक्षिणां मातः कालिकां परमेश्वरीम् । शिवाजन
चयप्रख्यां प्रवीणशवसंस्थितां । गलच्छोणितधाराभिः स्मेराननसरोरुहां । पीनो
न्नतकुचद्वंद्वां पीनवक्षोनितंबिनीं । दक्षिणांमुक्तकेशांगीं दिगंबरविनोदिनीं । महा
कालशवाविष्टस्मेराननेदोपरिस्थितां । सुखसांद्रस्मितामोदमोदिनीं मदविह्वलां
आरक्तमुखवक्त्रां नामिनेत्रालीभिर्विराजितां । शवद्वंद्वकृतोत्तंसां सिंदूरतिलकोज्ज्व
लां । पंचाशन्मुंडघटितमालांलोहितलोचनां । नानामणिविशोभाढ्यां नानालंकार
भूषितां । शवास्थिकृतकेयूरशंखकंकणमंडितां । शववक्षसमारूढां लेलिहानां
शवं तु वित् । शवमांसकृतग्रासां साट्टहासां मुहुर्मुहुः । खड्गमुंडधरां वामे सव्येभय
वरप्रदां । दंतुरां च महारौद्रीं चंडनादातिभीषणां । शवाभिः घोररूपाभिः वेष्टितां
भयदर्शिनीं । मा भैः मा भैः स्वभक्तेषु कृतं स्मेरा घोरशिः स्वनां । स्वयं किं ब्रूथ किं ब्रूथ
वदन्तीति प्रभाषिणीं । त्वं गतिः शरणं देवि त्वं मातः परमेश्वरि । पाहि मां करुणा
सांद्रे नमस्ते परमेश्वरि । नमस्ते कालिके देवि नमस्ते भक्तवत्सले । मूर्खं मां हर
मे देवि प्रतिभाजयदां शिवे । गद्यपद्यमयीं वाणीं तर्कव्याकरणादिकां । अन

धीतगतां विद्यां देहि दक्षिणकालिके । जयं देहि सभामध्ये धनं देहि धनागमे । देहि मे
चिरजीवित्वं कालिके रक्ष दक्षिणे । राज्यं देहि यशो देहि पुत्रान् दारान् धनं तथा । देहां
ते देहि मे मुक्तिं जगन्मातर्नमोऽस्तु ते । मंगला भैरवी दुर्गा कालिका त्रिदशेश्वरी । उ
मा हैमवती कन्या कल्याणी भैरवेश्वरी । काली ब्राह्मी च माहेशी कौमारी मधुसूद
नी वाराही वासवी चंडी जम्भुः वैशुनयः सदा । उग्रतारे तितारे ति शिवेत्येवं हरे
ति च । लोकोत्तरेति कालेति गीयते कृतिभिः सदा । यथा काली तथा तारा तथा
छिन्ना च कुल्लुका । एकमूर्तिः चतुर्भेदा देवि त्वं कालिका परा । एकद्वित्रिविधा
देवि कोटिधानंतरूपिणी । अनंतैर्बहुभिर्भेदैः कालिकेति प्रगीयते । शंभुः पंचमु
खेनैव गुणान्वक्तुं न ते क्षमः । वाक्कुंठेन नरः किं तं सर्वं च समस्तवरसमेव । प्राणान्रक्ष
यशो रक्ष पुत्रदाराधनं सदा । सर्वकाले सर्वदेशे पाहि दक्षिणकालिके । यः संपू
ज्य पठेन्नूनं रात्रौ दिवा वा संध्ययोस्तथा । स वाप्य महतीं लक्ष्मीं सर्वकामांस्ततो ल
भेत् । इति श्रीविश्वसारतंत्रे विरचितं कालिकाकवचं समाप्तं । तथा च भैरवतंत्रोक्तं
कवचं । श्रीभैरव उवाच । ॐ काली पूज्या श्रुता गीता यमा वा स्वविविधा

प्रपामा
५२

प्रभो इदानीं श्रोतुमिच्छामि कवचं पूर्वसूचितं त्वमेव कारणानाथ त्राहि मां दुःखसंक
टात् सर्वदुःखप्रशमनं सर्वपापप्रणाशनम् सर्वसिद्धिप्रदं पुण्यं कवचं परमाद्भुतं
त्वत्तो वै श्रोतुमिच्छामि वद मे करुणानिधे श्रीभैरव उवाच रहस्यं शृणु वक्ष्यामि भैर
वि प्राणवल्लभे श्रीजगन्मंगलं नाम कवचं मंत्रविग्रहं पठित्वा धारयित्वा च त्रैलोक्यं
मोहयेत्क्षणात् नारायणोपि यद्धृत्वा नारी भूत्वा महेश्वरम् योगीशं क्षोभमनयद्य
द्धृत्वा च रघूद्वहः वरदृप्तान् जघानैव रावणादिनिशाचरान् यस्य प्रसादादीशोहं त्रै
लोक्यविजयी प्रभुः धनाधिपः कुबेरोपि सुरेशोभूच्छचीपतिः एवं च सकला देवाः सर्व
सिद्धीश्वराः प्रिये श्रीजगन्मंगलस्यास्य कवचस्य ऋषिः शिवः छंदोनुष्टुब् देवता च
कालिका दक्षिणेरिता जगतां मोहने दुष्टविजये भुक्तिमुक्तिषु योषिदाकर्षणे चैव
विनियोगः प्रकीर्तितः ॐ शिरो मे कालिका पातु क्रींकारैकाक्षरी परा क्रीं क्रीं क्रीं मे ल
लाटं च कालिका खड्गधारिणी हूं हूं पातु नेत्रयुग्मं ह्रीं ह्रीं पातु श्रुती मम दक्षिणे का
लिके पातु घ्राणयुग्मं महेश्वरी क्रीं क्रीं क्रीं रसनां पातु हूं हूं पातु कपोलकं सकलं वद
नं पातु ह्रीं ह्रीं स्वाहास्वरूपिणी द्वाविंशत्यक्षरी स्कंधौ महाविद्या सुखप्रदा खड्ग

मुंडधरा काली सर्वांगमभितोवतु क्रीं ह्रीं हूं त्र्यक्षरी पातु चामुंडा हृदयं मम ऐं हूं ॐ
ऐं स्तनद्वंद्वं ह्रीं फट् स्वाहा ककुत्स्थले अष्टाक्षरी महाविद्या भुजौ पातु सकर्तृका
क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं करौ पातु षडक्षरी मम क्रीं नाभिं मध्यदेशं च दक्षिणे कालिकेवतु
क्रीं क्रीं स्वाहा पातु पृष्ठं च कालिका सा दशाक्षरी ह्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके हूं हूं पातु कटिद्वयं
काली दशाक्षरी विद्या स्वाहांते चोरुयुग्मकं ॐ ह्रीं क्रीं स्वाहा मे पातु जानुनी कालिका सदा
काली हृन्नामविद्येयं चतुर्वर्गफलप्रदा क्रीं ह्रीं ह्रीं पातु सा गुल्फौ दक्षिणे कालिकेवतु
क्रीं हूं ह्रीं स्वाहा पदं पातु चतुर्दशाक्षरी मम खड्गमुंडधरा काली वरदाभयधारिणी
विद्याभिः सकलाभिः सा सर्वांगमभितोवतु काली कपालिनी कुल्ला कुरुकुल्ला विरोधि
नी विप्रचित्ता ह्युग्रोग्रा च प्रभा दीप्ता घनत्विषः नीला घना बलाका च मात्रा मुद्रा मि
ता च मां एताः सर्वाः खड्गकरा मुंडमालाविभूषणाः रक्षंतु ह्यायुधैर्दिक्षु ब्राह्मी नारा
यणी तथा माहेश्वरी च चामुंडा कौमारी चापराजिता वाराही नारसिंही च सर्वाश्चायु
धभूषणाः रक्षंतु ह्यायुधैर्दिक्षु मां विदिक्षु यथा तथा इति ते कथितं दिव्यं कवचं
परमाद्भुतं श्रीजगन्मंगलं नाम महामंत्रौघविग्रहं त्रैलोक्याकर्षणं ब्रह्मकव

प्रपामा
५३

चं मन्मुखोदितम् गुरुपूजां विधायाथ विधिवत्प्रपठेत्ततः कवचं त्रिः सकृद्वापि या
वज्ज्ञानं च वा पुनः एतच्छतार्धमावृत्य त्रैलोक्यविजयी भवेत् त्रैलोक्यं क्षोभयत्ये
व कवचस्य प्रसादतः महाकविर्भवेन्मासात्सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् पुष्पाञ्जलिं का
लिकायै मूलेनैव पठेत्सकृत् शतवर्षसहस्राणां पूजायाः फलमाप्नुयात् भूर्जे
विलिखितं चैतत्स्वर्णस्थं धारयेद्यदि शिखायां दक्षिणे बाहौ कण्ठे वा धारणाद्बुधः
त्रैलोक्यं मोहयेत्क्रोधात्त्रैलोक्यं चूर्णयेत्क्षणात् पुत्रवान्धनवान्श्रीमान्नानाविद्या
निधिर्भवेत् ब्रह्मास्त्रादीनि शस्त्राणि तद्गात्रस्पर्शनात्ततः नाशमायान्ति सर्वत्र कव
चस्यास्य कीर्तनात् मृतवत्सा च या नारी वन्ध्या वा मृतपुत्रिणी कण्ठे वा वामबाहौ
वा कवचस्यास्य धारणात् बहुपत्या जीववत्सा भवत्येव न संशयः न देयं परशिष्ये
भ्योऽभक्तेभ्योपि विशेषतः शिष्येभ्यो भक्तियुक्तेभ्यः चान्यथा मृत्युमाप्नुयात् स्पर्धाम्
द्धूय कमला वाग्देवी मन्दिरे सुखे पौत्रान्तं स्थैर्यमास्थाय निवसत्येव निश्चितं इदं
कवचमज्ञात्वा यो जपेत्कालिदक्षिणां शतलक्षं प्रजप्त्वापि तस्य विद्या न सिद्ध्यति
सशस्त्रघातमाप्नोति सोचिरान्मृत्युमाप्नुयात् जपेदादौ जपेदन्ते सप्तवाराणि

वुक्रमात् नोध्यस्य यत्र कुत्रापि गोपनीयं प्रयत्नतः लिखित्वा स्वर्णपात्रे वैष्ठ्रा
काले तु साधकः मूर्ध्नि धार्यं प्रयत्नेन विचार्य तत्प्रपूजयेत् इति श्री भैरवतन्त्रे का
लीकल्पे कालिकाकवचं समाप्तम् एतस्मिन्नेव काले तु भृगुरामस्य पार्वती कार्ति
वीर्यसुतास्सर्वे पितरं च देहदाणात् नद्धृत्वा रेणुकावाक्यं जमदग्नेः विनाशनं
वक्रेष्ठभृगुः च रामस्य कालान्तकयमोपमं हैदेयरश्मुमादाय अतीवसुमनोहरं
पितुः शापोर्चितं हत्वा ब्रह्म सजगतितले ततः कैलासमगमद्रामपरशुना स
ह तं दृष्ट्वा साधकं श्रेष्ठं शिवो वचनमब्रवीत् आगतोसि किमर्थं त्वं कथयामा
स तत्त्वतः तस्य तद्वचनं श्रुत्वा रोषात्तु स्फुरितलोचनं कथयामास तत्सर्वं पितुः
शापोर्चितं क्रियां तदा मनसि संज्ञाय कलिकालविनाशिनी भृगुरामाय तां वि
द्यां ददौ तस्मिन्सदाशिवः कथयामास कवचं त्रैलोक्यं तत्करं शुभं यदा नाम
सहस्रेषु कथयामास तत्त्वतः तत्कालस्थाया पुरा प्रोक्तं स्वयं नाम सहस्रकं
तत्सर्वं भृगुरामाय कथयामास शङ्करः आराध्य दक्षिणां कालीं रामः परशुना
सह पितुः शोकान्तदा देवी निःक्षत्रामकरोत्स्वयं त्रिःसप्तकृत्वा बहुधा निःक्षत्रा

श्यामा
५५

सर्वरोग्मद्गृही स्पमंत्रंपंचवक्त्रेदत्तेत्रेशोणितेनोदानंदंततः शनैःमांसैःतदाकालीतर्प
यामासतत्त्वतः तदाभवत्संतुष्टादेवीदानवनाशिनी श्रीशिवउवाच कथितो
यंमहामंत्रःसर्वमंत्रोत्तमोत्तमः यामासाद्यमयाप्राप्तंमैश्वर्यंपदमुत्तमं संयुक्तः
परयाभक्त्यायथोक्तविधिनाभवान् कुरुतामर्चनंदेव्यास्त्रैलोक्यविजिगीषया
श्रीरामउवाच (कथितोयंमहामंत्रःसर्वमंत्रोत्तमोत्तमः) प्रसन्नोयदिमेदेवपर
मेशपुरशासन रहस्यंपरयादेव्याःकृपयाकथयप्रभो विनार्चनंविनाहोमंविना
न्यासंविनाबलिं विनागंधंविनापुष्पंविनानित्यविशोधनं विनाजपंविनादानं
यथाकालीप्रसीदति श्रीशिवउवाच पृष्टंत्वयोत्तमंप्राज्ञभृगुवंशसमुद्भव
भक्तानामपिभक्तोसित्वमेवसाधयिष्यसि देवीदानवकोटिघ्नीलीलयारुधिर
प्रियां सदास्तोत्रप्रियासुश्रीकामकौतुकलालसां सर्वदानंदहृदयामासवा
सक्तमानसां माध्वीकमत्स्यमांसादुरागिणींवैष्णवीपरां श्मशानवासिनीप्रेत
गणनृत्यमहोत्सवां योगप्रभांयोगिनेशीं योगींद्रहृदयस्थितां तामुग्रकालि
कांरामप्रसादयितुमर्हसि तस्याःस्तोत्रंमहापुण्यंस्वयंकाल्याप्रकाशितं

तवतत्कथयिष्यामिश्रुत्वावत्सावधारय गोपनीयंप्रयत्नेनपठनीयंपरात्प
रम् यस्यैककालपठनात्सर्वेविघ्नाःसमाकुलाः नश्यंतिदहनेदीप्तेपतंगा
इवसर्वतः निशीथेमुक्तकेशस्तुनग्नःशक्तिसमन्वितः मनसाचिंतयेत्काली
महाकालेनलालितां पठेत्सहस्रनामाख्यंस्तोत्रंमोक्षस्यसाधनं प्रसन्नाका
लिकातस्यपुत्रत्वेनानुकंपते यथाब्रह्मामृतैर्ब्रह्मकुसुमैःपूजितापरा
प्रसीदतितथातेनस्तुताकालीप्रसीदति अस्यश्रीदक्षिणकालिकासह
स्रनामस्तोत्रस्य महाकालभैरवऋषिः अनुष्टुप्छंदः श्मशानकालि
कादेवता धर्मार्थकाममोक्षार्थेपाठेविनियोगः श्मशानकालिकाकाली
भद्रकालीकपालिनी गुह्यकालीमहाकालीकुरुकुल्लाविरोधिनी कालिका
कालरात्रिश्चमहाकालनितंबिनी कालभैरवभार्याचकुलवर्त्मप्रकाशिनी का
मदाकामिनीकाम्याकामनीयस्वभाविनी कस्तूरीरसलीलांगीकुंजरेश्वरग
गामिनी ककारवर्णसर्वांगीकामिनीकामसुंदरी कामार्ताकामरूपाच
कामधेनुःकलावती कांताकामस्वरूपाचकामाख्याकुलपालिनी कु

श्यामा
५५

लिनाकुलवत्पंचादुर्गादुर्गविनाशिनी कौमारीकुलजाकृष्णाकृष्णदेहाकृशोदरी
कृशांगीकुलिशांगी च क्रींकारीकमलाकला करालास्याकरालीचकुलकांतापरा
जिता उग्राघोग्रनरादीप्ताविप्रचित्तामहामना नीलाघनामेघनादा महामुद्रा
मितासिता ब्राह्मीनारायणीभद्रासुभद्राभक्तवत्सला माहेश्वरीचचामुंडावारा
हीनारसिंहिका वज्रांगीवज्रकंकालीनृमुंडास्रग्विणीशिवा मालिनीनरमुंडा
लीगलद्रक्तविभूषणा रक्तचंदनसिक्तांगीसिंदूरारुणमस्तका घोररूपाघोर
दंष्ट्राघोराघोरतराशुभा महादंष्ट्रामहामायासुदतीयुगदंतुरा सुलोचनावि
रूपाक्षीविशालाक्षीत्रिलोचना शारदेंदुप्रसन्नास्यास्फुरत्स्मेरांबुजेक्षणा अट्ट
हासप्रसन्नास्यास्मेरवक्त्रासुभाषिणी प्रसन्नपद्मवदनास्मितास्याप्रियभाषिणी
कोटराक्षीकुलश्रेष्ठामहतीबहुभाषिणी सुमतिःकुमतिश्चंडाचंडमार्गातिवेगि
नी प्रचंडाचंडिकाचंडीचर्चिकाचंडवेगिनी सुकेशीमुक्तकेशीचदीर्घकेशीम
हाकचा प्रेतदेहकर्णपूराप्रेतपाणिसुमेखला ३० प्रेतासनाप्रियप्रेताप्रे
ताभूमिकृतालया श्मशानवासिनीपुण्यापुण्यदाकुलपंडिता पुण्यालया

पुण्यदेहापुण्यश्लोकाचपाविनी पूतापवित्रापरमापरापुण्यविभूषणा पुण्यनाम्नी
भीतिहरावरदाखड्गपालिनी नृमुंडहस्ताशस्त्राछिन्नमस्तासुनासिका दक्षिणा
श्यामलाश्यामाशांतापीनोन्नतस्तनी दिगंबराघोररावासृक्कांतारक्तवाहिनी घोररा
वाशिवासंगाविसंगीमदनातुरा मत्तामत्ताप्रमदासुधासिंधुनिवासिनी अतिमत्ता
महामत्तासर्वाकर्षणकारिणी गीतप्रियावाद्यरताप्रेतनृत्यपरायणा चतुर्भुजाद
शभुजाअष्टादशभुजातथा कात्यायनीजगन्माताजगतीपरमेश्वरी जगद्बंधुर्ज
गद्धात्रीजगदानंदकारिणी जगज्जीवमयीहैमवतीमायामहामयी नागयज्ञोप
वीतांगीनागिनीनागशायिनी नागकन्याकुरंगाक्षीगांधारीकिन्नरेश्वरी मोहरात्रि
र्महारात्रिर्दारुणाभासुरासुरी विद्याधरीवसुमतीयक्षिणीयोगिनीजरा राक्षसी
डाकिनीवेदमयीवेदविभूषणा श्रुतिःस्मृतिर्महाविद्यागुह्यविद्यापुरातनी चिंत्या
चिंत्यासुधास्वाहानिद्रातंद्राचपार्वती ४० अपर्णानिश्चलालोलासर्वविद्यातप
स्विनी गंगाकाशीशचीसीतासतीसत्यपरायणा नीतिस्सुनीतिस्सुरुचिस्तुष्टिपुष्टि
धृतिक्षमा वाणीबुद्धिःमहालक्ष्मीःलक्ष्मीनीलसरस्वती स्रोतस्वतीसरस्वतीम
तंगीविजयाजया नदीसिंधुसर्वमयीतारा शून्यनिवासिनी शुद्धातरंगिणीमे

कृपामा
५६

धाडाकिनीबटुकरूपिणी स्थूलास्थूलस्मासूक्ष्मतराभगवत्यनुरूपिणी परमाणुस्वरू
पाचचिदानंदस्वरूपिणी सदानंदमयीसत्यसदानंदस्वरूपिणी सुनंदनंदिनी
स्तुत्यास्तवनीयस्वरूपिणी रंकिनीटंकिनीचित्राविचित्राचित्ररूपिणी पद्मापद्मा
लयापद्ममुखीपद्मविभूषणा हाकिनीशाकिनीशांतारादाकिणीरुधिरप्रिया भ्रांतिः
भवानीरुद्राणीमृडानीशत्रुमर्दिनी उपेंद्राणीमहेशानीज्योत्स्नाचंद्ररूपिणी सू
र्यात्मिकारुद्रपत्नीरौद्रीस्त्रीप्रकृतिःपुमान् शक्तिःसूक्तिःमतिमतीभुक्तिःमुक्तिःपति
व्रता सर्वेश्वरीसर्वमाताशर्वाणीहरवल्लभा सर्वज्ञासर्वदासिद्धाभव्याभाव्याभया
पहा कर्त्रीयंत्रीपालयंत्रीशर्वरीतामसीदयी तमिस्रातामसीस्थाणुःस्थिराधीरा
तपस्विनी चार्वंगीचंचलालोलजिह्वाचारुचरित्रिणी त्रपात्रपावतीलज्जाविल
ज्जाह्रीरजोवती सरस्वतीधर्मनिष्ठाश्रेष्ठानिष्ठुरनादिनी गरिष्ठादुष्टसंहर्त्रीवि
शिष्टाश्रेयसीघृणा भीमाभयानकाभीमनादिनीभीःप्रभावती वागीश्वरीश्री
र्यमुनायज्ञकर्त्रीयजुःप्रिया ऋक्सामाथर्वनिलयारागिणीशोभनास्वना
कलकंठीकंबुकंठीवीणावीणपरायणा वंशिनीवैष्णवीस्वच्छाधरित्रीजगदी

श्वरी मधुमतीकुंडलिनीऋद्धिःसिद्धिःशुचिःस्मिता रंभोर्वशीरतीरामारोहिणीरे
वतीमखा शंखिनीचक्रिणीकृष्णागदिनीपद्मिनीतथा शूलिनीपरिघास्त्राचपा
शिनीशार्ङ्गपाणिनी पिनाकधारिणीधूम्राशरभीवनमालिनी रथिनीसमरप्रेमा
वेगिनीरणपंडिता जटिनीवज्रिणीनीलालावण्यबुद्धिचंडिका बलिप्रियासदा
पूज्यापूर्णादैत्येंद्रमाथिनी महिषासुरसंहर्त्रीवशिनीरक्तदंतिका रक्तपारुधि
रक्तांगीरक्तखर्परहस्तिनी रक्तप्रियामांसरुचिरासवासक्तमानसा गलच्छोणित
मुंडालीमुंडमालाविभूषणा शवासनाचितांतस्थामाहेशीवृषवाहनी व्या
घ्रत्वगंबराचीनचेलिनीसिंहवाहिनी वामदेवीमहादेवीगौरीसर्वज्ञभाविनी
बालिकातरुणीवृद्धावृद्धमाताजरातुरा सुभ्रूविलासिनीब्रह्मवादिनीब्राह्मणी
मही स्वप्नावतीचित्रलेखालोपामुद्रासुरेश्वरी अमोघारुंधतीतीक्ष्णाभोगव
त्यनुरागिनी मंदाकिनीमंदहासाज्वालामुख्यसुरांतका मानदामानिनीमा
न्यामाननीयामदोद्धुरा मदिरामेदुरोन्मादामेध्यासाध्याप्रसादिनी सुम
ध्यानंतगुणिनीसर्वलोकोत्तमोत्तमा जयदाजित्वराजैत्रीजयश्रीजयशालि

नी सुखदा शुभदा सत्या सभा संक्षोभकारिणी शिवदूती भूतमतिर्विभूतिर्भीषणा
नना कौमारी कुलजा कुंती कुलस्त्री कुलपालिका कीर्त्तिर्यशस्विनी भूषा भव्या भूत
पतिप्रिया सगुणा निर्गुणा धृष्टा निष्ठा काष्ठा प्रतिष्ठिता धनिष्ठा धनदा धन्या वसु
धा स्वप्रकाशिनी गुर्वी गुर्वी गुरुः श्रेष्ठा सद्गुणा त्रिगुणात्मिका महाकुलीना निष्का
मा सकामा कामजीविनी कामदेवकला रामाभिरामा शिवनर्त्तकी चिंतामणिः क
ल्पलता जाग्रती दीनवत्सला कीर्त्तिकी कृत्तिका कृत्या अयोध्या विषमा समा
सुमंत्रा मंत्रिणी घूर्णा ह्लादिनी क्लेशनाशिनी त्रैलोक्यजननी हृष्टा निर्मांसा काल
रूपिणी तडाकर्त्तिनजठरा शुष्कमांसास्थिमालिनी अवंती मथुरा हृद्या त्रै
लोक्यपावनीश्वरी व्यक्ताव्यक्तानेकमूर्त्तिः शर्वरी भीमनादिनी क्षेमंकरी
शंकरी च सर्वसंमोहकारिणी ऊर्द्धतेजस्विनी क्लिन्ना महातेजस्विनी तथा अ
द्वैता भाविनी सद्रूपा सुरभी सर्वमंगला सर्वप्रियंकरी भोग्या धरणी पिशिता
शना भयंकरी पापहरा निष्कलंका वशंकरी आशा तृष्णा चंद्रकला तंत्राणी वा
युवेगिनी सहस्रसूर्यसंकाशा चंद्रकोटिसमप्रभा वह्निमंडलमध्यस्था स

र्वसत्त्वप्रतिष्ठिता सर्वाचारवती सर्वदेवकन्याधिदेवता दक्षकन्या दक्षयज्ञना
शिनी दुर्गतारिणी इज्या पूज्या विभीः भूतिः सत्कीर्त्तिर्ब्रह्मरूपिणी रंभोरूर्नीलग्री
वा च जयंती वरुणा कुहूः मनस्विनी देवमाता यशस्या ब्रह्मचारिणी सिद्धिदा वृ
द्धिदा वृद्धिः सर्वाद्या सर्वदायिनी आगमरूपिणी ध्येया मूलाधारनिवासिनी आ
ज्ञा प्रज्ञा पूर्णमना चंद्रमध्यनुरूपिणी वदुकाग्निर्नाभिस्था सत्वसंघाट्टठब्रह्मा
अदितिर्दितिकी दंडनी निस्त्रयी त्रिदिवसुंदरी ज्वलिनी ज्वालिनी शैलतनया विंध्य
वासिनी प्रत्यया खेचरी धैर्या तुरीया विमला तुरा प्रगल्भा वारुणी छाया वशि
नी विस्फुलिंगिनी भुक्तिसिद्धिः सदा प्राप्तिः प्राकाम्या महिमा णिमा इच्छासिद्धि
र्वशित्वा च ईशित्वोर्द्धनिवासिनी लघिमा चैव गायत्री सावित्री भुवनेश्वरी मनोह
रा चिता दिव्या देवदारा मनोहरा पिंगला कमला जिह्वा रसज्ञा रसिका रसा सु
षुम्नेडा योगवती गांधारी नरकांतिका पांचाली रुक्मिणी राधा राध्या भीमा धि
कारिका अमृता तुलसी हृद्या कैटभी कपटेश्वरी उग्रचंडेश्वरी वीरजननी वीर
सुंदरी उग्रतारा यशोदाख्या देवकी देवमानिता निरंजना चित्रा देवी क्रोधि

नीकुलदीपिका कुलवागेश्वरी ज्वालामातृका द्राविणी द्रवा योगेश्वरी महा
मारी भ्रामरी बिंदुरूपिणी दूती प्राणेश्वरी गुप्ता बहुला डामरी प्रभा कुब्जिकाज्ञा
निनी ज्येष्ठा भुशुंडी प्रकटाकृतिः द्राविणी गोपनी माया कामबीजेश्वरी क्रिया शा
कंभरी कोकनदा सुसत्यालास्यातिलोत्तमा अमेया विक्रमा क्रूरा संपत्शीला त्रिवि
क्रमा स्वस्तिर्हव्यवहा प्रीतिरूष्मा धूम्रार्चिरंगदा तपिनी तापिनी विश्वा भोगदा
भोगधारिणी त्रिखंडा बोधिनी वश्या सकला शब्दरूपिणी बीजरूपा महामुद्रा व
शिनी योगरूपिणी अनंगमदना अनंगरेखा नंगांकुशेश्वरी १०० अनंगमालि
नी कामेश्वरी सर्वार्थसाधिका सर्वमंत्रमयी मोदिन्यरूपानंतरूपिणी वज्रेश्वरी
वज्रयिनी सर्वद्वंद्वक्षयंकरी षडंगयोगयुवती युक्ताज्वालांशुमालिनी दुरा
शया दुराधारा दुर्जया दुर्गरूपिणी दुरंता दुष्कृतिःहारा दुर्ध्येया दुरतिक्रमा
हंसेश्वरी त्रिकोणस्था शाकंबर्यनुकंपिनी त्रिकोणनिलया नित्या परमामृतरंजि
ता महाविद्येश्वरी श्वेता भीरुंडा कुलसुंदरी त्वरिता भक्तसंयुक्ता भक्तवश्या सना
तनी भक्तानंदमयी भक्तभाविता भक्तशंकरी सर्वसौंदर्यनिलया सर्वसौभाग्य

शालिनी सर्वसंभोगभवना सर्वसौख्यनिरूपिणी कुमारीपूजनरता कुमारीव्रत
चारिणी कुमारीभक्तिसुखिनी कुमारीरूपधारिणी कुमारीपूजकप्रीता कुमारीप्री
तिदा प्रिया कुमारीसेवकासंगा कुमारीसेवकालया आनंदभैरवी बालभैरवी
वटुकभैरवी श्मशानभैरवी कालभैरवी पुरभैरवी महाभैरवपत्नी च परमा
नंदभैरवी सुरानंदाभैरवी च उन्मदानंदभैरवी तथायस्तु कौलभैरवी ज्ञानानं
दसुभैरवी महाभयंकरी तीव्रा तीव्रवेगा तरस्विनी त्रिपुरा परमेशानी सुंदरी
पुरसुंदरी त्रिपुरेशा पंचदशी पंचमी पुरवासिनी महासप्तदशी चैव षोडशी
त्रिपुरेश्वरी महांकुशस्वरूपा च महाचक्रेश्वरी तथा नवचक्रेश्वरी चक्रेश्वरी त्रि
पुरमालिनी राजराजेश्वरी धीरा महात्रिपुरसुंदरी सिंदूरपूररुचिरा श्रीमत्त्रि
पुरसुंदरी सर्वांगसुंदरी रक्तारक्तवस्त्रोत्तरायिणी यवयावकसिंदूररक्तचं
दनरूपधृक् यवायावकसिंदूररक्तचंदनधारिणी चमरीवालकुटिलनि
र्मलाश्यामकेशिनी वज्रमौक्तिकरत्नाढ्या किरीटमुकुटोज्ज्वला रत्नकुंडल
संयुक्तास्फुरद्गंडमनोरमा कुंजरेश्वरकुंभोत्थमुक्तारंजितनासिका मुक्तावि

द्रुममाणिक्यहारावलीलसन्मंडला सूर्यकांतेंदुकांताद्याखरश्मिकंठभूषणा बीज
पूरस्फुरद्बीजदंतपंक्तिरनुत्तमा कामकोदंडकाभग्नभ्रूकटाक्षप्रवर्षिणी मातं
गकुंभवक्षोजालसत्कोकनदेक्षणा मनोज्ञशष्कुलीकर्णा हंसीगतिविडंबिनी
पद्मरागांगदद्योतदोश्चतुष्कप्रकाशिनी नानामणिपरिस्फूर्जच्छुद्धकांचनकं
कणा नागेंद्रदंतनिर्माणवलयांचितपाणिका पट्टांबरपरीधानाकलमंजीर
रंजिता कर्पूरागुरुकस्तूरीकुंकुमद्रवलेपिता विचित्ररत्नपृथिवीकल्पशाखा
तलेस्थिता रत्नद्वीपस्फुरद्रत्नसिंहासननिवासिनी षट्चक्रभेदनकरी पर
मानंदरूपिणी सहस्रदलपद्मांतचंद्रमंडलवर्तिनी ब्रह्माविष्णुशिवक्रोड
नानासुखविलासिनी हरविष्णुविरिंचेंद्रग्रहनायकसेविता शंभयोनिर्ब्र
ह्मयोनिर्भगयोनिरयोनिजा भगरूपा भगस्था च भगिनी भगवासिनी भगा
त्मिका भगाधाररूपिणी भगमालिनी लिंगाभिधायिनी लिंगप्रिया लिंगनि
वासिनी लिंगस्था लिंगिनी लिंगरूपिणी लिंगसुंदरी लिंगस्था लिंगिनी लिं
गप्रिया लिंगसंकाशिणी शिवाशिवा सुरुद्राणी शिवेवाशिवनादिनी मातं

गी भ्रामरी मत्ता मालेवानंगमेखला डाकिनी योगिनी चैव तथा योगिनसंकुला माहे
श्वरी वैष्णवी च भ्रामरी शिवरूपिणी अलंबुषा वेगवती कोडरूपा सुमेखला गांधा
री गजजिह्वा च इडा चैव शुभंकरी पिंगला ब्रह्मसूती च सुषुम्ना गंधिनी लिंग
स्था चैव लिंगेशी त्रिपुरा भैरवी तथा लिंगस्था लिंगिनी शाखा लिंगगीतिस्तथैव च लिं
गमाला लिंगभगा लिंगलिंगा च पार्वती भगवती कौशिकी च प्रेमा चैव प्रियंवदा
गृध्ररूपा शिवरूपा च चक्रेशी चक्ररूपधृक् लिंगगीतिर्महाप्रीतिर्भगगीतिस्सदा
रतिः लिंगनामसरानंदा भगनामसदारतिः लिंगमालाकंठभूषा भगमालाविभूषणा
भगलिंगामृतप्रीता भगलिंगस्वरूपिणी भगलिंगस्वरूपा च भगलिंगसुखावहा
स्वयंभूकुसुमप्रीता स्वयंभूकुसुमार्चिता स्वयंभूकुसुमप्राणा स्वयंभूकुसुमोत्थिता
स्वयंभूकुसुमस्नाता स्वयंभूकुसुमार्पिता स्वयंभूपुष्पघटिता स्वयंभूपुष्पधारिणी
स्वयंभूपुष्पतिलका स्वयंभूपुष्पचर्चिता स्वयंभूपुष्पदरता स्वयंभूकुसुमग्रहा स्व
यंभूपुष्पयज्ञांशा स्वयंभूकुसुमात्मिका स्वयंभूपुष्पनिलया स्वयंभूकुसुमप्रिया

यूपामा॰
६०

स्वयंभूकुसुमा दानलालसोन्मत्तमानसा स्वयंभूकुसुमानंदलहरीस्निग्धदेहिनी स्व
यंभूकुसुमाधारा स्वयंभूकुसुमाकुला स्वयंभूपुष्पनिलया स्वयंभूपुष्पवासिनी स्व
यंभूकुसुमस्निग्धा स्वयंभूकुसुमोत्सुका स्वयंभूपुष्पकारिणी स्वयंभूपुष्पमालिका
स्वयंभूकुसुमन्यासा स्वयंभूकुसुमप्रभा स्वयंभूकुसुमज्ञाना स्वयंभूकुसुमव्रता स्व
यंभूकुसुमध्याना स्वयंभूपुष्पभोगिनी स्वयंभूकुसुमोल्लासा स्वयंपुष्पवर्षिणी स्व
यंभूकुसुमादाना स्वयंभूपुष्पपुष्पिणी स्वयंभूकुसुमोत्साहा स्वयंभूपुष्परूपिणी स्व
यंभूकुसुमोन्मादा स्वयंभूपुष्पसुंदरी स्वयंभूकुसुमाराध्या स्वयंभूकुसुमोद्भवा स्व
यंभूकुसुमव्यग्रा स्वयंभूपुष्पपूर्णिता स्वयंभूपूजकप्रज्ञा स्वयंभूहोतृमातृका स्व
यंभूदधितनत्त्री स्वयंभूभक्तभाविता स्वयंभूपूजकग्रस्ता स्वयंभूपूजकप्रिया स्व
यंभूवंदकाधारा स्वयंभूनिंदकांतका स्वयंभूप्रदसर्वस्वा स्वयंभूप्रदपुत्रिणी स्व
यंभूप्रदसस्मेरा स्वयंभूप्रदवीरिणी सर्वकालोद्भवप्रीता सर्वकालोद्भवात्मिका
सर्वकालोद्भवोद्भावा सर्वकालोद्भवोद्भवा कुंडपुष्पसदाप्रीतिः गोलपुष्पसदा

रतिः कुंडगोलोद्भवप्राणा कुंडगोलोद्भवात्मिका स्वयंभुवा शिवा धात्री पावनी लोकपा
वनी कीर्त्तिः यशस्विनी मेधा विमेधा शुक्रसुंदरी सुखदा मोक्षदा मोक्षा मोक्षदात्म
प्रकाशिनी शुक्राधारा शुक्ररूपा शुक्रसिंधुनिवासिनी शुक्रालया शुक्रभोगा शु
क्रपूजासदारतिः शुक्रपूज्या शुक्रहोमसंतुष्टा शुक्रवत्सला शुक्रमूर्त्तिः शुक्रव
री शुक्रपूजकपुत्रिका शुक्रस्था शुक्रिणी शुक्रसस्पृहा शुक्रसुंदरी शुक्रस्नाता शु
क्रदेहा शुक्रतुष्टा त्रिशुक्रिणी महाशुक्रा शुक्रभवा शुक्रवृष्टिविधायिनी शुक्राभि
धेया शुक्रार्हा शुक्रवंदकवंदिता शुक्रानंदकरी शुक्रसदानादविधायिनी शु
क्रोत्सवा सदा शुक्रपूर्णा शुक्रमनोरमा शुक्रपूजकसर्वस्वा शुक्रनिंदकनाशिनी
शुक्रात्मिका शुक्रसंपत् शुक्राकर्षणकारिणी शारदा साधकप्राणा साधकासक्तमा
नसा साधकानंदसंतोषा साधकारिविनाशिनी साधकोत्तमसर्वस्वा साधकांतक
पापरा आत्मविद्या ब्रह्मविद्या परब्रह्मकुटुंबिनी त्रिकूटस्था पंचकूटा सर्वकू
टाशरीरिणी सर्ववर्णमयी वर्णजपमालाविधायिनी १००० श्रीशिव उवाच
इति श्रीकालिकानाम्नां सहस्रं शिवभाषितं गुह्याद्गुह्यतरं साक्षान्महापातक

नाशनं पूजाकाले निशीथे च संध्ययोरुभयोरपि लभते गाणपत्यं स यः पठेत्सा
धकोत्तमः यः पठेत्पाठयेद्वापि शृणोति श्रावयेदपि सर्वपापविनिर्मुक्तस्स याति
कालिकापदं श्रद्धयाऽश्रद्धया वापि यः कश्चिन्मानवः पठेत् दुर्गाद्दुर्गतरं तीर्त्वा दे
व्याः पार्श्वचरो भवेत् वंध्या वा काकवंध्या वा मृतवत्सा च यांगना श्रुत्वा स्तोत्रमिदं
पुत्रां लभते चिरजीविनः यं यं कामयते कामं पठेत्स्तोत्रमनुत्तमं देवीवरप्रसादेन
तेन तमाप्नोति नित्यशः स्वयंभूकुसुमैः शुक्लैः सुगंधिकुसुमान्वितैः यवाया वकसि
दूररक्तचंदनसंयुतैः मत्स्यमांसादिभिर्वीर मधुभिस्सान्नपायसैः भक्तोपनीतैः
मंत्रेण साधितैः शक्तिभिस्सह पंचोपचारैर्नैवेद्यैर्बलिभिर्बहुशोणितैः धूपदीपैर्म
हादेवी पूजयित्वा मनोहरैः ततस्तु महामनुस्तोत्रं पठेद्भक्तिसमन्वितः अनन्य
चेतः स्थिरधीः मुक्तकेशो दिगंबरः शवारूढाभिनास्थो वा स्मशानालयमागतः
शून्यालयगतो वापि शय्यास्थो वाशिवात्मकः सभवेत्कालिकापुत्रड भिख्यातिभु
पागतः सर्वविद्यावतां श्रेष्ठो धनेन धनाधिपः वायुतुल्यबलो लोके दुर्जयः श
त्रुमर्दनः सर्वसंकटमुत्तीर्णः सर्वसिद्धिसमन्वितः मधुमत्याह्वयं देव्या सेव्य

मानास्मरोपमः महेशइव योगींद्रस्सर्वसत्वपुरस्कृतः कामिनीकामरूपोसौ
सर्वनारीषु कामुकः जलस्तंभैंद्रवायूनां स्तंभको राजवल्लभः यशस्वी सत्य
विधीमान्समंत्री कोकिलस्वनः बहुपुत्रगजाश्वानां स्वामीश्वरो धार्मिकः कृ
ती मार्कंडेयइवायुष्मान् जरापलितवर्जितः नवयौवनयुक्तः स्यादपि
वर्षसहस्रभाक् बहुकिं कथ्यते तस्य पठतः स्तवमुत्तमं न किंचिद्दुर्लभं
लोके यद्यन्मनसि कल्पितं ब्रह्महत्या सुरापानं स्तेयं गुर्वंगनागमः सर्वमा
शु नरत्येव स्तवस्यास्य प्रभावतः रजस्वलाभगं पश्यंस्तस्मा कालीमहामनुं
स्तवेनानेन संस्तुत्य साधकः किं न साधयेत् परदाररतो वापि मंत्रं तस्मा
पठेत्स्तवं कुबेरइव वित्ताढ्यो जायते मदनोपमः अष्टोत्तरशतं तस्माद्यो
निमामंत्र्य मंत्रवित् संगम्य पठनादस्य सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् दिगंबरो
मुक्तकेशः शय्यास्थो भिपुनेनरः ततस्तु त्वां महाकाली खेचरो जायते चि
रात् यदि योषितसंसर्गस्तदा रेतः प्रयत्नतः समुच्चार्य ततोलब्धेनैवसु
स्सर्वसिद्धयः शुक्रोत्तारणकाले तु जपपूजापरायणः श्मशानकालि

कांस्तुत्वा वाणीविलासकविर्भवेत् आलोकयच्चिंतयित्वा विवस्त्रीपरयोषि
तां ह्यनामास्तुत्वा महाकाली खेचरो जायते चिरात् सुरतेषु मनुं ह्यनामास्तुत्वाम
गवत्तीं शिवां सर्वपापैः परित्यक्तो मानवः स्यात्कुकोपमः कुहूः सूर्यौ तु संक्रां
तिश्चतुर्दश्यष्टमीषु च नवम्यां मंगलदिने पठेत्स्तोत्रं तु साधकः भौमावस्यां
निशीथे च चतुष्पथगतो नरः मांसमत्स्यबलिं दत्वा सदुग्धमीनशोणितं त्र
ह्मोत्तरशतं ह्यनामा पठेन्नामसहस्रकं सोऽदर्शनो भवेदास्तु देवगंधर्वसेवितं
येन केन प्रकारेण कालीभक्तिपरायणः स्तंभयेदखिलान्लोकान् राज्ञानमपि
मोहयेत् आकर्षयेद्देवकन्यां वशयेदपि केशवं मारयेदखिलान्द्वेष्टान्
च्चाटयति शात्रवान् नरमार्जारमाहिषच्छागमेषकशोणितैः सास्थिमांसैः
समधुभिः सास्त्रैर्दुग्धपायसैः योनिक्षालितमोयेन भगलिंगामृतेन च
शुक्रैः स्वजाजपांते च कालीं संतर्प्य साधकः सहस्रनामभिः दिव्यैः स्तोत्रैर्भ
क्तिपरायणः मा न वकालिका तस्य सर्वत्र हितकारिणी परनिंदापरद्रो
हपरीवादपराय च खलाय परतंत्राय भ्रष्टाय साधकाय च शिवाभक्ता

यदुष्टाय दूषकाय दुरात्मने हरिभक्तिविहीनाय परदाररताय च पूजाजपविही
नाय स्तुतास्त्रीनिंदकाय च न स्तवं दर्शयेद्दिव्यं संदर्शयाच्छिवहा भवेत् कुलीनाय
महेच्छाय दुर्गाभक्तिपराय च वैष्णवाय विशुद्धाय भक्ताभक्ताय मंत्रिणे अद्वैताने
दरूपाय निवेदितरताय च दद्यात्स्तोत्रं महाकाल्याः साधकाय तदाज्ञया गुरुवि
ष्णुमहेशानामभेदेन महेश्वरीम् समं त्वान्भावयेन्मंत्री मद्दे शानात्र संशयः स शा
क्तः शिवभक्तश्च स एव वैष्णवोत्तमः संपूज्य स्तौति यः कालीमद्वैतभावमावहन्
देव्यानंदे महानंदो देवीभक्तैव भक्तिमान् स एव धन्यो यस्यार्धे महेशो व्यग्रमानसः
कामयित्वा यथाकामं स्तवमेनमुदीरयन् सर्वरोगैः परित्यक्तो जायते मदनोपमः
चक्रं वा स्तवमेतं वा वादयेद्वंगसंगतम् विलिख्यैव विधिवत्साधुः स एव कालिकात
नुः देव्यै निवेदितं यद्यत्तत्तद्भक्षयेन्नरः दिव्यदेहधरो भूत्वा देव्याः पार्श्वंदरो भवेत्
नैवेद्यनिंदकं दृष्ट्वा नृत्यंति योगिनीगणाः रक्तपानोद्य[illegible]तां सर्वमांसास्थि एव
[illegible]द्यताः तस्मान्निवेदितं देव्यै दृष्ट्वा श्रुत्वा तु मानवः न निंदेत्मनसा वाचा स
र्वव्याधिपरांमुखः आत्मानं कालिकात्मानं स एव स्त्री सदाशिवः यस्याल

प्रणामा
६३

येलिख्यतिस्तुतमेतन्नोत्रंभवान्यालिखितंविधिज्ञैः गोरोचनालक्तककुंकुमा
क्ता कर्पूरसिंदूरमधुद्रवेन नतत्रचौरस्यभयंनदस्यो मनोरथोनापूर्णनिवह्निभी
तिः उत्पातवायोरपिनात्रपुंकालक्ष्मीस्वयंतत्रवसेदलोला स्तोत्रंपठन्नेतद
नंतपुण्यंकालीपदांभोजपरोमनुष्यः विधानपूजाफलमेवसम्यक्प्राप्नोति
संपूर्णमनोरथोसौ मुक्ताःश्रीचरणारविंदविमुखाःस्वर्गामिनोभागिनोब्रह्मो
पेंद्रशिवात्मकार्चनरतोवैलोकेपिसंलेभिरे श्रीमच्छंकरभक्तिपूर्वकमहा
कालीपदध्यायिनोमुक्तिःभुक्तिमतीस्वयंस्तुतिपरामुक्तिःकरस्थायिनी २८
इतिश्रीकालीकुलसर्वस्वेश्रीशिवपरशुरामसंवादेश्रीमहाकालीनामसहस्रंसं
पूर्णम् ॥ अथस्तोत्रं ॥ ॐकर्पूरंमध्यमांत्यस्वरपरहितंसेंदुवामाक्षियुक्तं
बीजंतेमातरेतत्त्रिपुरहरवधुस्त्रीकृतंयेजपंति तेषांगद्यानितिचमुखकुहरा
दुल्लसंत्येववाचास्वच्छंदंध्वांतधाराधररुचिरुचिरेसर्वसिद्धिंगतानाम् १
ईशानंसेंदुवामश्रवणपरिगतंबीजमेतन्महेशिबीजंतेद्वंद्वचतायदि
जपतिजडोवारमेकंकदापिजित्वावाचा

मधीशंधनदमपिचिरंमोहयन्नंबुजाक्षीवृंदंचंद्रार्धचूडेप्रभवतिसमहाघोरशावा
वतंसे २ ईशःवैश्वानरस्थःशशधरविलसद्वामनेत्रेणयुक्तंबीजंतेद्वंद्वमन्यद्वि
गलितचिकुरेकालिकेयेजपंति द्वेषारंतेपिपंतित्रिभुवनमपितेवश्यभावंन
यंतिसृक्कद्वंद्वास्रधाराविनिहितनयनेदक्षिणेत्र्यदारेति ३ ऊर्ध्वेवामेकृपा
णंकरकमलतलेच्छिन्नमुंडंतथाधःसव्येभीतिंवरंचत्रिजगदघहरेदक्षिणेकालि
केति अर्पेन्नामवर्णंतवमनुविभवंभावयंतेदैनंदिंथितेषामष्टौकरस्थाःप्रक
टितवदनेसिद्धयस्त्र्यंबकस्य ४ वर्गाद्यंवह्नियुक्तंविधुरतिललितंतत्त्रयंकू
र्चयुग्मंलज्जाद्वंद्वंचपश्चात्स्मितमुखितदधःठद्वयंयोजयित्वा मातर्येयेज
पंतिस्मरहरमहिलेभावयंतःस्वरूपंतेलक्ष्मीलास्यलीलाकमलदलदृशःकाम
रूपाभवंति ५ प्रत्येकंवाद्वयंवात्रयमपिचपरंबीजमत्यंतगुह्यंत्वन्नाम्ना
योजयित्वासकलमपिसदाभावयंतोजपंति तेषांनेत्रारविंदेविहरतिकमला
वक्त्रशुभ्रांशुबिंबेवाग्देवीदेविमुंडस्रगतिशयलसत्कंठपीनस्तनाढ्ये ६
गतासूनांबाहुप्रकरकृतकांचीपरिलसन्नितंबांदिग्वस्त्रांत्रिभुवनविधात्री

त्रिनयनां श्मशानस्थां तल्पे शवहृदि महाकालसुरतप्रसक्तां त्वां ध्यायञ्जनन
निजडचेताअपि कविः ७ शिवाभिःघोराभिःशवनिवहमुंडास्थिनिवहैः परं सं
कीर्णायां प्रकटितचितायां हरवधूं प्रविष्टां संतुष्टामुपरिसुरतेनातियुवतिं स
दा त्वां ध्यायंति क्वचिदपि न तेषां परिभवः ८ वदामः किं वा त्वां जननि वयमुच्चै
र्जडधियो न धाता नापीशो हरिरपि न ते वेत्ति च पदं तथापि त्वद्भक्तिर्मुखरयति
चास्माकममिते तदेतत्क्षंतव्यं न खलु पशुरोषः समुचितः ९ समांस्वस्थीभू
तांडपतिविपरीतां यदि सदा विचिंत्य त्वां ध्यायन्नतिशयमहाकालसुरतां तदा
तस्य क्षोणीतलविहरमानस्य विदुषः करांभोजे वश्या हरवधु महासिद्धिनिवहा १०
प्रसूते संसारं जननि भवती पालयति च समस्तं क्षित्यादि प्रलयसमये संहर
ति च अतस्त्वं धातासि त्रिभुवनपतिः श्रीपतिरहो महेशोऽपि प्रायः सकलम
पि किं स्तौमि भवतीं ११ अनेके सेवंते भवदधिकगीर्वाणनिवहान् विमूढास्ते
मातः किमपि न हि जानंति परमं समाराध्यामाद्यां हरिहरविरिंच्यादिविबुधैः
प्रपन्नोऽस्मि स्वैरं रतिरसमहानंदनिरतां १२ धरित्रीकीलालं शुचिरपि समीरो

ऽपि गगनं त्वमेका कल्याणि गिरिशरमणि कालि सकलम् स्तुतिः का ते मातस्निज
करुणया मामगतिकं प्रसन्ना त्वं भूयः पुनरपि न भूयन्मम जनु १३ श्मशानस्थ
स्सुस्थो गलितचिकुरो दिक्पटधरः सहस्रं त्वर्काणां निजगलितवीर्येण कुसुमाम्
जपंस्त्वां प्रत्येकं मनुमपि तव ध्याननिरतो महाकालि स्वैरं स भवति धरित्रीपरि
वृढः १४ गृहे संमार्जन्या परिगलितमूलं हि चिकुरं समूलं मध्याह्ने वितरति चिता
यां कुजदिने समुच्चार्य प्रेम्णा मनुमपि सकृत्कालि सततं गजारूढो याति क्षिति
तिपरिवृढः सत्कविवरः १५ समंतादापीनस्तनजघनधृग्यौवनवती रतास
क्तो नक्तं यदि जपति भक्तस्तव मनुम् विवासास्त्वां ध्यायं गलितचिकुरस्तस्य वशगा
समस्ताः सिद्धौघा भुवि चिरतरं जीवति कविः १६ स्वपुष्पैराकीर्णं कुसुमधनु
षो मंदिरमहो पुरो ध्यायं ध्यायं जपति परमं तावकमनुम् सगंधर्वश्रेणीपतिरि
व कवित्वामृतनदीनदीनः पर्यंते परमपदलीनः प्रभवति १७ त्रिपंचारे पीठे
शिवपाव हृदि स्मेरवदनां महाकालेनोच्चैर्मदनरसलावण्यनिरतां समा

श्यामा
६५

युक्तोनक्तंस्वयमपिरतानंदनिरतोनतोयस्त्वांध्यायेज्जननितवसस्यात्स्मरहरः १८
सरोमास्थिस्वैरंपललमपिमार्जारमपिवापरंमैषंचोष्ट्रंनरमहिषयोश्छागमपिवा
बलिंतेपूजायामपिवितरतांमर्त्यवसतांसतांसिद्धिःसर्वाप्रतिदिनमपूर्वाप्रभवति १९
वशीलक्षंमंत्रंप्रजपतिहविष्याशनरतोदिवामातर्युष्मच्चरणयुगलध्याननिपु
णः परंनक्तंनग्नोनिधुवनविनोदेनचमनुंजनोलक्षंसस्यात्स्मरहरसमानःक्षिति
तले २० इदंस्तोत्रंमातस्तवमनुमयंध्याननिरतस्वरूपाख्यंपादांभुजयुगलपूजा
विधियुतम् निशार्धंवापूजासमयमथवायस्तुपठतिप्रलापस्तस्यापिप्रसरति
कविनामृतरसः २१ कुरंगाक्षीवृंदंतमनुसरतिप्रेमतरलंवशस्तस्यक्षोणीप
पतिरपिकुबेरप्रतिनिधिः रिपुःकारागारेकलयतिचतंकेलिकलयाचिरंजीवन्मु
क्तःसभवतिसुभक्तःप्रतिजनुः २२ इतिश्रीवीरभद्रविरचितेदक्षिणकालिकास्त
वसमाप्तः ॥ अथकालिकास्तोत्रं ॥ श्रीभैरवउवाच ॥ महाकालप्रवक्ष्यामिश्रुण्वेकान
रघ्रातंशुभम् यद्गुह्यंपरमंपुण्यंसर्वभयविनाशनम् महतीचेतनामायामहादेवी

जापकः क्रियतेतीर्थसंयुक्तंनित्यमंत्रसहस्रकं ॥ ॐ अस्यश्रीकालिकादेवीदेवता
चतुःश्लोकस्तवेंद्रस्यमहादेवऋषिः शार्दूलंछंदः क्रींबीजं स्वाहाशक्तिःकामप्र
दत्वात्पादनेविनियोगः ॐ वामेकर्णेशशीचदक्षिणेरविगंडस्थलेकुंडलेस्तारामौ
क्तिकहारकंठसुभगेकेचित्प्रसन्नाद्भव व्योनेकुंजरकालिमान्तचपटः स्कंधेचविभ्रा
जतेदंष्ट्राकालकरालचर्चितगणश्रीकालिकायैनमः १ चामुंडेकरचंडमुंडनय
हचंडाट्टहासैर्युतः उद्दीप्तादशनोज्वलाज्वलनिभाकालैःकरालैरवाः ऊर्ध्वेकृशा
कृशानवद्भयकराभीमातिमांसन्नसाश्वचेत्यास्थिरिपुसस्समहृत्तंश्रीकालिका
यैनमः २ हस्तेदक्षिणेचालिपात्ररुचिरब्रह्माकपालेकृतंवामेपाणितलेषुचर्व
णिणादेवारिदैत्यारिकान् ब्रह्मांडेचरक्तमेमध्याचमधुःपानायमत्तःसदा
प्रेताक्रूढमहासमाहितरतैःश्रीकालिकायैनमः ३ दिव्याभूषणभूषितांब
रधरांमालांशिरसोधरांउन्मत्तांमदरक्तपानचमहामुंडाबलिबिभ्रते व्यालैःभू
षणभूषितांस्तनरुचिंनीलांघनांदिंजितेनित्यंरक्तवरप्रदांननिरतांश्रीकालि

श्यामा
६७

कायै नमः इयमां पठते नित्यं वेदश्लोकचतुष्टयम् इप्सितार्थप्रदा नित्यं कविर्भ
वति नित्यशः अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पूर्णासंक्रांतौ ग्रहणे शुभे भौमवारे रवौ वारे जी
वन्मुक्तो न संशयः ॥ इति श्रीकालिकाचतुःश्लोकं संपूर्णम् इति श्रीपूर्णानंदपर
महंसविरचिते श्यामारहस्ये चतुर्थपरिच्छेदः ॥४॥ अथ मंत्रसिद्ध्यर्थमादौ पुरश्चरण
विधिः लिख्यते तदुक्तं कालीतंत्रे ॥ आदौ पुरस्क्रियां कुर्यान्नियमेन दिवा शुचिः लक्ष
मेकं जपेद्दिव्यां हविष्याशी यथाविधिः रात्रौ तांबूलपूरास्यः शय्यायां लक्षमा ततः
ततः सिद्धमनो मंत्री प्रयोगार्हो भविष्यति जीवहीनो यथा देही सर्वकर्मसु न क्षमः
पुरश्चरणहीनो हि तथा मंत्राः प्रकीर्तिताः तस्मादादौ पुरश्चर्यां कृत्वा साधकसत्त
मः नानाचारं न कर्तव्यं न चाचारमितस्ततः भूतहिंसा न कर्तव्या पशुहिंसा विशेष
तः बलिदानं विना देवि हिंसां सर्वत्र वर्जयेत् अन्यमंत्रपुरस्कारं निंदां चैव विवर्जयेत्
प्रयोगं च ततः कुर्यात्सर्वं परमडुलभम् स्वतंत्रेपि ॥ दिवा लक्षं शुचिर्भूत्वा हविष्या
शी जपेन्नरः ततस्तद्दशांशेन होमयेद्धविषा प्रिये तर्पयेत्तीर्थतोयेन पयसा स

र्पिषापि वा मधुनान्नादिना मिश्रं तोषयेत्परमेश्वरीं देवीं चाभिषिंचेत्तोयैः तर्पणस्य
दशांशतः तद्दशांशं हविष्यान्नैः भोजयेद्भक्तितः प्रिये कालीमंत्रविदे विद्वान्दक्षिणां
गुरवे नयेत् पापाद्यं कथितं कल्पं वीरकल्पं शृणु प्रिये अन्यत्रापि देवतागुरुभक्तो
नामैकं संभावयंपरा जपेदेकमनाः प्रातःकालान्मध्यदिनावधि यत्संख्यायां समार
ब्धं तत्कर्तव्यमहर्निशम् यदि न्यूनाधिकं कुर्याद्व्रतभ्रष्टो भविष्यति तंत्रांतरे च ॥ सं
ख्यापूतैर्निर्दिष्टैः द्रव्यैः जपसंख्यादशांशतः यथा कुंडे तु जुहुयाद्यथाविधिसमाहितः
अथवा प्रतिहं जप्त्वा तु जुहुयात्तद्दशांशतः ततो होमदशांशेन कुले संपूज्य देवताम्
तर्पणादिकं कार्यमित्यादि कुलार्णवेपि प्रातः शुक्लांबरधरः प्रयुतः शुचिमानसः द्विवा
एवं प्रकर्तव्यं सर्वकामस्य सिद्धये अथैवं विधिना लक्षं प्रजप्य तद्दशांशं तर्पणं दशां
शाभिषेकं तद्दशांशं ब्राह्मणभोजनं कारयेत् एतदशक्तौ होमादिसंख्या द्विगुणजपो
विप्रेण कार्यः क्षत्रियेण त्रिगुणजपः वैश्येन चतुर्गुणः इति तदुक्तं कुलप्रकाशे य
यदंगं विहीयेत तत्संख्याद्विगुणं जपं कुर्वीत त्रिश्चतुःपंचसंख्या नां साधकोत्तमः ॥ अन्य
त्रापि ॥ होमकर्मण्यशक्तानां विप्राणां द्विगुणो जपः इतरेषां तु वर्णानां त्रिगुणादि समी

रितः गुरुं संतोषयेदेवं मंत्रासिद्धिर्निमंत्रिणः अथात्र ब्राह्मणभोजनमवश्यमेव ॥ तदुक्तं
कुलप्रकाशे ॥ एकमंगं विहीयेत मंत्रान्नेष्टमवाप्नुयात् अन्यैश्चतुर्विधैर्दिव्यपदार्थैः षड्रु
सान्वितैः सभोजितेषु विप्रेषु सर्वं हि सफलं भवेत् सम्यक्कृतसिद्धे कर्मत्रयं पंचांगोपास
नेन हि सर्वमंत्रा अपि सिद्ध्यंतीति तत्प्रभावात्कुलेश्वरि अन्यत्रापि सर्वथा भोजयेद्विप्रा
न्कृतयज्ञार्थसिद्धये विप्राराधनमात्रेण व्यंगं सांगं भवेद्यति तंत्रांतरेपि कृत्वा मंत्रज्ञो
यं मंत्री पुरश्चरणसाधकः दशांशं तु प्रकुर्याद्वै यथोक्तविधिना ततः जप्त्वा जप
चतुर्थांशं स्वाहांतं मंत्रमुच्चरन् तत्र होमं दशांशं तु स्वाहांतं तर्पयेज्जलैः कुंभान्व
मुद्दयेति इति पापावंकल्पम् तदुक्तं कुलचूडामणौ अथ वीरकल्या यथा पुनर
श्चरणकालेनु पर्योषाप्रपूज्यते दीक्षिता वस्त्रपुष्पाद्यैर्भोज्यैः पायससंभवैः आ
रंभकाले नियतं स्वयं पक्वान्नभोजनम् नानाविधं पिष्टकं च नानारससमन्वितम् दु
ग्धं दधि घृतं तक्रं नवनीतं सशर्करम् नारिकेलं कपित्थं च नागरंगं सुदर्पणम् निष्पा
कं बीजपूरं च दाडिमीफलमुत्तमम् नानावन्यफलं चैव नानागंधविलेपनम् चंदनं
मृगनाभिं च श्रीखंडं नवपल्लवम् टंकणं लोध्रकं चैव जलजं वनजं तथा नानापुष्पस

मुद्रांतं नानालंकारभूषितम् अन्यगेहं समानीय चार्घोदकविशोधितम् अमृतीकर
णं कृत्वा पाणिक्षेपाद्विमुखं नयेत् प्रान्ते यथा तदुक्तं तत्रैव ॥ ब्राह्मणी क्षत्रिया वैश्या
शूद्रा च कुलभूषणे वेश्या नापितकन्या च रजकी योगिनी तथा विशेषवैदग्ध्ययुताः
सर्वा एव कुलांगना इति अथ दीक्षिता अष्टशक्तीः क्रमेण संस्थाप्य पूर्ववद्दद्यादर्घ्यपा
द्यादिकं स्थापयित्वा अर्घोदकेन ता अभ्युक्ष्य अतमंत्रेण धेनुमुद्रया ता अमृतीकृत्य
अष्टशक्तीः रूपभेदं ज्ञात्वा ब्राह्मण्याद्यष्टशक्तीनां नामभिर्नामकरणं क्रमेण कृत्वा आस
नादिकं दद्यात् तदुक्तं तत्रैव अष्टकन्या रूपभेदं विलोक्य आमन्त्र्य चेष्टितम् ब्राह्मण्या
द्यष्टशक्तीनां नामभिः कृतसंज्ञकाः आसनं प्रथमं दत्त्वा स्वागतं च पुनर्वदेत् अर्घ्यं पा
द्यं च पानीयं मधुपर्कं जलं ततः स्नापयेद्गंधपुष्पाद्भिः केशसंस्कारमाहरेत् धूपयि
त्वा ततः केशान्कौपीनं च निवेदयेत् ततः स्थानांतरे पीठमास्तीर्य पादुकायुगम् स्थ
प्य तत्र समासीनां नानालंकारभूषणैः भूषयित्वानुलेपं च गंधमाल्यं निवेदयेत् ततस्ता
न्नां शक्तिपूजाप्रकारेणोक्तक्रमेण ध्यात्वा तासमर्घ्यं समावाह्य जीवन्यासं कृत्वा गंध
पुष्पधूपदीपपानान्नव्यंजनादिकं दत्त्वा तासां सम्यक्कर्णक्रमेण स्तोत्रं पठेत् तदुक्तं त

तेव ॥ तांतां शक्तिं समानीय सुमूर्च्छितां समानयेत् भोज्यं मंडलमध्ये तु स्वर्ण
पात्रे सुशोभने चर्व्यचोष्यं लेह्यपेयं भोज्यं भक्ष्यं निवेदयेत् अदीक्षिता यदि
भवेत्ततोमंत्रं निवेदयेत् ॥ ॐ मातर्देवि नमस्तेस्तु ब्रह्मरूपधरेनघे कृपया
हर मे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ मे १ ॥ ॐ महेश्वरवरदे देवि परमानंददायिनि ॥
कृपया हर २ ॐ कौमारि सर्वविघ्नेशि कुमारक्रीडने वने कृपया हर ३ ॐ वि
ष्णुरूपधरे देवि विनतासुतवाहने कृपया हर ४ वाराहि वरदे देवि दंष्ट्रोद्धृतव
सुंधरी कृपया हर ५ ॐ शक्ररूपधरे देवि सुरसंघसुपूजिते कृपया हर ६ ॐ चामु
डे मुंडमालासृक्चर्चिते विघ्ननाशिनि कृपया हर ७ ॐ महालक्ष्मि महामाये क्षोभसं
तापनाशिनि कृपया हर ८ ॐ इतिमातृमये देवि निमित्तिमात्रे दुष्कृते एकेबहुतरे
देवि विश्वरूपेन मोस्तुते एतत्स्तोत्रं पठेद्यस्तु वामकर्णे तु साधकः विघ्नंधावा समा
लोक्यांतस्य विघ्नाविनश्यति कुलीनस्य द्वारि देवाः कथितानव पुत्रक दीक्षाकालेनि
त्यपूजासमयेनार्चयेद्यदि तस्य पूजाः फलं वत्स नीयते यक्षराक्षसैः यदि

योनिरूपं हि कुंडे वै हुत्वा विगतशिमानतः हस्तविस्तारमत्नावन्हुत्वावापितथाप
यः नत्रकार्याहि मंत्रेण स्वाग्रे स्याप्याद्भुतिक्रिया महाकालाय देवाय दद्याच्च पर
मामुतिं एवं मद्येन मांसेन मत्स्येन रुधिरेण च कुलपुष्पेण साद्येन सरक्तेन वि
शेषतः आमिषादिभिरप्येवं श्मशाने जुहुयात्सुधीः कुलसन्ध्यावपि रात्रौ नग्नो
मुक्तकेशो मैथुने वापि संस्थितः प्रकर्तव्यं प्रयत्नेन सर्वकामार्थसिद्धये द्विजाती
नां च सर्वेषां विधिरिव दृष्टोच्यते शूद्राणां च जयाप्रोक्ते रात्रौ विहं महाफलं यद्य
त्कामयते कामं तत्तदाप्नोति निश्चयः कालिकाम्बुतोच अथैहेवं कालिका
मंत्रजपोयः सदा शुद्धात्मा ज्ञानवैराग्ययुक्तः शांभवदीक्षारतः शाक्तो युवा दि
वा ब्रह्मचारी रात्रौ नग्नः सर्वदा मैथुनासक्तमानसः जपपूजादिनियमो योषित्
प्रियकरः शुद्धोदकेन तर्पणं तेनैव पूजनं सर्वदा कालीरूपमात्मानं विभावये
त् स सर्वयोषिदासक्तो भवति अथ पंचमकारेण सर्वमाप्नोति विद्याधनं पा
ण्डित्यं सर्वैश्वर्यं कवित्वं च नान्यः परमपंथा विद्यते ज्ञानाय मोक्षाय तत्सर्वं मन्त्र
तत्रं यत्किंचित् दृष्टापद्दृश्यमानं स्यान्नुत्तमं कालिकातन्त्रे उक्तं तत्सर्वमाप्नो

ति वेदैर्यत्कृतं पापं तन्नश्यति अगम्यागमनं नश्यति सर्वं पापं नश्यति स सर्वं सु
खमाप्नोति स सर्वं जानाति स सर्वसंन्यासी भवति स सर्वमंत्रजापी भवति स सर्व
शास्त्रवेत्ता भवति स सर्वयज्ञकारी भवति स सर्वेषां मित्रभूतो भवति
निर्विकल्पेन मनसा यः सर्वं करोतीति अथैवं विधिना पुरश्चरणं कृत्वा
प्रयोगादिकार्यमिति अथ प्रसंगाद्दीक्षाशुद्धिर्विलिख्यते यतो दीक्षिता श
क्तिसंगाद्विदीवादः अतः अदीक्षिता कुलासंगात्सिद्धि
हानिः प्रजायते तत्कथा अवश्यं चेत्स्यात्तत्तल्पगमनं यदि सत्कुलीनः कथं देव
पूजयेत्परमेश्वरी संशोधनमहत्त्वायोस्यैपुमध्येपुसाधकः हन्ते
ष्टसिद्धिहानिः स्यात्कृष्णा भवति चंडिका तस्मात् शुद्धिं कृत्वा तद्गुणैः पूजादिकं का
र्यमिति अभिषेकाद्देवेच्छुद्धिमंत्रस्योच्चारणात्कृतो रतिकाले
महेशानि दीक्षा वा लेच्छान्यका बालाह्वा यच्च तो वृद्धा अभिषेकं समाचरेत्
सुरया रेतसा वापि जलेन मधुना यथा संमोहे अभिषिंचेत्तारीं चंडां वा मंत्रवर्सि
त्रीं अदीक्षालीसमुच्चार्य शुद्धिमंत्रः सुरेश्वरि उमांशाक्तिं ततो वदेत् प

वित्रेकुरु शंक्षांते मम शान्तिं कुरु प्रिये वह्निजायां समुच्चार्य शुद्धिः मंत्रः सुरेश्वरि
अनेन मनुना देवि अभिषिक्ताः स्त्रियः सदा इच्छामात्रेण भवेत्तासां सर्वसिद्धिमवाप्नुया
त् इह लोके परं भोगं भुक्त्वा मुक्तिमवाप्नुयात् आनीय कन्यकां भद्रां लक्षणलक्षा
विवर्जितां स्वकांतं परकांतं वा दीक्षितां यौवनोन्नतां पूजकः पूजयेन्नित्यं वाम
पार्श्वे निवेश्य च स्वीयकल्पोक्तविधिना न्यासजालं प्रविन्यसेत् ततो जपेन्महा
विद्यां त्रिपुरां नायिकामिति अत्र विशेषो यथा नटी कापालि
का वेश्या रजकी नापितांगना ब्राह्मणी शूद्रकन्या च तथा गोपालकन्यका मा
लाकारस्य कन्यापि नव कन्याः प्रकीर्तिताः एतासु कांचिदानीय तत्र तत्र स्वयो
निमंडले पूजयित्वा महादेवीं ततो मैथुनमारभेत् धर्माधर्महविर्दीप्ते आ
त्मानौ मनसा स्रुचा सुषुम्णावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं स्वाहांतो यं
महामंत्रं आरंभे परिकीर्तितः ततो लयेत्स्त्रियां गच्छेद्देवी त्रिभुवनेश्वरी प्रका
शाकाशहस्ताभ्यामवलंब्योन्मनः स्रुचं धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णं वह्नौ जु
होम्यहं स्वाहांतो यं महामंत्रः स्त्रुत्यागे प्रकीर्तितः अथाप्यप्रयोगो यथा

श्यामा
१२

निशायां शान्तिपूर्वां ज्ञात्वा वामभागे समानीय नग्नगात्रेषु कल्पान्ते न्यासा
द्विधाय अस्त्रीदिनाचेत्तदा पूर्वोक्ताभिषेकमंत्रेणानीयाद्विनाभिषेकं कृत्वा
नग्नपावाले मे दबुद्धा मूलमंत्रमुच्चरेत् दुर्गशांतिस्तुष्टिः तंत्रोमकारपंचमे
न देवीं संपूज्य पूजान्ते प्रकाशे घ्यादि पठं स्तुत्वा जेदिति अथवा मातृपीठे सा
वरणं देवीं संपूज्य शिवोऽहमिति भावयेत् उभयोः संगमं कृत्वा पूर्ववज्जपा
दिकं कुर्यादित्येकः प्रकारः इति श्रीपूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये
पंचमः परिच्छेदः अथ मंत्रभेदा निरूप्यन्ते [illegible]तंत्रे कालिकाकल्पे अथा
हविद्यां प्रथमाद्वयं वा नामद्वयं पुटितं वा यो जपेद्भृति स्त्रस्तस्या स्त्रीति नात्र सं
हगति ... सत्यं सत्यं आस्या गुरुं परितोष्य गृह्णीयान्मंत्रराजं गुरुस्तु म
पिशिष्याय सत्कुलीनाय विद्यामज्ञाय सूक्ष्मबोधिने स्पृष्ट्वा स्वयं परिपूज्य
निशायां निष्कवेष्टकाकीशिवगेहे लक्षं तदर्धं वा जपादेयं आदौ प्रणवबी
जं च लज्जामायाचतारकं मध्ये मूलं सदा जप्या जपांते संपुटीकृतं ॐ ॐ
सत्यं सत्यं न संशयः नान्यप्रकारेणासिद्धिर्भवति कालिकामनोरेव नदिति त्रि

पुरामनोर्वा सर्वस्य दुर्गामनोर्वा उमितिशिवं ॐ नमदिति सर्वासां सर्वा विद्यानामिति पूर्वोक्तं
विद्यानस्या ॥ प्रथमबीजद्वयं वा त्रयं वा बीजत्रयपुटितं नाम्मैव जपेदित्यर्थः
कालीतंत्रेऽपि कालीहृदयविद्यां च सिद्धविद्यां सहोदयां पुराद्येन तथा ज्ञता
सिद्धिमापुर्दिवौकसः क्रामाद्यं वह्निसंस्थं मिंदिरानादबिंदुभिः मंत्रराजमि
दं ध्यात्वा दुर्लभं पापचेतसा सुलभं च सतोभक्त्या साधकानां महात्मनां त्रिपु
राक्रमविशेषेण सर्वशास्त्रप्रबोधिका अनया सदृशी विद्या न हि सारस्वतप्र
दा आकर्षणवशीकारमारणोच्चाटनं तथा शांतिपुष्ट्यादिकं सर्वं साधयेदन
या चिरात् त्रियुक्तस्य मनोमापि वर्णितुं नैव शक्यते जिह्वाकोटिसहस्रैस्तु
वक्त्रकोटिशतैरपि अनया सदृशी विद्या अनया सदृशो जपः अनया सदृशं
ध्यानं नभूतं न भविष्यति ध्यानपूजादिकं सर्वं साधनं च पुरश्क्रिया अनिरुद्ध
सरस्वत्या साधनं सर्वमीरितं अत्र विशेषो यथा कुलचूडामणौ पूर्वं बीजं
वरं शक्तिबीजेन मूर्तिकल्पना बहुदीर्घमात्रमंत्रेण कुर्याद् गानिकल्पनां
अत्र अस्या ध्यानं यथा [illegible]तंत्रेऽपि — ॐ ध्यायेत्कालीं करालास्यां दंष्ट्रा

श्यामा
७२

नीलविलोचनां स्फुरच्छवकरश्रेणीकृतकांचीदिगंबरां वीरासनसमासीनां
महाकालोपरिस्थितां अग्निमूलसमाकीर्णरुद्धिनीं चरुनादिनीं मुंडमा
लागलद्रक्तचर्चितां पीवरस्तनीं मदिरामोदनास्फालितकंपिताखिलमेदि
नीं वामेखड्गं तथा मुंडं धारिणीं दक्षिणे करे वराभययुतां घोरवदनां लोल
जिह्विकां शक्तिं च पदसंयुक्तां बाणकर्णविभूषितां शिवाभिर्घोररूपाभिस्से
वितां प्रलयोदितां चंडहासां चंडनादां चंडाख्यानैश्च भैरवैः गृहीत्वा नरकं
कालात्तु जयशत्रु परायणैः सेविताखिलसिद्धौघैर्मुनिभिस्सेवितां परां
एतां तां कालिकां ध्यात्वा स्वहृदये कुलनायकः विनापरपुरावेशविवर्जितः
प्रसर्पिणी यस्मिंश्चित्कुलसिद्धिस्तु जायते वा मलागतिः सर्वसिद्धिप्रदा देवि
हेलया पिहितिं चिंतिता अतः सा दक्षिणा नाम्नी त्रिषु लोकेषु गीयते अथ प्रका
रांतरं तद्रूपं कालीमंत्रे अथातः संप्रवक्ष्यामि मंत्रकल्पद्रुमं परं येन ज्ञानेन
विधिवत्सिद्धयोष्टौ भवंति हि यस्य स्मरणमात्रेण वाक्छुचिर्जायते ध्रुवं य
ज्ञानादमरत्वं च लभेन्मुक्तिं चतुर्विधां येन पंजिपरां देवीं नियमेन तु संस्थिताः

देवाः सर्वे नमस्यंति विष्णुनः मानवादयः वृहस्पतिसमो वाग्मी धनेयधनपतिर्भवे
त् कामतुल्यश्च नारीणां रिपूणां च यमोपमः तस्य पादांबुजद्वंद्वं राज्ञां मुकुटरत्न
षिएं तस्य श्रुतिं विलोक्यैव कुबेरोपि गिरस्थितः यदर्तां तु जयेदेवी नियतः पि
तृकानने तस्य चाज्ञाकराः सर्वाः सिद्धयोष्टौ भवंति हि तस्यैव जननी धन्या पिता
तस्य स्वरोत्तमः संप्रदायविदां वक्ता यदर्नां वेत्ति तत्त्वतः अस्याविज्ञायमात्रेण
कुलकोटीसमुद्धरेत् नंदंति पितरः सर्वे गाथां गायंति ते मुदा अपि धन्यः कुले
कश्चित्कुलज्ञानी भवेदिति स धन्यः स च विज्ञानी स कविस्स च पंडितः स कुलीनः
स च सत्री स वशी स च साधकः स ब्राह्मणः स वेदज्ञः सोग्निहोत्री स दीक्षितः स ती
र्थसेवी पीठानां स निवासी स सर्वदः स सोमपायी स व्रती स यज्वा स परंतपः स
संन्यासी च योगी च स मुक्तो ब्रह्मवित्सदा स वैष्णवः स शैवश्च स सौरः स च गाणपः
सर्वविज्ञानवेत्ता च यदर्नां वेत्ति तत्त्वतः तस्मात्सर्वप्रयत्नेन सर्वा वस्याश्च सर्वदा
एनां ध्यात्वा जपेन्मंत्री सुखमोक्षमहाफलं विद्याराज्ञं प्रवक्ष्यामि श्रुत्वा कर्णविधा
रय मायाद्वंद्वं समुच्चयं ऐंद्रास्यं मदनाद्वयं मायाविंद्वीश्वरयुतं दक्षिणे

कालिकेपदं संहारक्रमयोगेन बीजसप्तकमुद्धरेत् एकविंशाक्षरो मंत्रस्तारा
द्यो विश्वप्रपूजितः आकाशं वामकर्णेन युक्तं बिंदुविभूषितं चतुर्थं बीजमाख्यातं
त्रैलोक्यवशकारणं स्वाहांताचत्रयोविंशाक्षरोऽयं मंत्रराजकः स्वाहाविनैव
विंशत्यक्षरः कामदो मनुः विंशत्यर्णा महाविद्या स्वाहाप्रणववर्जिताः ध्यान
पूजादिकं सर्वं दक्षिणवदुपाचरेत् अथान्यप्रकारः अथच
द्वेषमहाविद्यां सिद्धविद्यां महोदयां ईश्वरेण पुरा प्रोक्तां देवीहृदयसंस्थिता अ
स्यास्तात्प्रभावेण कथयामि जगत्त्रयं प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य हृल्लेखाबीजमुद्धरेत्
रतिबीजं समुद्धृत्य पपंचमसमन्वितं ठद्वयेन समायुक्तं विद्याराज्ञी प्रकीर्तिता:
अनया सदृशी विद्या कालीमंत्रेषु दुर्लभा भैरवोऽस्य ऋषिः प्रोक्तो विराट् छंदउदी
रितं सिद्धकाली ब्रह्मरूपा देवता परमेश्वरी रतिबीजं बीजमस्या हृल्लेखा शक्ति
रुच्यते हृल्लेखया षड्दीर्घेण प्रणवाद्येन कल्पयेत् अंगषट्कं नमोन्त्यप्रयो
ज्यादेवीशिवोभवेत् ॐ खड्गं छिन्नमुंडं बिबस्रवदसृङ्नरसालावितांगीं त्रिनेत्रां
सव्ये पाणौ कपालोज्ज्वलदसृजमयो मुक्तकेशीं पिबंतीं दिग्वस्त्रां बद्धकांची

मणिमयमुकुटालंकृता दीप्तजिह्वा पायाच्चीलोत्पलाभा रविशशिविलसत्कुंड
लालीढपादा जपेद्विंशतिसाहस्रीं सहस्रैकेन संयुतं होमयेद्दशांशेन प्र
सुपुष्पेण मंत्रवित् त्रिकोणकुंडे मासाद्यसिद्धिविद्यः शिवो भवेत् पूजनं च प्र
योगं च दक्षिणवदुपाचरेत् एकाक्षर्या महाविद्या समानं सर्वमेव वा रक्तपु
ष्पस्य होमेन साक्षाद्वैश्वानरो भवेत् बिल्वपत्रस्य होमेन राज्यं भवति निश्चितं
रक्तप्रसूनहोमेन वशयेदखिलं जगत् पीतपुष्पस्य होमेन स्तंभयेद्वायुम
प्युग्रं मालतीपुष्पहोमेन साक्षाद्वाक्पतिसन्निभः कृष्णपुष्पस्य होमेन शत्रुं
मारयत्यविरात् अत्र सर्वस्य होमेन संख्या स्यादयुतावधि अस्याः स्मरणमात्रे
ण महापातककोटयः सद्यः प्रलयमायांति साधकः खेचरो भवेत् अथ प्रका
रांतरमंत्रः श्मशानकालिकामंत्रं शृणुष्वावहिता प्रिये वा
ग्भवं माया ततो लक्ष्मी कामबीजं ततः परं कालिके संपुटत्वेन चतुष्कं बीजमालि
खेत् एकादशार्णा देवेशि चतुर्वर्गप्रदायिनी ऋषिः भृगुः निवृच्छंदो देवता
कालिका परा श्मशानाद्या चाद्या माया बीजशक्तिर्महेश्वरि कीलकं काम

बीजं स्यान्मुख्यं पूजा बलिं प्रिये । विनस्यन्त्या ध्यानं कुर्वीत कालिकायाः समाहि-
तः । अञ्जनाद्रिनिभां देवीं श्मशानालयवासिनीं । त्रिनेत्रां मुक्तकेशीं च शुष्कमां-
सातिभीषणां । पिंगाक्षीं वामहस्तेन मधुपूर्णां कपालिकां । सद्यः छिन्नशिरो द-
क्षहस्तेन दधतीं शिवां । स्मितवक्त्रां सदा चर्ममांसचर्वणतत्परां । नानालंकार-
भूषांगीं महामत्तां सदासवैः । एवं ध्यात्वा यजेद्देवीं श्मशानेषु विशेषतः । गृहे
वापि गृहस्थस्तु मत्स्यैः मांसैः सुभोजनैः । नग्नोऽस्त्वासमहाष्टै पूजां कुर्यात् रात्रौ
समाहितः । पद्मं चाष्टदलं पूर्णं तद्वाह्ये धरणीगृहं । चतुर्द्वारसमायुक्तं मध्ये
त्रिकोणं समालिखेत् । दलेष्वष्टसु विलिखेद्वर्गाद्यष्टवर्गकं । धरण्यां विलिखेद्
द्वारं चतुष्कं च चतुष्टकं । पूर्वादि उत्तराशायां मध्ये देवीं प्रपूजयेत् । ब्राह्म्याद्याः
पूजयेत्साङ्गकुलेष्वष्टासु सर्वतः । भैरवानसितांगाद्यान् धरण्यां पूजयेत्प्रिये
अथासितांगभैरवाय यथा तदुक्तं श्मशानार्णवे असितांगं रुरुं चंडं क्रोधमु-
न्मत्तभैरवं । कपालं भीषणं चैव संहारं चाष्टमं जपेत् । अथास्याः पुरश्चरण-
नियमो यथा तदुक्तं स्वतंत्रे वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशांशेन होमयेत् ।

वर्णलक्षं मंत्रवर्णसंख्यालक्षं जपमित्यर्थः । रजस्वलास्त्रियं गत्वा रेतोरुधिरसं-
युतं । मद्यं मांसं च विविधं मत्स्यं बहुविधं प्रिये । निवेद्य चात्मसात्कृत्वा कालीभक्ति-
परायणः । तदा सो देवभोगं च लभते नात्र संशयः । अथ मंत्रोत्तमं तदुक्तं काली-
तंत्रे कामबीजं समालिख्य कालिकायै पदं लिखेत् । नमोंतेन च देवेशि सप्ता-
र्णी मनुरुत्तमः । सर्वांगं कालिकादेवी अन्यत्सर्वं तु पूर्ववत् । श्रीगुरोः कृपया मं-
त्री सर्वसिद्धिमवाप्नुयात् । इति श्रीपूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये
भेदभेदविवरणं नाम षष्ठः परिच्छेदः ६ अथ विद्यामाहात्म्यं तदुक्तं काली-
तंत्रेऽपि एवं समस्तविद्यानां राज्ञी स्तोतुं न शक्यते । वक्त्रकोटिसहस्रैस्तु जि-
ह्वाकोटिशतैरपि । सर्वसिद्धिप्रदा ह्येषा निरुद्धसरस्वती । तस्मादस्याज्ञानमा-
त्रसिद्धयः संभवंति हि । अनिरुद्धसरस्वत्या ज्ञानमात्रेण साधकः । पांडित्ये
च कवित्वे च वागीशसमतां व्रजेत् । तस्य पांडित्यवैदग्ध्यविचित्रपदकल्पना-
त् । देवा अपि विलज्जंते किं पुनः मानुषादयः । अपि चेत्तु समा नारी मत्स-
मः पुरुषः प्रिये । अनिरुद्धसरस्वत्याः समो मंत्रश्च दैवतं । अस्याजपो-
त्

श्यामा
१६

ब्रह्मविद्याज्ञानमध्यात्मचिंतनं योगसाधारणं सम्यक् ध्यानसम्पानसंशयः
महापदि महापापे महाग्रहनिवारणे महाभये महोत्पाते महाशोके महोत्सवे
महामोहे महादुःखे महाविग्रहसंकटे महाशापे महाशत्रौ महाज्ञाने महा
रणे दुराधाने दुरावासे दुर्भिक्षे दुर्निमित्तके समस्तक्लेशसंघाते स्मरणं देव
नाशयेत् अल्पज्ञानं महाज्ञानं ध्यानसम्पन्नदर्शनं तस्मादस्याः समावि
धानात्सिद्धं तंत्रेण संशयः श्मशानशयने वीरः कुलस्त्रीभिर्विहारवान् कुला
श्रितस्सोमनः कालीतत्त्वार्थकोविदः कुलादिभुवने तस्य समोस्ति किंतु ताप
रः सदवस्तु हेतौ लोके सर्व कुलभूषणः धन्याचलनतीतस्य येन देवीस
मर्चिता वक्त्रे सरस्वती तस्य लक्ष्मीस्तस्य सदा गृहे तीर्थानि देहे तिष्ठंति येन दे
वी समर्चिता धनेन धननाथः स्यात्तेजसा भास्करोपमः बलेन पवनो है
ब येन देवी समर्चिता गानेन तुंबुरुः साक्षाद्दाने कर्णसमो मतः दत्तात्रे
य समो ज्ञानी येन देवी समर्चिता वह्निरिव दुराधर्षो गंगेव मलनाशकः
गुहो गुचिसमः साक्षाद्विंदुरिव सुखप्रदः पितृदेवसमः शास्त्रा कालस्य

व दुरासदः समुद्र इव गंभीरो निवृत्तिरिव दुर्धरः बृहस्पतिसमो वक्ता धरणीस
दृशः क्षमी कंदर्पसदृशः कांत्या येन देवी समर्चिता अहो भाग्यमहो लोके कु
लज्ञानी परात्परः तेषां मध्ये च यः कोपि कालीसाधनतत्परः त्वमसि त्वं प
रं चैव दुर्मांसं परमं तथा महेशं च ... चिंताले त्वमसि त्वं जगन्मये कालीज्ञा
...न मासाद्य नत्य... न हि कालीसमा ... न हि कालीसमं जपः
न हि कालीसमं ज्ञानं न हि कालीसमं फलं ये गुणाः परमेशस्य पंचतत्त्वविधान
तः ते गुणाः संति सर्वज्ञे कालीतत्त्वस्य नान्यथा ज्ञानी कालीहृदयविन्मंत्र
साधनतत्परः देवता मानुषो भूत्वा लभेन्मुक्तिं चतुर्विधाम् एतत्ते कथितं
सर्वं कालिकातत्त्वमुत्तमं अनेन सम्यगास्थाय सर्वकामफलं लभेत्
इति श्री श्यामा ... परमहंस ... विरचिते श्यामारहस्ये ... समाप्तः परिच्छेदः ७ अथ कु
लीनामाचार्यो लिख्यते ... अथातः संप्रवक्ष्यामि यत्कृते मत
मश्नुते सर्वस्व तद्धि तेषु ... समयाचारपालकः अनित्यकर्मसंन्यासी नित्या
नुष्ठानतत्परः मंत्रधारणमात्रेण सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् परायां देवतायां तु

श्यामा
११

सर्वकर्मनिवेदकः अन्यमंत्रार्चने श्रद्धा अन्यमंत्रस्य पूजनं कुलस्त्रीवीरनिंदां
च तद्द्रव्यस्यापहारणं स्त्रीषु रोषं प्रहारं च वर्जयेन्मतिमान्सदा स्त्रीमयं च ज
गत्सर्वं स्वयं तावत्तथा भवेत् पेयं च खाद्यं तथा चोष्यं भक्ष्यं भोज्यं गृहं सुखं सर्वं वपु
र्वनीत्रूपं भावयेद्यतमानसः कुलजां युवतीं वीक्ष्य नमस्कुर्यात्समाहितः यदि
भाग्यवशेनैव कुलदृष्टिस्तु जायते तदैव मानसीं पूजां तत्र तासां प्रकल्पयेत्
बालां वा यौवनोन्मत्तां वृद्धां वा सुंदरीं तथा कुत्सितां वा स्त्रियं दृष्ट्वा नमस्कृत्य
विभावयेत् तासां प्रहारं निंदां च कौटिल्यमप्रियं तथा सर्वथा च न कर्तव्यम
न्यथा सिद्धिरोधकृत् स्त्रियो देवाः स्त्रियः प्राणाः स्त्रिय एव हि भूषणं स्त्रीसंगि
ना सदा भाव्यमन्यथा स्वस्त्रियामपि विपरीतरता सक्ता भाविता हृदयोपरि
तद्भुक्तावचितं भोज्यं देवतायै निवेदयेत् स्त्रीद्वेषो नैव कर्तव्यो विशेषात्पू
जनं महत् जपस्थाने महाशंखं निवेश्य पार्श्वं जपं चरेत् स्त्रियं गच्छेत्स्पृ
ष्ट्वापि विशेषात्कुलजां शुभां गंधं तांबूलमाल्यं च भक्ष्यं द्रव्यं यथारुचिः
भुक्त्वा यथेष्टं भक्त्या निभृतात्मा भक्ष्यं जपं चरेत् दिक्कालानियमो नात्र सं

स्थादिनियमो न च जपेन कालनियमो नार्चादिषु बलिष्वपि स्वेच्छानियम उक्तो
ऽत्र महामंत्रस्य साधने वस्त्रासनस्थानदेहदेहस्पर्शादि वारिणः शुद्धिं नैव
चरेत्तत्र निर्विकल्पमनाश्चरेत् सुगंधिश्वेतलोहित्यकुसुमैरर्चयेत्कलैः बि
ल्वैर्मरुवकाद्यैश्च तुलसीवर्जितैः शुभैः नाधर्मो विद्यते तत्र किंचिद्धर्मो महान्भ
वेत् स्वेच्छाचारोत्र गदितः प्रचरेद्बुद्धमानसः इत्याचारपराः श्रीमान्जपध्या
परायणः पालकः परतत्त्वानां परे तत्त्वे प्रलीयते कौलतंत्रेपि श्रृणु देवि
प्रवक्ष्यामि कौलीनाचरणं यथा पाने भ्रांतिर्भवेद्यस्य घृणा स्याद्रक्तरेतसोः
शुद्धौ चाशुद्धता बुद्धिः पापाशंका च मैथुने स भ्रष्टः स्याज्जयेद्देवी चंडीमंत्रं कथं
जपेत् रोगी दुःखी भवेद्देवि रौरवं नरकं व्रजेत् पंचमात्परं नास्ति शाक्तानां
सुखमोक्षयोः भगरूपा यया देवी रेतः प्रीता सदा नये रेतस्य तर्पणं तस्या
मद्यमांसैस्समं प्रिये केवलैः पंचमैर्देवि सिद्धो भवति साधकः ध्यात्वा कुंड
लिनीशक्तिं रमयेत् रेतो विसर्जयेत् अमंत्रात्तु यदा नारी बलाद्यस्माच्च लभ्यते
आत्मदेहस्वरूपिणा तत्कर्मे मंत्रमुच्चरेत् ततः सा शक्तिरूपा स्यात्तु निम्न

क्तिप्रदायिनी रंभा सत्तुर्वशी मुख्या या नारीगमने भुवि पाताले वा स्थिता या या
वतस्वनाथस्तु कौलिकः तत्रापि वर्ज्या या नार्यस्ताः सांप्रतं वच्मि प्रिये गुरु
देव शिवस्याद्या तत्पत्नी तत्स्वरूपिणी मनसापि कामेनाचारमंत्रेण तत्र वर्जये
त् तस्यास्त्वपदे मंत्री सुतिं सापत्न्यपरां वृजेत् गुरोः स्नुषा सपत्नी च तथा च
मंत्रपुत्रिका एतत्स्पर्शमात्रं वर्ज्यं तत्र ब्रूमानसेन च कौलिकस्य च पत्नी च
सासा चादीश्वरे शिवे तस्याः स्पर्शमात्रेण कौलिको नारकी भवेत् सामान्यतो
देवादेव्यो अन्या याः विहिताः स्त्रियः दूतीयागे च कर्तव्यो विहारो मंत्रवित्तमैः अ
न्यस्याने भिचारे तु देवीशापः प्रजायते शिवहीना तु या शक्तिर्दूरतां परिवर्जये
त् अभिषेकाद्भवेच्छुद्धिर्मंत्रस्योच्चारणात्कृतौ सर्वं च मेन देवेशि सर्वपापैः
प्रमुच्यते केवलेनाद्ययोगेन साधको भैरवो भवेत् द्वितीयेन महेशानि रु
द्रको भवति तत्प्रभात् केवलेन तृतीयेन महाभैरवतां व्रजेत् चतुर्थेन तु तत्त्वे
न स्वमीप्सकनायकः पंचमेन भवेद्योगी सर्वसिद्धिपरायणः इतीदं
कथितं देवि सर्वगोप्यमनियन्त्रतः न देयं पशवो देवि कुलनिंदापराय च

कुलाचारं रहं गत्वा भक्त्या पापविशुद्धये कुलाचारेण यद्भक्त्या
दत्तं पात्रं तु भक्तितः तच्च भक्त्या यद्गृह्णीयादन्यथा नरकं व्रजेत्
ध्यानकालं गमयेद्द्यूतक्रीडादिना सुधीः गमयेद्देवतास्तोत्रजपयोगस्तवादि
ना गुरोः कृपालापकथास्तोत्रागमविलोकनैः गमयेदनिशं कालं नैव वदेत्पर
दूषणं प्रत्यक्षे वा परोक्षे वा मत्यहं प्रणमेद्गुरुं गुरुशय्यासनं पीठं पादु
कोपानहौ तथा स्नानोदकं तथा छायां लंघयेच्च कदाचन उत्पादकब्रह्म
दात्रोर्गरीयान् ब्रह्मदः पिता तस्मान्मन्येत सततं पितुरप्यधिकं गुरुं सत्कुली
नेषु द्वेषान्तं मनसापि न निंदयेत् कुलस्त्रीवीरनिंदां च वर्जयेत्कामिनीः सदा
अंतः शाक्ता बहिः शैवाः सभायां वैष्णवा मताः नानारूपधराः कौला विचरंति म
हीतले गुरोरालोकितं भिक्ष्यं उच्छिष्टं दासवत्त्यजेत् गुरुणा स
दसहापि यद्गुरोर्न च लंघयेत् हास्यं समैथुनं मिथ्या यो वदेद्गुरुमंदिरे स
याति नरकं घोरं भैरवेनेति भाषितं संक्रांतिं नवमीं पूर्णां चाष्टमीं च चतुर्दशीं
एकादशीं व्यतीपाते कर्मलोपं न कारयेत् तत्त्वहीने हते तत्त्वे कर्मजपहीनं च

प्रपा मा
७६

निष्फलं सर्वं भवेत्कुपितेन ते योगिनां महस्यापदे पदे [illegible] एकाकीनि
र्जीर्णदेवे श्मशाने पर्वते वने शून्यागारे नदीतीरे निःसंगो विचरेत्सदा वीराणां
जपकालं तु सर्वपीठे ··· कर्तव्यं नात्र संशयः [illegible] कुलाला
पेन पुरश्चर्या कार्या रात्रौ न चान्यथा वेदहीनो द्विजो देव यथा भवति संस्कृतिः
विष्णुभक्तिं विना देव भक्तिर्न प्रभवेद्यथा शास्त्रज्ञानं विना मुक्तिर्यथा हास्याय
कल्पते गुरुं विना यथा मंत्री नाधिकारः कथंचन पतिहीना यथा नारी स
र्वकर्मविवर्जिता कुलं विना तथा देव्या वीरो वाममसाधकः नाधिकारीति कौ
लेय तस्माद्यत्नपरो भवेत् अविनीतं कुलं यस्य स कथं कुलसंभवः तस्मा
द्यत्नात्तथा कार्यं यथा स्याद्विनयान्वितम् [illegible] विष्णुभक्तो यदा दे
व कुलदीक्षापरो भवेत् पुत्रदारधनं तस्य नाशयामि न संशयः कुलं देवं
द्विजं हित्वा वैष्णवं दैशिकं यदि करोति कुलशिष्यं सो भ्रष्टो भवति निश्चितं
ह विचारोपमात्रेण वह्निदीप्तो यथा भवेत् कुलदेवगुरुखड्गं स तथा दीप्ता
भवाम्यहं दीक्षणं स्मरणं नान्यो मात्रं तथा दृष्टिविलोकयेत् यत्किंचिस्त्रा

नमात्रेण पशुना ··· साधकस्य महाशापं दत्वा तस्य हराम्यहं पशोर्विद्या
समादाय यदि पूजापरो भवेत् तस्य वक्त्रं समालोक्य कुलवक्त्रं विलोकयेत्
पशूपदिष्टं यत्किंचित्क्रियते कुलसाधकैः तत्तत्कर्म महाकर्म अभिचाराय क
ल्पते यदि दैवात्पशोर्विद्या लभ्यते कुलजैर्नरैः नित्यस्य कौलिकीं प्राप्य पुन
र्विद्यां कुपालभेत् अज्ञानाद्वा सुकृतं कर्म आलोड्य कुलकौलिकं चमत्स्वमानः
तत्पापं हर देवि हरिपादतो एवं प्रार्थ्य पुनर्दीक्षां कुर्यात्साधकसत्तमः [illegible]
[illegible] दीक्षायां कुलपूजायां शिष्यत्वे यदि वा गुरोः लज्जापरं कुलं तत्र
विद्यापि नित्यनिंदिता अधस्तात् दृष्टिपातेन तस्य विद्या ह्यधोमुखी निमीलि
ताक्षितां विद्यालोचनान्मोचयेद्ध्रुवं पार्श्वावलोकनेनैव व्याधिदारिद्र्यपीडितः
चतुर्दिगवलोके च उच्चाटनपरो भवेत् एतादृशं महादेव यदि कुर्यात्कथंच
न तदा कुलगुरुं प्राप्य कारयेद्दीक्षणं ततः उपविष्टो यदा देव तदा तु चीत
कन्यका पूजा हीच तदा मानात संशयः सर्वथापि च पत्न्या वै स्थलयोगेन
दृश्यते तत्संगे पापबुद्ध्या वे ताभ्यां नरकगामिनो हामस्य मानस्तत्पापं ह

श्यामा
८०

रुद्रदेवि कुर्यात्कुलेश्वरि एवं श्मशाने पुनर्दीक्षां कुर्यात्साधकसत्तमः अन्यच्च तन्त्रे
दीक्षायां कुलशास्त्रार्थे शिष्यं चेद्यदि वा गुरोः लक्ष्यापरं कुलं तन्त्रं विद्यापि नित्य
निंदिता अपरस्माद्दृष्टिपातेन तत्रस्था विद्या ह्यधोमुखी निमीलिता छिन्ना विद्यालो
चना न्मोचयेद्ध्रुवं पार्श्वे विलोकनेनैव व्याधिदारिद्र्यपीडितः चतुर्दिगवलोके
वड्वाटनपराभवेत् एतादृशं महादेव यदि कुर्यात्त्वयं च न तदा कुलगुरोः
प्राप्य कारयेद्दीक्षणं ततः उपविष्टाय यदा देव तदा पुत्रीयुक्तान्यका पूजार्हां
च तदा मायां न संशयः सर्वथापि न पश्यामि वै कुलयोगेन दर्शने तत्क्षणेपा
पयुक्तौ वै मार्गान्नरकगामिनौ चुम्बके तुल्यशास्त्रे सेप्यश्च ग्रामे च भैरव नव
त्वं नवत्वं नवत्वं कदाचन एवं कृते गुरोः शिष्ये मम शापो भविष्यति
शिवागमे च शक्तिशुद्धिं समविचार्य पिवेद्यः कुलेश्वरो यदि वीरं च नरकं याति कुलमा
र्गे च तिष्ठति तस्माद्विचार्य यत्नेन शक्तिशुद्धिं पिबेत्सुधां शक्तिः शिवः शिवः
शक्तिः शक्तिर्ब्रह्मा जनार्दनः शक्तिरिंद्रो रविः शक्तिः शक्तिः चन्द्रो ग्रहा ध्रुवं श
क्तिरूपं जगत्सर्वं यो न जानाति नारकी वीरतन्त्रेपि स्नानादि मानसं शौचं मान

सः प्रवरो जपः पूजनं मानसं दिव्यं मानसं तर्पणादिकं सर्वमेव शुभा कालीनाथ
मो विघ्नेश्वविनु दिवा रात्रौ न संध्यायां ध्यान पूजा महानिशि सर्वयः पूजयेद्दे
वीं संस्नानः कृतभोजनः महानिशि शुचौ देशे बलिं मन्त्रेण दापयेत् एतेन दि
वसे पि च गच्छेन पूजने कार्यसिद्धिरुत्तमा यच्च रात्रौ वे च महापूजा कर्तव्या
वीरवंदिते सद्दिने सर्वथा कार्या श्मशाने वाग्रमस्तु वृत्ते कृविष्याशी दिवालक्ष्यं
पुरेः जपयोजयेत् मन्त्रमात्रं दिवा पूजा पश्चाद्वीरवंदिते इति त्वन्तत्रवचने
उक्तरूपेण चापरं रात्रौ पुरश्चरणाविषये बोद्धव्यं इति तन्त्रमात्रेति मात्रश
ब्दस्वरस्यामात्याधिकारिपरं चेति बूयः कालीतंत्रादिस्वरस्यात् यत्तो जपे मका
लनियमइतिपूर्वैवलिखितमिति एवं कुब्जमतं तन्त्रेपि सिद्धमन्त्रो न दोषः
स्याच्च शौचं नियमो न च न कल्पनादि वा रात्रौ न च संध्यादिसाधनं सदैव
पूजयेद्देवी मैथुनेन विशेषतः इति किंच न पश्येत्पतितानां नग्नां उन्मत्तां प्र
कटस्तनीं दिवसे न रमेन्नारीं न योनिं नैव दर्शयेत् इति कुलार्णववचनं
तत्तद्विद्याविषये बोद्धव्यं तत्पुरश्चरणात्पुरश्चरणपरं चेति अथ रुद्रयामलेपि

पशोः सर्वाशनाद्देवि मंत्रसिद्धिर्न जायते पशुस्तु द्विविधो देवि त्वदीक्षितस्तत
स्तथा दीक्षितोपि कौलीनो निंदकः परमः पशुः गोलकेन महालापात्स्पर्श
नं भाषणादिकात् नसिद्ध्यति महादेवि सत्यं सत्यं वदाम्यहं वीरहत्यां
यापानं वीरद्रव्यापनिषेवनं महापातककमित्याहुः कौलिकानां महेश्वरि
[illegible] अथ कुंडादि द्रव्यग्रहवि
धिः [illegible] आनीय परमं दोमत्तां दीक्षितां यौवनोन्नतां स्वकीयां
परकीयां वा चूर्णलज्जाविवर्जितां प्राङ्मुखीं चोपविष्टां तु निशायामर्धरात्र
के हेतुयुक्तां सतांबूलां न्यासानपि विधाय च मौलौ कुंतलकर्षणं नयनयो
राचुंबनं गंडयोर्दंतेनाधरपीडनं हृदि नटे मुष्ट्या च नाभौ भगे वक्षः कंठकु
चोल मंडलकुचश्रोणीषु देया नखाः सीमंते लिखनं नखेः रसिकं गृह्णीतगाढं
ततः कुर्वीतांध्रिनतेन्मनो भवगृहे मातंगलीलायितं जंगागुह्यपदोरुगुल्फ,
हननं चान्योन्यतः कामिनोः ऐं ह्रीं क्लीं ब्लूं अमुकीं द्रावय स्वाहा इति विम
लेन वा आयाचापलवित्रे रेमोकुचमंच मठेत् ह्रीं क्लीं स्त्रीं क्लींच देवे

शि द्राविणीबीजमुत्तमं तस्या योनौ न्यसेद्धीमान् मैथुनं कारयेत्प्रिये मूलमंत्रो
च्चयेनैव योनेः प्रमथनं भवेत् मथ्यमाने तु नलस्पाज्जायते नलमुत्तमम् ग
ह्णीयात्तन्मयत्नेन कुंडोद्भवं शुभं निःशंकमाहितं द्रव्यं गृह्णीयात्तेन प्रलये
त् सान्निध्यं जायते देव्याः सर्वकाममवाप्नुयात् कुंडोद्भवाख्यं द्रव्यं कथितं तु
ल्भं मया [illegible] वक्ष्ये गोलोद्भवं निवेदाय वस्त्रालंकारणादिकम् ह
रयेदसनैः पुष्पैः तस्या मदनमंदिरं भावयेत्ताममभावेनमात्सुतस्वं नचो
तेत् मूलमंत्रोच्चयेनैव मथनं मदनालये मथ्यमाने प्रविष्टं जायते तेन
त्यमुत्तमं गृह्णीयाद्यत्नेन कुंडगोलोद्भवं शुभं मथनं युगहस्ततु
द्रव्यात्क्रियादिति गोलोद्भवं तथा देवि महानैमत्तेवयत् कुलजां दीक्षितां
मत्तां पतिहीनां विचक्षणां शक्तियोग्यां तत्स्वरूपां वक्ष्ये न वधां समाचरेत् सुद
तीं शोभनां दीनांपीनोन्नतपयोधरां द्विरष्टवर्षदेशीयां सच कामाभिलाषिणीं
पूर्वोक्तक्रमयोगेन कुर्यान्न्यासादिकं ततः तत्र प्रस्नवयत्नेन प्रज्ञार्थं सा
धकोत्तमः इदं गोलोद्भवं द्रव्यं देवतानां च प्रियकारकं अनेन प्रलये यजेदहि स

श्यामा

८२

र्विकामसमुपालभेत् स्वयंभूकुसुमप्रीत्या भासितं जार्थं साधकोत्तमः स्थानीयमसदां
दिव्यां सुमनसां यौवनोन्नतां दीप्तिमां शूलमंत्रेण स्नुतां साचारुहासिनीं सर्वदा
मेदहृदयां च लालस्तां विवर्जितां गुरुभक्तां सुवेशां च देवतासिद्धमेरतां
पूर्ववत्पासयेत् यंत्रमुद्धारयेद्देवि सुंदरि तस्यास्तु मदनागारे पूजयेत्परमेश्व
री स्वयमसौशितोऽस्त्वा साधकः पंचमं चरेत् स्वेच्छया तत्सुमतीः शक्तिः साक्षा
द्देवि महेश्वरी तस्यास्तु वस्त्रस्वयं भूत्वा कुलस्त्रीयं प्रयत्नतः वस्त्रालंकारपुष्पै
र्गंधशक्तिं च पूजयेत्सदा यथाकाले यथायुक्तं स्वयंभूद्धापयेच्छरेत् गृ
हीत्वा तत्प्रयत्नेन स्वयंभूकुसुमं चरेत् स्वयंभूपुष्पयोगेन सा सातत्तेन स
र्विता विद्यां स्वप्नवंतीं जलाद्विप्रमावर्षयेण्ठादिकं देवतास्तु महानागा
राक्षसा दानवास्तथा राजानः क्षत्रियाः सर्वे नित्यं वश्यामवंति हि
सुश्रूणु वक्ष्ये कुलद्रव्यमाहात्म्यं परमं शुभं यत्त्वा प्रकुलदेवेन लभ्य
ते वांछितं महत् स्त्रमावस्या तिथौ देवि पूर्णिमा मध्यवर्तिनी स्वमनं वर्षि
तेमा गात्रि दिवे पृथिवी तले तस्यां तिथौ कुलं देव यदि विद्यां समुच्चरेत्

सर्वमेवाभवत्येव मन्तु स्वारणामेव हि तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कुलं वीक्ष्य जपं कुरु
दृष्ट्वा तदस्मृतं देव्या गलितं परिशृह्य च साधकः साधयेत्सर्वं कुलाचारस्य सि
द्धये शिवहीना यदा शक्तिः सर्वादौ वर्षिते हि यत् तदेव परमं द्रव्यं स्वयंभू
कुसुमाभिधं स्वयंभूकुसुमं द्रव्यं त्रैलोक्ये चापि दुर्लभं वद्धिर्द्धपर्वराज्ञेन लभ्य
ते मानवा विभो यदि तत्स्पृश्यते देव लाक्षारससमप्रभं कस्तूरीकुंकुमाज्ञे च वव
टीकृत्वा तु गोपयेत् यंत्रराजं समालिख्य पूजयेद्यदि साधकः एतेनास्य न
योगेन सप्तसप्तमीसिद्धिमाप्नुयात् स्तुत्यादि दोषदुष्टाये मंत्रा विद्याश्च कीर्तिताः
प्रबुद्धास्तत्प्रयोगेन यावत्तावत्तु नरागता ततः प्रबोधयेद्विद्यां मंत्रादीनां च कार
येत् एवं प्रबुद्धा भवन्ति नान्यथा टकृदाचन एतत्त्रयाणां सद्येनु स्वयंभूकुसु
मं महत् कस्तूरी कुंकुमं गत्त्रचंदनागुरु कादिकां नानासुगंधि तंत्र
स्वार्वक्वीकृत्य तु साधकः एतेनास्य न योगेन पूजयेत्परमेश्वरीं स्वयंभूकुसु
मैः पूजां मत्त्रां चयः समाचरेत् तस्य सप्तसमीसिद्धिरदीना देवि जायते
यामसमाते गते रात्रौ कुलगेहे गतो नरः तां कुलपूरित

श्यामा
८२

सुरक्तोत्पलामोदसुगंधिभिः रक्तचंदनदिग्धांगो रक्तमाल्यानुलेपनः रक्तवस्त्र
परीधानो लाक्षारुणगृहस्थितः रक्तमाल्येन संवीतो रक्तपुष्पविभूषणः पंच
कुसुमसंकेतैः पूजयेत्कुलनायिकां कुलनायिका यथा नटी कापालिका वे
श्या शूद्रस्त्री नापितांगना रजकी रांजकी चैव स्थपितिका च सुवासिनी स्फटिका
घट्टिका चैव तथा गोपालकन्यका विशेषवैदग्ध्ययुताः सर्वा एव कुलांगनाः गु
रुभक्ता देवभक्ताश्च घृणालज्जाविवर्जिताः संगोपनपराः प्रायः सत्यारुणाः सर्वसि
द्धिदाः एवं यथोदितां तासां कुलिकोपरि संस्थाप्य पूजां समारभेत्
अद्वैतभावसंपन्नां गुरुभक्तां दृढव्रतां सदानुष्ठाननिरतां साधकाभक्तिसंयुतां
दृष्टिकालस्परहितां समयां मत्तवत्सलां चातुर्यौदार्यदाक्षिण्यगांभीर्यविकरुणां
वितां रूपयौवनसंपन्नां शीलसौभाग्यशालिनीं सदापरिगृहीतां च यस्मात्सं
केतमागतां विलिप्तां रक्तगंधेन रक्ताम्बरविभूषितां सुगंधिबद्धकुसुमां सर्वा
भरणभूषितां सुधूपदीपतांबूलकीलनीकर्मणि योजयेत् एवं कृतां यतेतां च
पश्चात्कुलिकोपरि चार्वांगीं विवृतांगीं वा साधकः सक्तमानसः वशीयसीं

पापवर्तीकृतामंत्रः कृपाविष्टां अभक्तमानसादीनां वर्जयेत्साधकोत्तमः स
मानीय कुलं तस्मात्पुरुद्वर्तनमनंतरं स्नानपुष्पकुसुलादिरनुलेपनशोभितं
अलंकृत्य गगनस्थांगनिस्वागतं वा च मनंतथा निविश्य कुलिकामध्ये परिमल
सुगंधितां चंदनागुरुकर्पूरकस्तूरीकुंकुमादिभिः समाकीर्णे सुपर्यंके पूजये
त्कुलनायिकां अंगन्यासकरन्यासौ प्राणायामः परं तथा विधाय साधको न्या
सं कुलांगे पि प्रविन्यसेत् ततः पूर्वोक्तविधिना घटार्घ्यस्थापनादिकं विधाय
पर्यंकमध्ये पूजयेत् पूजयेदग्निपर्यंकमंडलं मंडलात्ततः
कालाग्निरुद्रमाधारशक्तिं कूर्ममनंतरं वराहं पृथिवीं स्कंदं पूर्णानां केरवारण
पि पद्मं च कर्णिकां चैव मंडलं च समर्चयेत् धर्मं चैव च वैराग्यमैश्वर्यं ज्ञानमे
व च अज्ञानैश्वर्यमवैराग्यमधर्मं चापि पूजयेत् आनंदमात्मानं परमात्मानं चा
पि प्रपूजयेत् गंधपुष्पासनादीनि दत्त्वा तत्रैव पूजयेत् तस्योपरि कुलं स्था
प्य पूजां कुर्यादनेनैव च पूजयेच्च ततस्तस्याः पंचकामान्समाहितः क्लीं चैव का
मराजं च क्लीं कं दर्पोद्भवं मन्मथः वलं कं मकरकेतुः श्रीं चैव हि मनोभवः

गु०मा
८४

ॐकारादिनमोंतस्त्र कुसुमैः गंधसंयुतैः अर्चयित्वा चतुर्दिक्षु पूजयेत्कुलनायि
कां तस्याग्रे त्रिकोणं यंत्रमालिख्य साधकः महाप्रेतासनं चैव मध्ये बालां च पू
जयेत् मौलौ गणेशं केशाग्रे कलाराध्यं ललाटके दुर्गां भ्रूवोस्तथा लक्ष्मीं रसना
यां सरस्वतीं स्तनद्वये वसंतं च मदनं चैव पूजयेत् मुखे सुधाकरं पृष्ठे शुंबीजा
ंतरोदितं दक्षिणांशं समाश्रित्य आशिराचरणावधि पूज्याः कामकलास्त
स्याः साधकांगेषु सर्वशः श्रद्धा प्रीती रतिश्चैव धृतिकीर्तिर्मनोरमा विमलामो
दिनी घोरा मदनोन्मादिनी तथा मोहनी दीपिनी चैव शोषिनी च वशंकरी
रंजनी चैव मदना कलाः स्युः स्वरसंज्ञिताः ततः चंद्रकलाः पूज्या आशिरश्चरणाव
धि पूषा रसा च सुमना रतिः प्रीतिर्धृतिस्तथा ऋद्धिः सूर्या मरीचिश्च तथा चै
वांशुमालिनी मदिरा शशिनी छाया तथा संपूर्णमंडला तुष्टिः चामृता चै
व पूज्याश्चंद्रकलाश्चमाः पूजयेन्मदनागारे रत्नौ चंदनचर्चिते भगमालां च त्रि
तं प्रोच्य विहारानंतरं तथा ऐं ह्रीं श्रीं ऐं र ल ऊं व ल ऊं क्लिं बोजतः परं श्वर्वा
णीति भवानीति वशमानय मे ततः स्त्रीं ह्रीं ह्लूं क्लीं भगमालिन्यै स्वाहा ८

ज्यित्वाथ तन्मंत्रैः गंधैः पुष्पैस्तथाक्षतैः धूपैर्दीपैश्च नैवेद्यैः विविधैः कुलसा
धकः विधाय वंदितां चैव तदुच्छिष्टं स्वयं हरेत् अर्चयेत्कुंडपुष्पाद्यैः स्वशिरस्त
दनंतरं मूलमंत्रं ततः ॐ ह्रीं नमः शिवाय तत्परं यज्ञेत्तत्पुरश्चाघोरसद्योजा
तेश्वरानपि निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्या च तदनंतरं शांतिश्च शांत्यतीता च षडं
गं तदनंतरं समस्तविद्यागुर्वाचार्य त्रिकोणं चैव पूजयेत् अत्रापि उड्डाप्या
वाहनं नारसिंहीवन्यासोपि नैवच अथैवं विधिना षोडशोपचारैरिष्टदेवीं पू
जयेत् [illegible] अथ भुवनेश्वरी कामाक्षी समयामपि वज्रेश्वरीं का
लिकां च तथा दिवसवासिनीं महाचंडेश्वरीं तारां पूजयेत्तत्र साधकः तदंत्यां
तोलसुराद्वा गांसूलसुतमं शिवं च तत्र निक्षिप्य गतं तुंडा सर्वमुद्रया अत्र
प्रारंभे त्यागे च धर्माधर्म हविरित्यादि मंत्रद्वय महं वक्तुं तर दर्शनात् यथा
शिवशक्ति समायुक्तो योगो यत्र प्रजायते तत्र तत्रद्वयं ग्राह्यं धर्माधर्मादि वं
मंत्रं ततो होतार सहस्रं महोत्तरं शतं वा जपेत् [illegible] प्रजपेत्
सोमरहिता स्वाहोत्तर सहस्रकं शतमहोत्तरं वापि अदत्तः स्थिरमानसः

२४

श्यामा
८५

अर्पणेनत्वत्पदे वैसमर्प्यमदनं नरं । स्त्रीभिर्मनोहरमुखैः प्रसूजयेत्सुखं चिरं
गलत्वंद्राक्षतस्मात्तुगृहीत्वा कुंडगोलकं । अर्चास्थापनमंत्राद्यचंदनादिषु यो
जयेत् । [illegible] शिवशक्तिसमायोगो योगएव न संशयः । सी
त्कारो मंत्रजापस्तु वदनं वंदनं भवेत् । आलिंगनं चवक्त्रस्त्री करस्पर्शः चुंबनं भवेत्
नखदंताघातान्यत्र पुष्पाणि विविधानि च । मत्थनं तत्परीणां विद्धि वीर्यपानो विस
र्जनं । [illegible]
अथ सामान्यसाधनं । तदुक्तं कालीतंत्रे । अथोच्यते दक्षिणाद्याः सामान्यसा
धनं प्रिये । कृतेनयेन विधिना त्वत्प्रसादेन महापदः । शिवाबलिस्तु दानत्वः स
र्वसिद्धीश्वरो भवेत् । महोत्पाते महारोगे महादोषे महाग्रहे । महापदि महा
युद्धे महाग्निग्रहसंकुले । महादारिद्र्यशमने महादुःखप्रधर्षणे । महाशां
ते महारण्ये महास्वस्त्ययने तथा । चोराग्निचारशमने क्रूरशत्रुनिवारणे । रा
जादिग्रहशांत्यर्थं राजक्रोधोपशांतये । तद्दाशिवबलिं यस्तु शिवायाः शिवमा
नये । सपापिष्ठो न लभ्येत कुलदेव्यास्तु पूजने । कुलीनानाम सामान्यं कु

लद्रुं परिपूजयेत् । कुलज्ञेषु प्रसन्नेषु कालिकासन्निधिर्भवेत् । अहो पुण्यवतां लो
के ज्ञानानि कुलदर्शनं । तेषां मध्ये च यः कोपि कुलदेवीं समर्चयेत् । कुलाचारवि
लीनो यः पूजयेत्कालिकां नरः । स स्वर्गमोक्षभागी च सम्यक्संपत् न संशयः । आयु
रारोग्यमैश्वर्यं बलं पुष्टिं महद्यशः । कवित्वं भुक्तिमुक्ती च कालिकापदसेवनात् । कु
लचूडामणौ च । कुलाचारकुलाष्टम्यां चतुर्दश्यां विशेषतः । योगिनीपूजनं तत्र प्र
धानं कुलपूजनं । यथा विष्णुतिथौ विष्णुः पूजितो वांछितप्रदः । तथा कुलतिथौ तु
गौः पूजिता वरदायिनी । अथ कुलावारादिनियमो यथा तदुक्तं यामले । रविः शुक्रो
गुरुः सौरिश्चत्वारश्चाकुलामताः । सोमः शुक्रौ कुलाख्यौ तु बुधवारः कुलाकुलः । द्विती
या दशमी षष्ठी कुलाकुलमुदाहृतं । कुलानि समधिष्ण्यानि शेषभान्यकुलानि च
तिथिवारे च नक्षत्रे अकुले स्थायिनो जयः । कुलाख्ये यायिनो नित्यं साम्यं चैव कु
लाकुले । एवं कुलवारादिकं दृष्ट्वा साधकः कर्म कुर्यादिति । अथ शिवाबलि
प्रकारः । तदुक्तं कुलचूडामणौ । बिल्वमूले हुंतरे वा श्मशाने वापि साधकः । मां
समधानं नैवेद्यं संध्याकाले निवेदयेत् । कालीकाली शिवजे ह्या तत्रो मा शिव

रूपिणी पशुरूपा समायाति परिवारगणैः सह शुक्लारोति यदि शेशानां शुख
शुनोरूपसत्स्वनं न देवमंगलं तस्य नान्यथा कुलदूषणं नित्यमन्नादिदानेन
यत्नतोषययेच्छिवां नित्यश्राद्धं यथा संप्रवादनं पितृतर्पणं तथैव कुलसे
वानां नित्यता कुलपूजने पशुरूपा शिवा देवी योनर्चयति निर्जरे शिवारावे
न तस्याशु सर्वं नश्यति निश्चितं जपपूजाविधानानि यत्किंचित्सुकृतानि च गृ
हीत्वा शापमादाय शिवारोदिति निर्जने एकया पूजया तेन शिवया देव भैरव
तत्रैव सर्वशक्तीनां प्रीतिः परमदुर्लभा पशुशक्तिः पक्षिशक्तिः नरशक्तिर्यथाक्रमात्
पूजनाद्धि गुणं कर्म सत्यगुणं साधयेत्ततः तेन सर्वप्रयत्नेन कर्तव्यं पूजनं महत्
राजादिभयसापन्ने देशे नगरे भयादिके शुभाशुभानि कर्माणि विचिंत्य बलिमाहरे
त् कुलाचारं दक्षिणाख्यं कथितं तव सुव्रत न कस्यचित्प्रवक्तव्यं यदीच्छेत् शुभमा
त्मनः निर्जने चैव कर्तव्यं न चैव जनसन्निधौ किं वा पशवजं गानि दर्शने नैव का
रयेत् पाताल मंडले वापि गह्वरे स्वनिर्जने निष्कंटके प्रस्तरे वापि कर्तव्यं न च
सन्निधौ कुलपुष्पं कुलद्रव्यं कुलध्यानं कुलं जपं गुरुं च कुलपत्नीं वापि कुलमा

लां कुलाकुलं कुलचक्रं कुलज्ञानं सर्वथा न प्रकाशयेत् प्रकाशात्सिद्धिहानिः स्यात्
प्रकाशं कथं वन पूजाकाले च देवेश यदि कोप्यत्र गच्छति दर्शयेद्वैष्णवीं मुद्रां विष्णु
न्यासं तथा स्तवं प्रकाशाद्यदि गुप्तिः स्यात्तत्प्रकाशात्मदूषणं गोत्राणां यदि व्यक्तिः स्या
त्तद्गुप्तिः सा विधीयते कदाचिदंगहानिस्तु न वा व्यक्तिः सुरेश्वरि कुलद्रव्यं समालोक्य
मंत्रं पठेत्संवरस्त्रियं दृष्ट्वा च भैरवीदेवि प्रणम्य विसृजेन्मनुं चौरविघ्नविनाशाय कु
लाचारसमृद्धये नमामि वरदे देवि मुंडमालाविभूषिते रक्तधारासमाकीर्णे चन्द्रले
खां नमाम्यहं सर्वविघ्नहरे देवि नमस्ते हरवल्लभे एतेषां दर्शने नैव यदि नैवं प्र
कुर्वते शक्तिमंत्रं पुरस्कृत्य तस्य सिद्धिः न जायते एतेषां मारणोच्चाटहिंसने वा गभ
वादिभिः क्रियते यदि पापात्मा सद्भक्तः स कथं भवेत् प्रधानीशा समुद्भूता एताः कु
लनटस्त्रियः डाकिन्यश्च तथा सर्वाः सदेशाः शृणु भैरव तद्बुसिद्धिसमायोगात्रा
किनीहिंसनं यदि अथवा दानवानां च भद्रज्ञानां विशेषतः वटुकानां भैरवानां
तस्य सिद्धिर्न जायते [illegible]
अथ पुरश्चरणं पुरश्चरणविचारातु लिख्यते [illegible] अ

श्यामा
८७

ध्यानः संप्रवक्ष्यामि गुरुसिद्धिपुरस्सरं रहस्यं मंत्रसिद्धेस्तु पुरश्चर्यादिकं विना
गोपितं कोटिशास्त्रेषु इदानीं प्रकटीकृतं एवं ज्ञात्वा विशेषज्ञो गोपयेत्स्त्रीजयेम
म एतत्प्रकाशनाल्लोके महाहानिः पदे पदे शिवशिरश्शिरसि नगांडं पंच सांत्यस्तु
शोधं बुद्धिनयसिदमस्य वैं बीजंतु प्रथमायाः स्वाणसपिरवसमणीनां मंडलान्तविंभा
व्यानपयनितुरादिहं वादिराज्ञायगैसः सन्नयनिवुधवर्गा स्वादिराज्ञास्त्रिवादेव
शयनिरमणीनां चित्तचौरश्शिरासु: केवयनिव) विराड्भैरप्प दृष्टं स्तुकामस्य सधुमनि
शुपिसिद्धिर्जीयते नस्पृतु सः अयमसमयाचारः स्वपुत्रं रहस्यं मे समयाचार
हं भवं येनयेनान सिद्धांति जन्मकोटिसहस्रशः मानवाः कुलशास्त्राणां कुला
चारानुचारिणां उदारचित्तः सर्वत्र वैमवाचारतत्परः पर्वते निर्जने वापि विपि
नेश्वत्यमंडले चतुष्पथे कुलागारे श्मशाने वापि साधकः ध्यात्वा स्यात्वा सतुंड
मानुत्थागत्वे यथासुखं गृह्णीदपमहाकालीं नमस्कुर्याद्दलन्वितं दोमंकरी
नाथाविदपडं कुर्वीय सदृतिकां कुकुटं स्तुनकं काकं चैसमाडीर मेवच नमो
देवि महाचंडि मुक्तकेशिवलिप्रिये कुलाचारप्रसन्नास्ये नमस्ते शंकरप्रिये

श्मशानं च शवं हस्ता सदक्षिणं मनुमूलतः प्रणम्य नेन मंत्रेण मंत्री सुखमवाप्नु
यात् घोरदंष्ट्रे कटोरा विकिटि शहूप्रमाविणि घोररावे करालास्ये नमस्ते
चित्तिवासिनि रक्तपुष्पं तथा वस्त्रं विलोक्य त्रिपुरांबिका प्रणमेद्दंडवद्भूमा
विति मंत्रं पठेन्नरः बंधूकपुष्पसंकाशे त्रिपुरे भयनाशिनि भाग्योदयसमु
त्पन्ने नमस्तेवरवर्णिनि कृष्णपुष्पं तथा वस्त्रं राज्ञां नेत्राजपुत्रकं) हरस्पश्चर
श्मशाने ताणि फलकावीरमस्तकान् महिषं कुलदेवं च महिषघ्नि मनोस्तुते
श्रथ स्तुतिः कुलयुवतिषु योनौ मंत्रवर्णाश्चिलिखामि निगमसमयवर्णान्ध्रु
पूदोषादिदुष्टान् विदितगुरुकुलानामाज्ञनोसिर्विधिज्ञो मत्रु पुटितपदीया
साधयेत्कृतिचेतः कुलपथमनुसंध्यासिनायांच सौगिवजनतिजनोयसर्पं
येनीर्यतोयैः रुचिरतरसुपुष्पैर्गंधमाल्यानुलेपैर विनययुवतिवेशस्त्वाद्विया
ध्याय मैसः परिचरति समंतैर्मीसमस्तवैंः समस्तैस्तवपरिशिरज्जालैर्यौनिच
क्ते सुक्तसुकृत सुविमलकुलजानां बालतुलयावद्दिर्गांच स्वयमपरितिविताः
दीमयेद्योगिनीनां पशुरिपुकुलचक्रं संस्पृशन्नप्पशाखां युवतिरुचिर

९२

नाथः पापहीनः सुखेशः कुलपतिकुलनाथो योजपित्वा तदानीमनुपठति
विश्वं पयो जपेन द्रुहितस्य: जननितचकलानां कोविदः कामरूपः कुसुमगिर
हितविज्ञः सांलिखेन्नातियांचे विगतभयविवादश्चांगजालः सुधांशुः स्त
वनविमलचित्तो बीजमुद्धृत्य शक्तिं यदि जपति मदं तर्मी वमा साधु सद्यः
सुरनगरगतैस्तैः सिद्धवर्यैः प्रहृष्टः शिवसुतुसमदष्टं थीशक्तियुक्तो सुसिद्ध
हरिहरचतुरास्यस्वामिस्थूतं प्रशास्तं परमपुरुषसंज्ञा सोमसूक्ष्मकामिनीना
मपि पतिरिव वाचां श्रीपतिः सार्वभौमः भृगुसदक्कविनाथः कामबीजेन
दग्रे भुवनभयविनाशी सोमिनीयो जपित्वा जपति यदि सहस्रं चिन्तयेत
वीरसिंहः कुलयुवतिकुलीनः सोमसूक्ष्मकामभावात् मदकमलविनोदः
शक्तिबीजं त्रियोऽपि विधिहरिहररूपः स्पानदृष्टिर्वा कुवीरः विधुकुलहरिण
चीलो वनं भोजबिम्बस्परसभजननतिकेशा चूर्णं डिमानोन्मनापः शिवसुतुम
दश्लोले ... मज्जति यदि गुरूणं वक्त्रं शूलं विमुग्ध त्रिधिपतिरपि नाथो योगीः
पतिः शुद्धचेता यदि भवति तदेन त्वत्स्वरूपं पतित्वं चरणारणनवद्या

ध्याण त्रिद्वा विवर्डां तदुपरि मृगचिह्नं राजतेन द्भवामाः लिखन मनुवराणां मो
दादानैकदत्तः सदसदसचधर्मैः सोमसूक्ष्मं चरातः यमलशिरसि धर्मं वा
धिराजं सुतं त्रैस्तवनशाननियुक्तं बीजमेन द्भवान्याः द्विजयमपि विमानेव
त्रैमीशो महेशः किमिह कमलजन्मा सोऽनुमीशो न विष्णुः इह भजति यदन्तं
मंत्रराजं सवागमीमज्जति जननिजं गुः पादपद्मोपभोक्ता स्तजति परपुमांसं
नीदृशं स्थापिकालेन खलुभुविकदाचिद्धायते के मर्मवद्धः विहितगुरुमुखा
द्या.. पशोवानिखिलमपि स्तुबुद्धा प्यापकस्मादकस्मात् सुररिपुपुरपा
रे मोदचार्या द्विपारे परमपदविलीनः सर्वसौभाग्यभोगैः अनलपुरविमा
ने कालिकावद्धबीजं तदपि यदि विदध्याद्धि स्तुदं तवर्णां नयनयुगनकारं
मसौकेनामयुक्तं तदनुविकटदंष्ट्रासोन्नतं बीजयुक्तं यदि जपति समस्तं गु
ह्यगुह्यानि गुह्यं त्रिजगति गमिहासौके न लभ्यन्नर्विचित् कुमसहितमशर्वं
सर्वमेवानुवर्त्यं मनुनपरमवाच्यं मस्यमध्यस्वरूपं मज्जति यदि विदान्या
त्वं दत्पो मनस्वीरतिमवमपारं चण्डिकानुग्रहेण अन्नितेकथितं सर्वं रह

श्यामा
८९

स्यपरमाद्भुतं यथाप्रक्रमतो लोके साधकः किं न साधयेत् इति श्रीश्यामारह
स्ये पूर्णानंदविरचिते एकादशः परिच्छेदः ११ अथान्यप्रयोगो लिख्यते तत्र
कालीतंत्रे अथवान्यविधिं वक्ष्ये येन सर्वत्र सर्वगः साधकः साधयेत्सि
द्धिं देवानामपि दुर्लभं कुलाचारं पुरस्कृत्य मायाहृद्बीजयोर्जपेन्नरः अयुतैकप्र
मार्णेन साधकः स्थिरमानसः केवलं तु प्रभावेन सत्यं विद्यानिधिर्भवेत् सं
सक्ताः प्राकृताः शास्त्रा लौकिका वैदिकास्तथा वशमायांति ते सर्वे साधकस्य न
चान्यथा अथवा मुक्तकेशाग्रे हविर्भुक्त्वा तु संयुतः प्रजप्यादयुतं प्राज्ञ
एतद्देवफलं लभेत् नग्नां वरस्त्रियं पश्यन्नयुतं यस्तु साधकः प्रजपेत्स भवे
त्सद्यो विद्यायां वक्तुमः स्वयं तस्य दर्शनमात्रेण वादिनः कुंठतां गताः गद्य
पद्यमयी वाणी सभायां तस्य जायते गेहे तुष्टास्तु धियः सर्वे प्रणमंति सुदान्वि
ताः तस्य वाक्यपरिचर्याक्रीडामवतिवाग्मिनः अथवा मुक्तकेशाग्रे हविष्या
शनयेन्नरः प्रजपेदयुतं तस्य दर्शप्रमितिनिधिः स्मृतः धनकामस्तु यो वि
द्याकामहदैश्वर्यकामुकः कृत्स्नपातिस्तसोयस्तोभाविरंतुकामयेन्नरः अष्टो

त्तरशतं जप्त्वा फलमाप्नोत्यन्यथा विन्नु मैथुनं यः प्रयत्नेन सत्तु सर्वफलं लभेत्
लताः तेषु तत्र सुवंशमहापातकमुक्तये लतायदि नहे स्वर्गे तदा मस्तास्य यत्नतः
सतु स्थापयेज्जपेन्मंत्री धर्मकामार्थसिद्धये तासां प्रहारं निंदां च कौटिल्यमप्रियं त
था सर्वथा च न कर्तव्यमन्यथा सिद्धिरोधकृत् स्त्रियो देवाः स्त्रियः प्राणाः स्त्रिय ए
व हि भूषणं स्त्रीसंगिना सदा भाव्यमन्यथा स्वस्त्रियामपि विपरीतरतासक्तामा
विभाव्य हृदयोपरि तद्वक्त्राववृत्तं तुष्यं तद्वक्त्रावचिंतं पयः तद्वक्त्रारविंदमो [illegible]
देवतास्योनिवेदयेत् महाचीनक्रमलताविष्टितः साधकोत्तमः रात्रौ यदित
पेन्मंत्रं सैव लल्पालताभवेत् महाचीनक्रमलताविष्टेन न चयस्य तं तस्यापि
षोडशांशेन तुलनां नार्हति नेशवः शवासनादिकफलं लतागेहप्रवेशनं अथ
विशेषो यथा तदुक्तं कुलचूडामणौ रजस्वलां समालोक्य तन्मूले ष्टिदेवतां प्र
जपित्वा महारात्रौ प्रत्यहं पूजयेन्नरं लक्षपीठफलं देवि लभते नात्र संशयः वे
तालपादुकासिद्धिं खड्गसिद्धिं तथैव च अंजनं तिलकं गुप्तिं साधयेत्साधकोत्तमः
प्रतिदिनमष्टोत्तरसहस्रं प्रजपेदित्यर्थः तदुक्तं तंत्रचूडामणौ यत्र जपेच

पर्वत तनमडला इातत्पथः

श्यामा
९०

होमे च संख्या नोक्ता मनीषिभिः तत्रायं गणना प्रोक्ता अष्टोत्तरसहस्रकं गंध
वृतं त्रेपि इष्टश्रीमूलमन्त्रं देवीरूपसहस्रं यदि नित्यशः तदा वादी स्वसिद्धांतहृतः
सिद्धिफलं विशेषतः पर्वते हस्तमारोप्य निर्भयः शांतमानसः कवितां लभते सोपि
अमृतत्वं च गच्छति महाचीनक्रमे देवी ध्यात्वा तत्र प्रपूजयेत् च तद्भूमोद्भवपुष्पै
ए पूजयेद्भक्तिभावतः सम्भवेत्कुलदेवस्य कुलक्रमगतः सदा वृक्षं तत्र रोमहाकु
ले देवी ध्यात्वा यथाविधिः तत्सुधारसधाराभिः तर्पयेत्पितृकानने महाचीनक्र
मलग्नावेष्टितः साधकोत्तमः रात्रौ यदि जपेन्मंत्रं शैवकल्पलता भवेत् तिथिक्र
मेण संख्याभिः लताभिः वेष्टितो यदि तदा मासेन सिद्धिः स्यात्सहस्रं जपमानतः
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां द्विगुणं यदि द्वे जपेत् तदा सद्यः सती सिद्धिर्देवानामपि दुर्लभा
अथ निशायां दीक्षितां कुलनायिकां समानीय कामाख्या मुखं व्यापकन्यासं तं
तस्या गात्रे विधाय देवीकोटादिपीठे वादौ पीठं संपूज्य मूलदेवीं पूजयेत् त
त्रोत्कुलस्य [illegible] आनीय देवीं तद्गात्रे व्यापकं विन्यसेत्ततः प्रथमं साध
कः श्रेष्ठे देवीरूपस्य मस्तके पादयुगोपरीत्यर्थः विलिख्य यंत्रं पूर्वोक्तं

पूजयेत्कुलनायकान् पीठदेवीं प्रथमे पुष्पैर्जायेत्वकुपुष्पकैः महाभागं तत्रो
मूलदेवीमावरणैस्सह लटौकं तत्र जप्त्वा तु उड्डियानं ततो विशेषतः तत्पीठे योनि
मुद्राख्याप्य जप्त्वा ततो जपेत् निलेष्टदेवमंत्रं तत्र जपेत्सदा समाहितः उड्डियाने
ऊरुयुग्मसित्यर्थः कामरूपे ततो गत्वा ततः काम्यजनीयजेत् जालंधरं ततो रा
त्रौ कामाख्यां प्रथमे ततः कामरूपे जपनि मुखेडत्यर्थः ततो जालंधरे गत्वा पूर्णे
शौ प्रथमं यजेत् तत्रापि लसमानेन जप्त्वा मंत्रं समाहितः जालंधरे स्तनयुगेडत्य
र्थः ततः पूर्णगिरौ गत्वा यजेच्चंडीं ततो जपेत् पूर्णगिरौ शिरसीत्यर्थः जपेदिति
मूलदेवीं सावरणां संपूज्य प्रजपेदित्यर्थः कामरूपं ततो देवं कामाख्यां प्रथमं यजे
त् कामरूपं ततो बिंदुचक्रं ततो डत्यर्थः एवं पीठेश्वरीं जप्त्वा पूजयेदिष्टदेवतां
सम्पूपीठे समूलं तां जप्त्वा रात्रौ समाहितः संस्थाप्य पूर्णौ पुनः इष्टं कालि देवि कुलोत्तमे
एवं संतेविसृजं तं च स्वनामगोत्रजन्मने तवेष्टदेवतेवाहं च एष्वरमुत्तमं त
तः भणप्यदे वेश्मी [illegible] यद्येवं नैव सा देवी पुनः पूर्वोक्तमाचरेत्
सर्वाभिः तः कुलाचारपरिचर्यापरायणः अथ सर्वेषु पीठेषु यजेत्महिषम

श्यामा
६१

र्दिनी ततः प्रसन्नात्मा वतिस्थैर्य कुलचरप्रिया नमोत्र माहात्म्यमंत्रं सर्वसिद्धीश्वरीम
वेत् श्रीमच्छ्रीपूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये ह्यष्टाद्याः परिच्छेदः २२
अथ तंत्रेषु गौरवमयात्महाभागादिदेवीपीठक्रमो न लिखितः किंतु महिषम
र्दिनीपूजाप्रागसत्त्वात्तत्क्रमो लिख्यते तत्र तंत्रे कुलार्णवे डामरे भैरव उवाच
मातुः महिषमर्दिन्याः संकेतं कथयस्व नः कुलाचारस्य संसिद्धौ भुक्तिमुक्तिप्र
सिद्धये श्रीदेव्युवाच सृष्टिस्थितिविनाशानामादिभूता महेश्वरी गोप्यास
र्वप्रयत्नेन शृणु तां कथयामि ते त्रैलोक्यबीजमध्यगां मे संबोधनपदं ततः सृष्टि
संहारकी वर्णो विद्या महिषमर्दिनी अस्यार्थः मदनेति पुः शक्तिबीजान्ते महि
षमर्दिनीपदमभिलिख्य वह्निजायामुद्धरेत् ह्रीं महिषमर्दिनि स्वाहा अ
ष्टाक्षरा देवी सृष्टिस्थितिविनाशिनी सर्वदेवमयी सिद्धिर्बीजरूपा सना
तनी नवरत्नेषु चिन्तवतो व्याकथिता सिद्धिदायिनी अस्यं तनु गुरुमन्त्राय स्थु
ज्ञाय यदि कथ्यते तदा प्रहवर्णादान बीजानामधिसाधनं साधारणीस्त्रा
णविद्या हृल्लेखा सिद्धिगोचरा एतन्मन्त्रं सर्वसिद्धिमा देवी गुरुसिद्धिविनाशिनी

विशेषतः कलियुगे महासिद्धौघदायिनी युगाणां कुलनायानां महाशापप्र
दायिनी तस्मात्सर्वप्रयत्नेन गोपनीयं न वाचयेत् अथास्याः पूजाक्रमः
प्रातः कृत्यादिस्नानान्तं विधाय द्वारदेवताः पूजयेत् तदुक्तं गौतमे ऊर्ध्वो
द्वारके विघ्नं महालक्ष्मी सरस्वती तमो दक्षिणशाखायां विघ्नं देवेशमस्य
या उभयोः पार्श्वयोर्गंगायमुने पूजयेद्वारिभिः देहल्यामर्चयेदस्त्रं प्रति
हारसितिं मातृ ततः त्रिविधविघ्नोत्सारणमासनः स्थापनं भूतशुद्ध्यादि प्रा
णायामादिकं च कृत्वा ऋष्यादिन्यासं कुर्यात् तदुक्तं डामरे नारदोऽस्य
ऋषिः प्रोक्तो छंदो गायत्रमीरितं देवता महिषघ्नी यं पूर्वबीजं परापरा अ
त्रायं क्रमः नारद ऋषिः गायत्रं छन्दः श्रीमहिषमर्दिनी देवता ह्रीं बीजं
स्वाहा शक्तिः महिषमर्दिनी कीलकं चतुर्वर्गसिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः त
तः करांगन्यासं कुर्याद्यथा ओं महिषहिंसके हुं फट् अंगुष्ठाभ्यां नमः ओं
महिषशोषणि हुं फट् तर्जनीभ्यां नमः ओं महिषछेदके हुं फट् मध्यमाभ्यां
वषट् ओं महिषं हन हन हुं फट् अनामिकाभ्यां हुं ओं महिषमर्दिनि हुं फट्

६०
श्यामा

श्यामा
९२

कनिष्ठाभ्यां वौषट् इतिविन्यस्यैवं पंचांगेष्वंगन्यासं कृत्वा ऊर्ध्वतालत्रयं द
शदिग्बंधनं कुर्यात् तत्रमंत्रो यथा ओं महिषमर्दिनि हूं फट् हृदयायनमो
हृदि ओं महिष हूं फट् शिरसीरितं ओं महिषं होषय हूं फट् शिखामंत्रः
प्रकीर्तितः ओं महिषं हन हन हूं फट् कवचमीरितं महिषमर्दिनि हूं फट्
तदस्त्रार्च्यं च भैरवं ततः पूर्ववन्मातृकान्यासं कृत्वा कुलकुसुमा
दिनाष्टत्रषोडशकेवाष्टयुग्मेवत्र चतुर्द्वारकर्णिकास्थबीजात्मकं यंत्रं निर्मा
यपरतः सिंहासने संस्थाप्य तत्राधारशक्त्यादिपीठदेवताः संपूज्य पूर्वव
दर्घ्यस्थापनादिकं कृत्वा देवीं ध्यायेत् तद्ध्यानं यथा ध्यायेत्कालीं महादे
त्यपुञ्जागारसहोन्मुखी दक्षिणे चक्रखड्गे च बाणं शूलं तथैव च वामे शंखं
तथा चर्म धनुस्तर्जनमेव च बिभ्रती बाहुभिर्देवी महासिर्महिषमर्दिनी
पीतांबरधरां पीनोच्चत्रपयोधरां जटामुकुटशोभाढ्यां पिनद्धमुमिसु
खावहां एवं ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूज्य आवाहनादिकं कृत्वा षोडशो
पचारैः संपूज्य अंगमंत्रैरंगानि संपूज्य गुरुं परमेष्ठिगुरुं चाथ पाद्यमादी

श्वर्यं च संपूज्य पूर्वाद्यष्टदले ओं आं दुर्गायै नमः ईं वरवर्णिन्यै नमः ऊं
आर्यायै नमः एं कनकप्रभायै नमः ऐं कृत्तिकायै नमः इति पूजयेत् त
दुक्तं तंत्रांतरे आदौ दुर्गां ततो वरवर्णिनी मार्यिकाद्वयं कनकप्रभां चैव कृ
त्तिकामभयप्रदां कल्याणीं च स्तुपांच यजेत्पूर्वादितः सुधीः कुलचूडामणौ
अष्टपत्रे यजेद्देवीं दुर्गाद्या दीर्घसर्विकाः दीर्घशब्देनात्र परिभाषिकाग्रहणं
तेन आ ई ऊ ए ऐ ओ औ अं इत्याष्टासिरितिशारदाटीकाकारेणोक्तमिति त
तो देव्याः दक्षोर्ध्वहस्ते यं चक्राय नमः ईं खड्गाय लं बाणाय वं शूलाय शं
शंखाय चं चर्मणे सं धनुषे हं तर्जन्यायनमः इत्यनेन पूजयेत् इति ततो
दलबाह्ये पूर्ववज्जयाद्यष्टशक्तीः संपूज्य चतुरस्रे पूर्वादिक्रमेण लोकपा
लान् तद्बहिस्तदस्त्राणि पूजयेत् तदुक्तं कुलचूडामणौ वृत्ताग्रेणाद्यास्त्रगः
पश्चाल्लोकपालांस्ततो बहिः तदस्त्राणि ततो मंत्री प्रयोगं च समाचरेत् ततः
पुनर्देवीं संपूज्य यथाशक्ति जपं कृत्वा अर्घ्यजलपुष्पाभ्यां गुह्यातिगुह्यमंत्रे
ण देव्या वामकरे जपं समर्प्य स्तुतिं कृत्वा प्रदक्षिणं साष्टांगप्रणामं विधा

श्यामा
९३

यदेवीस्वहृदि विसर्जयेत् अथ पुरश्चरणप्रयोगो यथा अष्टलक्षं जपेन्मं
त्रीतद्दशांशात्तिलैर्होमयन्तः अथ होमदशांशं तर्पणं तद्दशांशाभिषेकं तद्द
शांशं ब्राह्मणभोजनमिदं पुरश्चरणं गच्छात् अथ होमद्रव्यनियमो यथा
वशयेत्तिलपुष्पेण नरान्नरपतीनपि सिद्धार्थैर्जुहुयान्मंत्री रोगान्मुच्येत तत
क्षणात् पद्मैर्हुत्वाप्नुयाल्लक्ष्मीं वाग्देवीसिद्धिमाप्नुयात् पलाशकुसुमैः हुतैः
धान्यैर्धनश्रियं लभेत् काकपक्षकृतो होमो द्वेषं वितनुते रणे मरीचहो
मैर्मरणं रिपुराप्नोति सर्वथा दुष्टाभिचारकृत्यादीन् प्याच्चा देवी विनाशयेत्
कुलचूडामणौ च प्रयोगहोमसमये सहस्रं च स्तुसंमितं एतद्विद्यामहावि
द्यानदेयाय स्य वास्य चित् यदि मोहवशाद्द्यात्कुलदेवीकुलोत्तमैः दीक्षि
ता कुलजातिस्तु सिद्धये सेवनान्यथा अथास्याः स्तुतिः तदुक्तं कुलचूडाम
णौ भैरवउवाच मध्ये त्रैवर चंडिकोत्कूर्त्तिं तु कराचारे प्रचंड स्वरे स्वैरं दार
य मंवद्धः खसकलं शाप्यं तु सर्वापदः तेनाहं निरुपद्रवस्तव परं श्रीपादप
द्मा टवीं प्राप्तानं तर पांतयेममस नोहंसः चिरं नंदतु १ हित्वा चंडिहि

रण्यदारणपटुश्चोद्दाम दंतावलि स्फूर्जत्तं प्रसुमेरुसोदरसटारोपं नृसिंहस्व
रामान्तस्त्वपस्त्रु पापशमोषणपटु श्रीपादसंसेविनी होवं नैकविवैरिणां किमरिभि
र्भीतिर्भवेत्कोविनः २ चंडित्वद्विषयां तरस्तारपदं योवां तरेचेदनं तत्रत्यं पुरु
षमद्भुत्य तुरगं तं वृत्तादि विमोहयते तस्माद्देवि समस्तदैवतसुधा सारैव पाम
स्तुरस्त्री मत्पादपयोजचुंबनपरं मामद्य संभावय ३ मच्चिदायदि वास्तु स्व
कुलपथाचाराद्दरं मास्तु वा कीर्तिः केशव कौशिकार्चनपरी नैवास्तु संपद्विधिः
मातर्ब्रह्महरिस्मरारिमुकुटश्रुश्रेण्या रिसेवास्पद श्रीमत्पादपयोजचिंतनविधौचि
त्ते स्यादैवास्तु नः ४ निर्दिष्टोस्मि यदि त्वदीयपदयुक् सर्वापराभावना निर्दिष्टस्त
तदासमासि विमलं विद्या स्तुसिद्ध्यादिना तस्माद्देवि कृपामवांचितततं श्रीपादप
द्मद्वयी मच्चित्ते सततं सपदं प्रसरतु प्राणे स्वविक्षप्यतां ५ आम्नानंपरि रम्य ऋसत
पतिरप्युन्मादमासादितः स्मारंजीवनरत्नतोसचसचरन्नी नैवाभिविश्वद्रुमं शुः दे
वाद्धि त्वगतं वदं छंदनवनप्राशस्त्वगर्वास्तुतं ध्याध्यो स्तुर्गीमवत्पदैककमलामोदेत
नास्वादितः ६ आकुमोजरनादि मोहजलधि व्याहारवद्माखिलब्रह्मानंद

श्यामा
२४

रसागिरे कविवशस्त्वां नौक्यवे माहेशि अस्माकं स्फुरदिंदनिर्भरमनस्तापापनिस्तनद
मस्त्रीमद्वनिरसाभिदुर्दिनपरेषाद्दः सदा सर्वेतु ७ त्वत्पाद स्फुरदंशुजाल ज्ञ्र
बालेंदायुकोटि स्फुलत्कांतिमंडीनविसापिद्विमेलविद्यानंद त्र्यं दैवतं सर्गास्थि
तान्तस्थितिगिविग्रहे स्पृष्टिं पुनः स्पृत्तपने प्रोद्भिन्नांजननीलनीरदमहद्दिने सदैवा
स्तुनः ८ यं श्रुत्वा महिष छुलमिलितसभंडी प्रिधावत्स्फुलन्ध जगतः प्रस
त्नमनस्तनशिवोदेत्यं समालंभते साडुगींभवदुर्गदुर्गमिदुरालंबांतकत्रास
नीद्दम्पदैवतवेरिदारणपटुडीयाजयाह्लादिनी ९ क्वणत्खेटकचाम
रांचलचलद्वक्रणद्योवीधरः स्फुडीतुल्पशिलीमुखोद्भूलदलांकैत्यादिनामा
युधी संस्कारान्परिसर्पिवर्गिनशिवसादोपद्रुहादिवज्रद्यच्चंडविखंडिना
खिललसत्कुंजाद्यपाशोज्ज्वले १० कांचित्कर्षविरामकालकलितप्रोद्दा
मसंसारकौमाद्यमाहित्वमिर्यगाननशिरः शृंगांतरालस्थले वस्त्वंतवस्तुपत्र
मध्यकलितैरवाच्यनौमाद्यजहसैच्चाकेरणंगनेरणमुदाद्दृष्टीयमानांस्म
रेत् ११ ऊर्ध्वाधःक्रमसव्यवामकरयोश्चक्रेवरंकर्त्रिकां खेटं बाणधनु

स्त्रिरस्थलमयहस्तपुरांदधानांशिवां श्यामांनीलघनोरुकेशवलसत्प्रोद्दंड
कूटस्फुलद्धीरास्फालललसत्करालवदनां घोराट्टहासोज्ज्वलां १२ एवं येनव
देविमूर्तिमनघां ध्यायंति दुर्गादिभिः शक्त्याद्यैरपि सद्विजांपरशुरघोमादिकं जैव
ते शतशत्रुजयः सदर्थविधिनाकाव्यामृताकर्षणस्तंभोच्चाटनमारणादिक
त्रिनांते वांस्वयंजायते १३ स्तोत्रं तेचरणारविंदयुगलध्यानावधानान्वया
त्सत्रोद्धारकुलोपचाररचितं सद्वोपचारं यदि यश्चैवं जपतं त्रिदेविजगरसा
श्रीमोदकामोदयस्तेषां हस्तगतामवंत्रिजगतांसाम्राज्यसंपत्तय १४
इति श्रीसृष्टिर्नंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये द्वादशः परिच्छेदः १२
अथ नीलक्रमः मद्वंतेनीलसरस्वतीतंत्रे महानीलक्रमं देवमुनिगंगस्का
शयेत् कथयस्व महादेव सर्वसिद्धिप्रदं महत् श्रीभैरव: सर्वसिद्धिप्रदं दे
वि सर्वेषामपि दुर्लभं सर्वसिद्धिमयं साक्षात्सर्वदेवनमस्कृतं सर्वपापहं
देवेहि सर्वरोगविनाशनं ब्रह्मविष्णुशिवादीनां दिक्पालानां च भामिनि भैरवा
णां च सर्वेषां गंधर्वाणां च योगिनां नानासिद्धिप्रदं देवि वीरसाधनवर्जितं

श्यामा
८५

महाबलो महाबुद्धिः महासाहसिकः शुचिः महायज्ञोदयावांश्च सर्वभूतहितेर
तः तेषां हन्ते महादेवि कथितं नीलसाधनं अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पक्षयोरुभ
योरपि कृष्णपक्षे विशेषेण साधयेदनयाहितं सोमवारे निशायां यामे या
मे च भामिनि तदर्धांशं परे तत्र पशुनोपकरणं बलिं सामिषान्नं गुडं चैव सु
रापायसपिष्टकं नानाफलं च नैवेद्यं सव्वसव्वकल्पोक्तसाधितं चितास्थाने स
मानीय सुहृद्भिः शस्त्रपाणिभिः समानगुणसंपन्नैः साधयेद्धीमभीः स्वयं पू
र्वद्वारे चतुर्दिक्षु देवताध्यानतत्परः भीतश्चेत्साधकस्तत्र चतुर्दिक्षु च साधकः
नोचेत्स्वयं केवलोसौ भैरवः परिकीर्तितः वस्त्रालंकारभूषाद्यैः भूषितः सर्वसं
मुखः अस्त्रोनमूलमंत्रेण प्रोक्षणं यागभूमिषु गुरुपादरजो ध्यात्वा गणे
शं वटुकं ततः योगिनीमातृकां चैव वामपादपुरःसरः ये चात्र संस्थिता देवा
राक्षसाश्च भयानकः पिशाचाः सिद्धयक्षाश्च गंधर्वाप्सरसो गणाः योगिन्यो
मातरो भूताविद्युदः खेचरस्त्रियः सिद्धिदाताम भवंत्वत्र तथा च मम रक्षकः
प्रणम्य मनुनानेन पुष्पांजलित्रयं क्षिपेत् श्मशानाधिपतिं पश्चाद्भैरवं का

लभैरवं महाकालं यजेत्पश्चात्पूर्वादिकचतुष्टये पाद्यादिभिश्च मंत्रज्ञो बलिं प
श्चान्निवेदयेत् शक्तिबीजं नमः पश्चात् श्मशानाधिपतये एं हुं मंत्रं सामिषान्नं
बलिं गृह्ण पदं नमः गृह्ण गृह्ण पदं हूं हूं विघ्ननिवारणं नमः कुरुद्वयं नमः सिद्धिं प्र
यच्छ स्वाहयाश्रितं पुनराद्येन मनुना प्रथमो बलिरीरितः मायां तं भैरवाय प
श्चाद्भयानकनमः परं पूर्ववद्बलिमुच्चार्य दक्षिणे बलिमाहरेत् हुं मंत्रेण च महा
कालाय पश्चात्पूर्ववदुच्चरेत् पश्चिमे कालदेवाय प्रणवाद्येन कल्पयेत् शं बीजे
कालशत्रुं तं भैरवे निनमः परं श्मशानाधिपतये एवं पूर्ववच्चोत्तरे हरेत् चिताम
ध्ये तयोर्दद्याद्बलित्रयमनुत्तमं कालरात्रि महाकालि प्रस्फुरद्घोरनिःस्वने गृ
हाण मे बलिं मातर्देहि सिद्धिमनुत्तमं कालिकायै बलिं दत्वा भूतनाथाय दापयेत्
शक्तिं ते भूतशक्तिं ते श्मशानाधिपतये पि प्रणवाद्येन मनुना दापयेद्बलिमुत्तमं
हुं मंत्रे सर्वगणनाथाय ते चाधिपतये च श्मशानमस्तके दत्वा पूर्ववच्च समुद्धरेत्
नाराद्येन बलिं दत्वा पंचगव्येन सुंदरि त्र्यं ते संप्रोक्षणं कृत्वा तत्र पीठमनुं न्य
सेत् पीठमास्तीर्य तस्मिंश्चैव वज्रवीरासनं नमः वीरासनेन देवेशि रक्षां तत्र प्र

दुपा॰मा॰
२६

कल्पयेत् कूर्चयुग्मद्वयं ॥ नमो युग्मं ततः परं कालिके घोरदंष्ट्रे च प्रचंडे चंड
नायिके दानवान्दारयेत्युक्त्वा हनद्वितयं ततः शवशरीर महाविघ्नं छेदय
द्वितयं ततः द्विठांतो वर्ममंत्रो वीरानंदमनुर्मतः अनेन मंत्रितं लोष्टं दश
दिक्षु विनिक्षिपेत् तत्क्षेपे भैरवः क्रुद्धो न विघ्नैः परिभूयते यदि प्रमादाद्देवेशि
साधको भयविह्वलः ततः तैस्तैः सुदुर्गैः रक्षितो नाभिभूयते अर्कतूलसितकर्प
रस्थूलनिर्मितवर्तिकं प्रदीपं तत्र संस्थाप्य प्रज्वाल्य तत्र प्रयोजयेत् हृते तस्मिन्महा
दीपे विघ्नैश्च परिभूयते तत्तत्कल्पविधानेन भस्मजप्यादिकं चरेत् बोधवक्त्र
कं वा पिबिन्सपते जपयेत्ततः मंत्रध्यानपरो भूत्वा जपेन्मंत्रमनन्यधीः एका
क्षरी यदि भवेद्दिक्षु सहस्रं तु जपेत् द्व्यक्षरी चाष्टसाहस्रं त्र्यक्षरी चायुतार्धकं
अतः परं तु मंत्रश्च गायत्र्येकसहस्रकं निशायां वा समारभ्य उदयांतं समाचरेत्
अन्यानपि ततः पंचोपचारेण पुरतो देवमर्चयेत् निमील्य चक्षुषी पश्चाद्दर्श
कर्णौ नेत्रे च वस्त्रेणावेष्टयेत् ततो धरातलपर्यंतं यदि किंचित्प्रलक्ष्यते जयदुर्गा
मनुनाक्षीं तेनैव सर्षपान् क्षिपेत् अथ जयदुर्गामंत्रो यथा [illegible]

तारो दुर्गे युगं रक्षणं तेऽन्तं समलोचनं द्विठांतो जयदुर्गेयं विद्या वै द्वादशाक्षरी
ॐ नीलोत्पलसमदेवप्राणे महतल्पभिकारकः पिवतेन सर्वदा भावं मत्र्यानां मम रक्षा
से भूतप्रेतपिशाचानां विघ्नेषु गणेशकारकः डाकिनीशाकिनीलानाम्च तुभ्यं गो
शिवादितः ततः सप्तपदं गत्वा पुनस्तत्रैव संस्मरेत् देवमेतद्धि संशयं भूत
येन्मृतु मुत्तमं निर्भयः प्रजपेद्यावत्सिद्धिभाग्भवतेनरः ततः संकल्पं कारयित्वा
वरयेद्द्विजमुत्तमं यदा बलिं प्रार्थयते नरं वृद्धतरमेव वा दिनांतरे प्रदास्यामि
स्त्रीहत्यास्वरुद्धंतृजेत् परेद्युः च ततो दद्यात्स्पष्टेन नरं वृद्धतरान् यथोक्तचोथा
त्थोभवो वेत्यर्थः तदुक्तं तंत्रांतरे यवक्षोदमयं वापि पिष्टालिक्षोदमयं तथा
चंद्रहासेन विधिवत्तत्तन्मंत्रेण घातयेत् चंद्रहासेनेति अर्धचंद्राकृतिखड्गे
नेत्यर्थः नीलातंत्रेपि जपांते जपमध्ये वा देवदेहेऽहीति भाषिते तदापि च ब
लिं दद्यात्स्वहितं कुर्यादेव च न दिक्षु वीक्षणं किंचित्तन्न च बंधुसमागमः उ
त्यादिदुर्गीसर्षपाणं गजानां दंष्ट्रिणां तथा पक्षिकीटपिशाचानां यद्यद्भामनसि
स्थितं तत्सर्वं स्वप्रकृत्याद्भुतभयं यत्नेन वर्जयेत् समाप्य साधनं देवि दक्षि

श्यामा
४१

णं विभवावधि गुरवे गुरुपुत्राय तत्पत्न्यै वा निवेदयेत् सम्यक् सिद्धैकमंत्रस्य
नास्त्यसाध्यं विद्यते क्वचित् बहुमंत्रवतः पुंसः का कथा शिव एव सः अथ श्मशा
ने विशेषो लिख्यते तंत्रे कुलसद्भावे श्मशानालयमागत्य मुक्तकेशो दिगंब
रः जपेदयुतसंख्यं तु सर्वकामार्थसिद्धये तत्रैव प्रेतमारुह्य प्रजपेन्मंत्रवित्त
मः अयुतं मैथुने कृत्वा विभीः सत्त्वपरायणः स याति परमां सिद्धिं देवैरपि सुदु
र्लभां आकर्षणं वशीकारमारणोच्चाटनादिकं स्तंभनं मोहनं चैव दारणं त्रा
सनं तथा वाग्मित्वं च पतित्वं च बहुपुत्रत्वमेव च बहुवल्लभतामेति सार्वभौ
मत्वमेव हि स याति खेचरत्वं च देवत्वमपि चैव हि न ह्यतानवमृत्युश्च नरो
गोगश्च चापनं न भीतिर्न च रोचित्वं न च वाक्कायपातनं अथवा संभवेन्नित्यं
चतुर्विंशतिसिद्धियुक् स्वदेहरुधिराक्तैर्बिल्वपत्रैः सहस्रशः श्मशानेऽभ्यर्च्य
देवीं तु वागीशासमतां व्रजेत् कालीमंत्रे महाचीनक्रमे नाम सद्भार्भिर्बिल्वप
त्रकैः सहस्रं देवीमभ्यर्च्य श्मशाने साधकोत्तमः तदा राज्यमवाप्नोति यदि
नात्र पलायते भैरवतंत्रे श्मशाने योषितं मंत्री संप्रस्थाप्य अक्षतां शुभाननां

रक्तचंदनदिग्धांगीं रक्तवस्त्रैरलंकृतां तावन्मुखे मंत्रं प्रोच्य ततो ध्यायेत् चंडिकां
रमयित्वा लभेद्राज्यं यदि नात्र पलायते मेषमाहिषरक्तेन वशित्वं तस्य जा
यते धनित्वं जायते तस्य सर्वसिद्धिः प्रजायते वचसां संभवेच्छीघ्रं धनेन ध
नदोपमः आज्ञया देवराजोऽसौ रूपेण मदनोपमः पवने पवनो ह्येष सर्व
तत्त्वार्थसाधकः साधितः शोणितं दद्यात् मांसमेषस्य दापबलिं शूकरमेषमा
हिषमांसं लोमसमन्वितं स्वनपंक्तिचर्जितं तु केशसंमार्जनागतं निवेदये
त् श्मशाने च सर्वसिद्धिप्रदं भवेत् नारीरक्तयुतं कृत्वा पत्राणि शतसंख्यया प्र
त्येकं प्रजपेन्मंत्रं तेन तत्तद्धोमयेद् ध्रुवं सर्वसिद्धिर्भवेत्तस्य वाग्मी धीरश्च जायते
न तस्य तुल्यं कुर्वंति चित्रस्थितमिवादेवि विविधं ते कुलसद्भावे रेतोयुक्तेन पत्रेण च
बिल्वानां सहस्रशः श्मशानेऽभ्यर्च्य कालीं तु सर्वसिद्धिं च विंदति धनवान् बल
वान् वाग्मी सर्वयोषित्प्रियः सुखी जायते नात्र संदेहो हि महाकालवचो यथा
श्मशाने योषितं वीर्येणार्च्य पुष्पैः सहस्रशः रक्तचंदनदिग्धांगीं रक्तपुष्पै
रलंकृतां तावन्मुखे मंत्रं प्रोच्य ततो ध्यायेत्तु कालिकां ततो गत्वा लभेद्राज्यं

६९
श्यामा

श्यामा
९८

यद्यसौ न पलायते श्मशाने तिलये चैव शवासनगतः पुनः सहस्रं च जपेन्मंत्रं
सर्वसिद्धिप्रदं भवेत् तर्पयेच्च शवास्ये गुरवे मांसादिभिस्तथा त्रिभिर्मंत्रमुदी
र्यैव सर्वसिद्धिर्भवेत्ततः तर्पयेत्तु पयोभिश्च रक्तधाराचुतैरपि रेतोभिश्च तथा
तद्वत्तुरयायेन वैनच मैथुनेस्त्रियोषायामगम्रद्धपालनेनच मेषमाहि
षरक्तेन नररक्तेन चैव हि मेषमार्जाररक्तेन वाग्मित्वं तस्य जायते वचसा च भवे
ज्जीवो धनेन च धनाधिपः अथ शवसाधनं नडतंत्रे रुद्रयामले श्रीमत्संहितायां
नान्यत्परतरं किंचित्सत्वरं सिद्धिदायकं सर्वसिद्धिर्भवत्येव अहोरात्रे कलौ
युगे द्वापरे त्वर्धमासेन त्रेतायां चायनेन च कृते च दशभिर्वर्षैः सत्यसिद्धिः
न संशयः शून्यागारे नदीतीरे पर्वते निर्जने यवा वृक्षमूले श्मशाने वा तत्स
मीपे रणस्थले अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पक्षयोरुभयोरपि भौमवारे तमिस्रा
यां कुलामृतरसं तथा गुडार्द्रकरसेनैव सुरया तत्समं स्मृतं च गौडीनेया द्रा
क्षियेन माध्वीवेश्पेन तत्रैव कादलीमधु संभिन्नं पैष्टाल्पचं सुरसैः सुरा
सर्वं स्मृतमसंभोक्तं यत्र वा नक्तं विधिर्भवेत् गृहीत्वा तत्र दातव्यं शवं नैव च

स्पर्शयेत् अन्यत्रापि द्विजानाममृतं कैतल्यं गुड तसा द्राक्षविकल्पितं नडतंत्रे रुद्र
यामले सत्यत्रामाघ्य र्वार्णैः क्षीराद्यमधु पिष्टकैः त्रेतायां कृत्रिमादेविद्रु
तेन सर्वजातिभिः मधुभिः सर्ववर्णैश्च कृत्रिमा द्वापरे युगे कृत्रिनीया कलौ दे
वि केवलैरासवैश्च गौडजैः मांसभक्तं चवल्पष्टं धूपदीपादिकं तथा भिक्षाः कु
शाः सर्वपात्रे स्थापनीयः प्रयत्नतः अथ पूर्वोक्तान्यतरस्थाने गत्वा सामान्या
र्घं विधाय पूर्वोक्तमूलमंत्रेण हुंकारं दत्त्वा यागभूमिं प्रोक्ष्य गुरुगणेश
वटुकयोगिनीक्षेत्रपालेभ्यो दत्त्वा पूर्वोक्तवीरार्धमंत्रं समभिलिख्य येवा
त्रादि पूर्वोक्तमंत्रेण समौघुध्वा जलित्रयं दत्त्वा प्रणम्य श्मशानाधिपतिभ्यः
पूर्ववद्बलिं दत्त्वा अघोरशिखाबंधं विधाय सुदर्शनमंत्रेण आत्मानं रक्षा
दुत्रिहृदि हस्तं दत्त्वा रक्षां विधाय पूर्वोक्तक्रमेण भूतशुद्धिं प्राणायामन्यास
जालं विधाय लयदुर्गामंत्रेण दिक्षु सर्षपान्विकीर्य विहितं शवसमीपे गच्छेत्
नडतंत्रे तंत्रान्तरे पुराश्चनादिकं सर्वं पूर्वोक्तक्रमं समाचरेत् वीरासनासने स्मोसाया
मोहनविद्यते येचात्रेत्यादिमंत्रेण समौघुध्वा जलीः क्षिपेत् श्मशानाधि

श्यामा
९६

पत्नीनां च पूर्ववद्बलिमाहरेत् स्वदर्शनेन चाराधुभार्यां परिकल्पयेत् मा
या स्फुरद्वयं भूयः प्रस्फुरद्वितयं पुनः घोरघोरतरेतत्तनुरूपपदं ततः
चटयुग्मं ततः दत्तेच प्रचटद्वितयं पुनः कहयुग्मं वमद्वंद्वं बंधयुग्मं ततः पुनः घा
तयद्वितयं वर्मफट् ततः समुदाहृतः एकपंचाशदर्णीयं मंत्रो राज्ञ्यमयो मतः
ह्रीं स्फुर २ प्रस्फुर २ घोर २ तरतनुरूप चट २ प्रचट २ कह २ वम २ बंध २ घा
तय २ हुं फट् हालाहलं समुद्भूत्य सहस्रारस्वरूपकं वर्मास्त्रांतं महामं
त्रं सुदर्शनमितीरितं स्वतस्मृद्धिं ततः कृत्वा न्याससजालं प्रविन्यसेत् अथ वि
हितशवो यथा तत्र्ग भावमृडामणौ यष्टिविद्धं शूलविद्धं खड्गविद्धं पयो
मृतं वज्रविद्धं सर्पदंष्टं चंडालेनाभिभूतकं तरुणं सुंदरं शूरं रणे नष्टं समु
ज्ज्वलं पलायनविशून्यं तु संमुखे रणवर्तिनं एतेषामन्यतमं ग्राह्यमि
त्यर्थः अथ निषिद्धशवो यथा स्वेच्छामृतं व्याधिवधं च दुर्भिक्षं स्त्रियं द्विजं तथा
अन्नाभावान्मृतं कुष्ठं सप्तरात्रोषितं तथा एवं चाष्टशवेभ्यस्तु पूर्वोक्तान्यत
रे शवं गृहीत्वा मूलमंत्रेण पंचास्यानेसमानयेत् प्रणवाद्यस्त्रमंत्रेण

शवस्य मोक्षणं चरेत् प्रणवं कूर्चबीजं च मृतकाय नमस्ततः फट् पुष्पांजलित्रयं
दत्वा प्रणमेत्स्पृशेत्पूर्ववत् हे वीर परमानंद शिवानंद कुलेश्वर आनंदभैरवाका
र देवीपर्यंकशंकर वीरोहं त्वां प्रपद्यामि उत्तिष्ठ चंडिकार्चने प्रणम्यानेन मं
त्रेण क्षालयेन्मदनेन तं धूपेन धूपयित्वा तं गंधादिनापलिप्य च कुशशय्यां
परिस्तीर्य तत्र संस्थापयेच्छवं एलालवंगकर्पूरजातीखदिरसार्द्रकैः ताम्बू
लेन मुखे दत्वा शवं कुर्यादधोमुखं स्थापयित्वा तत्पृष्ठे चंदनेन विलेपयेत्
बाहुमूलादिकट्यंतं चतुरस्रं विधाय च मध्ये पद्मं चतुर्द्वारं कुलाष्टकसमन्वि
तं ततः चैलेयमजिनं जवनीं तत्र विन्यसेत् द्वादशांगुलमानानि यज्ञकाष्ठा
नि दिक्षु च संस्थाप्य पूजयेत्तत्र इंद्रादिदशदेवताः तत्रायं क्रमः ॐ इंद्राय
सुराधिपतये ऐरावतवाहनाय वज्रहस्ताय शचीपरिवाराय नमः इति संपू
ज्य बलिं दद्यात् यथा एष इंद्राय नमः अग्नये तेजोधिपतये शक्तिहस्ताय मे
षवाहनाय इत्यादि पूर्ववत्संपूज्य बलिं दद्यात् यं यमाय प्रेताधिपतये दं
डहस्ताय महिषवाहनाय इत्यादि संपूज्य बलिं दद्यात् क्षं निर्ऋतये रक्षो

४००

धिपतयेऽसिहस्ताय नरवाहनायेत्यादि पूर्ववत्संपूज्य बलिं दद्यात् वं वरु
णाय जलाधिपतये मकरस्थाय पाशहस्ताय ॐ वायवे प्राणाधिपतये इत्या
दि पूर्ववत् यं यक्षाधिपतये इत्यादि बलिं दद्यात् हौं ईशानाय रुद्राधिपतये
शूलहस्ताय वृषवाहनायेत्यादि कुं ईशानयोर्मध्ये ह्रीं ब्रह्मणे लोकाधिपतये
हंसवाहनाय पद्महस्तायेति नैर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये अनंताय नागाधिपतये
चक्रहस्तायेत्यादि संपूज्य बलिं दद्यात् शवाधिष्ठातृदेवेभ्यो बलिं च स्वाहया स
ह चतुष्षष्टियोगिन्यः पूज्याः अथ पूजासामग्रे उत्तरसाधके संस्थाप्य हृ
ल्लां नौं ह्रीं फट् शवासनाय नमः इत्यासनं संपूज्य मूलमुच्चरन् अश्वारोहणक्र
मेण शवोपरि उपविश्य पादतले कुशान्दत्वा शवकेशान्समार्ज्य शिखां बद्ध्वा
गुरुं गणपतिं देवीं नमस्कृत्य पूर्वोक्त प्राणायाम षडंगन्यासौ कृत्वा पूर्वोक्त
वीरार्दनमंत्रेण दशदिक्षु लोष्टान्निक्षिप्य संकल्पं कुर्यात् उत्तमावपू
डामणौ उपायसंपूर्णस्थित्या पठेत् निष्परायणः ॐ शव मे भव देवेशाम
मात्मकपदं नमः सिद्धिं देहि महाभाग कृत्वा त्वमसवगोचर मूलमंत्रेण रक्षो

चंदनादिना त्रिकोणं चक्रं विलिखेत् उत्तमावपूडामणौ त्वमिमत्ति हृदयाभा
स्वभाव्य लोचनभाव्यचुक्षुः पाहि मां देव देवेश शवानामधिपाधिप इति पा
दतले तस्य त्रिकोणं चक्रं लिखेत् तदोत्थाय शवहस्तद्वयं पार्श्वयोः प्रसार्य
तदुपरि कुशान्दत्वा तत्र स्वपादौ निधाय पुनः प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि गु
रुं विभाव्य हृदि देवीं ध्यात्वा ओष्ठाधरसंपुटो विहितमालया विभीतो जपेत्
यद्यर्धरात्रपर्यंतं किंचित्कल दृष्टते तदा पूर्ववद्दत्वा तिलविकिरणं सुमपदग
मनादिकं ध्यात्वा जपं कुर्यादिति बलासनाद्भयं नास्ति भये जाते वदेत्ततः यच्चा
र्थयसि देवेश दातव्यं कुंजरादिकं दिनांतरे च दास्यामि स्वनामकथयस्वमे इ
त्युक्ते संस्थितेनैव निर्भयस्तु पुनर्जपेत् पुनश्चेन्मधुरं वक्ति वक्त्वा मधुरं ततः ततः
सत्यं कारयित्वा वरं तु प्रार्थयेत्ततः यदि सत्यं न करोति वरं वा न प्रयच्छति ततः पु
नर्जपेद्धीमानेकाग्रमानसे यथा तरत्सत्यं कारयित्वा वरं तु प्रार्थयेत्ततः यदि स
त्यं इति पुनरागत्याक्षेयं एकाग्रमानसं यथैतं पगरं तरत्सत्यं विना तत्र देवोपि नो
पसर्पति यत्नतस्तेन बोद्धव्यं मानवा देवयोनयः सामान्या मानुषः स्वसावापि मा

श्यामा
१०२

गुलानीतथैवच आगत्य विघ्नं कुरुते मायया चाद्यया विग्रहं । उत्तिष्ठ वत्स ते का
र्यं सर्वं ज्ञातं न संशयः । अभ्यागत समयो ज्ञात त्वत्पिताक्रोशते गृहे प्रायो विमत्त
ताले कारागारानो दंडकारिणः । कदाचित्केन चिह्नं तदा किं ते भविष्यति ॥ इ
त्यादि विविधैर्वाक्यै नैव जापं परित्यजेत् । स्त्रीरूपधारिणी देवी नित्यरूपधरः
पुमान् । वरं गृह्णीति वत्स त्वं यत्ते मनसि चिंतितं । साधुना साधुना वापि यो चैव ये
द्वरदायिनी । तदा वीरपते स्तस्य किं न सिद्ध्यति भूतले । फलं ज्ञात्वा निजाज्ञा त्वा
शवं तु मोचयेत्ततः । शवं जले वा यत्ने वा निक्षिप्य स्नानमाचरेत् । ततस्तु स्व
गृहं गत्वा बलिं दत्वा दिनोत्तरे । अनया याचितं त्वा पितरं कुंजरस्तु कराद् । द
त्तानीया रष्टहेमकर्णमंस्तमुपोषणं । परेह्नि विप्रमाचम्य पंचविंशति संख्य
कान् । पंचपंचविहीनान्वा भोजयाच्चैव दशावधि । ततः स्नात्वा च शुक्लाचनिवसे
दुत्तमस्थले । यदि तस्याद्धि मांसं तदा त्रिपक्ष गां व्रजेत् । गोब्राह्मणानां निंदां
च न कुर्याच्च कदाचन । देवगोब्राह्मणान् दीक्षा प्रत्यहं संस्पृशेच्छुचिः । इहमु
त्रापि खिलान्भोगानंते याति हरेः पदं । शवाभावे श्मशाने वा कर्तव्या वीरसा

धना । योऽभावो यस्य वैष्णोः तस्यैभावे तीर्थये यदि । दशाहं कुसयोगेन भ्रष्टो भवति
साधकः । नोपदिशेत्तत्र भावं न पृच्छेत्तत्र संदिशेत् । कुलाचारं गृहीत्वा च यावत्
सिद्धिः प्रजायते । [illegible]
परिच्छेदः । १४ । अथ प्रकारांतरं शवसाधनं । तत्र श्रीकालीतंत्रे । शृणु देवि वरा
रोहे वीरसाधनमुत्तमं । त्र्यंगं शीर्षं कपालं वा मस्य प्रकारांतरमुच्यते । चतुष्कोणे च
तुर्दिक्षु पुरुषं हृदये लिखेत् । जीवितं कमलं रम्यं वेदीपान् प्रज्वालयेत्ततः । मध्ये
तथा स्थने देवं तत्र शुद्धासनं स्तरेत् । पूर्वोक्तेन च मार्गेण तत्र संस्कारमाचरेत् ।
महाकालादिदेवेभ्यो बलिं पूर्ववदाहरेत् । कल्पोक्त प्रजां सं शुद्धं जपेत् प्रयत
मानसः । दंताक्षमालया चैव राजदंतेन मेरुणा । दिग्वासाः प्रजपेन्मंत्रं प्रभुत्वेस
र्वदैवतं । जपांते च बलिं दत्वा दक्षिणां विप्र वा वधि । सर्वसिद्धीश्वरो विद्वान् सर्व
देवनमस्कृतः । अथवा विजने रम्ये त्रसिपिशाचासनेन नरः । उदयांते दिवा जप्त्वा
सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् । वटमूले शवं नीत्वा तत्र देवीं प्रपूज्य च । सुस्नात तत्र मंत्रं
जप्त्वा सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् । अथवा । करवीचीरमादाय मुंडमाला वि

श्यामा
१०२

ऋषितः तेनैव तिलकं कृत्वा तत्तद्रूपविभूषितः श्मशाने वा सहस्रं जप्त्वा
सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् अथ प्रकारान्तरेण पुरश्चरणमुच्यते कुंडे वा शक्तिवा
टेवानरं कुंडं समाहृतं पंचगव्येन सिंचितं चंदनाद्यैर्विशेषतः त्रिदिनं स्थ
मोहस्तार्धमानतः व्यावनीनरे तत्र तद्दिवसे रात्रौ सहस्रं यदि मानवः ए
काकी प्रजपेन्मंत्रं स भवेत्कल्पपादपः अथवा शवमानीय तद्द्वारेणैव
वपरिरक्ष्यते तद्दिनात्तद्दिनं यावत् तावद्दशांशतर्पणं स भवेत्सर्वसिद्धीशो
नात्र कार्या विचारणा अथवा अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पक्षयोरुभयोरपि
सूर्योदयात्समारभ्य यावत्सूर्योदयावधि तावज्जप्त्वा निराहारकः सर्वसिद्धीश्व
रो भवेत् अथवा चंद्रसूर्यग्रहे चैव ग्रासाद्विमुक्तितः यावत्संख्यम
पं जप्त्वा तावद्धोमादिकं चरेत् सूर्यग्रहणकालाद्धि नान्यः कालो विशिष्यते
तत्र यद्यत्कृतं कर्म तदनंतफलं भवेत् तावद्दिनत्रयपदशांशं होमादिकमपि
त्पर्यः तन्त्रान्तरे च ग्रहणे चंद्रसूर्यस्य शुचिः पूर्वमुपोषितः नद्यां समुद्र
गामिन्यां नाभिमात्रे जले स्थितः ग्रासाद्युक्तोदके स्थित्वा शुचौ देशे समाहितः

तत्र यद्यत्कृतं कर्म तदनंतफलं भवेत् जपान्ते तद्दशांशेन क्रमाद्धोमादिकं चरे
त् तदंते महतीं पूजां कुर्यात् ब्राह्मणभोजनं ततो मंत्रस्य सिद्ध्यर्थं गुरुं संपूज्य
तोषयेत् अथवा शरत्काले चतुर्थ्यादि नवम्यन्तं विशेषतः भक्तितः पू
जयित्वा तु रात्रौ तावत्सहस्रकं जपेदेकाकी विजने केवलं निशि सिरालये
अष्टम्यादिनवम्यंतमुपवासपरो भवेत् स भवेत्सर्वसिद्धीशो नात्र कार्या वि
चारणा अथवा सहस्रारे गुरोः पादपद्मं ध्यात्वा महेश्वरि केवलं देवभा
वेन जप्त्वा सिद्धीश्वरो भवेत् गुरवे दक्षिणां दद्याद्यथाविभवमात्मनः गुरुरनु
ज्ञामात्रेण तु छिन्नमंत्रोऽपि सिद्ध्यति गुरुं विलंघ्य शास्त्रेऽस्मिन् नाधिकारः सुरेश्वरि
इति श्रीमत्पूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये पंचदशः परिच्छेदः १५
अथ काम्यहोमार्थं कुंडनियमो यथा तदुक्तं सिद्धसारस्वते शांतौ पुष्टौ तथारोगे
कुंडे व चतुरस्रकं आकर्षणे त्रिकोणं स्यादुच्चाटे वर्तुलं तथा मारणे च तथा
योन्यं वर्तुलं मंत्रिभिः स्मृता उदीच्यां पौष्टिके कुंडं वारुण्यां शांतिकादिषु उच्चा
टे चानिले कुंडं याम्ये च मारणं भवेत् ततो होमविधिं वक्ष्ये सर्वसिद्धिप्रदायकं

श्यामा
१०३

लतायुग्मालिंगितं हत्वा पर्णे नाशनकं सुधीः तानि संमंत्र्य विधिवदष्टसाधको
नमः तन्मो विन्हे मये तानि संस्कृते शौयथाविधि युगानामयुतं तेन स्तनं
जायते शिवे लतायुग्मालिंगितां नारीं रक्तपुष्पमित्यर्थः कुन्देदाडिमेन मत्स्येन
मांसेन रुधिरेण च रक्तपुष्पेण शाल्येन सरक्तेन विशेषतः आमिषादिभिरवि
वं श्मशाने तु कुर्यात्सुधीः महाकालं कुन्दे चम्पात्पश्चाद्देवीं प्रयत्नतः सर्वे
भवन्ति वाग्मीशः सर्वसिद्धिमुपालभेत् विद्याकामेन होतव्यं पद्मैर्मधुसम
न्वितैः धनकामेन होतव्यं तिलाज्यमधुसंयुतं बंधूकपुष्पहोमेन दासव
त्कुरुते नृपान् सर्पिःलवणहोमेन समाकर्षति कामिनी अर्कतूलैर्होममात्रे
ण सौभाग्यं लभते नरः मल्लिकाजातिपुंनागकुन्दैः पुष्पैः समायुयात् राजवृक्ष
प्रसूनैश्च होमः संपत्तिदायकः तारानगरैर्होमात् महतीं कवितां लभेत् चंद
नागुरुकाश्मीरकर्पूरैर्होमतः पुनः मंत्री नीलसरस्वत्याः सर्वाभीष्टफलं लभे
त् घृताक्तमालतीपुष्पहोमात्कुकविर्भवेत् अत्र यत्र यत्र होमसंख्या नो
क्ता तत्र तत्र सहस्रं बोद्धव्या अथाकर्षणादिप्रयोगः तन्त्रे उपचारविशे

षेण राजपत्नीं वशं नयेत् राजानं जपमात्रेण बलिना सकलं जगत् प्रयोगे
बलिमंत्रोयं प्रयोगान्साधयेद्यदि अर्धरात्रे तमोनित्यं बलिं दद्याच्चतुष्पथे
परसैन्यग्रहारिष्टरोगहत्यानिवारणे अथ राजौ सिंदूरादिना यंत्रं हत्वा रक्त
पुष्पैर्देवीं संपूज्य पद्ममालाक्रमेण जपं कुर्यात् तन्त्रे नागयज्ञोपवीतां च
चंद्रार्धकृतशेखरां जटाजूटसमायुक्तां महाकालसमीपगां एवं संचिंत्य दे
वीं तु रक्तपुष्पैः समर्चयेत् कुर्वेल्लज्जायुग्मबीजं द्वयं चानेन यैव च योजयि
त्वा जपेद्विद्यामयुतं वशमानयेत् कामबाणसमाविद्धा निर्लज्जा विह्वलाः स्त्रि
यः स्वं स्वं संत्यज्य भर्तारं मालिंगंति सदैव तं योजयेत्त्वेति दक्षिणकालिके इत्य
न्वित्यर्थः कालीतंत्रेपि रक्तैराकर्षणे पुष्पैः पीतैः स्तंभनकर्मणि मारणे कृष्ण
पुष्पैस्तु ध्वजयेद्वीरवंदिते इति आद्यैवेकं तु बीजानां तथैवान्ते च एककम् द
क्षिणकालिके चेति मध्ये संयोज्य मंत्रवित् स्वाहांतं मंत्रमुच्चार्य भवेदाकर्षणं म
हत् बीजानामिति अत्र हरीविद्याया एकं बीजमाद्यौ परं चान्ते योजनीयमित्य
र्थः लोहितानन चक्षुर्नामेकस्थलधरंतथा महाकालांगन्यासीनां ध्याता

श्यामा
१०५

चाकर्षणं चरेत् स्थावरं जंगमं चैव पातालतलगां तथा आकर्षयति मंत्रज्ञः
किमन्यत्तु वियोषितः अयुतैकजपः प्रोक्तः सदाकर्षणकर्मणि इति चेत्त्राय
त्रैलोक्ये सदा क्षोभं भविष्यति तस्माद्यत्नाद्गोपितव्यं न प्रकाश्यं कथंचन अ
थ निग्रहाद्युपायः तदुक्तं कालीतंत्रे अथातः संप्रवक्ष्यामि प्रयोगं यत्र निग्र
हे सर्वांगे वह्निललनां योजयित्वा प्रजपेत् कपिलादुग्धसंयुक्तैः कपालस्य
मद्दक्षिणे एवं ध्यात्वा तु शत्रूणां मारणं समुपाचरेत् अमुकं मारय २ सा
ध्यसहितं नतिः स्पष्टः द्वेषेतु अमुकामुकयोर्द्वेषं कुरु स्वाहेति मंत्रं जपेत्
अथ ध्यानरहस्यं तदुक्तं कालीतंत्रे शुक्लेन ध्यानयोगेन कवित्वावशवर्ति
नी पीतेन ध्यानयोगेन स्तंभयेदखिलं जगत् कृष्णाभां शत्रुमारणे धूम्राभां
वैरिनिग्रहे अथ विशेषो यथा तदुक्तं तंत्रांतरे मध्यमायामध्यभागे मालां
संस्थाप्य मंत्रवित् शांत्यादि वश्यस्तंभेषु वृद्धाग्रेण प्रचालयेत् तर्जन्यंगुष्ठ
योगेन द्वेषोच्चाटनयोर्जपः कनिष्ठांगुष्ठयोगेन मारणे जपद्बुधैः इति श्री
पूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये षोडशः परिच्छेदः १६ शिव

अथ वेतालसिद्धिः तदुक्तं कुलचूडामणौ श्रीभैरव उवाच वेतालादि महा
सिद्धिः कथं भवति चंडिके तन्मे कथय देवेशि यदि स्नेहोऽस्ति मां प्रति देव्युवाच
निःशंको दिग्वरो भूत्वा श्मशाने साधकोत्तमः भौमवारे मध्यरात्रे गत्वा चुणकेला
स्थितः खनित्वा चाष्टलोहं वा द्रुपेन महिषमर्दिनी तन्मूलं संयुक्तं द्वयसनत्रैव
पिचुवानने काष्ठस्तंभं तन्मध्ये दंडं घ्रां घ्रीं घ्रूं कं डिं पादुर्गा षष्मी रात्रौ श्म
शाने निक्षिपेत्ततः तस्योपरि शवं कृत्वा प्रजपित्वा यथाविधिः शवासनगतो
वीरो जपेद्दशसहस्रकं ततो माषबलिं दत्वा काष्ठमामंत्रयेत्ततः स्फं स्फं चंड
महाभाग योगिनीहृदयप्रिय मम हस्ते स्थितो नाथ मम मार्गं परिरक्षय ए
वमामंत्र्य वेतालं यत्र यत्र प्रसूचते तत्तंत्रं विधायाथ पुनरायाति कौलिकं
गच्छ गच्छ महाभाग पादुकेश्वरवर्णिनि तत्पदस्पर्शमात्रेण गच्छन्त्वं दशयोज
ने अष्टलोहं समासाद्य पंचाशद्गुणं तुलाष्टकं खड्गं कृत्वा तत्र मंत्रं लिखित्वा
पूजयेत्सत्तु तत्खड्गं ततो गृहीत्वा महाशंखकलेवरे खनित्वा जीवयंत्री
ग्रेरं संपूज्य भावयेत् कुलाष्टम्यां मध्यरात्रे निर्भयः यतमानसः चिता

१०५
श्यामा

श्यामा
१०५

मद्येन साभिमंत्र्य हुनेत् पिच्छवनेतरः मधुत्रयसंयुक्तं बिल्वपत्रेण संयुतम्
पादादिकेशपर्यंतं होमांते बलिमाहरेत् बल्यंते परमामायां देवीं महिष-
मर्दिनीं आयाति बलिपूर्णां स्यावरहस्ताहसोन्मुखी गृह्णीव स्वे निशं दैवे
खड्गं शुक्लांत धारयेत् घोरदंष्ट्रे महाकालि करवालस्य ऋषिणा कार्यार्थं तु
हेकल्पाणीं विप्रदाछे दविस्तरं एवमामंत्र्य खड्गं तु यत्र उद्दिश्य प्रक्षिपेन्नरः छि-
त्वा छित्वा पुनश्छित्वा गच्छत्याशु ध्यानते पुनः अथवा शतमार्जारमेको घाते
न घातयेत् कुले च तु चयेरा त्रौ निखनेन्मंत्रितं नरः तन्मोहं चास समारोप्य
यावत्पंचप्रजायते तावद्भुक्त्वा हविष्यान्नं प्रतिरात्रं जपेद्धिमी: अष्टोत्तरसह-
स्रं तु एकाकी दीपवर्जितः तत्पत्रे पद्ममालोक्य छित्वा सिद्धिदमाप्नुयात् त-
त्र शुक्त्वा हविष्याशी तद्दिने नटिनी नटे तमानीय सहस्रंग: प्रापयेन्मंत्रमुच्चरे-
त् तस्मात्तो सिमुखं वक्ष पदर्थं प्रतिगच्छति तदानीं च जपेन्नरः कालिके घोर-
दक्षिणे अभिमंत्र्य सकृत्स्वं तु कालीमंत्रं प्रयत्नतः सिद्धांजनो भवेन्मंत्री नात्र
कार्या विचारणा चंदनागुरुकस्तूरीमिश्रितं वासितैर्घर्षणं हत्वा तिलक-

मादाय सर्वं जयति साधकः कुलमीनं कुलाद्यं च कुलमध्यं कुलेश्वरं कुलस्था-
ने समानीय दत्त्वा देव्यै प्रयत्नतः अष्टोत्तरसहस्रं तु जप्त्वा भूमितले स्थितः
भूमौ हस्तत्वारमात्रेण विवरं तत्र जायते शतयोजनदूरे वा यत्र साध्यः स्थितो भ-
वेत् तत्रैव गमनं तस्य स्वगतो लांतः प्रसर्पिणः एवं विवरमध्ये तु गत्वा दशकुहरे
पिवा कायसंकोचमासाद्य गच्छत्यविकलो नरः दुर्गामंत्रं विना वत्स काली-
मंत्रं तथैव च सिद्धयः कुलनामानां जायंते न कथंचन इति श्रीपूर्णानंदप-
रमहंसविरचिते श्यामारहस्ये सप्तदशः परिच्छेदः १७ अथ कौलिकानां प्राय-
श्चित्तं लिख्यते तदुक्तं लिंगागमे श्रृणु देवि प्रवक्ष्यामि प्रायश्चित्तमनुत्तमं
तद्विशुद्धविधिश्चैव भैरवेन प्रकाशितं गुरुत्यागकरः शिष्यः प्रायश्चित्ती भवेद्ध्रु-
वं लक्षं श्रीपादुकां जप्त्वा तस्मात्पापाद्विमुच्यति मंत्रत्यागकरः शिष्यस्तत्कुले
नैव कारयेत् लक्षमेकं जपेन्मंत्रं होमो तर्पणतः शुचिः एतत्तु दिव्यवीरयुक्त-
मार्गोद्भोद्धवं पश्चगुरुत्यागस्तु कुलशिष्येण कर्तव्य एव तदुक्तं रुद्रयामले
मधुलोभाद्यथा भृंगः पुष्पात्पुष्पांतरं व्रजेत् गुणलुब्धस्तथा शिष्यो गुरोर्गुर्वं-

श्यामा
१०६

तदंगमन्त्रेन विद्यां विहाय महाविद्यादिग्रहणं कार्यमिति सकलाञ्छीवह्नीन
श्वसच्छिष्यो निन्दितस्तया मानवस्तेन सिद्धोति गुरुः स्याद्बहुलघातकः तदा तं
सहस्रसाहस्रं त्वा मंत्रं देवं गुरुं त्यजेत् बहुज्ञोपि गुरुः स्याद्योज्ञानसारो वरानने
अल्पज्ञोपि गुरुः श्रेष्ठो योजानाति कुलाकुलं कौलिकः पशुगामी च परशक्ति
रमेत्कुलात् गोष्ठीमध्येषु यत्नेन स्पर्शं तस्य न कारयेत् एकपात्रेपि वेद्दृष्ट्वा वी
रो माहेश्वरो यदि श्वानोच्छिष्टं भवेत्पात्रं प्रायश्चित्ती स कौलिकः गायत्री त्रिःस
हस्रेण उपवासत्रयेन च सम्यक्शोधितचित्तस्तु स्वर्णां गुरवे ददेत् गुरुं तं
तं मनीयस्य पातकी नरकार्णवे अनेकटपाशबद्धो भुंक्ते नैकिल्बिषं ध्रुवं च
तुर्धा तं त्वा न रे देशोत्सृजयेत्पर्वणां विना चत्वारि तस्य नश्यन्ति आयुर्विद्या यशो बलं
अभिषेकविना शून्यत आचार्यत्वं करोति यः योनिकोटिशतं यातिरौरवं नरकं
व्रजेत् मात्रस्वरूपं परित्यज्य परस्त्रीरूपां शक्तिमाचरेत् स याति नरकं घोरं तन्म
कोटिशतैरपि मंत्रमाला च पुत्री च भगिनी चंदनांगना नरमेत्कौलिको नि
त्यं मेकस्साम्पक्तु समर्चयेत् तदुक्तं तंत्रांतरे बाला द्वाक्षेत्र यावापि योर

मेतंत्रमार्गं दशलक्षं मंत्रस्य पुरश्चरणं समाचरेत् पर्वणि परस्त्रदेवेशी पुरुष
श्चिंचशक्तितः अदत्वा च बलिं तत्र मूलमष्टशतं जपेत् पत्रं पुष्पं फलमन्नपा
नादि समीप्सं अनिवेद्य न भुंजीत यदाहारायकल्पितं अनिवेद्य तु भुंजानः
प्रायश्चित्ती भवेन्नरः देव्याश्चाष्टशतं मंत्रं जप्त्वा शुद्धो भवेद्ध्रुवं अन्तस्य प्राणि
संघातं हत्वा च दशकं जपेत् सर्पमार्जारनकुलं श्वानं शुक्रं खरं हयं गजाश्वो
मृगाश्च वीरश्च हत्वा चाष्टशतं जपेत् जपेदष्टसहस्रं च दक्षविप्रवधे विदुः
हत्वा शूद्रं स्त्रियं बालं मंत्रं पंचाशतं जपेत् जपेदष्टसहस्रं च सकृद्दोविनि
पातने त्रयोदशसहस्रं तु दिव्यवीरवधे जपेत् वीरस्त्रीगमने नापि दृष्ट्वा पा
तेन थैव च गुरोः स्त्रीयां मंत्रपुत्री गत्वा पूर्वं नितमाचरेत् उदंत्वज्ञानदत्तेत्र
योदशसाहस्रं जपेत् ज्ञानदत्तेन लन्नपात्कुद्धिः तदुक्तं रुद्रयामले हत्वा
वीरवधं मंत्री दृष्ट्वा पानं गुरोः स्त्रियां वीरपुत्री मंत्रपुत्रीरमित्वा दिगयुतं जपेत्
अथकुलार्चनं तदुक्तं माहेश्वरं समालोक्य पूजयेद्विधिपूर्वकं यथावि
भवरूपेण पंचतत्वं निवेदयेत् तदा तुष्टा भवेद्देवी सर्वाकामांल्लभेदपि

श्यामा
१०७

मेदिनीयस्तु संपूर्णां ब्राह्मणे वेदपारगे दत्त्वा यत्फलमाप्नोति तत्फलं कौलि
कार्चनात् अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च कृत्वा यत्फलमाप्नोति
तत्फलं कौलिकार्चनात् वापीकूपतडागादि कृत्वा यत्फलमाप्नुयात् तत्फलं
लक्षगुणितं कौलिकानां समर्चने कपिलाश्वगजान् दत्त्वा यत्फलं लभते नरः
तत्फलं कोटिगुणितं कौलिकानां प्रपूजने कौलिकं निंदयेद्यस्तु कुलशास्त्रप
रायणः स याति नरकं घोरं सत्यमेव न संशयः इति श्रीपूर्णानंदपरमहंस
विरचिते श्यामारहस्ये त्रयोदशः परिच्छेदः १३ अथावसरे भगवत्यास्तारि
णः पूजाक्रमो लिख्यते तदुक्तं मत्स्यसूक्ते अथ भेदान्प्रवक्ष्यामि तारिण्याः
सर्वसमृद्धिदान् येषां विज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्तः स साधकः मायाबीजं स
मुद्धृत्य प्रणवं वह्निना सह मायाबिंदीश्वरयुतं द्वितीयं बीजमुत्तमं कूर्चबीजं
तृतीयं तु फट्कारं तदनंतरं संपूर्णः सिद्धिमंत्रस्तु रश्मिपंचकसंयुतः ली
लया वाक्प्रदं देवि तेन नीलसरस्वती तारकत्वात्सदा तारा सुखमोक्षप्र
दायिनी उग्रापत्तारिणी यस्मादुग्रतारेति कीर्तिता विनायकेन जटा चैषाम

हृन्मुनिवारीसमां ताराक्षरहिता त्र्यर्णा महानीलसरस्वती कूर्चयुक्तेयं समाख्या
ता केचिदिच्छंति तांत्रिकैः श्रीबीजाद्या परं विद्या तदाख्या सर्वतोमुखी एषैव हि
महाविद्या मायाद्या सकलेष्टदा वाग्भवाद्या यदा विद्या वागीशत्वप्रदायिनी
तारासारेपि अन्तु तुरं समुद्धृत्य मायोत्तरपदं ततः घपंचमसमायुक्तः पं
चरश्मिः प्रकीर्तितः यवर्गी मयगः पश्चादेकाक्षी तदनंतरं उग्रसपं तुत
त्पश्चादस्त्रं देवि प्रकाशितं वसिष्ठाराधिता चोग्रा नचशीघ्रफलायतः अन
न्तेनापि मुनिना प्राप्तो दत्तः सुदारुणः ततः प्रभृति विद्येयं कस्यचित्फलदा
भवेत् शक्तिबीजं त्रपां तस्य बीजोपरि नियोजिते ततः प्रभृति विद्या सा वधू
रिव यशस्विनी फलिनी सर्वविद्यानां जपिनी जपकांक्षिणी विषक्षयकारी
विद्या मम तत्त्वप्रकाशिनी मंत्रस्य ज्ञानमात्रेण विलयी भुवि जायते मूको
भवति वाग्मीशो विजयेव बृहस्पतिः एतदुक्तं यदुक्तं तारार्णवे अथहैनां
तुल्यरेखेत्तारिणीमाप्नोति तारयतीति तारा सार्धपंचभेदेभ्यः सार्धपंचाक्ष
रैकपत्रुलविलुकृत्स्वरसदाशिवबिंदुमेलनरूपा तितं तद्यथा प्रथम

श्यामा
१०८

भुवनत्रयरेद्यो मध्वस्थनीडुत्युपस्नतः ध्रुवं योमय इत्यरविंदु मेलनरूपं एषा
नीलासरस्वती उमामधीयमानस्तर्कागम पुराणवाक्यादि वागधीशो भवति
ताराविकास्त्रीतारा भवति एतस्याध्यानमात्रेण जीवन्मुक्तो भवति सर्ववित्रा
नी भवति सर्वं सत्यासीसर्ववेदमयी भवति विमारा स्त्रोत्राहि एकजटा भवति ए
तत्रयाधीशानात्तमित्राभित्रविचारेण अथास्याः प्रजाविधिर्लिख्यते पूर्वव
त्प्रभातस्नानसंध्यादितर्पणं कुर्यात् तत्रविशेषो यथा अंगन्यासः ह्रांअ
खिलवायुरूपिणी हृदयाय नमः ह्रीं अखंडवायुरूपिणी शिरसे स्वाहा ह्रूं ब्रह्मा
वायुरूपिणी शिखायै वषट् ह्रैं विष्णुवायुरूपिणी कवचाय हुं ह्रौं रुद्रवायुरूपिणी
नेत्रत्रयाय वौषट् ह्रः सर्ववायुरूपिणी अस्त्राय फट् अनेनांगन्यासमाचरेत्
तदुक्तं सिद्धसारस्वते अखिलवायुरूपिणी त्युक्ता शिरसे वह्निवल्लभा ब्रह्मवायु
रूपिणी युक्ता शिखायै वषडित्यपि विष्णुवायुरूपिणी नेत्रत्रयाय वौषडित्यपि
सर्ववायुरूपिणी युक्ता अस्त्राय फडिति स्मरेत् षड्दीर्घमायया यावदी
ड्रीं तेनाभियोजयेत् तत्र रुद्रयामलोक्तं मंत्रं यथा ह्रीं बीजं तेन एकजटा

यै हृदयं परिकीर्तितं तारिण्यै शिरसे स्वाहा वज्रोदके शिखायै तथा ह्रीं उग्रजटा
यै कवचं महापरिसरे तथा पिंगोग्रैकजटायै द्व नेत्रास्त्रे परिकीर्तिते उपनिषदि
च एकजटा तारिणी वज्रोदके उग्रजटा महापरिसरे पिंगोग्र एकजटा असिमुखे नष
डंगानि ततस्ताम्रपात्रे पूर्ववदर्घं कृत्वा सूलांते उद्यदादित्यमंडलवर्तिन्यैशि
ववैनत्यमण्येकार्घ्यः स्वाहा इति श्रीनीलसरस्वत्यै तारायै एकजटायै वा चिर
घ्यं दत्वा गायत्रीं जपेत् यथा हे भगवत्यैकजटे विश्वव कुर्यात् तदुक्तं मत्स्यसूक्ते
आदौ जलमधिष्ठाय पादयोः क्षालनं ततः त्रिराचम्य शिखां बद्ध्वा ब्रह्मग्रंथिं प्र
कल्पयेत् अर्घ्यं वारिं परिस्थित्य द्वारमभ्युक्ष्य तज्जलैः गणेशा वटुका क्षेत्रपाला
श्च योगिनी तथा इत्यादिस्थानेषु हं गत्वा बलानां स्थापयेत्ततः नमस्कारं मेवं
वडोंकारेण ततः सुधीः विघ्नापवाचं चित्तेन वह्निमिंसम्य च विशोधयेत् विघ्नानु
त्सारयित्वा च कुर्याद्भूम्यभिमंत्रणं आसने मंडलं कृत्वा तत्र सर्वं समर्चयेत्
तारो वज्रोदके हूं फट् जलमधिष्ठितं तारं लज्जा विमृज्य तेन सर्वपापानि चैव हि
समयांते प्रोक्षयेत्ततो विकल्पपद शुद्धये अपनयांते च मे फट् च स्वाहा विशुद्धये

प्र॰पा॰
१०६

ॐ मायावह्निजायाचस्मृताग्न्याचमनेमनुः प्रणवं मणिधरि वज्रिणि सर्व
शाकुनः वशंकरी नमो हुं फट् स्वाहेति वर्धयेच्छिखां मां गारं मणिपदं चैव पर्यं
ते च वज्रिणि महाप्रतिसरे रक्षं द्वितीयं च नमो हुं फट् फट् स्वाहा मनुनानेन
रक्षाग्रंथिं च कारयेत् ॐ खः स्फुरे रक्षे हुं फट् स्वाहा वितनवाक्कायशोधनं फडा
सुदृश्य हृदा सर्वं जारिणक्रुसुमं त्रिणं फडाद्धारं प्रोक्षयेच्च बीजेन प्रोक्षयेद्बुधीः
गांवां शांयां विज्ञानीना स्युन्नोच्चमेणतु प्रणवं रक्षसुमं च वमं त्वं च नमोपि फ
ट् वह्निजायावधि मंत्रो भूमिशोधनमीरितः प्रणवं सर्वविघ्नानुच्चारय च हुं
फट् स्वाहा च मनुनानेन विघ्नानुत्सारयेत्ततः प्रणवं पवित्रवज्रभूमे हुं
फट् ततः पुनः स्वाहेत्यनेन मनुना कुर्याद्भूम्यभिमंत्रणं खः स्फुरे खे वज्र
रेखे हुं स्वाहेति च मंडलं प्रणवं हुं पुष्पकेतु पदं राजार्हितेन ततः शतायस
म्युच्चार्य सम्बुद्धरयमारका पुष्पपुंगमहापुष्पैः सुपुष्पैः पुष्पसंभवे पु
ष्पचयावकीर्णे हुं फट् स्वाहेति समुद्धरेत् परिशुद्धमनेनैव पुष्पं देव्या
नयाचरेत् प्रणवो वह्निजायांतो मंत्रश्च पुष्पदिग्रहे प्रणवं सर्वमुद्धत्यश

×

नाभिषेके ततः परं भामयांते प्रिय हुं फट् स्वाहा कुसुमसन्निधौ प्रकारभेदः
ते च चूडामणे ॐ वज्रोदके हुं फट् जलमानीय मंत्रवित् ॐ ह्रीं स्वाहेति मंत्रेण
तेनैव पंचधावनं ॐ ह्रीं विशुद्धधर्मांते धर्मगायत्रितः परं सर्वपापानि शमय
ततो शोधय पदं ततः विकल्पानपय स्वाहा हामेनैवाचमनं प्रिये ॐ मणिधरि वज्रि
णि पदस्यांते सर्वपदं ततः तथा समन्तपदस्यांते संपुटाय पदं ततः ॐ पुष्पे
सुपुष्पे पुष्पांते संभवे पुष्पशब्दतः चयावकीर्णे हुं फट् स्वाहा मंत्रेण पुष्पाधिष्ठा
नमाचरेत् ॐ रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहा भूमिविशोधनं ॐ दारय दारय हुं फट्
स्वाहेति विघ्नदारणं पवित्रवज्रभूमे हुं फट् स्वाहेति समभिमंत्रणं अखंड
स नंदे वषीट मंत्रेण स्तुत्ययेत् ह्रीं कामरूपपीठाय तु दयांतोयमीरितः अत्र
ह्यासनो वीरस्तामानं शोधयेत् अथ भूतशुद्धिं कुर्याद्यथा सर्ववर्त्तुंडलित्वा
दिकं परमशिवे नीत्वा प्राणायामविधिना ह्रीं बीजं रक्तं नाभौ ध्यात्वा तदुद्भूतेना
ग्निना पापात्मकं देहं दग्धं विचिंत्य पंत्री हृदि ध्यात्वा तदुद्भूतेनानिलेन पापात्म
कं वायुना भस्म प्रोत्सार्य हूं श्वेतवर्णं ललाटे ध्यात्वा तदुद्भवामृतेन तदस्थि

श्यामा
११०

स्तवनं विधाय तत्रिष्वा पंचशरीरं ध्यात्वा कुंडलिन्यादिकं तिलस्थानेनियोऽप्यात्मानं
देवीमयं भावयेत् तदुक्तं पेत्कारीये मायां नाभौ रक्तवर्णां ध्यात्वा तज्ज्वालावह्नि
ना शुष्कं पापात्मकं देहं दग्धं संचिंतयेत्ततः श्रीकारं हृदि पीताभं तदुद्भूतेन
वायुना तस्मात्प्रोत्सारितं हत्वा ललाटे चिंतयेत्ततः कुचं तुषारवर्णाभं तदुद्भूता
मृतेन तु तदस्थिलाविनं कृत्वा तत्रात्मानं विचिंतयेत् सर्वदुःखाविनिर्मुक्तं
निर्मलं देवतामयमिति अथ ध्यानं यदुक्तं तत्रैव भूतशुद्धिं विधायेत्थं स्व
तं विश्वं विचिंतयेत् निर्लेपं निर्मलं स्वच्छं आत्मानं देवतामयं अंतरिक्षेत
तो ध्यायेदाकाराद्रक्तपंकजं श्यत्तस्योपरि ध्यायेद्यांकारात्पद्मभाजनं तस्यो
परि पुनर्ध्यायेद्धींकारं नीलसन्निभं ततो हूंकारजां पश्चात् खर्वां बीजस्वरूपिणीं
सुमुखं च चतुरस्रं च तत्त्वं गोमुखमेव च योनिश्चेति विख्याता मुद्राः पंच नमस्कृ
ताः चतुर्भुजां ललज्जिह्वां महाभीमां वरप्रदां खड्गकर्त्रीसमायुक्तसव्येतरभु
जद्वयं कपालोत्पलसंयुक्तसव्यपाणियुगान्वितां पिंगोग्रैकजटां ध्यायेन्मौला
वक्षोभ्यभूषितां बालार्कमंडलाकारलोचनत्रयभूषितां ज्वलच्चितामध्यगतां

घोरदंष्ट्राकरालिनीं स्वावेशस्मेरवदनां स्त्र्यलंकारविभूषितां विश्वव्याप
कतोयांतः श्वेतपद्मोपरिस्थितां तंत्रचूडामणौ च सव्यव्यपविनिर्मुक्तमात्मानं दे
वतामयं अंतरिक्षे ततो ध्यायेदाकाराद्रक्तपंकजं श्यत्तस्योपरि ध्यायेद्धूं
कारात्पद्मभाजनं तस्योपरि महादेवी खर्वनीलघनप्रभां लंबोदरीं व्याघ्रच
र्मसमावृतनितंबिनीं पीनोन्नतपयोभारां रक्तवर्तुललोचनां पिंगोग्रैकजटा
जूटां नीलनागसमुत्पलां नीलोत्पललसन्मालां बद्धजटां भयंकरीं श्वेता
स्थिपट्टिकायुक्तकपालपंचशोभितां ललाटे रक्तनागेन हृतकर्णावतंसकां अ
तिशुभ्रमहानागहृतहारहृदोत्पलां दूर्वादलश्यामनागहृतयज्ञोपवीतिनीं
चतुर्भुजां रक्तमांसखड्गसुशोभितमंडितां तयाकुटेन शुभ्रेणात्रपाच तीक्ष्णधारया
खड्गेन दक्षिणस्योर्ध्वशोभितां वीरनादिनीं तदधस्ताद्धीरकर्त्रिकालंकृतांपरां
वामोर्ध्वे रक्तनालेषु विकस्वरमनोहरम् तदधो नीलपद्मं च तदधस्तात्कपालकं
लग्नांतानाद्भुसंहर्त्रीं दधतीं कुंदसन्निभां प्रत्यालीढनागसंदोह्रं हृतकेसरसद्धु
तां सुवर्णवर्णनागेन कनकोज्ज्वलपाणिकं मृत्युवर्णमहादेवशवहृद्धि

मलासनां त्रियंत्रसामिर्यन्तद्वक्त्रां कुचितप्रदं चलां शवपादद्वयान्तष्ठवा
मपादं हसन्मुखीं कुंद भासं शोभितकटिसूत्रं त्रिलोचनां दुष्टकृतेनना
गेनहूतनवपूरयत्कवां सद्यश्छिन्नगलत्कृतेनस्तुंडैरत्नोश्रवणौः अन्योन्यके
शनघितपादपद्मलेविशोः पंचाशद्भिर्महामालाशोभितोपरमेश्वरी अ
लघित्रासध्यगतांद्विपचर्मांगुरांशुकां अक्षोभ्यनागसंबद्धवद्धाङ्कस्थां वरप्र
दां सावेशस्मेरवदनां मलल्लिकल्लां करालिकां एवं ध्यात्वायंडितोहं भावये
च्चमहाकविरिति एवमामासानं ध्यात्वाहृदिहस्तां दत्वा जीवन्यासं कुर्यात्
दुतिसूतस्तुद्धिः अथध्यानरहस्यं यथा वश्याद्धीरतेवर्णांतामाद्घृष्टोपीत
न्नविर्णां मारणोच्चाटनेधूम्रांवहेतांसुगदपेत्नया चिंतयेत्परमेशानीं व्या
ख्येगनद्यासमादिति ततः प्राणायामत्रयं कृत्वा ऋष्यादिन्यासं कुर्यात्
यथा अक्षोभ्यऋषिः बृहतीछंदः उग्रतारादेवता हूं बीजं फट्शक्तिः
हूंकीलकं ममचतुर्वर्गसिद्धयेविनियोगः इत्युक्त्वा शिरोमुखहृदयगुह्य
पादद्वयसर्वांगेषु न्यसेत् ततो अक्षोभ्यऋषिरेतन्न्यास्यायाचकी

लकं स्मृतं हूं बीजं च शक्तिं च भुवनावधूकीलकं ततः करन्यासं कुर्यात् ह्रां अं
गुष्ठाभ्यां नमः ह्रीं तर्जनीभ्यां ह्रूं मध्यमाभ्यां ह्रैं अनामिकाभ्यां ह्रौं कनिष्ठाभ्यां
ह्रः करतलपृष्ठाभ्यां नमः चिंतयित्वैवमात्मानं करांगन्यास
माचरेत् षड्दीर्घेण वर्णेन पाशं गृहस्य येन्नतः अथ
वा षडंगन्यासमंत्रेण करन्यासं कुर्यात् यथा मंत्रेण ततरितो हृत्वा षड्वारे
मातृकां न्यसेत् कुमोल्कमा वरारोहे ताराषोडशकीर्तिता इत्येषि न्यासव
र्येतु सर्वं पापं प्रणश्यति योगिनीनां भवेत्पूज्यः स देवो न तु मानुषः यं नमं
ति महेशानि षोढापुटितविग्रहः अल्पायुर्वा भवेत्सद्यो देवताकंपते ति या
नान्यस्य पूज्यो लोके पिपितमातस्तु खोनरः षड्वारसृष्टिस्थितिसंहारक्र
मेणान्यर्थः सृष्टिरकारादिलांतः स्थितिर्डादिठांतः संहृतिः क्षादिकांतः वि
लोमेतु लांदिकांतः विलोमेतु क्षादिकांतः ठादिडांतः कादिक्षांत इति
न्यसेत्सर्गाद्विना न्यसेद् अथ वर्णान्स्थितिवर्जिता हृदि दीर्घसंहारः
सृष्टिस्तु युतमष्टयः स्थितिस्तु शांतिविन्यासस्तन्स्मात्का यात्रिधा सता न्या

श्यामा॰
११२

सःसंहारीतोमनस्त्वरिवैपानसेषुविहितोयं स्थित्यंतोमेधिषुस्रष्टातोवर्णि
नामितिप्राहुः वैराग्ययुक्तगृहस्थेषुसंहारांतंकेचिदाहुराचार्याः सहज्ञानी
वनवासिनिस्थितिंच विद्यार्थिनांसृष्टिंएतेनसृष्टिस्थितिसंहृतिःकर्तव्यः
अथषोढान्यासंयथा यामले तत्प्रकाश्यमिदंक्वापिमंत्रिणःकायरक्षणं
प्रणवंमातृकावर्णैःपुटितंमातृकास्थले तेनैवपुटितंवर्णंन्यसेदत्रैवपा
र्वति मायाबीजंतथादेविविविन्यस्तंप्रयत्नतः वधूबीजंतथादेविविविन्य
सेत्सुसमाहितः कूर्चबीजंतथादेविन्यासनीयंप्रशोभनः अस्त्रंचैवतथा
न्यस्त्वासकलंतदनंतरं गुह्यषोढंत्विदंदेविनप्रकाशाकदाचन अवश्यं
प्रत्यहंकार्यंतत्प्रज्ञानंजपस्तथा अथैवंन्यासंकृत्वाप्रणवपुटितमूलेन
व्यापकंन्यासंततःप्रपंचवाकुर्यात् तदुक्तंतंत्रचूडामणौ ॐकारंसंपुटीकृत्य
मनुनाव्यापकंन्यसेत् इतिततः कुलकुसुमलिप्तस्थाणौदिपीठंकुर्यात्
तंत्रचूडामणौ ततःकुलरसेनैवपीठंनिर्मीययत्नतः ॐग्रःस्तुरेखेव
द्वारेखेहंवज्रहृदयमेवच यंत्रेणानेनसंलिख्यवस्तुपत्रंमनोहरं तन्म

ध्येआस्ययुगलंमध्येबीजविभूषितंनिर्मितंगंधवर्गाख्येच षट्कोणंमगतंपश्चिभुवि
वह्नितत्रयंततः मायाशूर्पदलेचैववह्निनीयंदक्षिणेलिखेत् अघोत्तरपश्चिमेव
कुंफट्तारंचमध्यतः भुविधीरतंत्रेपि षट्कोणंविलिखेत्प्रथमंअष्टपत्रंसुलक्षणं
मिति अथप्रकारांतरमाह मत्स्यसूक्ते सयोनिवंदनेनाष्टपत्रमत्रलिखेत्ततः
मुद्रमासनमारुह्यमायाशूर्पदलेलिखेत् यामेबीजंद्वितीयंतुउत्तरेपश्चिमे
नरं मध्येबीजंलिखेदिति फेत्कारिण्यांच लिखेदष्टदलंपत्रंत्रिकोणोज्ज्वल
कर्णिकं बीजंलिखेन्तुशूर्पवत् तारातंत्रेच अथाधारंत्रिकोणंबिंदवंतदनु
वसुदलंतुचतुरंकेणभूषितं तस्मिन्नेवतारिणीयजेत् अथप्रकारांतर नील
तंत्रे व्योमेंदौरसनार्णकर्णिकंसर्वांद्र्यंवस्तुरन्योसरंवर्गेलासिवसुमतीगेहेन
संवेष्टितं ताराधीश्वरवारिवार्णविलसद्दिक्कोणसंशोभितंयंयंनीलघनोपमं
मिंगदितंसर्वार्थसिद्धिप्रदं अथैषामेकतमंयंत्रंपुरतःसिंहासनेसंस्थाप्य
तंपूजयेत् यथागारतंत्रे तन्मध्येपूजयेद्देवीमावाहनंशवमेवच श्मशानं
तत्रसंचिंत्यतत्रकल्पद्रुमंस्मरेत् तन्मूलेमणिपीठंचनानामणिविभूषितं

श्यामा
११२

नानालंकारभूषाढ्यां मुनिदेवैश्च मंडितां । शिवाभिर्बहुभिः साक्षि मोदमानाभिरं
ततः चतुर्दिक्षु श्मशानाष्टं डाकिन्यो गारास्थिभूषिताः एकवीरतंत्रेपि ततः पूर्वा
दिदलेषीठशक्तिः प्रपूजयेत् तदुक्तं सिद्धसारस्वते लक्ष्मीः सरस्वती चैव
रतिप्रीतिर्जयैव च कीर्तिः शांतिश्च पुष्टिश्च तुष्टिरित्यादिशक्तयः देवनीलसर
स्वत्यः पीठशक्त्यष्टरिताः ततोमध्ये ह्सौः सदाशिवमहाप्रेतायपद्मासना
यनमः इति संपूज्य अर्घ्यादिपात्रमुक्तविधिना संस्थाप्य विश्वव्यापक
अमृतवारिधि आकाशाद्रत्नपद्मं ध्यात्वा तदुपरि एणंकारात्मकपद्मं च ततो
हूंकारं नीलवर्णं तदुपरि कर्णिकायां हूं बीजस्थितां विभाव्य तदूर्ध्वं शुद्धस्फटि
कसरोजोपरि देवी पूर्वोक्तध्यानैकतमेन ध्यायेत् एतदुक्तं परमहंसश्रीशं
कराचार्यस्तोत्रोपदेशेन तत्रविशेषोयथा आकारोपरिरक्तपद्मं तदुपरि
एणंकारात्मकं पद्मं तन्मध्ये हल्लेखात्मकं हूंकारं ध्यापयति योगी योगविधाविति
ततउक्तविधिना आवाहनादिकं कृत्वा पाद्यादिभिरुपचारैः पूजयेद्यथा
मूलांते श्रीअमुकदेव्यै नमः अर्घ्यादिदाने विशेषमंत्रोयथा यामले

दूर्वाक्षतगंधपुष्पं जपापुष्पान्वितं मोदकं । अर्घं गृहाण जगद्धात्रि देहि सिद्धिं सुरेश्वरि
मूलांते अमुकदेव्यै इदमर्घ्यं स्वाहेति अर्घ्यं दत्वा वस्त्रपुष्पं दद्यात् तदुक्तं
तंत्रचूडामणौ अर्घ्यं दत्वा वस्त्रपुष्पं दापयेन्मंत्रमुच्चरन् वस्त्रपुष्पप्रतीच्छे
ति संबोधनपदान्वितं फेत्कारिण्यां च श्रीमदेकजटायुक्त्वा वस्त्रपुष्पप्रती
च्छते तारादिवह्निजायांतमुदीर्य यजनं चरेत् वस्त्रपुष्पाभावेन स्मरणं का
र्यं तदुक्तं नीलतंत्रे अभावे वस्त्रपुष्पं च स्मरणात्फलभाग्भवेत् अथ कल्प
कोटितपःक्रांते विश्वांते विश्वमोहिनि गृहाण परमेश्रीते स्वमाचमनीयकं
मूलांते इदमाचमनीयं मधुपर्कीचमनीयं दद्यात् ततः एषगंधः सुराध
सेनागयज्ञोपवीतिनी रक्तचंदनदिग्धांगी चंदने दिव्यसारके मूलांते एष
गंधो नमः वस्त्राधिकतनुस्पर्शे संतानकुसुमार्चिते वस्त्रपुष्पप्रतीच्छे
मंत्रदीपं निवेदये ततो मूलेन नैवेद्यादिकं निवेदयामीति दत्वा मधुप
दद्यात् यथा परमं तारायणं कल्पकोटिकल्पांतकारिणि गृहाणैकविता
सिद्धिं देहि मे मोक्षदायिनि ततः पुष्पांजलित्रयेण देवीमाराध्यार्घ्यादि

श्यामा
११४

केनदेवीं तर्पयामीति तत्त्वमुद्रया त्रिः संतर्प्य योनिमुद्रां प्रदर्श्य तां प्रार्थये
से ओं श्रीं शा सुरवायव्यमध्ये दिक्षु च देवं गोवा षडंगमंत्रेण षडंगमर्चयेत्
गन्धर्वयामले षडंगमर्चयेद्व्यादेहे च केसरेषु च नमः वायव्यादीशपर्यंतं
गुरुपंक्तिं प्रपूजयेद्यथा भावचूडामणौ अथ नारायुरूत्व रूपे दृष्टा दृष्टफल
प्रदान् ऊर्ध्वकेशोर्ध्वकेशी च नीलकण्ठो वृषध्वजः दिव्यौघा सिद्धिदा वक्ष्ये
सिद्धौघान् शृणु तत्त्वतः वसिष्ठः कूर्मनाथश्च नीलनाथो महेश्वरः हरिना
थो मानवौघान् शृणु वक्ष्यामि सकृद्गुरून् नारायणी आनुमनी जपनित्या महो
दरी सुखानंदः परानंदः पारिजातः कुलेश्वरः विरूपाक्षः फेत्कारी च कश्चि
तंत्रारिणी कुले नमो गुरुः परमगुरुः परापरगुरुः परमेष्ठिगुरुरेवं संपूज्य
देव्या मौलौ अक्षोभ्यः वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा इति गुरुमस्तकोपरि
तं पूजयेत् अक्षोभ्यः शक्तिनात्र अमावात्पं चंद्रकलावदिति नीलचूडामणौ
वैश्वनारायणे अक्षोभ्यः सर्वमुख्यस्याच्छिन्निर्मिनागमपद्भ इति नमः
पूर्वादिचतुर्दले ओं वैरोचनपुष्पं प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा ओं शंखपांडुरव

त्रमित्यादि एवं पंचपद्मनाम अक्षसितांग अग्न्यादिदले तंनामक मांमाम
क पांपांडुर तंतारक पूर्वादिचतुर्दले ओं पद्मांतक यं यमांतक विं विघ्नांत
क तं वरांगव वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा इत्यनेन प्रपूजयेत् गन्धर्वीरतंत्रे
वज्रपुष्पं प्रत्येच्छेति हुं फट् स्वाहेति मंत्रवित् एतन्मंत्रेण नाममात्रसिद्धेश्चैव न
संशयः अनेन मनुना सर्वान् परिवारान् समर्चयेत् प्रणवाद्यभिनायां तं वज्रपु
ष्पं विनिक्षिपेत् तथा वैरोचनं शंखं पांडुरं पद्मनामकं असितांगं यज्ञे मामकी ची
दीं इति चतुर्दले नामकं मामकं चैव पांडुरं तारया सह वह्न्यादिषु चतुष्कोणेषु
श्री चैव प्रपूजयेत् द्वारे पूर्वादितः पश्चात् पद्मांतक यमांतकौ विघ्नांतकं सम
र्च्य पूजयेत्तत्र तां नवमिति नमो देव्या अक्षं चतुर्दिक्षु संपूज्य योनिमुद्रां
प्रदर्श्य पुनः देवीपाद्यादि निवेद्य संपूज्य प्रणाम्य संहृत्य स्फटिकमालया अ
ष्टोत्तरसहस्रं अष्टोत्तरशतं वा जप्त्वा गुह्यातिगुह्य मंत्रेण देव्या वामहस्ते जपं
समर्प्य स्तुत्वा नुत्वा प्रणमेत् अथ जपरहस्यं यथा नीलतंत्रे मंत्रध्या
नं प्रवक्ष्यामि जपाख्यं सर्वसिद्धिदायकं मंत्रध्यानान्महेशानि सिद्धो भवति साधकः

श्यामा
११५

मूले चक्रे च हृत्पद्मे खां सूर्यकोटिसमप्रभां स्वाधिष्ठाने पीनवर्णां द्वितीयं तु वि
भावयेत् नाभौ तडित्संकाशं कूर्चबीजं महाप्रभं अस्त्रबीजं हृदि ध्यात्वा
कालाग्निसदृशप्रभं भ्रूमध्ये ब्रह्मरंध्रे तु सर्वविद्यां विभावयेत् सूर्यकोटि
प्रतीकाशां योगिभिः सुप्रदर्शितां अथवा सर्वविद्यां जिह्वायां दीपरूपिणीं
ध्यात्वा तन्मूलपटलैर्जिह्वामपि दीपरूपां विभाव्य जपेत् फेत्कारिण्यां जि
ह्वायां न्यसनादेव मूकोपि सुकविर्भवेत् ततो नित्यहोमं कुर्यात् तदुक्तं
सोमरूपावल्यां यावन्मंत्रः सिद्धमंत्रो नाहुतस्य फलप्रदः नाभिष्ठोलमते
कामं जसमाश्रित्य समर्चयेत् अन्यत्रापि सूक्ष्मायां लभते कामाख्यजपात्सिद्धिः
न संशयः विभूतिं चाग्निकार्येण सर्वसिद्धिं च विंदति नीलतंत्रेपि नित्यहोमं
प्रवक्ष्यामि सर्वसिद्धौ न विंदति सपर्यासमये गाणपाद्यबलि सर्वं चरेद्बुधः
तत्तत्कल्पविधानेन चरेत्साधकसत्तमः बलिवश्यादिकं चैव ब्राह्मणः समुपा
चरेत् विधिवदग्निमानीय क्रव्यादेभ्यो नमस्ततः मूलमंत्रं समुच्चार्य कुंडे
वा स्थंडिले पि वा शमीवा संस्कारेद्ध क्रिं क्रव्यादंतित्रितयेन तु स्वाहांतेन त्रिधा

कृत्वा षडंगवह्निं ततः ततो देवीं समावाह्य मूलेन षोडशाहुतिं कृत्वा दत्वा
नमस्कृत्य विसृज्य ते दिक्षु मंडले अथ भूतादिभ्यो नानाविधबलिं दद्यात् तदुक्तं फेत्का
रिण्यां भूतादिभ्यो नानादोषाबलिं मंत्रेण दापयेत् अतितत्र प्रकारः पुरतः को
णेह्नवतुरस्रं कृत्वा धारणाश्मादिभ्यो नमः इति संपूज्य तत्र पिष्टकलड्डुकं च
तन्नादिना बलिमुपहृत्य पनिधायानामिकांगुष्ठाभ्यां एकजटे महाय स्वाधिपत
ये सोमोपनीतं बलिं गृह्ण २ गृह्णापय २ मम शांतिं कुरु २ परविद्यां नाशय त्रुट २
छिंधि २ ह्रीं स्वाहा इति दद्यात् इति श्रीपूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये ए
कोनविंशतितमः परिच्छेदः अथ देव्याः स्तुतिं कुर्यात् ॐ घोररूपे महारावे स
र्वशत्रुक्षयंकरि भक्तेभ्यो वरदे देवि त्राहि मां शरणागतं २ सुरासुरार्चिते देवि
सिद्धगंधर्वसेविते भक्तेभ्यो वरदे देवि त्राहि मां शरणागतं २ जाड्यपापहरे
देवि त्राहि मां २ जटाजूटसमायुक्ते लोलजिह्वानकारिणी द्रुतबुद्धिकरी दे
वि त्राहि मां २ सौम्यरूपे क्रोधरूपे चंडरूपे नमोस्तु ते सृष्टिरूपे नमस्तुभ्यं
त्राहि मां ४ जडानां जडतां हंसि भक्तानां भक्तवत्सले मूढतां हर मे देवि

श्यामा
११६

त्राहि ५ हूं हूंकारमये देवि बलिहोमप्रिये नमः । उग्रतारे नमो नित्यं त्राहि ६
बुद्धिं देहि यशो देहि कवित्वं देहि मे सदा । मूढत्वं हर मे देवि त्राहि ७ इन्द्रादि
दिविषद्वृन्दवंदिते करुणामयि । तारे ताराधिनाथास्ये त्राहि ८ अष्टम्यां च
चतुर्दश्यां नवम्यां यः पठेन्नरः । षण्मासैः सिद्धिमाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ९
मोक्षार्थी लभते मोक्षं धनार्थी लभते धनं । विद्यार्थी लभते विद्यां तर्कव्याकरणा
दिकां १० इदं स्तोत्रं पठेद्यस्तु सततं लभते नरः । तस्य शत्रुः क्षयं यान्ति महाप्रज्ञा च
जायते ११ पीडायां वापि संग्रामे महोत्पाते तथा भये । य इदं पठते स्तोत्रं शुभं
तस्य न संशयः १२ इति तारावल्लभ महोग्रतारास्तव समाप्तः अथ नीलतारास्तवे
मातः नीलसरस्वति प्रणमतां सौभाग्यसंपत्प्रदे प्रत्यालीढपदस्थिते शवहृदि स्मे
राननांभोरुहे फुल्लेन्दीवरलोचने त्रिनयने कर्त्री कपालोत्पले खड्गं चादधती
सुरासुरप्रियां त्वामीश्वरीमाश्रये १ वाचामीश्वरि भक्तकल्पलतिके सर्वार्थ
सिद्धीश्वरि गद्यप्राकृतपद्यजातवचने सार्वज्ञसिद्धिप्रदे । नीलस्निग्धविलो
चनत्रययुते कारुण्यवारांनिधे सौभाग्यामृतवर्षणेन कृपया सिंच त्वमस्मा

दृशं २ खर्वे सर्वसमृद्धसंस्मितजनो सर्वांगलेशोज्ज्वले व्याघ्रत्वक्परिवीतसुं
दरकटिव्याधूतघंटांकिते सद्यःकृत्तगलद्रजःपरिमिलन्मुंडद्वयीमूर्धज
ग्रंथिश्रेणिनृमुंडदामललिते भीमे भयं नाशय ३ मायानंगविकाररूपि
कमलाबिंदूर्ध्ववर्णात्मिके हूंफट्कारमयि त्वमेव शरणं मंत्रात्मिके मादृशः
मूर्तिस्तेजननि त्रिधामघटिता स्थूलातिसूक्ष्मापरा वेदानां न हि गोचरा
कथमपि प्राप्तां नु तामाश्रये ४ मातस्त्वत्पदसेवया सुकृतिनो गच्छन्ति सा
रूप्यतां त्वत्स्वरूपीं परमेश्वरि त्रिनयने तारासमा स्यात्मनः । संसारांबुधिसज्ज
नायकृततरं दैवेंद्रमुख्यासुराः मातस्त्वत्पदसेवने हि विमुखाः किं मंदधी
सेवते ५ मातस्त्वत्पदपंकजद्वयरजो मुद्रांककोटीरिणस्ते देवा जयसंगमे
विजयिनो निःशंकमंके गताः । देवोऽहं भुवने न मे सम इति स्पर्धां वहंतः परैः
तत्तुल्या नियतं तथा चिरमिमे नाशं व्रजंति स्वयं ६ त्वन्नाम स्मरणात्प
लायनपरा द्रष्टुं न शक्ता न ते भूतप्रेतपिशाचराक्षसगणाः यक्षाश्च नागा
धिपाः दैत्या दानवपुंगवाश्च खचरा व्याघ्रादिका जंतवो डाकिन्यः कु

तृपामा
११७

चिंतांतकक्षमवृक्षं मातः स्तवं सुलते ७ लक्ष्मीसिद्धिगणस्य पादुकस्तुखाः
सिद्धिस्तथा चारिवर्णं स्तंभस्यापि वरांगने गजटा स्तंभे तथा मोहनं मातः
स्तन्यदसेवया खलु रत्नं सिद्धां जितेनेत्र गुणाः कांति कांतिममोऽभवस्य भव
ति त्वद्दीपिवाचस्पति ८ उग्रतारा एकजटेदं मन्त्रि मान्यः पठेन्नरः प्रातः
मध्याह्नकाले च सायं च नियतः शुचिः लभते कवितां दिव्यां सर्वशास्त्रार्थ
विद्भवेत् लक्ष्मीमनः स्थिरां प्राप्य भुक्त्वा भोगान्यथेप्सितान् कीर्तिकांति
चवैतन्यं सर्वेषां प्रयतः तथा विख्यातिं चैव लोकेषु प्राप्यते मुक्तिमाप्नुया
त् इति नीलतंत्रे तारा एकं अथ योगिनीतंत्रे कवचं यथा पुरा कै
लासशिखरे तारां पप्रच्छ शंकर गुरुभावेन देवेशि कथयस्व सुसादरं १
केनोपायेन सहसा शरीरं सुदृढं भवेत् कथं वा सिद्धिमतुलां तत्र मंत्रविदां
प्रिये तारोवाच अतिगुह्यतरं वापि सर्वनिःस्वर्णवक्रं संकटात् इदं रहस्यं
परमं कथयामि त्वयि प्रभो ३ श्रूयतां परमं गुह्यं कवचं मन्मुखाच्छृणु
मधुकैटभयोर्युद्धे कथितं पद्मजन्मनः त्वत्प्रभावाच्च देवेश लयं वि

शुः तगच्छति मत्तस्य कथितं सर्वं न च स्मरसि मायया ५ उद्धृतं सारभूता
नां कवचं योगिनीमते न कस्मैचित्प्रवक्तव्यं न प्रकाश्यं कथंचन ६ शपथं
कुरु मे देव यदि स्नेहोऽस्ति मां प्रति श्रूयतां सावधानेन कथितं सार संग्रहं
सत्यं सत्यं पुनः सत्यं सत्यं सत्यं पुनः पुनः कवचेन विना देव यो ममाराधयति
दारुणम् नमस्कृतिमहोग्राया योगिन्यश्च स्तुतिस्थितं ब्रह्मा विष्णु शिवादीनां
बीजं रक्षतु बालकं तद्ध्वंशमित्रबीजं तु लिंगं रक्षतु यत्नतः मणिपूरं सदा
पातु वक्षबीजमशेषतः अनाहतं वर्मबीजं पातु मे सर्वसर्वतः अस्त्रादिस्र
र्वदा पातु विशुद्धकं ठश्रवणं शिवरूपा पातु मे नित्यं माज्ञाचक्रे द्विपत्रकं
मीर्विं पातु सदा तारा ललाटं पातु सदाननं नीलसरस्वती पातु हृदयं मे सदा ३
नः मूलाधारं सदा पातु महानीलसरस्वती अक्षोभ्यः पातु सर्वांगं रहजी पा
तु वौलर्कं उग्रतारा देवता मे गह्वरं पातु सर्वदा चरणौ मे सदा पातु मायावी
जमशेषतः स्तनद्वयं सदा पातु कुचां विद्युद्विद्यात्मकं रसनां मे सदा पातु ल
क्ष्मीदेवीच शाश्वती रसनाग्रं सदा पातु सरस्वती प्रयत्नतः रतिः पातु सदा

१६

योगमा
१२८

बीजं श्रीर्मिर्मे वदनं सदा कीर्त्तिः कीर्त्तिं सदा पातु शांतिः शांतिं सदावतु पुष्टि
र्मे पातु पुष्टिं च तुष्टिस्तुष्टिं सदावतु रोचना रक्षतु शंखं च भीरं षट्कोणं तथैव च पां
डुरो मे सदा गंडं पातु नित्यं च शर्वशः पद्मनाभः सदा पातु नाभिं मे दशपत्रि
का असिता गापातु लिंगं नामकं पातु कर्णिकं मामको मे तथा हल्लौ श्रीवलं
पातु पांडुरः तारा मे पातु हृदयं एवं पर्श्वं तु कौ मम पार्श्वद्वयं सदा पातु
समंतकनरांतको चरणौ पातु मे नित्यं विघ्नांतक समाह्वयः तारा मे पातु स
तत मर्वांगं परमेश्वरी इदं तु कवचं देवि कथितं मन्मुखाच्छ्रुतं प्रसादाद
दिदेवेश यत्र कुत्र प्रकाशते योगिनीभिस्तदा दातुं स्वयं च वधकारिणी य
दिश्रीगपवशात् कुंभकेन विस्माधकेनरः न दानस्य महासिद्धिर्वर्षुषां जायते
पूर्वं निषिद्धं श्योन दातव्यं न प्रकाश्यं कदाचन यदि दद्यान्निषिद्धेभ्यस्तदा
हं वशकारिणी दद्याच्छांताय शिष्याय मंत्रतंत्रयुताय च गुरुभक्तियुताये
व तदा सिद्धिरनुत्तमा रहस्यं कथितं सर्वमतं तकलदायकं गोपितव्यं त्व
या देव न प्रकाश्यं कदाचन इति श्री योगिनीतंत्रे कवचं समाप्तं ६

अथ दीक्षाविधिः नउतंत्रे महोग्रतारा कल्पे कल्पे द्वत्ता तारां वै योग्यं हि जितराध
मः मंत्रं जपं सहस्रेषु सिद्धिभिः नैव जायते गुरोर्मुखान्महाविद्यां गृह्णीयात्पाप
नाशिनी [illegible] कुलनाथं परित्यज्य येऽन्याः परसेविनः तेषां दीक्षा च
यागाश्च अभिचाराय कल्पते कुलीनस्सर्वमंत्राणां अधिकारी निगीयते तस्मात्स
र्वप्रयत्नेन कुलीनं गुरुमाश्रयेत् दीक्षः भ्रश्च सरव्वास्ता सर्वमंत्रेषु नायकः मह्या
स्यां विशेषेण सर्वकामार्थसिद्धये नात्र कालविशुद्ध्यादि न च तत्र विचारणा
मन्त्रस्य तेषि गोष्ठे देवालये स्थले श्मशाने वा नदीतटे मंत्रस्य ग्रहणं कृत्वा
स्त्र ये निद्धिस्तु निभिः एवं सिद्धिं लभेन्मंत्री नान्यथा तामवाप्नुयात् कृष्णपक्षे
स्य चाष्टम्यां तु मेलन्ने शुभे क्षणे पूर्वभाद्रपदे युक्ते मित्रतारासुसंयुते अथ
वानूराधायां रेवत्यां वा विशेषतः ज्ञानी याह्नो मनं कालं मंत्रस्य ग्रहणं प्रति नी
लतंत्रेपि रोहिण्यां श्रवणे श्रीवधनिष्ठाचोत्तरात्रयम् पुष्यः शतभिषक्चैव दी
क्षानक्षत्र उच्यते इषे चैव विशेषेण कार्त्तिके वा विशेषतः अष्टोत्तरशतं होमं
बिल्वपत्रेण कारयेत् अथवा दशांशं कुर्यात् इति शतमेव वा पायसं ...

श्यामा
११६

दद्यान्मोदकं खंडशर्करं बलिं दद्याच्च छागं च गोधामांसमनुत्तमं रंभापुष्पं
शाकमत्स्यं तु कुर्याच्च प्रयत्नतः यवक्षीरं तन्मोदद्यान्नु शाल्यन्नं मधुना सह ना
रिकेलं तन्मोदद्यात्पायसं तदनंतरं शर्करासंयुतं दद्यात्सुवर्णं भरणादिकं गो
भूहिरण्यवस्त्राद्यैस्तोषयेद्गुरुमात्मनः सवस्त्रं दक्षिणां दद्यात्तदर्धं वा दद्यात्ति
यदा दद्यात्तिसंतुष्टो प्रसन्नवरदो भवेत् अन्यच्च सर्वस्वं दक्षिणां दद्यात्कोऽस्त्वद
द्यात्पयस्विनीं गुरुं संतोषमात्रेण सिद्धिः भवति शाश्वती अन्यथा नैव सिद्धिः
स्यादभिचाराय कल्पयेत् विशोध्य भाजनं दद्यात्कुमानपुरस्सरं अत्र विशे
षि सामान्यमन्यदपि कर्तव्यमिति निशेषः अथैव दीक्षाविधाय पुरश्चरणं कुर्या
त् नडज्ञे गंधर्वतंत्रे एवं कृत्वा हविष्याशी जपेल्लक्षमनन्यधीः ततः प्रयोगं
सर्वेषां वशणादिकं च कारयेत् वीरतंत्रेपि स्वेच्छाचारपरो मंत्री पुरश्चरणसिद्ध
ये रहस्यमालामादाय लक्षमेकं जपेत्सदा फेत्कारिण्यां जडोपि यदि श्रद्धो
स्यात्सद्भावनावशतत्परः लभते पिमतां वाणीं मंत्रस्य लक्षजापतः रुद्रया
मलेपि नरगजाश्वमुंडैर्वीणाब्रह्मसूत्राग्रपाणिनि विरच्यविधिवन्मालां लक्ष

अथवाय न्मासे त्रैकालिकं नित्यं तन्मनन्तं मीकृत्य तर्पणं तदनंतरं ब्राह्मणभोज
नमुक्तं तद्यथा पूजात्रैकालिकी नित्यं जपस्तर्पणमेव च होमो ब्राह्मणभु
क्तिश्च पंचांगोनितु पुरश्क्रिया इति अत्र कुमोनदर्शितः किंतु पंचांगमेव तर्पणं त
तं होमदर्शनादिति गुरवः अथमत्स्यसूक्ते अत्र वनं बिल्वपत्रं च दशांशं तु कु
यात्ततः केवलं तिलमाज्येनापि संप्रदायविदः अन्यदुक्तं तत्रैव तद्दत्वा
दक्षिणां सम्यग्ब्राह्मणान्मस्तुतनं योस्मिंतंत्रे प्रवर्तेत तं तं न पीडयति ध्रुवं
इति श्रीसच्चिदानंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये विंशतितमः परिच्छेदः २०
अथ रहस्यमालासंस्कारो यथा रुद्रैकं मणिमादाय ब्रह्मग्रंथिं विनिर्दिशेत्
अनुलोमविलोमाभ्यां मातृकां जपित्वा न्यसेत् तेन सर्वं तु लोपेनाज्ञायते स
र्वसिद्धिभाक् अत्र प्रकारः भूतशुद्धिन्यासांतं विधाय स्वर्णादिपात्रे मालासं
स्थाप्यानुलोमं मातृकावर्णसंपुटत्वेन बीजानि विन्यस्य तत्र सावरणां दे
वीं संपूज्य स्वहृदयसमीपे मालां समानीय मध्यमामध्यपर्वाणि संस्थाप्य
अंगुष्ठाग्रेण बीजमावर्तयेत् रुद्रमणि तु नाशं गतं तपेदित्येकप्रकारः

अपरप्रकारस्तु मत्स्यसूक्ते श्रीतत्त्वचिंतामणौ चानुसंधेयं अथ संक्षेपेण प्र-
ज्ञाविधिर्लिख्यते तदुक्तं यामले आदौ स्वस्थादीन्विन्यस्य करशुद्धिः ततः प्रा-
णं ध्यानपूजाजपश्चेति सर्वमंत्रेषु संग्रहः अन्यच्च तत्पार्थं सर्वमंत्राणां वि-
न्यासं च लिपिं विना मंत्रं निष्फलं विद्यात्तस्मादादौ लिपिं न्यसेत् गौतमीये
स्नानशुद्धिलिपिन्यासं विना यस्तु प्रपूजयेत् विपरीतफलं दद्यादभक्त्या पूज-
नं यथा इति शांतिकादौ धारणायंत्रं लिख्यते फेत्कारिण्यां योनिमुद्रां लि-
खेद्भूर्जे लाक्षारसेन मंत्रवित् तन्मध्ये साध्यसंयुक्तां मूलमंत्रं लिखेत्ततः
अष्टपत्रमष्टवर्णैस्तद्बहिः पुरद्वयं अष्टवर्गं चतुष्पुरे च विलिखेत्साधकोत्त-
मः वेष्टितं पीतवस्त्रेण तंतुना परिवेष्टयेत् बध्नीयात्पट्टवस्त्रेण शिरसि तं
कंठे भुजे वा स्त्रीणां वामभुजे बद्धमन्येषां दक्षिणे करे एकवीराकल्पेपि
स्वर्णपट्टे भूर्जे वा हैमे वा पंचवर्णसंयुक्तं विलिखेद्धेमलेखन्या गंधाष्टकेन स-
मन्वितं दूर्वाकांडेन संलिख्य कुलसूत्रेण वा पुनः क्लीबमित्यादि तु
ऋॠऌॡरहितमित्यर्थः तदुक्तं स्वराणां मध्यगं यत्तु तच्चतुष्कं नपुंसक-

मिति अष्टवर्णैरिति वाग्भवं भुवनेशी प्रणवं वाग्भवं भुवनेशी सर्वमंत्रं वह्नि-
ललाम्बिकामित्यर्थः अत्र कालिकादि घोररूपाणां कार्यं तदुक्तं
फेत्कारिण्यां कालिकामंत्रमंत्रोक्तं प्रयोगं समुपाचरेत् अत्रोक्तं सम्पन्नमेव
प्रयोगं समुपाचरेत् इति श्रीपूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये एक-
विंशतितमः परिच्छेदः २१ अथ मंत्रभेदा निरूप्यंते तदुक्तं मत्स्यसूक्ते
अथातः संप्रवक्ष्यामि तारां भवतारिणीं स्मरणात्सर्वसिद्धीनां भयमाशु
विनाशयेत् प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य हृल्लेखाबीजमुद्धरेत् सकलं च ततस्तारं
तारयेति यामलं तु तारायुग्मं वह्निजायामंत्रोयं स्वरपादपः गद्यपद्य-
मयी वाणी कथयामि सिद्धिदायिनी चतुर्लक्षजपेनास्याः सिद्धयो हि भवंति
हि ध्यानपूजादिकं सर्वं पूर्ववत्समुपाचरेत् ततः क्रमान्नीतारां च वक्ष्ये
नामध्येयं ततः यस्याः स्मरणमात्रेण भयमाशु विनाशयेत् प्रणवं पूर्व-
मुद्धृत्य तारे द्वे तारिणी तथा तथा स्वाहेति मंत्रोयं दशाक्षर उदीरितः ध्या-
नं च पूर्ववत्प्रोक्तं समस्तापन्निवारणं यस्याः स्तोत्रेषु सर्वत्र बाधा न भवति

श्यामा॰
१२२

स्मरेत् श्यामवर्णाभिं द्विनयनां द्विभुजां वरपंकजे दधानं वकुवर्णाभिर्विकुन्तपाणि
राहुतां शक्तिभिः स्मेरवदनां स्मेरमौक्तिकभूषणां रत्नपादुकयोर्न्यस्तपादांबु
जयुगां स्मरेत् वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं नियमेन यथाविधि दशांशं तु हुत्वा मंत्री
कुनाभैः रक्तपुष्पकैः इति सिद्धा महाविद्या ददात्यसर्वमनोरथान् विद्यामरं
प्रवक्ष्यामि श्रृणु सावहितानघे वाग्भवं कमलं देवी चंडोंकारं वाग्भवं तथा
हृल्लेखा वाग्भवं मीनं वह्निजायावधिर्मनुः अष्टदशाक्षरमनुः प्रोक्तः वेदमातृकर
तुनमः पंचांगं वाग्भवं मंत्रस्यैव बीजेन कल्पयेत् अष्टत्रिंशद्वर्णैः न्यस्य हृ
न्मध्ये मंत्रवित् ध्यानपूजादिकं सर्वं पूर्ववत्समुपाचरेत् कालिकासिद्धवि
द्या च महाकाली महापरा नमामि तत्रे महाविद्या विज्ञेया साधकोत्तमैः कृष्ण
कामारिणी प्रोक्ता सर्वग्रंथे मयापुनः सर्ववेदमयी सर्वा सर्वा नायनमस्तु गी
हस्ताक्षरेव संप्रोक्ता ततः परमसाधकैः पूर्ववत्सर्वमुद्दिष्टं पद्मे तु मंत्रयेवच
महापद्मे पदं तु यान्त्र्यावजिपदं ततः मायास्वाहेति मंत्रोयं प्रोक्तः सप्तदशा
क्षरः पूजा सर्वा पदिष्टाय ग्रधरात्रे चतुष्पथे जपमस्याः उद्देत्र सप्ता

हुतकविर्भवेत् बीजमंत्रः स्वगंत्रासु स्तारिष्यास सर्वसिद्धिदाः एते भेदा महो
ग्रायाः पुरुषार्थप्रवर्तकः आयुःश्रीकीर्तिकवित्वविद्यासौभाग्यदायकः अं
ते निर्वाणमयं वृत्तं जीवन्मुक्तिप्रदायकः [illegible] शिवबीजं महे
शानि शक्तिबीजं ततः परं सर्गबिंदुसमायुक्तं वेदाद्यं तदधः क्रमात् मायात्रीव
मे बीजेन हंसबीजमुदीरितः एषा पंचाक्षरी विद्या कवित्वाशु विदुर्लभा आज्ञा
सिद्धि भवाम्भोति त्रैलोक्यं वशमानयेत् वशमायांति सहसा वेदविद्याश्चतुर्दश
हंसतारा महाविद्या नवलक्षेहान्त्यकाशितं कवित्वमावहेत्तु सो धनार्थी धनमा
प्नुयात् मोक्षार्थी लभते मोक्षं नात्र कार्या विचारणा उग्रतारा महाविद्या कथ्यते
मम पौरुषं पंचाक्षरी वयाविद्या हं साक्षाच्च महोदया केवलेन प्रसादेन त
वलेहान्त्यकाशितं अनयोर्जपपूजादीन् पंचाक्षरीवदाचरेत् बीजखंडाम
हाविद्याः स्त्रिताराद्या पृथक् पृथक् कैवल्यकवित्वसिद्धिदायिनो कुलधृतिदः
षडुदीर्घया मायया च षडंगं समुपाचरेत् पूजा सर्ववदुद्दिष्टा प्रयोगानपि न
स्मः [illegible] शिवशक्तिस्तगोमायाथ [illegible] रतउदीरितः साधेत

हरो मंत्रो ज्ञानदीपकविश्रुतः ॥ मायामायासौ च शक्तिः षट्कारांतो परस्मात्
तृनयोः कल्पसुदितं महिम्ना कल्पसुत्तमं वाग्भायावस्मलावी
नमी घोश्च श्रुतिनिवेदितः नीलसरस्वतिपदं त्रिभाश्रुतिर्मृग्वाग्भवः काहिशाद्ध
हृदयं पश्चान्मालली मणिपद्मभः पञ्चवर्णाढ्यदिग्भुजो नीलसारस्वतो मनुः षट्को
णकोसौ विज्ञेयः षड्भिः मंत्रैर्युक्तः ऋषिः कं दो देवनालो विभागं स्मृतः पार्वती
गंगाप्रवाहनाम ऋषिः मन्त्रपीडनार्दन अनिवा वक्त्रविद्धं दो नीलसरस्व
ती सर्ववागेः सर्वमयी समस्ताभीष्टदायिनी हेंबीजं कीलकं ज्ञेयं हसौ शक्तिः स
मीरिता नीलवर्णा स्वविज्ञेयहूरिगावा विनापाले मुद्रा मीनिसवाद्धीक मरवसुद्रा
समीरिता हृदयस्य षडंगानि कृत्यीन्यष्टदीर्घयुक्तया नीलां शुकां मणिमयीच
वृत्ते वीणां सुद्रां च पात्रमथ स्रग्मयीं दधानां उपचतुर्मुखवहला विनाप्रवा
हो नीलांमजामिह दधे न सरस्वतीं मो लक्षमेकं जपेद्विद्यां दशांशं मलिनोत्पलैः
नेत्रयं च महाविद्यां बीजाभ्यां परिवल्पयेत्तु ध्याने रक्तानुरक्त्या सर्वं नीलसमं भ
वेत् ॥

परिच्छेदः १२

[OrderDescription]
,CREATED=05.08.19 15:31
,TRANSFERRED=2019/08/05 at 16:00:44
,PAGES=120
,TYPE=STD
,NAME=S0001314
,Book Name=M-146-SHYAMARAHASHAY
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF

FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF

FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF
,FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF

FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF
,FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,